

Møteinnkalling

Utvalg: Nordreisa formannskap
Møtested: Formannskapssalen, Rådhuset
Dato: 06.10.2016
Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 77 58 80 15, eller til postmottak@nordreisa.kommune.no – ved forfallsmelding på e-post er vil dere motta en bekreftelse på at den er registrert, dersom dere ikke mottar en slik bekreftelse MÅ dere ta kontakt pr. telefon.

Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utv.saksnr	Sakstittel	U.Off	Arkivsaksnr
PS 45/16	Referatsaker		
RS 44/16	Stiftelsen Nybo - Årsregnskap 2015	X	2015/1167
RS 45/16	Informasjon til vertskommuner ved nedlegging av asylmottak		2016/560
RS 46/16	Innkalling og saksliste møte Nord-Troms Regionråd 22.-23.09.16		2016/220
RS 47/16	Saksliste og dokumenter til møte Nord-Troms Regionråd 22.-23.09.16		2016/220
RS 48/16	Ettersending dokumenter til møte Nord-Troms Regionråd 22.-23.09.16		2016/220
RS 49/16	Protokoll fra møte Nord-Troms Regionråd 22.- 23.09.16		2016/220
RS 50/16	Kommunebildet i Troms 2015		2016/581
RS 51/16	Lovlighetskontroll av årsbudsjett 2016, tilbakemelding på økonomiplan 2016 - 2019 og svar på søknad om godkjenning av låneopptak		2015/1589
RS 52/16	Oppsummeringsbrev - årsregnskapet 2015		2016/377
RS 53/16	Tilbakemelding på deres anke på avslag om tilskudd til drift av SMISO		2015/1954
PS 46/16	Tertialrapport 2.tertial 2016		2016/648
PS 47/16	Salg av eiendom 65/23		2016/552
PS 48/16	Avtaleskjønn -reguleringsplan Lunde		2015/4
PS 49/16	Kommunal planstrategi Nordreisa kommune 2016-2019		2016/490

PS 45/16 Referatsaker

Fra: Pernille Mengshoel (peme@udi.no)

Sendt: 09.09.2016 15:18:15

Til: Pernille Mengshoel

Kopi:

Emne: Informasjon til vertskommuner ved nedlegging av asylmottak

Vedlegg: image001.gif

Til vertskommunene

Flytting av beboere i forbindelse med nedlegging av asylmottak

UDI trapper ned kapasiteten i asylmottakene. Under kan dere lese hvilke mottak som legges ned i Region Nord, og hvordan vi ser for oss flytteprosessen høsten 2016. Beboerne i disse mottakene vil enten bli bosatt eller flyttet til andre mottak.

Det er en tung beskjed å få at mottak skal legges ned. Det berører mange, både ansatte, beboere og samarbeidspartnere i lokalsamfunnet. Vi håper og tror at samarbeidet om flytting av beboere vil gå bra.

UDI Regionkontor Nord vil kontakte IMDi Nord og be om prioritering av bosetting fra mottak i vår region. Vi regner med, på tross av hjelp fra IMDi, at det vil bli mange flyttinger de kommende månedene.

Prosesen rundt flytting:

Det er pr. 07.09.2016 totalt 793 beboere i de mottakene som legges ned. Mottakene som skal legges ned, er disse:

Mottak for enslige mindreårige	Siste driftsdato:
· Tysfjord EM mottak	30.11.2016
· Porsanger EM	30.11.2016
· Tjongsfjorden EM mottak	30.11.2016
· Tromsøbyen EM mottak	30.11.2016
· Silvalen Em mottak	30.11.2016

Ordinære mottak	Siste driftsdato:
· Børselv mottak	30.11.2016
· Nordreisa mottak	31.12.2016
· Andøy mottak	30.11.2016
· Vågsfjord mottak	31.12.2016
· Hattfjelldal mottak	30.11.2016
· Alta mottak	30.11.2016
· Sulitjelma mottak	30.11.2016

Vi ønsker at prosessen skal være så smidig som mulig for mottakene og beboerne, men også for UDI og våre samarbeidspartnere. Vertskommunene vil bli invitert til et møte i forbindelse med at vi arrangerer avviklingsmøter med mottakene. Der vi dere få mer informasjon.

Selve flytteprosessen vil avhenge av om det er tre eller fire måneders oppsigelse, og den faktiske prosessen vil først starte om noen uker.

Vi vet at mange beboere vil føle på utrygghet og ha mange spørsmål fremover. De vil få best mulig informasjon om prosessen gjennom mottakene, og i brev til enkelte direkte. UDI Regionkontor Nord vil avgjøre hvor den enkelte skal flytte. Vi har mange som skal flytte, og har derfor ikke kapasitet til å la beboere komme med ønsker. Men vi vet at det kan være spesielle behov som er viktig å ta hensyn til, og i slike saker er det viktig å ha tett dialog mellom mottak og UDI.

Generelle spørsmål om flytteprosessen kan rettes til Ygnacia Gonzales.

Vennlig hilsen

Pernille Mengshoel

Kommunikasjonsrådgiver

Region- og mottaksavdelingen/ Regionkontor Nord

+47 40 70 70 97

Utlendingsdirektoratet

www.udi.no

Redd et tre – ikke skriv ut denne e-posten med mindre det er nødvendig!

Fra: Berit Fjellberg (Berit.Fjellberg@ntroms.no)

Sendt: 29.08.2016 15:15:08

Til: Dan Håvard Johnsen; Eirik Losnegaard Mevik; Knut Jentoft; Svein Oddvar Leiros; Ørjan Albrigtsen; Øyvind Evanger; Anne-Marie Gaino; Cissel Samuelsen; Einar Pedersen; Frank Pedersen; Leif Lintho (Leif.Lintho@lyngen.kommune.no); Trond-Roger Larsen

Kopi: Hanne Braathen; Irene Toresen; Line van Gemert; Ludvig Rognli; Olaug Bergset; Ronald Jenssen; Kaj A. Båtnes (kaj.baatnes@nordtroms.net); Ingvild Pedersen (post@iprevisjon.no); Nyhet (nyhet@framtidinord.no); Kristin Vatnelid Johansen; Jan F. Fjære; Daniel Vollstad Johnsen; Lisbeth Marianne Holm; Lise Jakobsen; Jenny Fyhn Olsen; Post Kvæningen; Post Kafjord; Lyngen kommune (post@lyngen.kommune.no); Post Nordreisa; Post Skjervøy; Post Storfjord

Emne: Innkalling og saksliste møte Nord-Troms Regionråd 22.-23.09.16

Vedlegg: Innkalling med saksliste 22.-23.09.16.docx;image001.gif

Til ordførere og rådmenn

Det vises til vedlagte innkalling og saksliste til møte torsdag 22. og fredag 23. september 2016 på Skjervøy. Møtestart kl 1130 torsdag.

Det er bestilt overnatting på hotellet.

Frist for innspill til saksliste settes til 7. september.

Hilsen

BERIT FJELLBERG

DAGLIG LEDER

Nord-Troms Regionråd DA

mob / 97 56 73 66

tlf / 77 58 82 79

web / www.nordtromsportal.no

cid:image001.gif@01D0B3DD.50EF51B0

Nord-Troms Regionråd DA

Sendes styremedlemmer (ordførere) og rådmenn som innkalling

Sendes varaordførere, leder og nestleder i representantskapet til orientering

Dato: 29.08.16

MØTE I NORD-TROMS REGIONRÅD DA

Det innkalles til møte;

Tid: Torsdag 22. og fredag 23. september 2016
Møtestart torsdag kl 1130, avslutning fredag kl 1300

Sted: Hotell Maritim, Skjervøy

Det er bestilt overnatting til alle ordførere og rådmenn (unntatt ordfører og rådmann fra Skjervøy). Endelig sakliste og dokumenter sendes ut senest 1 uke før møtet.

Eventuelt forfall bes meldt sekretariatet snarest.

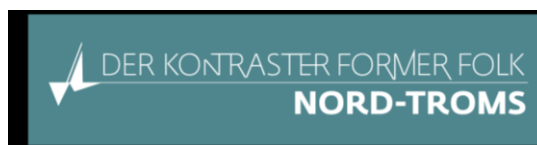
Vel møtt!

(sign.)
Øyvind Evanger
rådsordfører

Berit Fjellberg
daglig leder

Kopi: Revisor
Media

Adr.: Hovedveien 2, 9151 Storslett
Tlf. 77 77 05 86, Org. nr. 979 470 452
E-post: regionrad@ntroms.no
www.nordtromsportal.no

EMNE:	Møte nr 05–2016
STED:	Hotell Maritim, Skjervøy
TIDSPUNKT:	22. og 23. september 2016

Program:

Torsdag:

- Kl 1130 Lunsj
- Kl 1200 TEMA: SAMARBEID NORD–TROMS (etter innspill avsettes torsdagen til drøfting av samarbeidet i Nord–Troms – mer detaljert program sendes ut sammen med saksdokumentene)
- Kl 1800 Møteslutt
- Kl 1900 Middag

Fredag:

- Kl 0830 Møtestart – behandling av saker på sakslista
- Kl 1230 Lunsj

REFERATSAKER:

- Brev fra Oddvar Ørnebakk, medlem av Skibotn kvenforum, med i Norske kveners forbund
- Vedrørende krigsminner
 - Om å ta heksebrenningsprosessene på 1600-tallet inn i kvenenes lange og vanskelige historie

VEDTAKSSAKER:	
Sak 35/16	Godkjenning av referat fra forrige møte
Sak 36/16	Regnskap pr 30.06.16
Sak 37/16	Budsjett 2017
Sak 38/16	Strategisk utredning Nord–Troms
Sak 39/16	Kommunikasjonsstrategi Nord–Troms Regionråd
Sak 40/16	Møte med Tromsbenken på Stortinget – fastsetting av dagsorden
Sak 41/16	Uttalelse «fortsett behov for fleksibel lærerutdanning»
Sak 42/16	Revisjon av retningslinjer mastergradsstipend
Sak 43/16	Oppnevning av stipendstyre

Orienteringssaker:

- Orientering fra møte vedrørende regionreformen 23.08.16 (ved Dan-Håvard Johnsen)
- Orientering vedrørende framdrift i politireformgruppa (ved Ørjan Albrigtsen)
- Orientering fra møte i rådmannsutvalget 19.09.16
- Orientering fra møte i NUNT (næringsarbeidere i Nord-Troms) 12.09.16
- Orientering fra møte i RUST 12.09.16

Diskusjonssaker:

- Eierskapsmeldinger
- Hovedtema: samarbeid Nord-Troms

Øyvind Evanger
Rådsordfører

DEAR DOWNMASTER ABOARDER ABOARD

NOOD-TAODNOD

Fra: Berit Fjellberg (Berit.Fjellberg@ntroms.no)

Sendt: 14.09.2016 15:19:28

Til: Dan Håvard Johnsen; Eirik Losnegaard Mevik; Knut Jentoft; Svein Oddvar Leiros; Ørjan Albrigtsen; Øyvind Evanger; Anne-Marie Gaino; Cissel Samuelsen; Einar Pedersen; Frank Pedersen; Leif Lintho (Leif.Lintho@lyngen.kommune.no); Trond-Roger Larsen

Kopi: Hanne Braathen; Irene Toresen; Line van Gemert; Ludvig Rognli; Olaug Bergset; Ronald Jenssen; Kaj A. Båtnes (kaj.baatnes@nordtroms.net); Ingvild Pedersen (post@iprevisjon.no); Nyhet (nyhet@framtidinord.no); Kristin Vatnelid Johansen; Jan F. Fjære; Daniel Vollstad Johnsen; Lisbeth Marianne Holm; Lise Jakobsen; Jenny Fyhn Olsen; Post Kvæningen; Post Kafjord; Lyngen kommune (post@lyngen.kommune.no); Post Nordreisa; Post Skjervøy; Post Storfjord

Emne: Saksliste og dokumenter til møte Nord-Troms Regionråd 22.-23.09.16

Vedlegg: Saksliste og saksdokumenter 22.-23.09.16.docx;Fra O Ørnebakk vedr heksebrenning - kvensk historie.pdf;Fra O Ørnebakk vedr krigsminner.pdf;saksutredning møte 22.-23.09.16.doc;Protokoll fra møte NTRR 21.06.16.docx;regnskap 30.06.16.pdf;budsjett drift 2017 forslag.doc.docx;strategisk utredning innspill Skjervøy.docx;strategisk utredn innspill Nordreisa.pdf;Kommunikasjonsstrategi oppdat 02.09.16.docx;Vedlegg til Kommunikasjonsstrategi.docx;forslag retningslinjer mastergradsstipend aug 16.docx;Forslag til ny Samarbeidsavtale.docx;Minimumsstandard Avtale NTSS.docx;image001.gif
Til ordførere og rådmenn

Det vises til vedlagte saksliste og saksdokumenter til møte torsdag 22. og fredag 23. september 2016 på Hotell Maritim Skjervøy. Møtestart kl 1130 torsdag.
Det er bestilt overnatting på hotellet.

Vedlegg til hovedtema: SAMARBEIDET I NORD-TROMS sendes ut som egen epost (store filer).

Vel møtt!

Hilsen

BERIT FJELLBERG

DAGLIG LEDER

Nord-Troms Regionråd DA
mob / 97 56 73 66
tlf / 77 58 82 79
web / www.nordtromsportal.no

cid:image001.gif@01D0B3DD.50EF51B0

Nord-Troms Regionråd DA

Sendes styremedlemmer (ordførere) og rådmenn som innkalling

Sendes varaordførere, leder og nestleder i representantskapet til orientering

Dato: 12.09.16

MØTE I NORD-TROMS REGIONRÅD DA

Det vises til tidligere innkalling av 29.08.16 til møte;

Tid: Torsdag 22. og fredag 23. september 2016
Møtestart torsdag kl 1130, avslutning fredag kl 1300

Sted: Hotell Maritim, Skjervøy

Det er bestilt overnatting til alle ordførere og rådmenn (unntatt ordfører og rådmann fra Skjervøy).

Saksliste og dokumenter finnes vedlagt.

Eventuelt forfall bes meldt sekretariatet snarest.

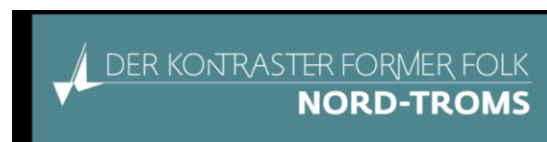
Vel møtt!

(sign.)
Øyvind Evanger
rådsordfører

Berit Fjellberg
daglig leder

Kopi: Revisor
Media

Adr.: Hovedveien 2, 9151 Storslett
Tlf. 77 58 82 79, Org. nr. 979 470 452
E-post: regionrad@ntroms.no
www.nordtromsportal.no

EMNE:	Møte nr 05-2016
STED:	Hotell Maritim, Skjervøy
TIDSPUNKT:	22. og 23. september 2016

Program:

Torsdag:

Kl 1130 Lunsj

Kl 1200 TEMA: SAMARBEID NORD-TROMS

Kl 1800 Møteslutt

Kl 1900 Middag

Fredag:

Kl 0830 Møtestart – behandling av saker på sakslista

Kl 1230 Lunsj

REFERATSAKER:	
Brev fra Oddvar Ørnebakk, medlem av Skibotn kvenforum, med i Norske kveners forbund ○ Vedrørende krigsminner ○ Om å ta heksebrenningsprosessene på 1600-tallet inn i kvenenes lange og vanskelige historie	 Fra O Ørnebakk vedr krigsminner.pdf Fra O Ørnebakk vedr heksebrenning - kven

VEDTAKSSAKER:	Saksutredning:	 saksutredning møte 22.-23.09.16.doc
Sak 35/16	Godkjenning av referat fra forrige møte	 Protokoll fra møte NTRR 21.06.16.docx
Sak 36/16	Samarbeid Nord-Troms, videre prosess	Alle vedlegg i saken sendes som egen e-post
Sak 37/16	Regnskap pr 30.06.16	 regnskap 30.06.16.pdf
Sak 38/16	Budsjett 2017	 budsjett drift 2017 forslag.doc.docx

Sak 39/16	Strategisk utredning Nord-Troms	 strategisk utredning innspill Skjervøy.docx strategisk utredn innspill Nordreisa.pdf
Sak 40/16	Kommunikasjonsstrategi Nord-Troms Regionråd	 Kommunikasjonsstrategi oppdat 02.09.16. Vedlegg til Kommunikasjonsstrategi
Sak 41/16	Møte med Tromsbenken på Stortinget – fastsetting av dagsorden	
Sak 42/16	Uttalelse «fortsett behov for fleksibel, desentralisert lærerutdanning»	
Sak 43/16	Revisjon av retningslinjer mastergradsstipend	 forslag retningslinjer mastergradsstipend a
Sak 44/16	Oppnevning av stipendstyre	
Sak 45/16	Samarbeidsavtale og minimumsstandard for studiebibliotekene	 Forslag til ny Samarbeidsavtale.docx Minimumsstandard Avtale NTSS.docx

Orienteringssaker:

- Orientering fra møte vedrørende regionreformen 23.08.16 (ved Dan-Håvard Johnsen)
- Orientering vedrørende framdrift i politireformgruppa (ved Ørjan Albrigtsen)
- Orientering fra møte i rådmannsutvalget 19.09.16
- Orientering fra møte i NUNT (næringsarbeidere i Nord-Troms) 12.09.16
- Orientering fra møte i RUST 12.09.16

Diskusjonssaker:

- Eierskapsmeldinger
- Hovedtema: samarbeid Nord-Troms

Øyvind Evanger
Rådsordfører

Kopi

Oddvar Ørnebakk, 9143 Skibotn

Medlem av Skibotn Kvenforum, med i Norske Kveners Forbund

Skibotn 28. mai 2016

Norske Kveners Forbund, 9009 Tromsø

Kvensk Institutt, 9716 Børselv

Halti Kvenkultursenter, 9151 Storslett

Nord Troms Museum, 9151 Storslett

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 0032 Oslo

Kulturdepartementet, 0030 Oslo

NORD-TROMS REGIONRÅD DA	
Mottatt:	130716
J.nr.:	
Arkiv:	

Om å ta med heksebrenningsprosessene på 1600-tallet inn i kvenenes lange og vanskelige historie.

Heksebrenninga i Norge kom i gang på 1600-tallet. Kvinner ble brent levende fordi noen hadde påstått at de var unaturlige og i kraft av umenneskelige krefter og var farlig for Guds ord og kristendommen. Iverksetterne av den grusomme døden kom vel aller mest sørfra. Fra Sør-Norge, Danmark eller Tyskland.

Men jentene som ble brent var kveners.

Deres folk var kommet for 12.000 år sida østfra, fra den store Ural landsdelen, der hadde det vært bosetting i minst 40.000 år. Det hadde de kommet sørfra, områdene i Persia, Iran.

Fra Ural kom de sigende vestover, til Nordvest-Russland, Finland, Norge og Sverige. Til Norge (Øst-Finnmark) kom de for ca 12.000 år sida. (Kilde : Oslo Universitet.) De snakka sitt språk, som var den uralske språkgruppa, før kaltes det finsk-ugrisk. Det var en europeisk språkgruppe, på linje med slavisk, latinsk, anglo-saksisk, baskisk og andre.

Den uralske språkgruppa var inndelt i kveners, samer, kareler, vepsere, estere, livlendere, ungarere og andre her i vest. Tilsammen var det ca 22 forskjellige språk i dette uralske, fra Nordsjøen langs Asias nordkyst og heilt til Det Okhotske hav i Stillehavet. Men disse gruppene var små og de var jo ikke samla så det ble ikke sterke samfunn av dem.

Reindriftssamene kom nordover fra Sør-Finland med sitt språk og sin tamreindrift. De kom ca 1590 til Kautokeino og ca år 1600 til Karasjok. Dette er meget godt dokumentert i kirkebøkene som den svenske kirke hadde allerede da. Samene var nomadefolk og oppholdt seg mye for seg sjøl ute i fjellet. De kom ikke i særlig kontakt med de fastboende kvenene og kom da heller ikke så lett i "heksegranskernes" søkelys. De gikk fri for heksebrenninga.

Etter Olav den helliges død begynte den dansk-norske kirke å bygge seg nordover. Det ble etter hvert bygd kirker i Trondenes og så på Tromsøya. Den siste var et kongelig kapell og lå under kongen. Han ville ekspandere her nord og de hadde da også en liten "menighet" i Rounala ved svenske Saarikoski. Det norske navnet var Rafnholt.

Det ble bygd kirkegammer på Laukøya i Skjervøy og kirkebygg i Nallovuoppi i Skibotn. Rester etter grunnmuren lå oppe i dagen enda i 1940 men tyskerne tok disse til sitt bruk høsten 1944.

Disse kirkebyggene ble bygd før Svartedauen i 1349 og alt skriftlig om disse bygg er borte. Da Tromsø bys 200 års historie ble skrevet i 1994 kom det fram at det fantes et stort "hull" i historien om Tromsø fra ca 1200 til 1500. Alle de som kunne lese og skrive kom bort i Svartedauen.

De som kom nordover etter den store katastrofen for å stille med kirkas og kongens saker var ukjente med forholdene her nord, og ikke minst med det uraliske språket som omtrent alle snakka. Kvinnene var fremmede for dem, de var fra en annen kultur. Det var lett å uskadeliggjøre dem. Man kunne gjøre hva som helst med disse fremmede kvinnene som var så forskjellige med sitt levesett. Og den fastboende kulturen var spredt rundt i fjorder og øyer. De makta ikke å forsvare seg på noen måter.

Ytterst på kysten begynte det å komme noen arisk bosetting, folk fra Agder og Rogaland. Og Fosna-kulturen kom nordover, iallfall endel til Helgeland.

Kvenene hadde ingen "akademikere" på den tid. De befant seg eventuelt i klostre eller i presteskoler, kanskje heilt sør i Novgorod. Kvenene på norsk side ble styrt av embetsmenn fra Oslo eller København eller fra enda lenger syd. Og de som kom nordover var jo ikke av aller beste klasse, det forstår vi. Slik har det alltid vært.

Og man satte i gang en grusom heksebrenningsprosess, i Guds navn, med ufattelig stygge følger for de ulykkelige som det gjaldt.

Oddvar Ørnebakk

Kopi

Fra Oddvar Ørnebakk, 9143 Skibotn

Tlf 777 15328

Skibotn den 1. juli 2016

NORD-TROMS REGIONRÅD DA	
Mottatt:	130716
J.nr.:	
Ansvar:	

Lionel Perabo, Skippergt 40 E,

9008 Tromsø

Halvard Robertsen, 9064 Svendsby. Har vært styremedlem i Nord-Troms Historielag.

Inge Storsteinnes, 9064 Svendsby. Han veit det meste fra området rundt Svendsby.

Krigsminner

Saka har desverre blitt liggende ei stund, jeg har hatt store problemer med min PC. Det har stoppa opp.

1

Torpedering av d/s "Kong Ring" på Ullsfjorden.

Tyskerne var i Finland, Kolafronten, Sovjet-Unioen fra 1941. De sendte soldater på permisjon til Tyskland over Finnmark og Troms. Båt fra Burfjord i Kvænangen i Troms til jernbane i Narvik. For å unngå snødriver på Baddereidet, Kvænangsfjellet, Sørkjosfjellet.

"Kong Ring" med norsk besetning var på tur til Narvik fra Burfjord med tyske soldater og julepakker.

Stille og rolig i Troms.

Engelsk ubåt var i Ullsfjorden. Den tok inn vann fra en bekk eller liten elv i området Kjosén- Svendsby, om natta.

Stille og rolig. Ingen trafikk.

Etter ei tid torpederte den "Kong Ring". Mye folk, norske og tyske kom seg vekk fra skipet. Mange havna i vannet. De fastboende oppdaga saka og rodde ut og berga ganske mange. Men mange hadde ligget med føttene i vann. Og forfrøs seg. De bergede ble tatt inn i stuene til folk og stelt godt med. Men så begynte føttene å tine opp, med voldsomme smerter, de brølte som dyr. Så ble tyskerne henta til Tromsø.

Så sendte Reichskommisar Josep Terboven i Oslo takke brev til folket i Svendsby-området.

I den tida var det lite veier, Forbindelsen mellom byen Tromsø og utkantene ble opprettholdt med lokalbåter. Der det ikke var kai måtte ekspedisjonsbåt legge til lokalen ut på sjøen og ta i mot og levere gods og folk.

Den båten som var i Svendsby skulle så rekvireres av tyskerne, de trengte en slik båt. Men eieren av den ville ikke gi båten fra seg og det ble batalje, der en tysk soldat fikk et slag fra båteieren. Han ble arrestert og sendt til konsentrasjonsleir i Tyskland. Nå ba folket i Svendsby Terboven om at denne lokalanløpsekspeditøren måtte få komme heim fra Tyskland. Og det fikk han og han fikk være i fred resten av krigen .

Han som er ambulansesjef for Universitetssykehuset i Tromsø fortalte meg denne saka. Han viste mye. Du får sikkert kontakt med ham.

Jeg kontakta datter til båteieren om dette. Hun var sur og sint .

Penger. Denne saka kan du selge i England, det er en god sak for Royal Navy. Enerett til en som har penger å betale. Og til norske "Verdens Gang" og "Vi menn". De har mye penger.

2 En god sak, utrolig, kjærlighet og utrolig hell for 2 unge.

Fra området Kjosen, mot Svendsby ?

En jente derfra ble kjent med en tysk soldat, fra Lyngseidet ? De ble veldig glad i hverandre. De fikk et lite barn i lag. Sommeren 1944 rømte han, deserterte fra Das Heer. Han var hos jenta.

De forsto nok situasjonen og bestemte seg for å rømme til Sverige, de og.

De kom til Hatteng, Kitdalen og la i vei opp i fjellet. Men de tok feil vei og gikk til Helligskogen i Skibotndalen. Ca 35 kilometer i luftlinje, mye mere på landejorda. Da de kom til Helligskogen og snakka med folk hørte de at dette var feil. De gikk tilbake over fjellet. Her holdt tyskerne på å bygge Lyngenlinja, Lyngen Linie. Det ble bygd veier og bunkerser, med sovjetrussiske krigsfanger. Og med streng vakthold, svenskegrensen var ikke langt borte.

Høsten 1944 var rolig og fin, mildt . Men oppe i fjellet var det mye kaldere. Det unge paret gikk og gikk, ofte forbi tyske anlegg og vakter. Jenta snakka vel dårlig tysk til vaktssoldatene, kanskje de sa at de var på sauleiting.

De tyske soldatene som holdt vakt brydde seg ikke over disse unge, som hadde sikker dødsstraff hengende over seg i dette tyskontrollerte området. Underoffiserene som leda arbeidet satt antakelig inne i varme telt og bunkerser. Kanskje de tyske vaktssoldatene ga litt mat og drikke, til disse 2 "nordmenn" som drev sitt sivile liv.

De syntes kanskje synd på den unge jenta og det lille barnet deres ?

Da det kom til øverenden av Kitdalen tok de en beslutning. De droppa Sverige og bestemte seg for å dra tilbake til Kjosen. Forbi tyskerne som var overalt. Han hadde ikke norsk legitimasjonskort. Men de kom fram.

Og her ble de hos, jentas foreldre. Til freden kom 8. mai 1945. Da var de på en måte berga, unngikk tyskerne.

Og kom seg til Tyskland der de levde lykkelig alle sine dager.

Det er en utrolig historie,og sannferdig ! Selg den til en stor tysk avis !

Jeg har mere om dette i mitt store arkiv.

\\\\\\\\\\\\

3 Baalsrud-saka. De som frakta Jan Baalsrud til Sverige unngikk Skibotn , selv om her var 40 km riksvei til riksgrensen. Man kunne komme seg opp med brøytebil. Og nesten ingen vakthold, fram til evakueringa.

Men i Skibotn var en tysk bataljon, ca 700 soldater fra tyske 270. infanteridivisjon, fra Rislamoen, Storsteinnes.

De hadde ingen kontroll med de fastboende, ikke en handling om noe slikt. !

4 Pollfjellet ca april- mai 1941. 2 tyske soldater var der på søndagstur ca april- mai 1941. Da kom det snøras som feide de 2 soldatene på sjøen. Og der er de enda.

5 Området Lyngseidet- Kvalvika sommeren 1943. Tysk flåtebesøk , oppankring av skip. 2 tyske marinegaster voldtok en jente fra lokalmiljøet. Folk snakka veldig mye om dette husker jeg. Man kan anta at disse 2 marinegastene ble skutt av tysk marinerett. De hadde besudlet " Kriegsmarines " ære.Norge var et vennligsinnet folk syntes tyskerne. Og NS-lensmann Hans Marwoll bodde i nærheten.

=====

Om du trenger mere stoff så ring meg, Jeg må dukke ned i dette uklare arkivet mitt og leite etter stoff.

Lykke til ! Ha det godt !

Oddvar Ørnebakk

VEDTAKSSAKER:**Sak 35/16 Godkjenning av referat fra forrige møte**

Saksdokumenter:

- Protokoll fra møte 21.06.16

Forslag til vedtak:

Styret i Nord-Troms Regionråd DA godkjenner protokollen fra møtet 21. juni 2016.

Sak 36/16 Samarbeid Nord-Troms, videre prosess

Saksdokumenter:

- Rapport interkommunalt samarbeid Nord-Troms fra 2012
- Høringsuttalelser til rapport fra 2012 fra kommunene
- Selskapsavtale Nord-Troms Regionråd (vedtekter)
- Styrings- og strategidokument 2016-2019
- Kommunereformarbeidet i Troms status per 30.06.16

Saksopplysninger:

Rådmannsutvalget skal i møte 19.09.16 gjennomgå beholdningen/status når det gjelder interkommunalt samarbeid i Nord-Troms. Rådmannsutvalget vil i sitt møte ta utgangspunkt i rapport fra 2012, som viser en oversikt over alle samarbeidsordninger i regionen, og oppdatere status til 2016.

Ordfører i Kåfjord kom med innspill etter regionrådsmøte i juni, vedrørende behovet for å gjennomgå og drøfte alle interkommunale samarbeid i Nord-Troms, og at det settes av rikelig med tid til diskusjon. Aktuelle spørsmål å drøfte er: «Hvor står vi etter kommunereformen? Er vi blitt mere splittet eller skal vi fortsatt ha ett regionråd i Nord Troms med 6 kommuner?»

Arbeidsutvalget har i møte 25. august diskutert saken og hvilke spørsmål en slik drøfting kan bygges på. Det blir viktig å avklare forhold rundt «samarbeidet» og det hva innebærer? (forankring, forpliktelse og forståelse)

- Hva er behovet?
- Hvem vil man samarbeide med? (funksjonelle regioner)
- Hvordan skal man samarbeide?

I drøftingene er det viktig å skille mellom regionalt utviklingsarbeid og interkommunalt samarbeid. **Regionalt utviklingsarbeid** er gjerne motivert ut fra et ønske om å ivareta den helhetlige utviklinga av regionen (befolkningsutvikling,

næringsutvikling, ungdomssituasjonen, regionens omdømme etc), dette arbeidet kan ha et langt tidsperspektiv. **Interkommunalt (flerkommunalt) samarbeid** er motivert ut fra ønske om kostnadsreduksjon, faglig miljø, brukertilfredshet etc, og er primært driftsorientert (tjenesteproduksjon).

Saken legges fram til drøfting uten innstilling.

Sak 37/16 Regnskap pr 30.06.16

Saksdokumenter:

- Totalregnskap og delregnskaper pr 30.06.16

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Regnskapet består av totalregnskap og delregnskaper for 3 avdelinger;

- Avdeling 1 drift (inkl ungdomssatsingen RUST)
- Avdeling 2 Nord-Troms Studiesenter
- Avdeling 4 Kompetanseløft Nord-Troms

Perioderegnskapet pr 30. juni viser et overskudd på kr 136.865. Overskuddet skriver seg fra avdeling 1 «drift» og skyldes i hovedsak budsjetterte aktiviteter som ikke er gjennomført i første halvår (ca 75.000), og sykepengerefusjon (daglig leder).

Driftstilskuddet fra kommunene: fordeles 40 % «flatt» og 60 % etter folketall i den enkelte kommunene.

Delregnskap avdeling 1 Drift:

Delregnskapet for drifta, som også inkluderer ungdomssatsingen RUST viser et overskudd for 1. halvår 2016 på kr 212.492,-. Regnskapet er satt opp mot budsjett. Driftstilskuddet fra kommunene er periodisert likt pr måned for hele perioden. Dette medfører et overskudd for perioden, da flere av de avsatte midler i budsjettet ikke er benyttet første halvår (for eksempel data/hjemmeside, datautstyr, annonser/info, mastergradsstipend og tiltaksposten for RUST). Sykepengerefusjon har medført lavere personalkostnader enn budsjettet.

Når det gjelder posten «revisjon» er det i budsjettet medtatt regnskapshonorar. For 2016 er det en spesiell situasjon vedrørende regnskapsfører, da vi har engasjert Kaj Båtnes til å ivareta denne oppgaven, slik at kostnaden kommer til uttrykk som deler av personalkostnaden. Tidligere har vi hatt avtale med firma. Høsten 2016 vil regnskapsoppdraget lyses ut med virkning fra 01.01.17.

Delregnskap avdeling 2 Nord-Troms Studiesenter:

Delregnskapet for Studiesenteret viser et underskudd på kr 75.628,- for perioden. Store deler av underskuddet tilskrives en feilbelastning av kostnader mellom avdelingene (utvikling av ny hjemmeside skal belastes prosjekt Kompetanseløft). Dette vil bli korrigert i neste kvartal.

For 2016 bidrar eierkommunene med 500.000 og Troms fylkeskommune med 500.000 til driften av studiesenteret, dette er samme beløp som tidligere år.

Delregnskap avdeling 4 Kompetanseløft:

Kompetanseløft i Nord-Troms er en 5-årig satsing, finansiert med RDA-midler tilsvarende 75 % av kostnadene (5 mill) og 25 % egeninntjening. Utviklingsprosjektet startet opp høsten 2014. Tilskuddsmidler og egeninntjening dekker kostnadene. Prosjektet har 3 hovedsatsinger;

- Strategisk kompetanseutvikling i kommunene
- Strategisk kompetanseutvikling i bedrifter
- Strategisk utvikling av funksjonene megler, motor og møteplass i studiesenteret

Forslag til vedtak:

Nord-Troms Regionråd DA tar regnskapet pr 30.06.15 til orientering.

Sak 38/16 Budsjet 2017

Saksdokumenter:

- Forslag til budsjett drift regionrådet 2017

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Kommunenes tilskudd til drift av Nord-Troms Regionråd fordeles på eierkommunene etter nærmere avtale mellom kommunene (jfr § 6 i selskapsavtalen/vedtektene). Representantskapet i regionrådet har fastsatt en kostnadsfordelingsnøkkel, hvor 40 % av driftstilskuddet fordeles «flatt», og 60 % etter folketall.

Budsjettoppbygging

Dagens budsjett for regionrådet består av 3 hovedområder;

1. Drift av sekretariatet i regionrådet

2. Drift av ungdomssatsingen RUST
3. Drift av Nord-Troms Studiesenter

Drift av sekretariatet i regionrådet

Sekretariatet i regionrådet har siden oppstart vært bemannet med en 100 % stilling som sekretariatsleder. I henhold til vedtektene (§ 8) skal NTRR ha et sekretariat med permanent bemanning, med hovedkontor i Nordreisa kommune.

I tillegg til personal- og kontorholdkostnader dekkes møtekostnader for representantskap, styre og rådmannsutvalg, samt møter med regionale og sentrale myndigheter over sekretariatets budsjett. Styret og rådmannsutvalget dekker reiser til møter over kommunens budsjett. Regionrådet dekker reisekostnader hvor man representerer regionrådet utad, for eksempel i møte med regionale og statlige myndigheter eller i utvalg/styrer.

Drift av ungdomssatsingen RUST

Ungdomssatsingen RUST er i dag bemannet med 50 % stilling. Budsjettet dekker personalkostnader og kontorhold. I tillegg dekkes møtekostnader for Nord-Troms ungdomsråd og fagråd (ungdomsarbeidere i kommunene). Det avsettes kr 50.000 til tiltak årlig (tur ungdom/ordførere, prøv sjøl, 16. mai, skolering av ungdomsråd og evt andre regionale arrangement). Det kan også søkes om tiltaksmidler fra andre (for eksempel Troms fylkeskommune).

Drift av Nord-Troms Studiesenter

Fra 2013 har studiesenteret mottatt kr 500.000,- årlig i driftstilskudd fra Troms fylkeskommune, med krav om at eierkommunene bidrar med like stor andel. Det legges opp til en videreføring av denne samfinansieringen.

I 2014 ble studiesenteret/satsing på kompetanse prioritert av ordførere og fylkesråd som ett av de viktigste satsingsområdene for regionen. Det har resultert i ett 5-årig utviklingsprogram «Kompetanseløft i Nord-Troms», som er organisert som en egen avdeling i regnskapet på grunn av størrelsen på prosjektet.

Vurdering:

Gjennom vurdering av de siste års budsjettrammer mot regnskap er det behov for å holde budsjettrammen på samme nivå for 2016 som for 2014 og 2015, det vil si en ramme på kr 2.145.000,-.

Saken er diskutert i arbeidsutvalget.

Forslag til vedtak:

Styret i Nord-Troms Regionråd DA godkjenner det framlagte forslaget til budsjett og fastsetting av kommunale driftstilskudd for 2017 etter tidligere vedtatte fordelingsnøkkel (40 % "flat" fordeling og 60 % etter folketall).

Sak 39/16 Strategisk utredning Nord-Troms

Saksdokumenter:

- Protokoll fra møte i regionrådet 21.06.16
- Innspill fra kommunene Skjervøy og Nordreisa

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Klipp fra møteprotokoll 21.06.16:

«TEMA SAMFERDSEL- HELHETLIG STREKNINGSSTRATEGI NORD-TROMS

Samferdselssjef Bjørn Kavli, Troms fylkeskommune og Rigmor Thorsteinsen fra Statens Vegvesen deltok på møtet.

Innledning til tema ved Øyvind Evanger

- Tidligere jobbing og innspill
- Vegsjefen har gitt positive signaler vedrørende utredning for Nord-Troms

Orientering ved Rigmor Thorsteinsen, SVV

- Gjennomgang av mål for utvikling av riksvegnettet
- Kunnskapsgrunnlag – Riksvegutredning som danner grunnlaget for NTP
- Riksvegrute 8b

Orientering om mulig utredning Tromsø/Balsfjord – Alta ved Bjørn Kavli

- Utredning må gjøres i et helhetligperspektiv
- Rikke en planprosess ala KVV – slik at vi får et helhetlig plan
- En strategisk utredning for Nord-Troms, kan deles opp – TFK er i samtale med SVV om en slik type utredning
- Tilbakemelding gis når svar fra SVV foreligger

Diskusjon – «utredning Nord-Troms»;

- Enighet om at det er behov for en plan som verktøy for videre arbeid
- Rutevisutredningen 8b gir et godt kunnskapsgrunnlag
- Har behov for mer jobbing rundt tettsteder og over Baddereidet (+ andre strekninger/steder som ikke er berørt i rutevisutredningen)
- Den regionale vegplanen bør si noe om utviklingen i regionen – hva skal vi satse på i Nord-Troms? Og hva vil ha behov for i framtiden? Hvilket perspektiv skal legges til grunn? Hvor langt utenfor NT? Mot Finnmark, Tromsø, Finland??
- Hvilke arealer bør settes av? Kostnadsberegning? – disse elementene bør også inngå i en plan (sjekk ut utredningen «fra kyst til marked»)

- *Vi må lage input til «vegplanen» – utarbeidelse av planer for å bygge veier gjøres av SVV. Lage en strategi for hva vi vil i denne regionen*
- *Samfunnsutviklerperspektivet og samfunnssikkerhetsperspektivet må ivaretas. Også fokus på tilførselsveier og sjø- og lufttransport)*
- *Rullering av regional transportplan – vedtak oktober 2017 – planprogram til høring høsten 2016. Viktig å komme med innspill til planprogrammet – vi ønsker en **regional plan for Nord-Troms** – dette kan vi gi som innspill i prosessen. Viktig å være enige om prioriteringer internt i NT – får ikke gjennomslag utad dersom man er uenig. Hvilke andre næringer/hva er viktig utover fisketransport?*
- *Nord-Troms pakken – hva skal «barnet hete»?*
- *Styringsdokument NTRR – må skrive inn mer om mål for eksempel innen samferdsel*
- *Bo- og arbeidsmarked i kystbyregionen*
- *Planavdelingen til TFK – planforum*

Konklusjon for videre arbeid:

Fylkeskommunen ved Kavli har sendt en forespørsel til Statens vegvesen om en regional plan for Nord-Troms. Avventer svar fra SVV. Ikke avklart hvorvidt dette bør være en KVVU eller en regional plan. Hvilken modell som velges avgjør hvem som er ansvarlig for planarbeidet, Troms fylkeskommune eller Staten?

KVVU-modell har en fast struktur for gjennomføring som kan legges til grunn for et slikt arbeid uansett modellvalg. Det blir viktig for NT å komme med innspill til innretningen på en slik regional plan.

Regional plan Nord-Troms må spilles inn i prosessen med Regional transportplan;

- *Planprogram høring sept-okt 2016 (behandling fylkesting desember 2016)*
- *Utarbeiding av regional transportplan for Troms – regner med det blir avholdt innspillsmøter i prosessen*

Kavli og Thorsteinsen fratrådte møte

Styret i Nord-Troms Regionråd var enige om å utarbeide en søknad om RUP-midler til utredningen.

Innspill gitt i møtet regional plan Nord-Troms;

Det skal gis et «bilde av dagens» Nord-Troms og om utformes et scenario som beskriver NT 2036 – tema som må belyses;

- *Bo- og arbeidsmarkedsregion*
- *Næringsliv*
- *Beredskap/samfunnssikkerhet*
- *Transportkorridorer (eksisterende – nye)*
- *Statistikk – trafikkmønster*
- *Kart-materiale (transportårer)*

Daglig leder følger opp saken og ber om innspill fra kommunene (en kort utredning fra hver kommune) som kan inngå i søknad om RUP-midler. NUNT (næringskonsulentene i Nord-Troms) bes også komme med innspill.»

Daglig leder sendte e-post til ordførere og næringsutviklere med kopi til rådmenn 30.06.16 og ba om innspill til strategisk utredning Nord-Troms slik styret var blitt enige om i møte 21. juni. Frist for innspill var satt til 20. august.

Påminning/etterlysning av svar ble sendt 24.08.16. Pr dags dato har vi mottatt innspill fra kommunene Skjervøy og Nordreisa.

Vurdering:

For å utforme en søknad om RUP-midler fra Nord-Troms er vi avhengige av innspill fra alle kommunene for å ha grunnlag for å skrive en slik søknad. Da det pr i dag mangler innspill fra 4 av 6 kommuner bør saken utsettes.

En slik «Regional plan Nord-Troms» bør spilles inn i prosessen med Regional transportplan for Troms. Planprogrammet er planlagt på høring sept-okt 2016, med behandling i fylkestinget desember 2016.

Forslag til vedtak:

Saken utsettes til neste møte i Nord-Troms Regionråd DA.

Sak 40/16 Kommunikasjonsstrategier Nord-Troms Regionråd

Saksdokumenter:

- Overordnet styrings- og strategidokument 2016–2019 Nord-Troms Regionråd
- Sak 34/16 Kommunikasjonsstrategier Nord-Troms Regionråd
- Forslag til kommunikasjonsstrategi Nord-Troms Regionråd med vedlegg

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Nord-Troms Regionråd vedtok overordnet styrings- og strategidokument 2016–2019 i møte 29.3.16. Dokumentet ble presentert for representantskapet i rådsforsamlingen 26. 04.16. I det overordnede styringsdokumentet er «øvrige styringsdokumenter» listet opp. Herunder «Kommunikasjonsstrategi for Nord-Troms Regionråd». En slik strategi har ikke vært utarbeidet tidligere.

På regionrådsmøte 21.06.16 ble det gjort vedtak om at det skal utarbeides forslag til «Kommunikasjonsstrategi for Nord-Troms Regionråd» som legges fram i september-møte 2016.

Forslaget til strategi:

Det er for tiden stor aktivitet i Nord-Troms Regionråd, både i driftsorganisasjonen og gjennom prosjektsatsingene knyttet til realiseringen av «Nærings- og

utviklingsplan for Nord-Troms» som gjennomføres i samarbeid med Troms fylkeskommune.

Begrepene informasjon og kommunikasjon brukes om hverandre. En enkel måte å skille dem på er at kommunikasjon betegner prosessen, mens informasjon er produktet eller budskapet. Informasjon er det som blir formidlet når vi kommuniserer.

Kommunikasjonsstrategien skal bidra til at Nord-Troms Regionråd når sine målsettinger som samfunns- og kompetanseutvikler i regionen. Regionrådet er en samhandlingsarena og et felles talerør som skal opptre koordinert og samlet med en felles stemme utad. Regionrådet skal utøve politisk påvirkning for Nord-Troms overfor regionale og sentrale myndigheter. Vi vil spre informasjon om våre tiltak og satsinger til definerte målgrupper. Beslutninger og handlinger skal synliggjøres for allmennheten.

Vårt profileringsverktøy («Verktøykassa») skal ved enhver anledning benyttes for å bygge et positivt omdømme av regionen, og fremme våre stedskvaliteter og styrke felles regional identitet.

Plandokumentet inneholder;

- Beskrivelse av målgrupper
- Avklaring av ansvar og roller
- Beskrivelse av regionalt utviklingsarbeid og interkommunalt samarbeid
- Tiltak
- Vedlegg (ulike retningslinjer/verktøy)

Det er lagt vekt på at dokumentet skal være kort og oversiktlig for brukerne.

Forslag til vedtak:

Styret i Nord-Troms Regionråd DA godkjenner forslaget til Kommunikasjonsstrategi 2016–2019 som regionrådets strategi for perioden.

Sak 41/16 Møte med Tromsbenken på Stortinget – fastsetting av dagsorden

Saksdokumenter:

- Sak 31/16 Møte med Tromsbenken på Stortinget (evt Finnmarksbenken)
- Sak 32/16 Henvendelse fra Tromsø-området regionråd vedrørende felles møter

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Saken om møte med stortingsrepresentanter ble først tatt opp av ordfører i Kvænangen, hvor det ble foreslått å be om møte i Oslo med representantene fra både Troms og Finnmark, med begrunnelsen om mange felles saksfelt som tiltakssone, sykestuer, fiskeri, demografi etc. Forslaget ble fulgt opp av regionrådet som gjorde følgende vedtak (sak 31 / 16);

1. *«Styret i Nord-Troms Regionråd ønsker å få til et møte med Tromsbenken og Finnmarksbenken i Oslo i løpet av høsten (oktober 2016). Aktuelle tema;*
 - o *Samferdsel*
 - o *Næringsliv*
 - o *Tiltakssonen*
 - o *Sykestuesenger*
 - o *Studiesenteret*
 - o *Skredsenter Kåfjord*
2. *Det bør lages et kort notat på de ulike tema som oversendes stortingsrepresentantene i forkant av møtet*
3. *Fra 2017 er det ønskelig å få til faste årlige møter med Tromsbenken i april måned.»*

Vedtaket ble fulgt opp av rådsordfører som sendte henvendelser til både Troms- og Finnmarksbenken med forespørsel om møte.

I etterkant kom et initiativ fra Tromsø-området regionråd hvor de hadde gjort følgende vedtak;

«Et enstemmig regionråd ønsker et sterkere samarbeid med Midt-Troms og Nord-Troms regionråd.

1. *Felles møte med Tromsbenken i løpet av høsten 2016.*
2. *Felles regionrådsmøte mellom de tre regionrådene. Minst en gang i året.»*

Styret i Nord-Troms Regionråd sluttet seg til vedtaket fra Tromsø-regionens regionråd i junimøte.

Saken om fellesmøte ble fulgt opp av administrasjonene i regionrådene og det er avtalt felles **møte med Tromsbenken fredag 11. november 2016.**

Pr dags dato er det ikke gjort noen avtale vedrørende møte med Troms- og Finnmarksbenken i Oslo.

Vurdering:

Arbeidsutvalget har diskutert saken i møte 25.08.16 og har gjort noen vurderinger. Siden det er inngått en avtale om møte med Tromsbenken i november, synes det unødvendig å avholde et eget møte i Oslo i høst med Troms- og Finnmarksbenken.

Arbeidsutvalget mener det er mer fornuftig å få til et møte i april 2017 slik pkt 3 (sak 31/16) i vedtaket viser til.

Fellesmøte med Tromsø-området regionråd og Tromsbenken må forberedes. Det har så langt ikke kommet noen innspill til saker/tema som skal presenteres i møte. Det er ønskelig å få til et felles forberedende møte mellom de to regionrådene for å sette opp aktuelle saker på dagsorden og fordele oppgaver. En høvelig anledning kan være KS Høstkonferanse i Tromsø 12. og 13. oktober hvor de fleste ordførere deltar.

Forslag til vedtak:

1. Nord-Troms Regionråd inviterer Tromsø-området regionråd ved ordførere til forberedende møte i forbindelse med KS Høstkonferanse.
2. Møte mellom Nord-Troms Regionråd og Tromsbenken og evt Finnmarksbenken avholdes i april 2017.

Sak 42/16 Uttalelse vedrørende fortsatt behov for fleksibel lærerutdanning

Saksbehandler: Kristin Vatnelid Johansen, leder Nord-Troms Studiesenter

Forslag til uttalelse:

FORTSATT BEHOV FOR FLEKSIBEL, DESENTRALISERT LÆRERUTDANNING.

Det er et økende rekrutteringsbehov for nye lærere i Nord-Troms.

Gjennomsnittsalder blant lærerne er i flere av kommunene godt over 50 år. Samtidig medfører statlige krav til kompetanse/ videreutdanning av lærerne at det trengs kvalifiserte vikarer.

Nord- Troms Studiesenter tilbyr ordinære studier gjennom fleksible løsninger fra ulike utdanningsinstitusjoner og bidrar på den måten både til å høyne regionens utdanningsnivå og til å rekruttere, utvikle og beholde arbeidskraft. For svært mange av studentene som er tilknyttet studiesenteret, er ikke alternativet å ta høyere utdanning andre steder. Alternativet er i stor grad å ikke ta utdanning.

De fleste voksne har forpliktelser som gjør det vanskelig for dem å være ordinære heltidsstudenter og de er også mer stedbundne enn unge studenter. Det er derfor viktig at utdanning for disse er tilgjengelig i lokalsamfunnet gjennom fleksible

løsninger. Nord-Troms har fått mange stabile lærere gjennom flere kull med desentralisert allmennlærerutdanning fra Alta.

Vi er kjent med at det også ved UiT, Campus Alta startes opp Masterutdanning av lærere fra inneværende studieår og at Alta muligens vil alternere annethvert år mellom master 1-7 og 5-10.

Nord-Troms Regionråd ber på det sterkeste om at det fortsatt blir lagt til rette for desentralisert, fleksibel lærerutdanning slik at flest mulig fra Nord-Troms som ønsker det får mulighet til å ta slik utdanning. Nord-Troms trenger flere kvalifiserte lærere!

Uttalelsen kan sendes til:

Til UiT- Norges Arktiske universitet, Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, Institutt for lærerutdanning og pedagogikk.

Forslag til vedtak:

Nord-Troms Regionråd vedtar forslaget til uttalelse vedrørende behov for fleksibel, desentralisert lærerutdanning.

Sak 43/16 Revisjon av retningslinjer mastergradsstipend

Saksdokumenter:

- Sak 03/13 opprettelse av mastergradsstipend – godkjenning av retningslinjer
- Forslag til reviderte retningslinjer mastergradsstipend

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Nord-Troms Regionråd (NTRR) vedtok i 2013 retningslinjer for mastergradsstipend. Dette ble gjort i en felles prosess med de øvrige regionrådene i Troms, for å bidra til økt forskning innen områder som er relevant for kommunal sektor og regionen.

I perioden fram til 2016 har det ikke vært avsatt midler på budsjettet i regionrådet. Det er heller ikke oppnevnt stipendstyre. På regionrådets budsjett for 2016 er det avsatt kr 40.000 til mastergradsstipend.

Regionrådet har en overordnet samarbeidsavtale med Universitetet i Tromsø som omfatter utvikling og gjennomføring av utdanning,

masteroppgaver/studentoppgaver og forskning. Samarbeidsavtalen følges opp med møter mellom partene, sist i møte mellom rektoratet og ordførerne i Nord-Troms 7.9.16. I forbindelse med forberedelser til møte ble det bl.a. diskutert aktuelle oppgavetema for mastergradsstudenter på junimøte i regionrådet, og det var enighet om å lyse ut ordningen for studenter.

Regionrådet har også andre tiltak og prosjekter som er forankret i den overordnede samarbeidsavtalen med UiT bl.a. «forskningsnode Nord-Troms», som er et samarbeidsprosjekt mellom UiT, regionrådet og Halti næringshage. I oppfølgingsmøter med næringshagen ble det diskutert en mulig forsterking av en slik stipendordning for masterstudenter.

Spørsmålet om en forsterking/utvidelse av stipendordningen ble diskutert i arbeidsutvalget i regionrådet, og det var enighet om å invitere inn andre regionale aktører i Nord-Troms, med mål om avklaring innen møte med UiT 7.9.16 slik at saken kunne presenteres i møte, og på studentkveld for Nord-Troms studenter og på arbeidslivsdagen 8.9. Slik arbeidsutvalget oppfattet saken ville en styrking av stipendordningen gi oppmerksomhet, og bidra til ny kunnskap med relevans for regionen, og fondet vil øke i størrelse slik at man kan dele ut flere stipend. En annen effekt kan være at arbeidslivet i regionen vil knytte kontakter med studenter som kan være potensielle arbeidstakere etter studiene.

For å prøve ut en slik ordning er det foreslått et tidsløp på 2 år med påfølgende evaluering før evt videreføring.

Følgende regionale aktører i Nord-Troms ble invitert til samarbeid:

- Sparebank1 Nord-Norge
- Avfallsservice AS
- Ymber AS
- Halti-miljøet (Nasjonalparksenter, Statskog, Nord-Troms Museum, Halti Kvenkultursenteret og Halti Næringshage)

Alle inviterte aktører har svart ja til deltakelse med unntak av Avfallsservice. De som har takket ja til deltakelse bidrar økonomisk og kan komme med innspill til aktuelle oppgavetema. Stipendfondet beløper seg til kr 100.000 som søkbart beløp pr år i to år (2016 og 2017).

Vurdering:

Siden flere aktører ønsker å være med i forsøksordningen med mastergradsstipend er det nødvendig å justere retningslinjene til å omfatte næringsutvikling i tillegg til kommune- og regionperspektivet i tidligere retningslinjer.

Arbeidsutvalget forslår at ordningen prøves ut i 2 år (2016 og 2017) og evalueres før den eventuelt videreføres. Regionrådet har satt av kr 40.000 for 2016. Samme beløp foreslås for 2017. Øvrige aktører har også sagt seg villig til å være med i en utprøving av ordningen i 2 år.

Samarbeidsaktørene bør også kunne fremme forslag til masteroppgavetema som formidles til studenter. Masteroppgaven skal knyttes til problemstillinger som er relevant for Nord-Troms regionen. Stipendet skal brukes til utarbeidelsen av oppgaven. Formålet er å gi mottakeren et bidrag til arbeidet med å skrive oppgaven innen et tema som tilfører regionen ny kunnskap. Stipendiaten forplikter seg til å presentere resultatet/arbeidet under Forskningsdagene/arrangement i Nord-Troms etter nærmere avtale med stipendstyret.

Alle masterstudenter på studiesteder godkjent av Statens lånekasse kan søke. Størrelsen på stipend kan variere, det foreslås i retningslinjene at stipendstørrelsen kan variere mellom 10.000 – 40.000 kr. Søknadene må behandles av et eget stipendstyre.

Stipendstyre bør ha bred kompetanse, hvor en av representantene bør komme fra UiT. Arbeidsutvalget foreslår at stipendstyret består av 3 personer, se sak 44/16. Søknadsskjema må være elektronisk og publiseres på flere nettsteder (bl.a. www.nordtromsportal.no)

Forslag til vedtak:

Det framlagte forslaget til reviderte retningslinjer for mastergradsstipend Nord-Troms vedtas.

Sak 44/16 Oppnevning av stipendstyre

Saksdokumenter:

- Sak 43/16 Revisjon av retningslinjer mastergradsstipend

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Det vises til sak 43/16 hvor reviderte retningslinjer for mastergradsstipend Nord-Troms blir behandlet.

I punkt 2 i forslaget til reviderte retningslinjer «2 Tildeling» går det fram at stipendstyre består av 3 personer og oppnevnes av regionrådet.

Vurdering:

Arbeidsutvalget i regionrådet har i møte 25. august diskutert størrelse på stipendstyre og konkludert med at dette ikke bør være et stort styre. I forslaget til retningslinjer har arbeidsutvalget foreslått en sammensetning med representanter fra regionalt næringsliv og UiT med rådsordfører som leder.

Forslag til vedtak:

1. Nord-Troms Regionråd oppnevner følgende styre for tildeling av mastergradstipend Nord-Troms for perioden 2016–2017:
 - Rådsordfører, leder av styre (Øyvind Evanger)
 - Regionbanksjef, styremedlem (Hege Olaussen)
 - Representant fra UiT, styremedlem (Inger-Ann Hanssen)
2. Daglig leder i regionrådet ivaretar sekretærfunksjonen for styret.

Sak 45/16 Samarbeidsavtale og minimumsstandard for studiebibliotekene

Saksdokumenter:

- Forslag til samarbeidsavtale og minimumsstandard studiebibliotek

Saksbehandler: Kristin Vatnelid Johansen/biblioteksjefene

Saksopplysninger:

Rådmannsutvalget gjorde følgende vedtak i sak 23/16 om studiebibliotekene:

«Biblioteksjefene får i samarbeid med NTSS i oppgave å utarbeide et forslag til avtale som legges fram på neste møte i RU. Avtalen bør bla inneholde;

- *Rapportering til eiere og interessenter*
- *Minimumsstandard vedrørende kvalitet»*

Biblioteksjefene har i samarbeid med NTSS utarbeidet vedlagte forslag til samarbeidsavtale og minimumsstandard for studiebibliotekene. Forslaget ble endelig vedtatt i regionalt bibliotekmøte 23. august 2016.

Slik det framgår av forslaget til samarbeidsavtale er hensikten med samarbeidet at man gjennom gjensidig forpliktelse sikrer at det kan gis utdanningstilbud på høyere nivå i regionen og at studentene får en tilfredsstillende infrastruktur der de bor.

Avtaleperioden er foreslått til 3 år fra 2017 til og med 2020. Avtalen kan sies opp av partene med minimum 6 måneders varsel. Oppsigelsen får virkning fra neste kalenderår.

I forslaget til avtale er «**Kommunenes ansvar**»;

- *Sikre studiebibliotekene tilstrekkelig økonomi til vedlikehold og oppgradering av tjenesten og til kompetanseutvikling for de ansatte. Minimum kr 20.000,- pr år*
- *Sikre at studiebibliotekene oppfyller minimumsstandard. Vedlegg*
- *Informasjon i organisasjonen om Nord-Troms Studiesenter og Studiebibliotekene*

Forslag til vedtak:

Nord-Troms Regionråd oppfordrer kommunene til å signere samarbeidsavtalen mellom Nord-Troms Studiesenter og kommunene vedrørende studiebibliotekfunksjonen.

PROTOKOLL FRA MØTE NORD-TROMS REGIONRÅD DA

EMNE:	Møte nr 04-2016
STED:	Kvænangshagen Verdde, Sørstraumen
TIDSPUNKT:	21. juni 2016 kl 1000

DELTAKERE:	
Ordførere:	Dan-Håvard Johnsen, Lyngen Ørjan Albrigtsen, Skjervøy Øyvind Evanger, Nordreisa Ludvig Rognli for Svein O. Leiros, Kåfjord Eirik Losnegaard Mevik, Kvænangen
Rådmenn:	Cissel Samuelsen, Skjervøy Anne-Marie Gaino, Nordreisa Frank Pedersen, Kvænangen Einar Pedersen, Kåfjord Leif Lintho, Lyngen Trond-Roger Larsen, Storfjord
Fra adm:	Berit Fjellberg, daglig leder
Forfall:	Knut Jentoft, Storfjord

Merknad til innkalling: ingen

Merknad til sakslisten: ingen

Program: temamøte samferdsel ble gjennomført fra 1030-1230

TEMA SAMFERDSEL- HELHETLIG STREKNINGSSTRATEGI NORD-TROMS

Samferdselssjef Bjørn Kavli, Troms fylkeskommune og Rigmor Thorsteinsen fra Statens Vegvesen deltok på møtet. Vegsjef Naimak var invitert men måtte melde forfall.

Innledning til tema ved Øyvind Evanger

- Tidligere jobbing og innspill
- Vegsjefen har gitt positive signaler vedrørende utredning for Nord-Troms

Orientering ved Rigmor Thorsteinsen, SVV (presentasjon vedlagt)

- Gjennomgang av mål for utvikling av riksvegnettet
- Kunnskapsgrunnlag – Riksvegutredning som danner grunnlaget for NTP
- Riksvegrute 8b

Nord-Troms Regionråd DA

Orientering om mulig utredning Tromsø/Balsfjord – Alta ved Bjørn Kavli

- Utredning må gjøres i et helhetligperspektiv
- Rigge en planprosess ala KVV – slik at vi får et helhetlig plan
- En strategisk utredning for Nord-Troms, kan deles opp – TFK er i samtale med SVV om en slik type utredning
- Tilbakemelding gis når svar fra SVV foreligger

Diskusjon – «utredning Nord-Troms»;

- Enighet om at det er behov for en plan som verktøy for videre arbeid
- Rutevisutredningen 8b gir et godt kunnskapsgrunnlag
- Har behov for mer jobbing rundt tettsteder og over Baddereidet (+ andre strekninger/steder som ikke er berørt i rutevisutredningen)
- Den regionale vegplanen bør si noe om utviklingen i regionen – hva skal vi satse på i Nord-Troms? Og hva vil ha behov for i framtiden? Hvilket perspektiv skal legges til grunn? Hvor langt utenfor NT? Mot Finnmark, Tromsø, Finland??
- Hvilke arealer bør settes av? Kostnadsberegning? – disse elementene bør også inngå i en plan (sjekk ut utredningen «fra kyst til marked»)
- Vi må lage input til «vegplanen» – utarbeidelse av planer for å bygge veier gjøres av SVV. Lage en strategi for hva vi vil i denne regionen
- Samfunnsutviklerperspektivet og samfunnssikkerhetsperspektivet må ivaretas. Også fokus på tilførselsveier og sjø- og lufttransport)
- Rullering av regional transportplan – vedtak oktober 2017 – planprogram til høring høsten 2016. Viktig å komme med innspill til planprogrammet – vi ønsker en **regional plan for Nord-Troms** – dette kan vi gi som innspill i prosessen. Viktig å være enige om prioriteringer internt i NT – får ikke gjennomslag utad dersom man er uenig. Hvilke andre næringer/hva er viktig utover fisketransport?
- Nord-Troms pakken – hva skal «barnet hete»?
- Styringsdokument NTRR – må skrive inn mer om mål for eksempel innen samferdsel
- Bo- og arbeidsmarked i kystbyregionen
- Planavdelingen til TFK – planforum

Konklusjon for videre arbeid:

Fylkeskommunen ved Kavli har sendt en forespørsel til Statens vegvesen om en regional plan for Nord-Troms. Avventer svar fra SVV. Ikke avklart hvorvidt dette bør være en KVV eller en regional plan. Hvilken modell som velges avgjør hvem som er ansvarlig for planarbeidet, Troms fylkeskommune eller Staten?

Nord-Troms Regionråd DA

KVU-modell har en fast struktur for gjennomføring som kan legges til grunn for et slikt arbeid uansett modellvalg. Det blir viktig for NT å komme med innspill til innretningen på en slik regional plan.

Regional plan Nord-Troms må spilles inn i prosessen med Regional transportplan;

- Planprogram høring sept-okt 2016 (behandling fylkesting desember 2016)
- Utarbeiding av regional transportplan for Troms – regner med det blir avholdt innspillsmøter i prosessen

Kavli og Thorsteinsen fratrådte møte

Styret i Nord-Troms Regionråd var enige om å utarbeide en søknad om RUP-midler til utredningen. Innspill gitt i møtet regional plan Nord-Troms;

Det skal gis et «bilde av dagens» Nord-Troms og om utformes et scenario som beskriver NT 2036 – tema som må belyses;

- Bo- og arbeidsmarkedsregion
- Næringsliv
- Beredskap/samfunnssikkerhet
- Transportkorridorer (eksisterende – nye)
- Statistikk – trafikkmønster
- Kart-materiale (transportårer)

Daglig leder følger opp saken og ber om innspill fra kommunene (en kort utredning fra hver kommune) som kan inngå i søknad om RUP-midler. NUNT (næringskonsulentene i Nord-Troms) bes også komme med innspill.

REFERATSAKER:
Forslag til ny NTP – høringsuttalelse fra Nord-Troms Regionråd
Referat fra møte i Kvensk råd

Vedtak: referatsaker tas til orientering.

Nord-Troms Regionråd DA

VEDTAKSSAKER:

Sak 29/16 Godkjenning av referat fra forrige møte

Saksdokumenter:

- Protokoll fra møte 26.04.16

Saksopplysninger:

Tidligere har ikke godkjenning av referat stått på sakslisten. Denne ordningen er nå innført i rådmannsutvalget, og det er naturlig å innføre samme praksis i styret i regionrådet.

Styremøte i april var ikke satt opp i ordinær møteplan, men ble bestemt avvirket i forbindelse med møte i representantskap og rådsforsamling i Storfjord. Det var ikke sendt ut innkalling til møtet.

Det var enighet om å behandle følgende saker:

Sak 26/16 Oppnevning av representanter til styringsgruppen – prosjekt nye politidistrikter Troms

Sak 27/16 Økonomisk garanti – 16.mai i Nordreisa

Sak 28/16 Søknad fra Kåfjordkoret om økonomisk støtte

Forslag til vedtak:

Styret i Nord-Troms Regionråd DA godkjenner protokollen fra møtet 26. april 2016.

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Sak 30/16 Dekning av underskudd rusfritt «16. mai» arrangement

Saksdokumenter:

- Særutskrift fra møte 26.04.16
- Søknad om støtte til rusfritt ungdomsarrangement i Nord-Troms, sendt Troms fylkeskommune 11.05.16
- Melding om vedtak – Søknad om støtte til rusfritt ungdomsarrangement i Nord-Troms, fra Troms fylkeskommune 23.05.16
- Økonomisk oppsett fra Nordreisa kommune

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

16. mai-arrangementet er et rusfritt regionalt arrangement som har vært arrangert årlig i Nordreisa. Nordreisa ungdomsråd har vært hovedarrangør

Nord-Troms Regionråd DA

med støtte fra RUST/Nord-Troms Ungdomsråd (bidratt med planlegging, forarbeid og hjelpevakter under arrangement). I tillegg har regionrådet/RUST vært inne med økonomisk støtte, dekt inntil kr 40.000 i transportutgifter. Alle 5 nabokommuner har bidratt med kr 5.000 til arrangementet.

I 2016 har Nordreisa ungdomsråd vært uten sekretær, og aktiviteten har gått ned. Dette, sammen med at arrangement er arbeidskrevende og medfører økonomisk risiko, medførte at Nordreisa ungdomsråd hadde tatt avgjørelse om at de ikke ønsket å arrangere 16. mai i år.

Da det ble kjent at arrangementet var avlyst i 2016, ønsket ordførerne (styret i regionrådet) å finne løsninger slik at arrangementet kunne gjennomføres, da ordførerne mener det er et viktig rusfritt arrangement som har vært populært blant ungdom i mange år.

Følgende vedtak ble gjort i møte 26.04.16;

«Nord-Troms Regionråd stiller som økonomisk garantist for 16-mai arrangementet i Nordreisa 2016. Ordfører i Nordreisa følger opp mulige alternativer vedrørende hvem som kan ta ansvar for gjennomføring av arrangementet.»

Gjennomføring:

For at arrangementet skulle bli attraktivt (i tillegg til tidsfaktoren) ble det leid inn et event-firma til jobben (lyd, lys, scene, skumkanon og okseridning). Det ble satt opp gratis busser fra alle kommunene, slik at ungdommer fra hele regionen hadde samme forutsetning for å delta. Det ble tatt inngangsbillett. Totalt budsjett ca kr 100.000.

I etterkant av møtet i regionrådet ble det søkt om kr 20.000 fra Troms fylkeskommune til arrangementet. Fylkesrådet innvilget søknaden med kr 5.000,-.

I henhold til det vedlagte økonomiske oppsettet for arrangementet er det et underskudd på kr 62.545,- som må dekkes. Med fradrag av tilskuddet fra Troms fylkeskommune må regionrådet/nabokommunene dekke kr 57.545,-. Som tidligere år er det aktuelt å be de 5 nabokommunene om kr 5.000 (pr kommune) i tilskudd til arrangementet og at regionrådet dekker resterende beløp.

Forslag til vedtak:

Nord-Troms Regionråd DA

1. Nord-Troms Regionråd ber alle kommunene med unntak av Nordreisa om kr 5.000,- i tilskudd til det rusfrie ungdomsarrangementet. Nordreisa kommune har bidratt med egeninnsats i form av arbeid.
2. Nord-Troms Regionråd dekker underskuddet på rusfritt mai-arrangement med kr 32.545,-. Beløpet belastes frie fond dersom det ikke er mulig å dekke kostnaden over drifta.

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Sak 31/16 Møte med Tromsbenken på Stortinget (evt Finnmarksbenken)

Saksdokumenter:

- Innspill pr e-post fra Eirik

Saksopplysninger:

Følgende epost er mottatt fra ordfører i Kvænangen:

«Jeg har registrert at en god del av regionrådene har vært på besøk hos stortinget. Det er nok lurt.

Det er absolutt relevant å ha en god dialog med våre stortingsrepresentanter på tvers av partiene (det er flere av dem jeg ikke har hilst på).

Jeg foreslår at vi avtaler et møte over sommerferien. Enten kan vi ta det i sammenheng med et regionråd, eller så kan det være en egen reise. (Det er vel nesten like billig å reise til Oslo som rundt i regionen).

For min del kunne jeg ønske at vi satte opp et møte med representantene for både Troms og Finnmark. Vi har mye til felles, (tiltakssone, sykestuer, fiskeri, demografi etc) og det kan være veldig nyttig å kjenne også disse.»

Vurdering:

Arbeidsutvalget har diskutert innspillet fra ordfører i Kvænangen i møte 3. juni, og er enige om at dette er en viktig sak som settes på agendaen.

Saken legges fram til diskusjon uten innstilling.

Forslag til vedtak fremmet i møte:

1. Styret i Nord-Troms Regionråd ønsker å få til et møte med Tromsbenken og Finnmarksbenken i Oslo i løpet av høsten (oktober 2016). Aktuelle tema;
 - Samferdsel
 - Næringsliv
 - Tiltakssonen
 - Sykestuesenger

Nord-Troms Regionråd DA

- Studiesenteret
 - Skredsenter Kåfjord
2. Det bør lages et kort notat på de ulike tema som oversendes stortingsrepresentantene i forkant av møtet
 3. Fra 2017 er det ønskelig å få til faste årlige møter med Tromsbenken i april måned.

Vedtak: forslag til vedtak fremmet i møte ble enstemmig bifalt.

Einar Pedersen og Anne-Marie Gaino fratrådte møtet.

Sak 32/16 Henvendelse fra Tromsø-området regionråd vedrørende felles møter
Saksdokumenter:

- Vedtak fra Tromsø-området regionråd

Saksopplysninger:

Nord-Troms Regionråd har pr epost mottatt vedtak fra Tromsø-området regionråd ved daglig leder 30.05.16;

«Følgende ble vedtatt i regionrådsmøte 27. mai under behandling av regionrådets Handlingsprogram for 2016–2017.

Vedtak

Et enstemmig regionråd ønsker et sterkere samarbeid med Midt-Troms og Nord-Troms regionråd.

- 1. Felles møte med Tromsbenken i løpet av høsten 2016.*
- 2. Felles regionrådsmøte mellom de tre regionrådene. Minst en gang i året.»*

Vurdering:

Arbeidsutvalget har diskutert vedtaket fra Tromsø-området regionråd og er enige om at saken legges fram til diskusjon i styret uten innstilling.

Forslag til vedtak fremmet i møte:

Styret i Nord-Troms Regionråd slutter seg til vedtaket fra Tromsø-regionens regionråd.

Vedtak: forslag til vedtak fremmet i møte ble enstemmig bifalt.

Dan-Håvard Johnsen og Leif Lintho fratrådte møtet.

Sak 33/16 Uttalelse vedrørende nedlegging av skattekontor Nord-Troms

Saksdokumenter:

- Forslag til uttalelse fra rådsordfører Øyvind Evanger

Forslag til uttalelse fra rådsordfører Øyvind Evanger:

Skatteetaten la 1.juni 2016 frem en utredning om ny kontorstruktur. Mye er endret i de siste årene, og det er derfor nødvendig å se på omorganisering for bedre og legge til rette for fremtidig oppgaveløsning.

Nord-Troms Regionråd ser at digitaliseringen har endret måten etaten løser sin kjernevirksomhet på. For eksempel er behandlingen av selvangivelsene i stor grad automatisert. Digitaliseringen har også lagt grunnlaget for et helt nytt brukermønster. Skatteetatens strategi og utvikling av elektroniske tjenester, har resultert i at de færreste reiser til et skattekontor for å spørre om skatt. Brukerne er i stor grad blitt selvhjulpne og har en digital dialog med etaten. Prosessene er forenklet og behovet for kontakt er redusert. Digitaliseringen vil sannsynligvis fortsette og forsterke denne utviklingen. Effekten er at store deler av etatens oppgaveløsning nå er mer geografisk uavhengig.

Skatteetaten hevder at for å møte utfordringene som etaten står overfor, vil det være fordelaktig med færre og større fagmiljøer. Med færre og større enheter vil det gi langt enklere koordinering for en stor etat og dette gir mer dynamisk kompetanseutvikling, mer samordnet og effektiv produksjon. Det heter videre at forslaget til ny kontorstruktur vil i hovedsak ikke føre til endringer i fordeling av arbeidsplasser mellom landsdelene, og at det har vært et mål å ikke gjøre skattekontor i de største byene større.

Nord-Troms Regionråd er svært uenig i den foreslåtte kontorstrukturen der kontoret i regionsenteret Nordreisa er flyttet sammen med Alta. Nord-Troms er en region med forholdsvis få statlige arbeidsplasser. Det har i flere runder vært uttrykt av sentrale politikere at denne regionen burde prioriteres når en flytter statlige funksjoner.

Når nå skatteetaten i sin rapport så ettertrykkelig fastslår at behovet fysisk tilstedeværelse er blitt betydelig mindre, gir denne omorganiseringen en stor mulighet til å prioritere Nord-Troms. Det har ikke vært noen problem å rekruttere personell til vårt kontor.

Nord-Troms Regionråd DA

Nord-Troms Regionråd ser nødvendigheten av å bygge sterke fagmiljøer, og vi mener dette er fullt mulig å få til i vår region. Vi krever derfor at fagmiljøet i Nordreisa styrkes slik at dette kan løse oppgaver på regionalt og nasjonalt nivå. Dette vil være kompetansearbeidsplasser som er særdeles viktig for en region med mangel på slike arbeidsplasser.

Forslag til vedtak:

Nord-Troms Regionråd slutter seg til forslaget til uttalelse fra rådsordfører.

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Sak 34/16 Kommunikasjonsstrategier Nord-Troms Regionråd

Saksdokumenter:

- Overordnet styrings- og strategidokument 2016–2019 Nord-Troms Regionråd

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Nord-Troms Regionråd vedtok overordnet styrings- og strategidokument 2016–2019 i møte 29. mars 2016. Dokumentet ble presentert for representantskapet i rådsforsamlingen 26. 04.16. Styret har også gjort vedtak om at dokumentet presenteres for eierne (kommunestyrene). Arbeidsutvalget har foreslått at daglig leder møter i kommunestyrene og legger fram dokumentet sammen med ordfører i løpet av høsten 2016.

I det overordnede styringsdokumentet er «øvrige styringsdokumenter» listet opp. Herunder «Kommunikasjonsstrategi for Nord-Troms Regionråd». En slik strategi har ikke vært utarbeidet tidligere. Det vi har av tidligere dokumenter som berører feltet er «retningslinjer for bruk av facebook» utarbeidet i regi av Omdømmeprojektet, og i vedtatte retningslinjer for saksordførere framgår det i punkt 4 at «saksordfører har ansvaret for informasjon til media og opptre som pressekontakt».

Vurdering:

Det er for tiden stor aktivitet i Nord-Troms Regionråd, både i driftsorganisasjonen og gjennom prosjektsatsingene knyttet til realiseringen av «Nærings- og utviklingsplan for Nord-Troms» som gjennomføres i samarbeid med Troms fylkeskommune. Det vi si at mange personer er engasjert gjennom ulike styrever,

Nord-Troms Regionråd DA

utvalg, styringsgrupper o.l. Mange av disse personene har liten kjennskap til regionrådets virksomhet da det er nye i sine verv.

For å sikre at vi når fram med vårt budskap er det behov for å utarbeide en kommunikasjonsstrategi, hvor vi kan forankre alle våre kommunikasjonstiltak. Å lage en kommunikasjonsstrategi er en prosess. Arbeid med bevisstgjøring og en felles forståelse av hvilke kommunikasjonsutfordringer vi står overfor, gjør at vi kan bli mer treffsikre i våre informasjonstiltak. Kommunikasjon er et felles ansvar og er ett av de verktøy vi har for å jobbe mot et felles mål for utvikling av regionen.

Begrepene informasjon og kommunikasjon brukes om hverandre. En enkel måte å skille dem på er at kommunikasjon betegner prosessen, mens informasjon er produktet eller budskapet. Informasjon er det som blir formidlet når vi kommuniserer.

Elementene i en strategisk kommunikasjonsplan

Proessen med utvikling av kommunikasjonsstrategien bør forankres i styret (ordførere). Det er avgjørende at styret gir føringer/innspill som grunnlag for å utarbeide et forslag til strategi for at vi skal nå ut med felles budskap.

Følgende punkter bør diskuteres; (en del av disse er beskrevet i styringsdokumentet)

1. Statusvurdering – situasjonen i dag
 - a. Karakteristikk av virksomheten
 - b. Rammebetingelser
 - c. Visjon, mål og strategier
 - d. Ekstern profil
 - e. Internt profil
 - f. Tilnærming til informasjonsoppgaven
 - g. Kommunikasjonsutfordringer
2. Kommunikasjonsmål og budskap
 - a. Overordnet mål for all kommunikasjon
 - b. Hva skal kommunikasjonsaktiviteten bidra til?
 - c. Hvilket inntrykk skal kommunikasjonen gi av oss?
 - d. Hovedbudskap (ett eller flere)
3. Målgrupper (interne og eksterne)
4. Ansvar og organisering av virksomheten
 - a. hvem har ansvar for hva, på hvilke nivå osv.

Nord-Troms Regionråd DA

Innspill gitt i møte:

- det vil ikke være aktuelt å fronte regionrådet for «bare å fronte det»
- bruke regionrådet som en felles plattform for felles jobbing for utvikling av regionen
- hvordan bedre kommunikasjon mellom regionråd og eiere (k-styrer)
- hvordan synliggjøre regionrådets aktivitet?
- Forslag for større synliggjøring: sende pressemelding fra hvert regionrådsmøte hvor hovedsak (er) som er behandlet informeres kort om (+ bilde). Tema/ansvar for pressemelding bør settes opp som første sak i hvert regionrådsmøte (sammen med godkjenning av referat fra forrige møte)

Forslag til vedtak:

Med bakgrunn i innspill fra dagens møte utarbeides forslag til «Kommunikasjonsstrategi for Nord-Troms Regionråd» som behandles i møte 5. september 2016.

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

ORIENTERINGSSAKER:

Nytt fra kommunene – (kort orientering om aktuelle saker i den enkelte kommune ved ordfører)

Kåfjord:

- jobber med nytt sykehjem
- ny helse- og omsorgsleder
- ny privatskole på gang
- rassikring og sentrumsplanlegging
- nasjonalt skredsenter
- utbygging av Senter for nordlige folk
- skal bosette asylsøkere (enslige)
- boligmangel

Kvænangen:

- omstillingsstatus
- ny barne- og ungdomsskole
- debatt om barnehage- og skolestruktur
- uavklarte spørsmål vedrørende reindrift
- utfordring plankompetanse
- samisk og kvensk språksenter under arbeid
- skal ta i mot flyktninger

Nord-Troms Regionråd DA

- Isbresenteret i Jøkelfjord

Skjervøy:

- boliger er en utfordring
- ny barnehage
- skal bygge ny dementavdeling
- nytt næringsareal i Skjervøy havn
- utfordring å møte alle oppgaver med liten stab i kommunen
- maritim næringsutvikler starter 1. aug – Silja Karlsen
- 270 arbeidsplasser er direkte knyttet opp til oppdrettsnæringen
- forventninger til havbruksfondet

Nordreisa:

- næringsutvikler nytilsatt Ida Wigdel
- vedtatt nedskjæringer og gjort omstillinger – (ut av ROBEK er målet)
- molo i Sørkjosen under oppbygging
- flyruter på anbud
- 420 kw-linje kommer – har leid ut Sørkjosen skole. Eget prosjekt «Arctic suppliers»
- boligprosjektet (sak i k-styret ble utsatt)
- UNN skal bygge ny ambulansestasjon
- etablering av verksted – bensinstasjon på gang

Storfjord:

- på tur ut av ROBEK
- EISCAT – etablering
- næringsrådgiver Hilde Johnsen (inngått avtale)
- boligbygging

Orientering fra møte i regionutvalg Statskog (*Knut Jentoft deltar på møte i juni*)

- Øyvind Evanger har mottatt referat fra møte. Nytt møte 11. oktober.

Orientering fra møte i rådmannsutvalget 20.06.16

- Evaluering av Regionkontoret
- Regional plan for kompetanse og rekruttering
- Forpliktende IT-samarbeid – må tas tak i og jobbes med
- Rapport fra studiebibliotekene
- Organisasjonskart – samarbeid Nord-Troms, jobbes videre med

Orientering vedrørende status ulike satsinger;

- o Kompetanseløft i Nord-Troms
- o Boligsatsing

Nord-Troms Regionråd DA

- HopplIDE – entreprenørskapssatsing
- RUST
- Arena Troms

DISKUSJONSSAKER:

Saker til møte med UiT 7. september

- Blått kompetansesenter (aktuelle problemstillinger; miljø-overvåking av fjordbassengene i regionen? (– bør se på helheten/sammenhengene)
- Skredsenter Kåfjord
- Forskningsnoden
- Sykestuemodellen – samfunnsøkonomisk analyse av modellen (NT 4) – hvordan få gjort denne type arbeid?
- Følgforskning entreprenørskapssatsing
- Hva er resultatet av ungdomssatsingen?
- Skoleresultater i regionen – lav skår over år – hvilke grep tar vi?

Planlegging studentkveld 7. september – organisering

- Ordførere stiller
- Halti næringshage er arrangør – mer informasjon kommer!

Planlegging arbeidslivsdag 8. september

- Arrangeres på UiT. Halti næringshage arrangerer – mer informasjon kommer!

Eierskapsmeldinger

- 28. juni – avholdes siste møte i arbeidsutvalget – da skal meldingen være klar til behandling i kommunene

Møtet hevet kl 1530

Rett protokollutskrift bevitnes

21. juni 2016

Berit Fjellberg

Referent

Nord-Troms Regionråd DA

Totalregnskap

30.06.2016

Totalregnskapet består av:

**Drift / Rust
Studiesenteret
Kompetanseløftet**

Nord-Troms Regionråd DA
9151 STORSLETT

Org.nr. 979 470 452

Resultatregnskap per 30.06.16 og 31.12.15

Inntekter:	<u>30.06.16</u>	<u>31.12.15</u>
Driftsstøtte kommuner	1.072.500	2.145.000
Tilskudd/krav på tilskudd Troms fylke	675.805	1.728.402
Andre inntekter	<u>401.869</u>	<u>663.116</u>
Sum inntekter	<u>2.150.174</u>	<u>4.536.518</u>
Kostnader:		
Lønn og personalkostnader	1.411.185	2.687.985
Husleie	77.215	133.136
Mindre utstyr, lokale tjenester / EDB	106.542	111.782
Regnskap og revisjon	10.438	227.375
Kontorrekvisita, porto og telefon	57.108	97.651
Reise, diett og bilgodtgjørelse	78.672	117.117
Møtekostnad, annonser og diverse kostnader	172.739	339.358
Tap på fordring	0	1.500
Prosjekt og studiekostnader	<u>99.550</u>	<u>386.286</u>
Sum driftskostnader	<u>2.013.449</u>	<u>4.102.190</u>
Driftsresultat	<u>136.725</u>	<u>434.328</u>
Renteinntekter	<u>140</u>	<u>11.706</u>
Resultat	<u>136.865</u>	<u>446.034</u>

Nord-Troms Regionråd DA
9152 SØRKJOSEN
Org. nr. 979 470 452

Balansen pr. 31.12.15 og 31.12.14

Eiendeler:	<u>30.06.16</u>	<u>31.12.15</u>
Aksjer Halti Næringshage/Kvenkultur	33.200	33.200
Debitorer	230.356	42.137
Krav på tilskudd	1.035.557	968.560
Andre kortsiktige fordringer	907	0
Bank	<u>2.519.699</u>	<u>1.522.094</u>
Sum eiendeler:	<u>3.819.719</u>	<u>2.565.991</u>
 Egenkapital og gjeld:		
Eierandeler	75.000	75.000
Kompetansefond	100.000	100.000
Fond RUST	100.000	100.000
Frie fond	<u>1.482.073</u>	<u>1.345.208</u>
Sum egenkapital	<u>1.757.073</u>	<u>1.620.208</u>
 Kortsiktig gjeld:		
Forskudd fra samarbeidspartnere/studenter	1.823.785	531.200
Skattetrekk	88.276	92.993
Feriepenger/annen kortsiktig gjeld	<u>150.585</u>	<u>321.590</u>
Sum kortsiktig gjeld	<u>2.062.646</u>	<u>945.783</u>
Sum egenkapital og gjeld	<u>3.819.719</u>	<u>2.565.991</u>

Storslett den 22. august 2016

Kaj Båtnes

Nord-Troms Regionråd DA
9151 STORSLETT

Org.nr. 979 470 452

Noter til regnskapet.

Generelt:

Totalregnskapet består av regnskapene for Drift (inkl ungdomssatsingen RUST), Nord-Troms Studiesenter og Kompetanseløft i Nord-Troms.

Regnskapsprinsipper:

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Selskapet har videre fulgt relevante bestemmelser i Norsk Regnskapsstandard utarbeidet av Norsk Regnskaps Stiftelse.

Nord-Troms Regionråd DA

Drift

Regnskap per 30.06.16

Drift består av følgende bærere:

100	Drift
110	HoppIDÈ
130	Forskningsnode
150	RUST
162	Regionale arrangement

Nord-Troms Regionråd DA

9151 STORSLETT

DRIFT Daglig leder: Berit Fjellberg

Resultatregnskap pr. 30.06.16

Inntekter:	30.06.16	Budsjett	Avvik
Driftsstøtte fra kommunene	822.500	822.500	0
Andre inntekter	<u>30.675</u>	<u>0</u>	<u>30.675</u>
Sum inntekter	<u>853.175</u>	<u>822.500</u>	<u>30.675</u>
Kostnader:			
Lønn og feriep. - ref. sykep./kostn.ford.	396.498	466.500	70.002
Andre Personalkostn.	48.239	75.000	26.761
Husleie, telefon , renhold, strøm o.l	52.246	57.500	5.254
Revisjon	1.500	31.000	29.500
Bil, diett og reisekostnader	34.349	37.500	3.151
Diverse kostnader inkl. møter	99.730	62.500	- 37.230
Datasider - arkivsystem	0	25.000	25.000
Annonser, div.kostn – renteinnt.	8.121	17.500	9.379
Kjøp av datautstyr	0	5.000	5.000
Mastergradstipender	0	20.000	20.000
Tiltak ungdom	<u>0</u>	<u>25.000</u>	<u>25.000</u>
Sum kostnader	<u>640.683</u>	<u>822.500</u>	<u>181.817</u>
Resultat	<u>212.492</u>	<u>0</u>	<u>212.492</u>

Sørkjosen 22. august 2016

Kaj Arvid Båtnes

Nord-Troms Regionråd DA

Studiesenteret

Regnskap pr. 30.06.2016

Nord-Troms Regionråd DA

Nord-Troms Studiesenter

Leder: Kristin Vatnelid Johansen

	Regnskap 30.06.16	Regnskap 31.12.15
Inntekter:		
Diverse inntekter	0	148.644
Kommunene i Nord Troms	250.000	500.000
Kurs	73.031	97.772
Troms fylke	<u>250.000</u>	<u>500.000</u>
Sum inntekter	<u>573.031</u>	<u>1.246.416</u>
Kostnader:		
Lønn og personalkostnader	534.833	1.081.505
Husleie og kostnader lokale	54.890	92.900
Nettside/EDB	49.053	25.272
Revisjon	5.125	91.500
Kontorkostnader	21.488	26.334
Møtekostnader	9.820	15.070
Administrativ kostnadsfordeling	- 103.750	- 550.000
Studie- og kurskostnader	37.237	42.997
Reisekostnader	28.254	21.130
Annonser/markedsføring	11.433	75.313
Tap på fordring	0	1.500
Gebyr bank/renter	<u>276</u>	<u>- 74</u>
Sum kostnader	<u>648.659</u>	<u>923.447</u>
Resultat	<u>- 75.628</u>	<u>322.969</u>

Kommentar:

Administrativ kostnadsfordeling foretatt mellom avdelingene Nord-Troms Studiesenter og Kompetanseløft i Nord-Troms henfører seg til personal- og kontorkostnader.

Storslett 22. august 2016

Kaj Båtnes

Nord-Troms Regionråd DA

Kompetanseløft i Nord-Troms

Regnskap per 30.06.2016

Nord-Troms Regionråd DA

Kompetanseløft i Nord-Troms

Prosjektansvarlig: Nord-Troms Studiesenter v/Jan Frode Fjære og Lisbeth Holm

	Regnskap 30.06.15	Prosjekt Regnskap 31.12.15	Total Regnskap 30.06.15
Inntekter:			
Inntekter fra prosjekter/diverse inntekter	298.163	588.900	887.063
Tilskudd Kompetanseløft	<u>425.805</u>	<u>1.429.753</u>	<u>1.855.558</u>
Sum inntekter	<u>723.968</u>	<u>2.018.653</u>	<u>2.742.621</u>
Kostnader:			
Lønn og personal	369.115	561.894	931.009
Husleie/kontorhold	48.897	86.798	135.695
Datakostnad	7.920	15.039	22.959
Regnskap og revisjon	3.813	39.000	42.813
Møtekostnader	49.590	31.355	80.945
Eksterne tjenester/studie- og kurs	62.314	220.589	282.903
Reisekostnader	16.069	49.375	65.444
Administrativ kostnadsfordeling	166.250	878.809	1.045.059
Overførte kostnader	<u>0</u>	<u>135.794</u>	<u>135.794</u>
Sum kostnader	<u>723.968</u>	<u>2.018.653</u>	<u>2.742.621</u>
Resultat	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Kommentar:

Administrativ kostnadsfordeling foretatt mellom avdelingene Nord-Troms Studiesenter og Kompetanseløft i Nord-Troms henfører seg til personal- og kontorkostnader. Det er også kostnadsfordeling med avdeling Drift.

Storslett 22. august 2016

Kaj Båtnes

Nord-Troms Regionråd DA

BUDSJETT 2017 – driftstilskudd fra eierkommuner

Nord-Troms Regionråd:

- Drift sekretariatet
- Ungdomssatsingen RUST
- Nord-Troms Studiesenter

Budsjettforutsetninger:

- Sekretariat: 100 % stilling daglig leder (drift av sekretariat, kontorhold og møtekostnader styre, rådmannsutvalg, representantskap, regionale og sentrale myndigheter), samme ramme som 2014–2015–2016.
- Styremedlemmer dekker reiser til møter over kommunens budsjett. Regionrådet dekker reisekostnader hvor man representerer regionrådet utad.
- Ungdomssatsing: 50 % stilling regional ungdomskonsulent (drift av ungdomssatsingen RUST, Nord-Troms Ungdomsråd, fagråd og en mindre post avsatt til tiltak) – samme budsjettramme som foregående år.
- Studiesenteret: Tilskudd til Nord-Troms Studiesenter for 2017 foreslås på samme nivå som foregående år (2013–2014–2015–2016). For å matche driftstilskuddet fra fylkeskommunen, og for å sikre dagens driftsnivå på studiesenteret er det lagt inn tilskudd fra kommunene på til sammen kr 500.000,–.

	Regnskap pr 31.12.2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftsinntekter – tilskudd fra kommunene	2.145.000	2.145.000	2.145.000
Sum inntekter	2.145.000	2.145.000	2.145.000
Lønn	863.175	933.000	930.000
Andre personalkostnader	102.538	190.000	130.000
Reiseutgifter	39.749	75.000	75.000
Kontorhold	61.952	75.000	75.000
Regnskaps- og revisjonshonorar	74.250	62.000	65.000
Møtekostnader	184.133	125.000	185.000
Data/hjemmeside – arkivsystem		50.000	50.000
Annonser/informasjon	7.316	35.000	35.000
Kjøp av utstyr	8.012	10.000	10.000
Avsetning av midler til Mastergradsstipender		40.000	40.000
Tiltak ungdom/prosjekter	103.748	50.000	50.000
Tilskudd til studiesenteret	500.000	500.000	500.000
Dekning prosjektkostnader forskningsnode og omdømme	77.062		
Sum kostnader	2.021.935	2.145.000	2.145.000
RESULTAT	123.065	0	0

Forslag til møte 23.09.16
Berit Fjellberg

Framtidige samferdselsløsninger i Nord-Troms – hva er behovet på kort og lang sikt?

Bakgrunnsinformasjon fra Skjervøy kommune:

Bo- og arbeidsmarkedsregion:

Pwc-utredninga i forbindelse med kommunereformen konkluderte med at Nord-Troms 4 ikke framsto som en helhetlig bo- og arbeidsmarkedsregion. Følgende tall for inn- og utpendling lå til grunn:

		Arbeidssted													
		Tromsø	Storjord	Skjervøy	Nordreisa	Målselv	Lyngen	Lenvik	Kåfjord	Kvænangen	Karlsøy	Balsfjord	Alta	Utenfor	Syssestette
Bosted	Tromsø	36 768	29	80	46	61	28	118	26	4	82	139	62	2 451	39 894
	Storjord	107	592	2	6	15	41	3	10	0	1	99	0	59	935
	Skjervøy	75	0	1 175	40	0	1	5	4	1	3	1	5	95	1 405
	Nordreisa	142	11	59	1 941	4	14	4	16	23	1	11	23	219	2 468
	Målselv	112	4	0	2	2 968	2	145	0	0	0	47	8	285	3 573
	Lyngen	182	17	2	24	4	1 070	1	4	1	3	21	1	83	1 413
	Lenvik	201	1	2	1	174	3	4 556	0	0	1	17	5	624	5 585
	Kåfjord	133	19	13	61	4	20	3	665	1	1	16	11	85	1 032
	Kvænangen	35	0	3	26	1	0	2	1	389	0	5	31	54	547
	Karlsøy	245	0	2	1	0	1	2	0	0	819	0	2	48	1 120
	Balsfjord	435	41	1	6	121	1	22	0	0	0	1 910	0	194	2 731
	Alta	97	0	12	10	1	10	0	1	18	2	2	9 138	976	10 114
	Utenfor	3 020	28	20	37	493	81	1 061	9	12	37	118	987		
	Arbeidsplasser	41 552	742	1 371	2 201	3 846	1 272	5 922	736	449	950	2 386	10 264		

Kilde: Rapport fra Pwc, Kommunereformen Kvænangen, Kåfjord, Skjervøy og Nordreisa

Inn- og utpendling internt i Nord-Troms er ikke svært omfattende. Alle kommuner i Nord-Troms har tyngdepunktet av pendlere som arbeider i Tromsø – til sammen i de 6 Nord-Troms-kommunene gjelder dette 674 ansatte, ca 8,6 %. De 3 nordligste Nord-Troms-kommunene, Kvænangen, Nordreisa og Skjervøy har prosentvis lavere utpendling til Tromsø. Tabellen sier ingenting om dag- og ukependling, men det er grunn til å tro at dess lenger avstandene blir til Tromsø, dess større andel ukependler.

Internt i de 6 kommune reiser 419 ansatte til hverandres kommuner. Høyest andel Nord-Troms-pendling har Kåfjord, der ca 11 % av de syssestette arbeider i én av de 5 andre Nord-Troms-kommunene. Lavest andel utpendling i Nord-Troms har Skjervøy, med ca 3 %. De fleste som pendler i Nord-Troms, arbeider i nabokommunen(e), og det er grunn til å tro at flesteparten dagpendler. Det «tetteste» arbeidsmarkedet i Nord-Troms er Nordreisa/Skjervøy.

Lerøy Aurora AS, som er største bedrift i Skjervøy, har gitt følgende tall for sin virksomhet: *Det pendler for øyeblikket 36 personer over FV866 daglig til Skjervøy fra hhv Kåfjord,*

Nordreisa og Kvæningen til arbeidsplasser på prosessanlegget og på lokalitetene på Skjervøy. Av Lerøy Auroras samlede arbeidsstokk utgjør det 10 % (Kurt-Einar Karlsen, tall pr august 2016)

Det er i særdeleshet havbruksnæringa og leverandørindustrien knytta til denne næringa som utgjør største andelen pendlere. Oppdrettsaktørene i kommunen har ca. 260 ansatte. Dette innbefatter prosessanleggene, smoltanlegg og arbeidsplassene ute på sjøanleggene. I forhold til antall ansatte i leverandørindustrien brukes det faktor på 1.5. Det vil si at oppdrettsnæringa genererer 390 arbeidsplasser i Skjervøy, Nord-Troms og Nord-Norge.

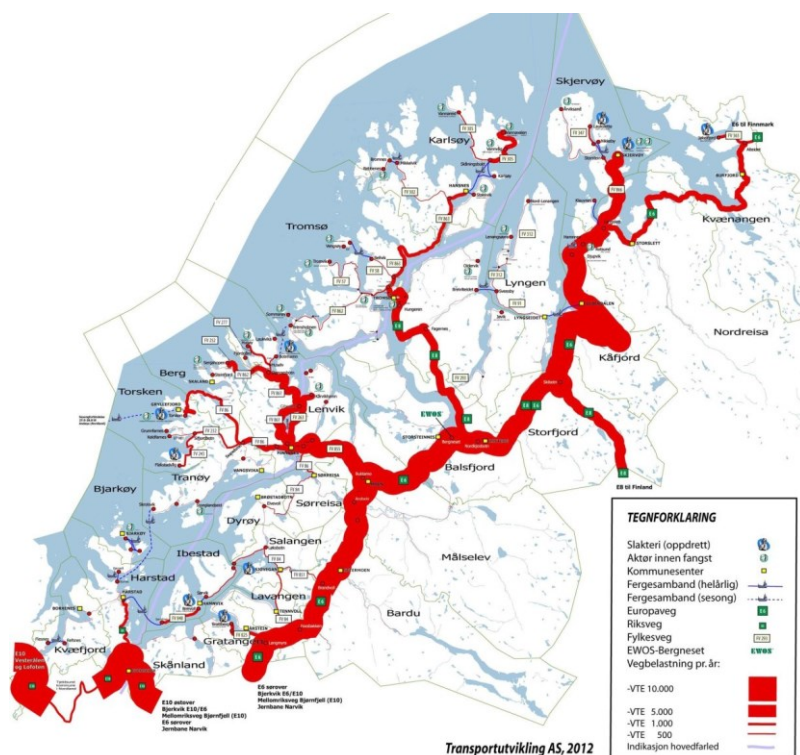
Andelen pendlere internt i Nord-Troms er ikke stor i forhold til trafikkbelastning, men den er viktig for bedriftenes produksjon. Dette ble svært tydelig mai 2015, da leirraset gikk i Sørkjosen. Lerøy Aurora AS måtte sette i verk tiltak for å frakte sysselsatte mellom Nordreisa/Kvæningen og Skjervøy.

I tillegg til pendlere innenfor havbruksnæringa er antall pendlere blant offentlige ansatte, både innenfor skole og kommuneadministrasjon, økende. Denne pendlertrafikken går nærmest utelukkende mellom Nordreisa og Skjervøy.

Næringsliv:

Fylkesplan for Troms for 2014-2023 uttrykker følgende hovedmål for samferdsel i fylket: **Kommunikasjoner og infrastruktur i Troms skal forvaltes og utvikles på en bærekraftig måte for å gi samfunns- og næringsliv gode vilkår for utvikling og markedstilgang.**

I Skjervøy har sjømatproduksjonen både i volum og verdi fått slike dimensjoner at det utfordrer dagens transportløsning på vei. Kartet nedenfor illustrerer sjømattransporten i fylket. Tallene som ligger til grunn er fra 2012, og ferske tall fra de to store aktørene i Skjervøy, Lerøy Aurora AS og Arnøylaks AS, viser at tendensen fremdeles er økende.

Kilde: Fylkesplan for Troms 2014-2023

Følgende tall fra Lerøy Aurora AS viser dagens situasjon:

Fra vårt prosessanlegg ble det i 2015 eksportert 62 000 tonn sjømat. Dette utgjør 2,8 mrd kr og 3444 vogntog. Både volum og verdi forventes å øke betydelig i 2016. Prognosene sier 75 000 tonn sjømat som utgjør 4,2mrd og 4166 vogntog! I tillegg kommer vogntog / lastebiler som leverer varer til vår virksomhet. Jeg antar at dette utgjør 2 – 3 biler pr dag (Kurt-Einar Karlsen, Lerøy Aurora AS). Talla er vogntog med last. Det betyr at antallet vogntog på veiene er det dobbelte.

Vogntoga lasta med sjømat har følgende kjøreruter: 50% til Narvik for tog videre til Oslo for omlasting til kontinentet og øvrige destinasjoner. 10 % via E8/E4 til Finland for flyforsendelse fra Helsinki til Asia og resten kjører E6 / E8 / E4 (Sverige) til Oslo direkte med bil – for omlasting til kontinentet og øvrige destinasjoner, herunder fly fra Gardermoen til Asia / USA (Kurt-Einar Karlsen, Lerøy Aurora AS)

Arnøy Laks AS har sitt lakseslakteri på Arnøya, noe som bidrar til enda mer tungtrafikk på veiene. I tillegg er det utfordringer i forhold til regularitet og kapasitet på fergesambandet mellom Kågen og Arnøya. Pendlertrafikken tilknyttet bedriftene er først og fremst internt i kommunen via fergesambandet fra Kågen til Arnøya.

Noen tall fra Arnøy Laks AS:

Mars – juni/juli:

- 15-18 vogntog med laks pr. uke
- 10-12 kassebiler pr. uke
- 1-2 biler med øvrig stykkgoods

August – Februar

- 30 vogntog med laks pr. uke
- 18-24 kassebiler pr. uke
- 2-3 biler med øvrig stykkgoods

Lakseprisen varierer gjennom året, men om vi forholder oss til dagens nivå på i overkant av 55 kroner – som kanskje er et normalnivå – snakker vi om en årlig eksportverdi på omlag kr 1 mrd. Dette er omsetning som kommer fra dels egen slakting og dels fremmedslakting, der vi har en fordeling av ¼ egen fisk og ¾ fremmedfisk. Av denne omsetningen er det kun vårt egen omsetning på om lag 250 mill. som vises i regnskapstall i Skjervøy kommune. Hvis vi bryter det ned i dager, snakker vi om ca. kr 3,5 mill. pr. dag i lavsesongen og på høysesong snakker vi om ca. kr 6,5 mill. pr dag. (Håvard Høgstad, Arnøy Laks AS)

I tillegg til laksetransport foregår det også transport av hvitfisk og reker. Tall fra Norges Råfisklag viser at det i Skjervøy i 2015 ble landa ca 6800 tonn hvitfisk og reker til en verdi av 66,7 mill (Kilde: Norges Råfisklag). Noe fraktes med båt videre, men det er beregna at frakting av hvitfisk/reker på vei utgjør vel 220 vogntog pr år.

Lasting av laks ved Lerøy Auroras slakteri på Skjervøy

Det store antallet vogntog som hver dag ruller til og fra Skjervøy på FV 866 utgjør ei betydelig belastning på veiene, og ikke minst innebærer det en sikkerhetsrisiko for alle trafikanter. De to tunnelene (Maurund – og skredsikringstunellen på Kågen) er sikkerhetsmessig de verste strekningene på FV 866.

I tillegg til sjømatindustrien ser en at også at reiselivsnæringa er i vekst. Denne næringa fordeler seg bredere i forhold til transport, og næringa er avhengig av gode og funksjonelle kollektivløsninger, men en ser også at stadig flere turister besøker regionen pr motorkjøretøy. Fra Hotell Maritim, Skjervøy gis følgende rapport:

Transportmønsteret for våre gjester varierer. Vi får et stort antall med båtene. Noen få med buss og fly via Sørkjosen og mange med egne transportmidler. De fleste av bussturistene våre er ute på en 12-dagers reise (samme selskap bruker flere av hotellene i Nord-Troms) og kommer til oss med hurtigruta. Bussene kjører disse til Øksfjord hvor de tar hurtigruta til Skjervøy. De kjører så neste dag til Lofoten. Som sagt er de på en 12-dagersreise tur retur Tyskland-Nordkapp. De kjører enten opp Norge og hurtig ned gjennom Finland og Sverige eller motsatt vei. Her opp i nord er det Nordkapp og Lofoten som er de viktigste destinasjonene. Hotellene i Nord-Troms er riktig plassert på reisen mellom disse stedene. Disse turistene har med i opplegget sitt at de skal reise en distanse med hurtigruta. Derfor ligger vi på Skjervøy sånn sett perfekt plassert. I sommer har vi stort sett hatt ei gruppe hver dag som overnatter og spiser middag hos oss. I tillegg har vi hatt vel 30 ekstragrupper som også har spist middag hos oss før de tar hurtigruta til Tromsø for å overnatte. I tillegg kommer det flere dager i uken 1 til 2 busslaster til med gjester som skal videre til de andre hotellene i Nord-Troms eller indre Troms. Slik at det er stor turisttrafikk over Skjervøy havn og veien til og fra Skjervøy i sommermånedene. (Arne Roger Jørgensen, leder Hotell Maritim)

Antall gjestedøgn på Hotell Maritim jan.-juni de siste 5 åra:

2012	2013	2014	2015	2016
2551	2016	2509	2797	3103

Det finnes ikke tall for ei samla reiselivsnæring i Skjervøy, men tendensen er et økende antall turister som reiser på egen hånd. Turistsesongen varer ikke lenger bare i sommermånedene, men strekker seg ut over hele året. Økningen i ant gjestedøgn i tabellen ovenfor skyldes først og fremst økning i vintermånedene januar og februar.

Trafikkmessig betyr det at vi kan forvente et stadig større antall tilreisende også på den tida av året da vær/klima forverrer rammebetingelsene for samferdsel.

Årsdøgntrafikk (ÅDT)

Statens Vegvesens målinger av trafikkmengde på FV 866 viser at det i 2015 var en årsdøgntrafikk (ÅDT) på 650 kjøretøy. Av dette utgjør tungtransporten ca 14 %.

Beredskap/samfunnssikkerhet

Selv om Skjervøy er en øykommune, er det likevel vei som er viktigste livsnerve. Det gjelder både personbefordring, frakt av varer/tjenester inn og ut av kommunen og helseberedskap. Men som øykommune har Skjervøy muligheter for å bruke sjøveien som et alternativ om hovedferdselsåra – FV 866 – eller eventuelt også E6 – er stengt. Persontransport og transport av nødvendige forsyninger av mat/medisiner mm kan for en kortere periode ivaretas via hurtigbåt, Hurtigruten, fergetransport. Dette gjelder også ambulanseberedskap.

Erfaring viser at det er næringslivet som først råkes om veinettet ikke kan brukes. På grunn av mengde fisk og små tidsmarginer vil ikke alternative løsninger med ferger være tilfredsstillende. Kapasiteten vil på langt nær være stor nok, og næringslivet må ta høyde for store inntektstap i slike tilfeller.

Oppsummering:

Bo- og arbeidsmarkedsregion:

- Nord-Troms har størst ukependling til Tromsø
- Internt i Nord-Troms er det høgest inn- og utpendling mellom Nordreisa og Skjervøy, og noe innpendling fra Kåfjord til Nordreisa og fra Kåfjord til Skjervøy (dagpendling)

Næringsliv:

- Svært mye tungtrafikk (i all hovedsak relatert til havbruk) på underdimensjonert FV 866 og ferge til Arnøya
- Turisttrafikk sprer seg utover hele året og bruker både kollektivtilbud til havs og på land. Det er også en trend at mange reiser pr bil (ofte leiebil)

Beredskap/samfunnssikkerhet:

- Tungtrafikkens volum er en sikkerhetsrisiko, særlig gjelder det tunnelene på Kågen/Maursund. Vintervær gir ytterligere større risiko. Et økende antall vinterturister som ikke er vant til slike forhold, er også et risikomoment.
- Med beliggenhet på kysten og noe frakt- og personbefordring pr båt, vil det her ligge løsninger i krisesituasjoner. Næringslivet, som er avhengig av frakt pr bil, blir øyeblikkelig skadelidende

Trafikkmønster:

- Ukependling til Tromsø
- Dagpendling Nordreisa-Skjervøy (begge veier)
- Tungtrafikk fra Skjervøy/Arnøya via FV 866 sørover langs E6, noe av denne trafikken går opp Skibotndalen
- Turisttrafikken fordeler seg, men mange kommer pr buss eller bil fra Tromsø eller en kombinasjon buss fra Tromsø/hurtigrute fra Skjervøy

Innspill RUP-søknad, strategisk utredning Nord-Troms

Status og planer i Nordreisa kommune

Ida Wigdel, næringsutvikler

Utdrag fra kommuneplanens arealdel

Transportbehov

Nordreisa kommune er arealmessig et av landets største kommuner, men bosettingen er relativt konsentrert i området Storslett - Sørkjosen. For bosettingen i distriktene er nok privatbilen viktigst, men busstransport er viktig for barn (skoletransport) og eldre. I arealplanen er det lagt inn utbygging av nye gang- og sykkelstier i sentrum, blant annet ved hjelp av tunellmasser. F.eks. Snemyr - Storslett, Moan skole – Sentrum, Tømmernes – Sentrum. Det vises til at stedsutviklings-planen har en rekke forslag på nye veier, gang og sykkelstier og parkeringsområder.

Tettstedsutvikling og fortetting

Vi ser en utvikling der Storslett og Sørkjosen er i ferde med å vokse sammen. Det er vedtatt en stedsutviklingsplan, som er behandlet politisk flere ganger. Det er gjort vurderinger på hvordan sentrum skal se ut i framtiden, og muligheter for ekspansjon av handelssentrumet Storslett og Sørkjosen. Det er i planene gjort endringer i forhold til utnyttingsgrad for å styrke fortetting i sentrumsområdene.

Det er også gitt åpning for bygging av boliger i sentrum. Her kan økt utnyttelsesgrad og muligheter for boligbygging på forretningstomter, forutsatt at 1. etasje skal inneholde forretninger. Denne bestemmelsen vil utløse krav om økt trafiksikkerhet og tilrettelegging for barns lek og aktivitet i sentrumsområdene. Herunder Storslett sentral og Sørkjosen.

Trygg skolevei er prioritert med en rekke nye løsninger for gang og sykkelveier.

Tilrettelegging for kollektivtrafikk ivaretas i planbestemmelsene når detaljplanlegging igangsettes.

Næring

For å tilrettelegge for fremtidig næringsutvikling er det planlagt nye næringsarealer og utbygginger som vil gi nye muligheter. Det er foreslått ni nye områder på samlet 241 dekar for næringsbebyggelse, der dypvannshavn ved Hjeltnes er det største tiltaket. De viktigste tiltakene i kommuneplanens arealdel er:

- *Fortetting av næringsarealer der det er mulig gjennom planbestemmelsene.*
- *Fokus på at sentrumsområdene skal preges av forretninger.*
- *Lagt til rette for utvidelse av flyplass.*
- *Omlegging av Storslett sentrum.*
- *Dypvannskai og nytt industriområde på Hjeltnes.*
- *Arealer for næringspark (under Rovdasbakken).*
- *Forretningsarealer i Sørkjosen (bro til industriområde*

Befolkningsutvikling

Folketallet i Nordreisa per 2. kvartal 2016 er på 4890 personer. Folketallet preges mye av stor inn- og utflytting. Som distriktskommuner flest flytter en stor andel, om lag 50 % av hvert kull ut av kommunen. En del returnerer til hjemkommunen, slik at det varige flyttetapet av hvert kull i Nordreisa ligger på cirka 20 % for kvinner og 30 % for menn. Nordreisa har størst netto flyttetap til byregionene sørpå og til Tromsø. Netto innflytting har primært kommet fra kommunene i Nord-Troms. Det varige flyttetapet kompenseres delvis av innflytting. I Nordreisa anslås det at mellom 40 og 50 % av voksenbefolkningen til enhver tid er tilflyttere. Det viser seg imidlertid også at en stor andel av tilflyttere flytter ut av kommunen igjen og blir «gjennomflyttere».

SSB anslår at folketallet i Nordreisa vil øke noe de neste 10 årene, men at befolkningssammensetningen vil endre seg betydelig. Hvis det ikke skjer vesentlige endringer mht. flytting, fruktbarhet og dødelighet de neste 10–15 årene, vil befolkningssammensetningen i Nordreisa være betydelig annerledes i 2025. Størst endring

ser man for aldersgruppen 35–49 (nedgang på cirka 300 personer) og en betydelig økning for aldersgruppen over 67 år. Vi vil få en stadig eldre befolkning, noe som medfører store generasjonsskifter i offentlig administrasjon, helsesektor, skole, barnehage, handelsnæring, bygg, anlegg, landbruk, fiske etc. Endringene i befolkningens alderssammensetning og konsekvensene av dette gir Nordreisa store utfordringer. For at vi skal klare å møte disse utfordringene på en god måte må vi være attraktiv som bosted og som arbeidssted.

Befolkningsutsiktene for Nord-Troms som helhet, viser at der folketallet i Nordreisa vil ha en svak økning mot 2025, vil flere av de andre kommunene stagnere eller gå tilbake. Dette vil kunne påvirke Nordreisa negativt, bl.a. ved at de nærmeste kommunene utgjør et viktig omland for næringslivet. Særlig handelsnæringen ser ut til å dra god nytte av kunder fra nabokommunene. Flyttereignskapet for Nordreisa viser også at innflyttingen i stor grad kommer fra Nord-Troms. En styrking av bo- og arbeidsmarkedet i hele regionen vil være med på å forhindre denne utviklingen.

Sysselsetting

Antall sysselsatte i Nordreisa 01.01.2016 var 2277 mennesker. Det var registrert i overkant av 70 helt arbeidsledige, noe som utgjør 3 % av arbeidsstyrken.

Nordreisa er en typisk utpendlingskommune. Av de 2277 sysselsatte, har cirka 1800 av disse sitt arbeidssted i Nordreisa, noe som innebærer at rundt 20 % av arbeidsstyrken pendler ut av kommunen (tall hentet fra SSB). 110 personer pendler til en av de andre Nord-Troms kommunene, hvor cirka halvparten av disse pendler til Skjervøy. Totalt 150 personer fra de andre 5 kommunen i regionen pendler inn til Nordreisa. Her er andelen klart størst fra Skjervøy og Kvæangen, som tilsammen utgjør i overkant av 100 personer.

Næringer- status og vekstplaner

Nordreisa kommunes hovedmål for næringsutvikling er at vi skal ha et næringsliv som er preget av nyskaping, bærekraft og vekst. I dette legger kommunen opp til å være en jakkommune som i sin forvaltning av arealer gir forutsigbarhet og gode rammevilkår for utvikling. Kommunen skal aktivt være en døråpner opp mot investorer og øvrig virkemiddelapparat.

I Nordreisa er det omlag 150 bedrifter. De fleste av disse er små bedrifter med 1-4 ansatte. Handel, service og transport er næringer med flest antall sysselsatte. En stor andel offentlig virksomhet er med på å stabilisere arbeidsmarkedet. Det private næringsliv er forholdsvis lite i forhold til det offentlige.

Arbeidsplasser, enten de er offentlige eller private, er svært viktig for å tiltrekke og beholde befolkningen i vår kommune. Selv om arbeidsledigheten i Nordreisa har ligget under 3 %, er det behov for flere arbeidsplasser. Dette signaliseres gjennom at den generelle arbeidsstokken er større enn antall arbeidsplasser.

For å kunne stimulere til økning i næringslivet, er det hensiktsmessig å legge til rette for blant annet god arealforvaltning og infrastruktur. Det er i kommunens arealplan foreslått ni nye områder på samlet 241 dekar for næringsbebyggelse, der ny dypvannskai ved Hjeltnes er det største tiltaket. Andre store regionale prosjekter som tunellutbygginger og utbyggingen av ny 420 kV ledning m.m. kan også generere flere prosjekter.

Landbruk

Troms har naturgitte fortrinn for matproduksjon, som godt jordsmonn, store beitearealer av svært god kvalitet, kaldt klima som reduserer behovet for sprøytemidler, og et lysklima som gir særlige kvaliteter når det gjelder næringsinnholdet i kjøtt og melk, samt bær og grønt. Hovedutfordringen i landbruket i Troms per i dag er den store nedgangen i både antall bruk og produksjon.

Status og vekstplaner

Landbruket er en av de viktigste næringene i Nordreisa, men står overfor mange utfordringer. Bruksutbygging og generasjonsskifte hindres av dårlig lønnsomhet og liten mulighet for ferie og fritid. Inntektsmuligheter er sammen med økt verdiskaping og kontinuerlig utvikling en forutsetning for et livskraftig jordbruk. Det er også avgjørende for

konkurransedyktighet, rekruttering og nye investeringer. Bøndene i kommunen sender melk, kjøtt etc både nordover og sørover.

Per 01.01.2016 var antall bruk som søkte produksjonstilskudd 50. Til sammenligning var dette tallet på henholdsvis 72 i 2010 og 90 i 2005. Dette er en drastisk nedgang og utviklingen går fort.

De brukene som satser videre, investerer store summer for fremtiden. De siste 4-5 årene er det investert nærmere 15 millioner kroner i utbygging av bruk i kommunen. Viljen til vekst er der, og det er viktig at Nordreisa kommune bidrar i denne satsingen. Jordbruket skaper mange arbeidsplasser i og rundt driften og har stor betydning for opprettholdelsen av vår bosetting.

Klima, topografi, geologi og lysforhold bidrar til å gi råvarer fra landbruket i Nordreisa karakter og særpreg. Sterke trender skaper også betalingsvilje for produkter som skiller seg ut på smak, sunnhet, produksjonsmetode eller historie. Dette gir kvalitetsfortrinn med mulighet for ekstra verdiskapning under begrepet «arktisk kvalitet». En mulighet innenfor landbruket er å stimulere til produksjon av andre varer og tjenester innen kombinasjonen reiseliv, landbruk, kultur og miljø. Alt dette er i tråd med kommunens satsing som nasjonalparkkommune og Storslett som nasjonalparklandsby og vil bidra til positiv omdømmebygging.

Handel og service

Som grunnlag for «Regional plan for handel og service i Troms 2015-2024» ble det utarbeidet en handelsanalyse for Troms, våren 2014. Her framgår det status og fremtidig utvikling av handelstilbud, etterspørsel og dekningsgrad for handel basert på omsetningsstatistikk for utvalgte varegrupper og befolkningsutvikling. I planen fremkommer det at det i *«perioden 2004-2012 har vært en samlet omsetningsøkning av detaljvarer på 28% i Nord-Troms regionen. Når det gjelder dagligvarer har omsetningen økt med 25%, men for utvalgsvarer har økningen vært på hele 36%- som er størst økning i fylket. For hagesenter og byggevarer har økningen vært på 30%. Regionen har en samlet dekningsgrad på 87% samlet for all detaljhandel, høyest er dekningsgraden for dagligvarer som er på 108%. Statistisk befolkningsvekst og økt kjøpekraft tilsier et potensiale for utvidelse av dagens handelsareal i Nordreisa/Storslett med drøyt 35% mot 2030».*

Status og vekstplaner

Storslett og Sørkjosen er Nordreisas handels- og tjenestesentrum. Her finnes det mange regionale tjenester og handelsstanden har et regionalt marked. Noen av utfordringene for handelsnæringen i Nordreisa er hard konkurranse fra nærliggende byer og netthandelen og generasjonsskifte. De siste årenes statistikker viser en nedgang på omsetning i dagligvarebutikker i Nordreisa på 1,5 %, mens det på landsbasis viste en økning til 3 %. Det er viktig å påpeke at handelsmønstret til befolkningen er endret, og derfor vil en viktig del av å sikre omsetningen, og dermed sysselsettingen, være å øke tilveksten i besøksnæringen.

Tiltak for å bedre situasjonen og styrke handelssentret for framtiden krever raske tiltak og langsiktige strategier. I den kommunale planens samfunnsdel og vår næringspolitiske strategi er det vedtatt at man i løpet av planperioden skal revitalisere og realisere stedsutviklingsplanen, og utvikle Storslett sentrum til en levende landsbykjerne med fokus på handel og aktiviteter som bygger opp om reiseliv og bolyst. Det er viktig at man legger til rette for at attraktive områder i sentrum kan utvikles til et mer helhetlig bilde av nasjonalparklandsbyen Storslett. Folk skal ønske å besøke oss. Handelsstanden er spesielt avhengig av gode løsninger for parkering, vareomlastning og gangveier. På Storslett er det blant annet behov for flere parkeringsplasser tilknyttet dagens forretninger. Dette er forsøkt løst gjennom arealplanen. I tillegg er det ønske om å satse på flere forretninger innenfor Storslett sentrum, noe som gjenspeiles i planen. Kommunen skal legge opp til en tydelig sentrumsstruktur med tilrettelegging for næring. Dette gjøres gjennom fortetting og sentralisering av forretninger og annen næringsvirksomhet, blant annet for å gjøre det enklere og mer attraktivt for kundene å besøke de ulike bedriftene. En eventuell reiselivsplan vil også være et viktig tiltak for å bevare denne næringen som er en av kommunens viktigste og største sysselsetter.

Igjen blir det viktig å sikre gode transportårer inn og ut av sentrum, kommunen og regionen. Ved å tilrettelegge sentrum for våre besøkende, samt bedre framkommeligheten og redusere transportkostnadene kan vi bidra til å styrke næringens konkurransekraft. Sentralt her vil være å lage gode løsninger for parkering og trygg ferdsel mellom butikkene, langs E6 og i kommunen for øvrig.

Tiltak for utvikling av et hyggelig landsbysentrum, jf. kommuneplanens arealdel:

- *Det er lagt inn en alternativ trasé for E6 utenfor sentrum.*
- *Arealkrevende industri flyttes til industriområdet på Hjellnes.*
- *Alternativ trasé for E6 utenfor sentrum er lagt inn i planen.*
- *Næringspark er lagt inn nord for Storslett sentrum, og arealene vest for kirka avsettes til forretninger fremfor næring (industri). Stedsutvikling omkring Nordreisa kirke har egen utviklingsplan*
- *Det gjøres grep for å forbedre trafiksikkerheten både i Sørkjosen og på Storslett.*
- *En kompromissløsning presenteres med en del synlige parkeringsplasser nært E6 i sentrum, med flere bak næringsbyggene.*
- *Trailerparkering foreslått etablert i tilknytning til dagens Statoil på Storslett. Vil også bli direkte tilknyttet eventuell ny trasé for E6.*
- *Planen legger til rette for allmenn ferdsel gjennom ikke å etablere arealer som kan være i konflikt.*
- *Det avsettes sammenhengende næringsarealer i sentrale områder, og kjøpesentergrenser opprettholdes.*

Reiseliv/nasjonalparksatsingen

Reiseliv er en betydelig næring i forhold til sysselsetting og omsetning i Troms, hvor næringa omsatte for like over 6 milliarder i 2011. Tall hentet fra «Strategi for reiselivet i Troms 2013-2017» viser at reiselivet i fylket er i positiv utvikling, men at det er variasjoner mellom de ulike regionene og segmentene innen næringen. Antall hotellovernattinger i fylket viste fra 2011 til 2012 en økning på 6,3%. Den mest markante økningen er i vintertrafikken, hvor skillet mellom regionene viser seg spesielt. Der tilreisende sommerstid tar seg rundt i fylket på egenhånd, er tilreisende vinterstid mer stasjonær rundt byene.

Status og vekstplaner:

I 2014 hadde Nordreisa kommune om lag 44000 overnattinger om sommeren og 12000 om vinteren (tall hentet fra utarbeidelsen strategisk næringsplan). Potensialet til vekst i reiselivsnæringen i Nordreisa er stor, noe Nordreisa kommune bør og ønsker å ta tak i.

Naturen og landskapet i Nordreisa er vår største og viktigste ressurs for næringsutvikling generelt og opplevelsesnæringer/turisme spesielt. Forutsetningen for en bærekraftig

utvikling er at ressursen foredles til å bli en attraksjon som er tilgjengelig og som trekker besøkende/turister til naturopplevelsene. Dette igjen gir grunnlag for økonomisk verdiskaping i lokalsamfunnet.

Nasjonalparksatsingen som Nordreisa kommune er del av, er et viktig fortrinn som kommunen kan utvikle. Nordreisa har siden 2008 hatt status som nasjonalparkkommune, og Storslett som nasjonalparklandsby. Gjennom *Merkevarestrategien for Norges nasjonalparker* konkretiseres landsbyenes og kommunenes rolle som tilrettelegger for natur og kulturbaserte opplevelser. De næringene som sterkest knyttes opp mot satsingen, er opplevelsesnæringer, overnatting, service og handel. En egen handlingsplan for reiseliv vil kunne samle disse aktørene omkring kommunens satsing på natur og kulturbasert reiseliv.

Kommunene Lyngen, Kåfjord og Storfjord har et tett samarbeid på reiseliv og har ytret at resterende Nord-Troms kommuner kan delta mot likelydende investering. Opprettelsen av destinasjonsselskapet Visit Lyngenfjord er et av tiltakene i satsingen. Nordreisa nærings- og kulturutvalg vedtok i 2013 å ikke inngå noen avtale med Visit Lyngenfjord, på bakgrunn av flere faktorer, men først og fremst av økonomiske grunner. Dialogen med selskapet er nå åpnet igjen, og kan bli en del av Nordreisa kommunes reiselivssatsing.

Masseturismen, E6 trafikken til Nordkapp, nådde sitt høydepunkt i Nordreisa på midten av 90-tallet. Turistinformasjonens besøkstall lå da på omkring 2500, ca 400 personer per uke i sommersesongen. For 2014 hadde turistinformasjonen ca 100 besøkende i gjennomsnitt i de 6 ukene det var bemannet, og den uka med flest besøkende var det 250 personer innom.

Kommunen ønsker at flere bilturister, sykkelturister etc. skal ønske å besøke Nordreisa og stoppe her på sin vei. Mulige tiltak:

- Stedsutviklingsprosjektet
- God skilting
- Helårsåpne rasteplasser/toaletter
- Campingmuligheter, utsiktsposter
- Styrking av turistinformasjonen

Nordreisa og Nord-Troms har et stort potensiale til å oppnå status som «Bærekraftig reisemål» (Innovasjon Norge). Dette er et kvalitetsmerke for reisemål i Norge, som bygger på

en standard som setter tydelige krav til reisemålets evne til bærekraftig virksomhet og utvikling. Merkingen forutsetter at vi som reisemål tar vare på natur, kultur og miljø, styrker sosiale verdier og er økonomisk levedyktig. Dette er et internasjonalt anerkjent kvalitetsstempel, som kan benyttes i markedsføring og omdømmebygging. Med merket blir reisemålet mer attraktivt: Det gir troverdighet hos turistene og kan skape stort engasjement i lokalmiljøet. De første reisemålene som kan dokumentere og levere bærekraftige tiltak og opplevelser, vil ha et konkurransefortrinn i kampen om å vinne bevisste turister. Dette blir bare mer og mer viktig i tiden framover. For å oppnå et slikt kvalitetsstempel, og gjøre det til vårt konkurransefortrinn, må det tas hensyn til miljøet, kollektivtrafikktilbud, sykkelturisme osv i planleggingen av regionens transportinfrastruktur.

Det er svært viktig at vår samfunnsplanlegging innebærer et mål om å holde nede klimautslippene, redusere miljøskadelige virkninger av transport og bidrar til å oppfylle vår kommunes mål om å være en bærekraftig kommune som sikrer natur og miljø for fremtidige generasjoner. Nordreisa kommune har vedtatt at man skal sørge for mer kompakt utbygging som reduserer bilavhengighet og stimulerer til bruk av kollektivtransport. I tillegg bør vi sikre gode og trygge løsninger for sykkeltrafikken, både i sentrumsområdene og innfartsveiene til våre tettsteder.

Tiltak i kommunens næringspolitiske strategi:

- *Det skal lages en egen handlingsplan for reiseliv, gjerne i samarbeid uten tanke på kommunegrenser, der også resterende besøksnæring, som salg og service og kulturnæringer samles omkring kommunens satsing på natur og kulturbasert reiseliv*
- *Det skal iverksettes arbeid med å revitalisere og realisere stedsutviklingsplanen, i samarbeid med næringslivet og andre offentlige aktører, med mål om å bygge et hyggelig landsbysentrum.*

Industri, anlegg, transport

Nordreisa kommune kan tilby det meste innen bygg, anlegg og transport. Det finnes også muligheter for sterkere industriutvikling jf. nordområdesatsing, eksisterende næringsliv. Nordreisa kommune har hatt gode tradisjoner innen bygge- og anleggsvirksomhet. Næringen

er i dag derimot preget av små aktører. Bedriftenes størrelse gir også utfordringer knyttet til bemanningsmessig og økonomisk kapasitet for større oppdrag. Med et økende fokus på Nordområdene og infrastruktur for utvikling i nord, har kommunen flere muligheter for nye næringer i industri/ lager og innen bygg og anlegg. Framtidige vekstplaner innebærer at Nordreisa kommune skal styrke eksisterende bedrifter med gode rammebetingelser og arealavklaringer, slik at ønsket ekspandering kan skje.

Større prosjekter som kraftlinjeutbygging, tunnellbygging etc. gir muligheter for vekst innen disse næringene. En eventuell realisering av Hjellnes havn vil også være av stor betydning.

Hjellnes havn

I Sørkjosen er dagens havn er trang, og havnekapasiteten for liten for framtidig næring. Blant annet ønsker Statskog å ta ut skog fra Nordreisa og har derfor behov for lagringsplass og muligheter for utskiping av tømmer. Et fremtidig behov for utvidelse av flyplassen, samt en innflygningssone som legger begrensinger på bygg, fører til at kommunen ikke har ledige arealer som kan benyttes til næringsarealer i Sørkjosen. Industrien i området legger også en demper på muligheten for gode bomiljøer. Nordreisa kommune har gjort en forstudie, delfinansiert av Troms Fylkeskommune, på mulig opprettelse av dypvannskai og tilhørende næringsområde, hvor man ønsket å avklare om det er grunnlag for å etablere et nytt industriområde og dypvannskai ved Hjellnes i Reisafjorden. Markedsanalysen som ble gjennomført under forstudien viste et klart uttrykt behov både hos lokale og nasjonale aktuelle brukere. Lokalisering nær flyplass og hovedvegen E6 ble ansett som viktig og positivt. Planområdet for Hjellnes havn ligger sentralt plassert i Barentsregionen i nærhet til Sørkjosen flyplass, hovedveien E6 og nær seilingsleden mellom Finnmark og Troms. Hjellnes havn vil bli liggende ca. 2,5 timers kjøreavstand fra Tromsø og ca. 1,5 timer fra Alta etter at pågående vegutbedringer er foretatt. Hjellnes ligger på vestlig side av Reisafjorden, ca. 2,5 kilometer fra Sørkjosen havn og Sørkjosen sentrum, ca. 4 kilometer fra Sørkjosen Lufthavn og ca. 7,5 kilometer fra regionsenteret Storslett. Kjøreatkomsten vil være fra eksisterende avgjøring fra E6 mot Sokkelvik. Avkjøringen må utbedres og utformes i henhold til vegnormalen tilpasset større kjøretøy for å sikre god adkomst til havneområdet.

En realisering av Hjellnes havn og industriområder kan bidra til å skape nye arbeidsplasser både ved utbygging og drift, eksempelvis kan kommunen og regionen kan posisjonere seg

mot en utvikling innen olje og gass. Regionens sentrale geografiske plassering, lokalisering opp til flere alternative kommunikasjonsårer (riksveg, E6, flyplass, havner) og et variert servicetilbud åpner opp og gir grunnlag for en rolle som støttebase for hovedbasene Kirkenes, Hammerfest og Tromsø.

Skogbruk

Det skogkledte arealet i Nordreisa kommune er på cirka 700 km² eller cirka 20 % av kommunens areal. Av dette er 140 km² skog som kan regnes som økonomisk drivverdig. De drivverdige arealene har en tilvekst på cirka 22 000 m³ i året. Hogsten i dag utgjør cirka 7000 m³. Mye av skogen er fortsatt ung, så tilveksten vil være større enn avvirkningen i lang tid fremover, men det er likevel et stort potensial for å øke uttaket. Det er i hovedsak lauvskogen som er hogstmoden i dag. De store furuskogarealene i Reisadalen og granplantefeltene vil ikke være hogstmodne før om 40– 60 år.

God arealforvaltning og bevaring av ressursgrunnlaget for skogbruket er en avgjørende forutsetning for skogbrukets fremtid. Tap av areal til andre interesser og arealbruk som gir dårlig arrondering av gjenstående skog svekker grunnlaget. Eksempler er nye verneområder, utbygging, kraftlinjer, hytteområder osv.

Liten avvirkning er en utfordring for skogbruket i dag. Driftsapparatet er smått, enkelt og spredt på mange små aktører som har skog som tilleggsnæring eller til eget bruk. Store skogarealer er ikke tilgjengelig for drift. Det må derfor bygges ut bedre infrastruktur ved planlegging og bygging av et rasjonelt skogsvegnett.

Fiskeri og havbruk

I følge «Kystsoneplan for Nordreisa og Skjervøy kommune», hadde 43 personer i Nordreisa fiske som hovedyrke (fiskermanntallets liste B) og 20 personer hadde fiske som deltidsyrke (liste A) per 1. januar 2013. Gjennomsnittsalderen er her på hhv. 48 og 59 år.

Pr. 1. januar 2013 var det 10 fiskefartøy med fartøykvoter i lukket gruppe og 20 fartøy under 10 meter i åpen gruppe. De fleste båtene er i lukket gruppe, mellom 10 og 11 meter, med rett til å fiske torsk, hyse og sei. Det største fartøyet i lukket gruppe i Nordreisa er rett under

15 meter, og driver med fjordreketråling og seinotfiske i tillegg. Til sammen kan fartøyene i lukket gruppe fiske om lag 709 tonn torsk. I åpen gruppe kan det til sammen fiskes 440 tonn torsk (2013 tall). Også her kan begge gruppene i tillegg fiske fritt på uregulerte fiskeslag. Ungdom som ønsker å satse på fiskeri, starter som oftest med egen båt i åpen gruppe.

Nordreisa kommune har et fiskemottak i Sørkjosen som driftes av Nordreisa Fiskarlag. Videre er det et privateid mottak på Havnnes. Mottak, produksjon og eksport av fiskeprodukter har pågått på Havnnes siden 1868. Tørrfisken derfra er sannsynligvis den mest kjente eksportartikkelen fra Nordreisa kommune ute i Europa.

For akvakulturnæringa er sjøareal en viktig produksjonsfaktor. Nord-Troms har gode forhold for produksjon av laks. Tilgang på nye og gode lokaliteter er en forutsetning for videre utvikling av næringen. Ny kunnskap, ny teknologi kombinert med nye krav til sykdomsbekjempelse gjør at en nå ønsker å ta i bruk nye og mer vær eksponerte lokaliteter. Innen havbruk er det seks tillatelser for laks og ørret, samt en for blåskjell i Nordreisa kommune. Til sammen er det rundt 15 årsverk direkte knyttet til lakseoppdrett. Havbruksnæringen gir også sysselsetting i kommunene på leverandørsiden, spesielt transport (med ca. 50 årsverk).

KOMMUNIKASJONSSTRATEGI 2016 – 2019

(Forslag 02.09.2016)

Forankret i Styrings- og strategidokumentet 2016

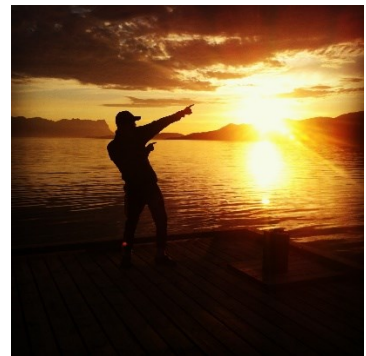

Foto: Ida-Henriette Skoglund og Johan Ante Bæhr

Kommunikasjonsstrategien skal bidra til at Nord-Troms Regionråd når sine målsettinger som samfunns- og kompetanseutvikler i regionen. **Regionrådet er en samhandlingsarena og et felles talerør som skal opptre koordinert og samlet med en felles stemme utad.** Regionrådet skal utøve politisk påvirkning for Nord-Troms overfor regionale og sentrale myndigheter. Vi vil spre informasjon om våre tiltak og satsinger til definerte målgrupper. Beslutninger og handlinger skal synliggjøres for allmennheten.

Vårt profileringsverktøy («Verktøykassa») skal ved enhver anledning benyttes for å bygge et positivt omdømme av regionen, og fremme våre stedskvaliteter og styrke felles regional identitet:

NATUREN – spektakulær, rå og urørt, på lag med elementene

KULTUREN – samarbeid og sameksistens, eksotisk

FOLKET – ekte og ujålete, gjennomføringsevne

MÅLGRUPPER FOR KOMMUNIKASJON

Regionrådets rolle er å drive **regionalt utviklingsarbeid og interkommunalt samarbeid**. Det er viktig med en felles forståelse av skillet mellom de to. Regionalt utviklingsarbeid har fokus på en helhetlig utvikling av regionen i samarbeid med flere aktører, mens interkommunale samarbeid omfatter drift, tjenesteproduksjon, forvaltning og administrasjon.

OVERORDNET ANSVAR OG ROLLER

POLITISK LEDELSE

ØYVIND EVANGER, RÅDSORDFØRER

Rådsordføreren har det overordna ansvaret for å fronte felles saker og uttale seg på vegne av regionrådet.

SAKSORDFØRERE

Saksordførers hovedansvar er å følge opp saker i egen kommune og i regionrådssamarbeidet på administrativt og politisk nivå, følge opp saker overfor andre politiske fora på ulike forvaltningsnivå utenfor regionrådssamarbeidet, holde seg orientert og oppdatert innen saksfeltet både i regional sammenheng og overfor omgivelser og rammebetingelser, og opptre som pressekontakt.

Fordeling av saksområder:

Statsbudsjettet/kommuneøkonomi: Styret

Fylkesplan for Troms: Styret

Tiltakssonen: Styret

Interreg / Tornedalsrådet: Øyvind Evanger

Næring: Dan Håvard Johnsen

Regionale helsetilbud: Eirik Losnegaard Mevik

Samferdsel: Dan Håvard Johnsen (fylkesveger) og Eirik Losnegaard Mevik (NTP)

Utdanning: Ørjan Albrigtsen og Øyvind Evanger

Kultur: Svein O. Leiros

Nord-Troms-strategier: Styret

Nord-Troms Studiesenter: Øyvind Evanger

Ungdomssatsingen RUST: Eirik Losnegaard Mevik

Kompetanseløft Nord-Troms: Øyvind Evanger

Boligutvikling: Knut Jentoft

Entreprenørskapssatsingen HopplIDE: Eirik Losnegaard Mevik og Dan Håvard Johnsen

ADMINISTRATIV LEDELSE

BERIT FJELLBERG, DAGLIG LEDER

Daglig leder har overordna ansvar for intern og ekstern informasjon om virksomheten.

Øvrige administrative stillinger er ansvarlige for egne virksomhetsområder.

REGIONALT UTVIKLINGSARBEID

Regionalt utviklingsarbeid er samarbeid om tiltak som er motivert ut fra et ønske om å ivareta den helhetlige utviklinga i regionen som befolkningsutvikling og rekruttering, næringsutvikling, ungdomssituasjonen, regionens omdømme etc. Utviklingsarbeid er samarbeid der kommunene er avhengig av andre parter (næringsliv frivillig sektor, o.a.) for å lykkes. I det regionale utviklingsarbeidet inngår felles satsinger vedtatt av styret i regionrådet og satsinger organisert som prosjekt. I tillegg arbeides det politisk mot ulike nivå for gode rammebetingelser for utvikling av region (jfr. formålsparagrafen til regionrådet).

NORD-TROMS STUDIESENTER

Mål	Å styrke samfunns- og næringsutviklingen i regionen ved å gi utdanningstilbud som kan bidra til å rekruttere, videreutvikle og beholde kompetent arbeidskraft
Interne målgrupper	Ansatte, eiere, finansører
Målgrupper	Privatpersoner, offentlige og private foretakseiere og utdanningstilbydere og andre samarbeidspartnere
Ansvarlig	Kristin Vatnelid Johansen, leder

RUST – REGIONAL UNGDOMSSATSING I TROMS

Mål	RUST skal jobbe for et bedre arbeids-, bo- og aktivitetstilbud for ungdom i Nord-Troms. RUST skal være en kanal for økt ungdomsmedvirkning
Interne målgrupper	Representanter i Nord-Troms ungdomsråd, Fagrådet, Nord-Troms Regionråd
Målgrupper	Ungdom mellom 13 og 22 år
Ansvarlig	Lise Jakobsen, regional ungdomskonsulent

PROSJEKTER 2016–18

Våre tre prosjektsatsinger HoppIDÉ, Kompetanseløftet og Boligutvikling er forankret i Nærings- og utviklingsplan for Nord-Troms som gjennomføres i samarbeid med Troms fylkeskommune.

HoppIDÉ – helhetlig entreprenørskapssatsing i tre delprosjekt

1: Grunnskole

Mål	Styrke framtidig næringsutvikling ved å bli kjent med og se muligheter i egen region
Interne målgrupper	Prosjektorganisasjonen. Skole-eiere
Målgrupper	Elever i grunnskole 6–16 år, lærere og skoleledelse
Ansvarlig	Tonny Mathiassen, prosjektleder, Ulla Laberg, prosjektansvarlig og Cissel Samuelsen, leder av styringsgruppa

2: Videregående skole

Mål	Styrke framtidig bedrifts- og næringsutvikling og utvikle entreprenørskapskultur i egen region
Ansvarlig	Halti næringshage er både prosjekteier og prosjektleder

3: Unge gründere

Mål	Økt etablering og utvikling av en pilotmodell for distrikter med opplæring og oppfølging som involverer hele hjelpeapparatet
-----	--

Interne målgrupper	Prosjektorganisasjon, eierkommunene, Nord-Troms regionråd, Troms fylkeskommune, Innovasjon Norge
Målgrupper	Unge gründere mellom 19 og 35 år både lokale og potensielle innflyttere, potensielle mentorer i etablert næringsliv
Ansvarlig	Rune Steinsvik, prosjektleder og Eirik L. Mevik leder av styringsgruppa

Kompetanseløft i Nord-Troms i regi av Nord-Troms Studiesenter har tre hovedstrategier

1: Næring – strategisk kompetanseutvikling i bedrifter

Mål	Å identifisere hindringer og flaskehalser for utvikling av viktige næringer i regionen, med fokus på rekruttering og kompetanse i bedrifter og bransjer.
Interne målgrupper	Prosjektorganisasjonen, eiere, Troms fylkeskommune
Målgrupper	Regionens næringsliv, bransjenettverk og kompetansearenaer
Ansvarlig	Leder Kristin Vatnelid Johansen/ Prosjektansvarlig Jan Fjære

2: Kommunene – strategisk kompetanseutvikling i kommunene

Mål	Den kompetente kommuneorganisasjon basert på et personale med rett kunnskap for å løse oppgavene.
Interne målgrupper	Prosjektorganisasjonen, eiere, Troms fylkeskommune
Målgrupper	De 6 Nord-Troms kommunene
Ansvarlig	Leder Kristin Vatnelid Johansen/ Prosjektansvarlig Lisbeth Holm

3: Utvikling av studiesenteret som megler, motor og møteplass

Mål	Utvikling av Nord-Troms Studiesenter for å handtere nye utviklingsstrategier.
Interne målgrupper	Prosjektorganisasjonen, eiere, Troms fylkeskommune
Målgrupper	Kommuner, befolkning og næringsliv i Nord-Troms. Utdanningsinstitusjoner og andre samarbeidspartnere.
Ansvarlig	Leder Kristin Vatnelid Johansen og studieadministrator Daniel Johnsen

Boligutvikling i Nord-Troms

Mål	Utvikling av boligsosialt arbeid i kommunene og modellutvikling av byggemetoder og finansiering. Realisering av byggeprosjekter
Interne målgrupper	Prosjektorganisasjonen, Nord Troms kommunene
Målgrupper	Husbanken, utbyggere, arkitekter
Ansvarlig	Torbjørn Touremaa, prosjektleder

INTERKOMMUNALE SAMARBEID

Interkommunale samarbeid er driftsorientert samarbeid om kommunal tjenesteproduksjon og/eller forvaltning/administrasjon, og omfatter tiltak som er motivert ut fra ønske om kostnadsreduksjon, faglig miljø, brukertilfredshet, etc. i kommunal virksomhet. Rådmannsutvalget er ansvarlig og har egen Handlingsplan med definerte ansvar og saksområder. Kvalitet og kompetanse skal kjennetegne interkommunalt samarbeid. Det er ansatt egne ledere for enkelte samarbeidsområder; IT, innkjøp og brann.

TILTAK

Våre kanaler er medieutspill og pressemeldinger, annonser i papiraviser og på nett, deltakelse på konferanser og møter, internett – hjemmesider og sosiale medier, grafisk profil og Verktøykassen, samt intern kommunikasjon, politisk lobbyvirksomhet mot regionalt- og statlig nivå.

PRESSEMELDINGER OG MEDIEUTSPILL

Se Retningslinjer for saksordførere

ANNONSERING

Digital annonsering kan tilpasses flere plattformer, kampanjelengde og mengde materiell. FiN har statistikk om sine brukere/abonnenter som kan hjelpe oss med å velge riktig format for en annonse. I rene tall vil flere se annonsen med digitale annonser kontra kun papirannonse. Tallene NTSS har fra tidligere annonsekampanjer sier også noe om effektiviteten av forskjellige plattformer.

Tilpassede annonser i digitalt format som tillegg til, eller erstatning for papirannonser, vil sammen med våre andre kanaler kunne gi økt effekt av annonser.

Kan man si noe om forventet målgruppe før annonsering kan man velge plattformer ut ifra dette: for eksempel 45–50år +, flest papiravislesere. 20–45år, mobil den største plattformen.

Data fra kampanjer er tilgjengelig på server.

MØTER

Kommunestyrene i eierkommunene.

ANDRE FELLES ARENA

Arbeidslivsdagen og Yrkes- og utdanningsmesse, konferanser, seminar og møter.

HJEMMESIDER

www.nordtromsportalen.no

Nord-Troms Portalen er felles hjemmeside for spredning av informasjon om våre tiltak og satsinger til målgrupper. Beslutninger og handlinger synliggjøres for allmennheten her. I tillegg er siden en portal for andre som søker informasjon om Nord-Troms.

www.ntss.no

Studiesenterets hjemmeside og annonser i lokalavis på papir og nett er den viktigste kanalen for informasjon og markedsføring til aktuelle målgrupper.

SOSIALE MEDIER

Sosiale medier skal gi oss effektiv og enkel informasjonsflyt, bidra til forankring og dialog med innbyggere i regionen, de som søker informasjon om Nord-Troms og våre definerte målgrupper. Nord-Troms regionråd, Nord-Troms studiesenter, HopplIDE og RUST har egne sider på Facebook.

BRUK AV LOGO

Nord-Troms Regionråd

Logo skal brukes i alle «formelle» (juridisk person med organisasjonsnummer) sammenhenger på dokumenter, annonsering, presentasjoner m.m. Regionrådets logo skal benyttes sammen med «Kontraster former folk».

«Kontraster former folk» logo kan benyttes av alle som opptrer i Nord-Troms sammenheng, slik beskrevet i profilmanual. Ordførere og ansatte som arbeider i regionale stillinger oppfordres til å benytte logo i e-postsignaturer og andre sammenhenger hvor man opptrer/representerer Nord-Troms. IT- samarbeidet har ansvar for å merke alle bærbare pc-er med logo (klistremerker).

Nord-Troms Studiesenter

Brukes av Studiesenteret sammen med prosjektlogo. I utadrettet virksomhet også sammen med NTRR logo og ekstern samarbeidspartner.

RUST – Regional ungdomssatsing i Troms:

Brukes i alle sammenhenger av RUST på dokumenter, annonsering og øvrig markedsføring, sammen med «Kontraster former folk». I avtaler og kontrakter skal også Nord-Troms Regionrådets logo være med.

VERKTØYKASSA FOR NORD-TROMS

Verktøykassen inneholder promoteringsmateriale for Nord-Troms:

<http://www.nordtromsportalen.no/verktoykassa.333866.no.html>

– designmanual / grafisk profil	– messevegg
– logo	– bilder
– dokumentmaler	– fortellinger
– presentasjonsmaler	– merchandise / giveaways
– filmer	– e-post-signaturer
– brosjyrer	

E-POST-LISTER

Etablering og vedlikehold

VEDLEGG

Retningslinjer for saksordførere

Prinsipper for kommunikasjon

Retningslinjer for bruk av Facebook

Retningslinjer for presentasjoner

Designmanual / grafisk profil

Vedlegg til

KOMMUNIKASJONSSTRATEGI 2016 – 2019

Retningslinjer for saksordførere

1. Det blir opprettet konkrete saksområder for regionrådets arbeidsfelt. For hvert saksområde, eller for viktige enkeltsaker som pågår over tid, oppnevnes det en saksordfører.
2. Oversiktsliste med forslag til saksområder med saksordfører godkjennes av hovedstyret, og ajourføres annen hvert år i tilknytning til valg av ny leder og nestleder i hovedstyret. Utvalg, komiteer, grupper osv innen det regionale samarbeidet informeres om hvem som er saksordfører for gitte saksområder.
3. Saksordfører skal ha hovedansvaret for oppfølging av sin sak/saksområde, og holde hovedstyret orientert. Ved saksbehandling er det naturlig at saken diskuteres i forkant med saksordfører.
4. Når saksordfører er blitt oppnevnt, får vedkommende ansvaret for:
 - Følge opp saka internt i egen kommune og innen regionrådssamarbeidet på administrativt og politisk nivå.
 - Følge opp saka overfor andre politiske fora på ulike forvaltningsnivå utenfor regionrådssamarbeidet, spesielt overfor fylkeskommune og Storting.
 - Initiere ny behandling eller ta nye initiativ der saker er stoppet opp av ulike årsaker, eller hvor nye opplysninger eller lignende bringer ny aktualitet i en avsluttet sak.
 - Holde seg orientert/oppdattert innen saksfeltet både i regional sammenheng og overfor omgivelser/rammebetingelser.
 - Informasjon til media og opptre som pressekontakt. Det sendes en pressemelding fra hvert regionrådsmøte hvor hovedsak (er) som er behandlet informeres kort om (+ bilde). Tema og ansvarlig saksordfører for pressemelding bør settes opp som første sak i hvert regionrådsmøte.
5. Der hvor det er ønskelig, kan saksordfører velges inn som medlem av utvalg eller lignende, med vanlige rettigheter og plikter. Hovedstyret kan anmode om at saksordfører blir medlem av et slikt utvalg, men det er myndigheten som oppnevner utvalget som eventuelt velger saksordfører inn i utvalget.
6. I de tilfeller hvor aktører utenfor Nord-Troms Regionråd ønsker deltakelse fra regionrådet i styrer, råd og utvalg, er det saksordfører for vedkommende saksområde som skal være regionrådets førstevalg.
7. Det er hovedstyret i Nord-Troms Regionråd som til enhver tid fastsetter retningslinjer for saksordførere.
8. Komiteer, utvalg, råd osv plikter å holde respektive saksordførere løpende orientert om arbeidet/status i den enkelte sak.
9. Saksordfører sendes innkalling og saksliste til møter.

10 tips til ditt møte med media

Talsperson

Avklar raskt om du er rett talsperson. Vær bevisst hva du kan / ikke kan svare på. Svar kun på spørsmål som angår eget ansvarsområde, og henvis andre spørsmål til rett person.

Tid

Svar ikke uforberedt. Spør hva saken gjelder, og be eventuelt om å få ringe tilbake. Hold løftet!

Budskap

Skriv ned ditt hovedbudskap. Forbered 2–3 budskap som du vil ha frem.

Aktiv og åpen

Vær proaktiv. Ikke vent på at media oppdager saken. Ved å presentere det selv legges premissene for historien.

Ærlig

Gi alltid et svar, om det så bare er å henvise til rette person. Sjekk alltid fakta i saken. Svar det samme, selv om du får spørsmålet på nytt i en annen form.

Sitatsjekk

Du kan kreve å godkjenne egne sitater. Be om å få dem tilsendt eller lest opp, og rett opp eventuelle faktafeil.

Spør selv

Forbered deg på vanskelige spørsmål. Avklar før et TV- eller radiointervju hva som er vinklingen på saken, hvilke spørsmål du vil få og hva de vil sitere deg på. Spør gjerne om første spørsmål før direkte intervju.

Avtale

Gjør tydelige avtaler med journalisten.

Stress ned

Journalistens jobb er å spørre. Din jobb er å svare.

Orienter

Fortell din nærmeste leder om kontakten med media.

Retningslinjer for bruk av Facebook

«Sunt Nord-Troms-vett er utgangspunktet, men noen presiseringer skader ikke.»

Fakta om Facebook

De fleste fansider greier seg med maks 3 poster om dagen!

Ha 3 timer mellom hver post!

Spredningseffekten varer 1 time!

Statistikk viser at det er flest brukere av sosiale media kl. 11, 15 og 20!

Størst effekt utenom arbeidstid og i helger!

Poster kl. 10–11 er mest delt!

1. Vær en representant for Nord-Troms kommunene/ Nord-Troms Regionråd. Fremsett meninger og ideer på en respektfull måte. Ikke snakk negativt om kommunene eller kollegaer. Du er en viktig ambassadør! Hvis du ikke ville gått ut med dette til tradisjonelle medier, egner det seg heller ikke i sosiale medier. Hvis du tror det får uheldige konsekvenser, ikke legg det ut.

2. Vær tydelig på din egen rolle og hvem du representerer! Ikke skriv anonymt. Skill mellom din rolle som privatperson og medarbeider. Selv når du opptrer som privatperson, vil folk kunne oppfatte deg som en representant for Nord-Troms kommunene/ Nord-Troms Regionråd.

3. Beskytt konfidensiell informasjon. Online informasjon er ikke privat. Vær klar over at det du legger ut på nettet, vil være der i lang tid, og kan bli delt av andre. Det er vanskelig å slette informasjon fra nettet. Det du legger ut nå, kan bli liggende –lenge. Media kan raskt hente opp og sitere fra det som blir skrevet i ulike sosiale medier.

4. Snakk sant om Nord-Troms kommunene/ Nord-Troms Regionråd. Vi bruker sosiale medier til å spre saklig informasjon om prosjektet i regi av Nord-Troms regionråd/ Nord-Troms kommunene.

5. Opptre behersket og høflig. Et av formålene med sosiale medier er å skape dialog, og folk vil ikke alltid være enige. Når du blir konfrontert med uenighet eller kritikk, er det viktig at du opptre behersket og høflig. Uttrykk dine synspunkter på en klar og logisk måte. Ikke oppsøk konflikter, og rett feil når nødvendig. Noen ganger er det best å ignorere en kommentar og ikke gi den unødvendige legitimitet gjennom å svare.

6. Å delta på sosiale medier kan utgjøre en sikkerhetsrisiko. Internett er en velkjent lekeplass for mennesker med skumle hensikter, så vær oppmerksom på at alle som bruker sosiale medier ikke er til å stole på.

7. Vær alltid på vakt mot mistenkelig innhold. Før du åpner delte filer eller følger lenker til andre sider, må du vurdere om materialet ser mistenkelig ut.

8. Unngå å bruke utstyr som ikke er ditt. Anbefalt praksis er å bruke sitt eget kommunikasjonsutstyr når en bruker sosiale medier.

9. Ikke gå ut med fakta fra en hendelse (ulykke/ dødsfall). I krisesituasjoner som ulykker, dødsfall etc. er det alltid Nord-Troms Regionråd / Nord-Troms kommunene som styrer all informasjon internt og eksternt.

10. Vis respekt for opphavsretten. Vurder nøye om du kan dele bilder/ video tatt i kommunesammenheng. Tenk gjennom hvilke signaler bildene gir. Du må ha godkjenning av de som er med på bilder/video før du legger det ut (portrett). Be om tillatelse hvis du ikke eier den selv, og husk å legge inn en referanse til vedkommende

11. Sharing is caring

Vi deler hverandres innlegg. Vær bevisst på å ikke «like» din egen post.

Retningslinjer for presentasjoner

Vedtatt grafisk profil og mal med logo skal benyttes i alle presentasjoner. Dokument og presentasjonsmaler finnes i Verktøykassa på hjemmesiden Nord-Troms Portalen.

<http://www.nordtromsportal.no/verktoykassa.333866.no.html>

Tips til PowerPoint-presentasjoner

10–20–30

10 slides, 20 minutter og skriftstørrelse 30

MASTERGRADSSTIPEND NORD-TROMS

- Et samarbeidstiltak mellom Halti næringshage, Sparebank1 Nord-Norge, Ymber, Halti nasjonalparksenter as, Statskog, Nord-Troms Museum og Halti Kvenkultursenter
- Samarbeidsaktørene bidrar med kr 100.000 til sammen pr år i 2 år til tiltaket
- Tiltaket skal prøves ut i 2 år med evaluering i etterkant
- Tiltaket er forankret i samarbeidsavtale mellom UiT og regionrådet, og Forskningsnode Nord-Troms (samarbeidsprosjekt mellom UiT og næringshage/regionråd)

FORSLAG TIL RETNINGSLINJER :

1 Formål

Mastergradsstipend Nord-Troms kan etter søknad bevilges til studenter som er tatt opp ved et mastergradsstudium på studiesteder godkjent av Statens lånekasse. Masteroppgaven (heretter "Oppgaven") skal knyttes til problemstillinger som er relevant for Nord-Troms regionen. Stipendet skal brukes til utarbeidelsen av Oppgaven.

Stipendet kan søkes av en student alene eller flere studenter i fellesskap (heretter "Mottakeren").

Formålet er å gi Mottakeren et bidrag til arbeidet med å skrive Oppgaven innen et tema som tilfører regionen ny kunnskap.

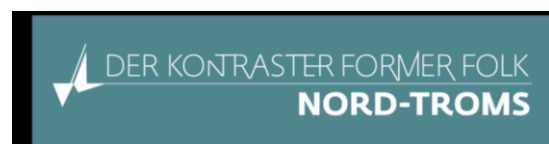
2 Tildeling

Stipendet tildeles av et stipendstyre på tre personer, som oppnevnes av regionrådet. Stipendstyre bør ha representanter fra regionalt næringsliv og fra Universitetet i Tromsø og ledes av rådsordfører.

Det kan tildeles stipender på mellom 10.000 kr og 40.000 kr. Maksimal tildelingsramme er avhengig av fondets størrelse det enkelte år. Antall stipend og størrelsen på disse avhenger av antall søknader, kostnader forbundet med oppgaven, innhold og utarbeidelse av Oppgaven. Det kan bare tildeles ett stipend til hver mastergradsoppgave. Stipendet kan bare utdeles til samme person(er) én gang.

3 Søknad

Adr.: Hovedveien 2, 9151 Storslett
Tlf. 77 58 82 79, Org. nr. 979 470 452
E-post: regionrad@ntroms.no
www.nordtromsportal.no

Elektronisk søknadskjema på www.nordtromsportalen.no skal benyttes.

Søknaden skal inneholde:

- søker(ne)s navn, adresse, telefonnummer, e-post og fødselsdato
- en prosjektbeskrivelse på inntil 3 sider med redegjørelse for problemstillingen og hvordan den tenkes løst
- opplysning om når Oppgaven etter planen blir levert og sensurert

Tildeling av stipend skjer innen en måned fra dato for søknadsfrist.

4 Søknadsvurdering

Innkomne stipendsøknader behandles av stipendstyret.

Dersom en søknad vurderes som ufullstendig, kan stipendstyret gi søkeren en kort frist til å gi flere opplysninger. Dersom søkeren ikke overholder en slik frist, skal søknaden avslås.

Stipendstyret skal informere samarbeidspartene om tildelingen. Stipendstyrets avgjørelse er endelig og kan ikke påklages.

5 Utbetaling

Stipendet fordeles på to utbetalinger: 50 % ved tildelingen og 50% etter ferdigstilling og avlagt sensur for Oppgaven.

Første utbetaling forutsetter at prosjektbeskrivelsen er blitt godkjent av faglig veileder og at bekreftelse på dette er sendt til stipendstyre ved sekretær. Siste utbetaling forutsetter at Mottaker har sendt stipendstyret en kopi av Oppgaven og kopi av sensuren for denne. Det er en forutsetning for siste utbetaling at Oppgaven har fått karakteren C (for mastergrad).

Stipendet er oppgavepliktig overfor ligningsmyndighetene, men er ikke trekkpliktig ved utbetalingen.

6 Benyttelse av resultatene i Oppgaven

Stipendtildeling og resultatene i Oppgaven skal kunne presenteres i sammenheng med samarbeidspartneres arbeid, i publikasjoner og nettsteder, i forbindelse med medieoppslag og til bruk i andre fora.

Stipendiaten forplikter seg til å presentere resultatet/arbeidet under Forskningsdagene (se www.forskningsdagene.no) eller andre arrangement i Nord-Troms etter nærmere avtale med stipendstyret. I tillegg plikter stipendiaten å holde én presentasjon basert på resultatene fra Oppgaven dersom samarbeidspartnerne ber om det, mot dekning av reise og oppholdskostnader.

I andre presentasjoner av oppgaven skal det – etter nærmere avtale fremkomme at den er støttet av stipendordningen i Nord-Troms. Det skal framkomme at stipendstyret/samarbeidspartnerne ikke står ansvarlig for de metoder som er anvendt, de resultater som er fremkommet eller de konklusjoner som er fremkommet i arbeidet.

7 Konsekvenser ved brudd på retningslinjene

Der midlene ikke brukes i samsvar med retningslinjene og det formålet og tidsplanen som er angitt i søknaden, kan stipendstyret kreve hele eller deler av det utbetalte stipend tilbakeført. Stipendstyret kan imidlertid gjøre unntak fra denne regelen.

8 Endringer

Stipendordningen skal prøves ut i 2 år med påfølgende evaluering av samarbeidstiltaket.

Forslag 31.08.16

SAMARBEIDSAVTALE

MELLOM NORD-TROMS STUDIESENTER OG
KOMMUNENE KVÆNANGEN, NORDREISA, SKJERVØY,
KÅFJORD, STORFJORD OG LYNGEN

For perioden 2017 – 2020

BAKGRUNN

I Nord-Troms har man hatt et godt etablert biblioteksamarbeid siden 2004, organisert og formalisert med forankring i Nord-Troms Regionråd siden 2008. Studiebibliotekene ble etablert allerede i 2004 i alle seks kommuner/bibliotek i Nord-Troms. Alle bibliotekene har rustet opp etter felles minimumsstandard. Denne standarden har endret og utviklet seg i takt med at studentenes behov har endret seg. I 2006 ble Nord-Troms Studiesenter (NTSS) etablert og studiebibliotekene inngikk i studiesentermodellen: Megler – Motor – Møteplass. Folkebibliotekene er den lokale infrastrukturen i studiesentret og skal fungere som møteplass, studiested og læringsarena i kommunen studentene er bosatt i.

For å sikre drift og forutsigbarhet så man behov for å inngå mer forpliktende samarbeid. I 2009 ble det inngått samarbeidsavtale mellom NTSS og kommunene i Nord-Troms for perioden 2009-2011. Som en del av avtalen satte kommunene av midler til satsing på eget studiebibliotek. Midlene ble brukt til utstyr og kompetanseheving, i henhold til felles plan for utvikling av studiebibliotekene.

Bibliotekene i Nord-Troms er fremdeles viktige samarbeidspartnere for Nord-Troms Studiesenter, og det er behov for å formalisere dette samarbeidet.

FORMÅL

Hensikten med samarbeidet er gjennom gjensidig forpliktelse å sikre at det kan gis utdanningstilbud på høyere nivå i regionen og at studentene får en tilfredsstillende infrastruktur.

Folkebibliotekene i Nord-Troms er studiebibliotek og møteplass for de som tar utdanning. Med studiebibliotek i hver kommune får studentene nærhet og tilgang til godt kjente og etablerte lokaler. Her kan man ha gruppesamlinger og har tilgang til litteratur, internett, trådløst nettverk og lyd/bildestudio. Bibliotekene har leseplasser og grupperom til disposisjon, og kan benyttes både i og utenom ordinær åpningstid.

Det er nødvendig med endringer som følge teknologisk utvikling. Innenfor stadig flere fag og emner er det mulig for studentene å ta ulike studier via nett, der de også kan delta i faglige diskusjonsforum osv. Dette gir nye utfordringer for studiebibliotekene.

Med denne samarbeidsavtalen ønsker vi å sikre og videreutvikle det gode samarbeidet mellom NTSS og studiebibliotekene. Studiebibliotekenes tilrettelegging for utdanning av voksne må sees i sammenheng med prosjekt *Kompetanseløft i Nord-Troms*.

MÅL

Å styrke samfunns- og næringsutviklingen i regionen ved å gi utdanningstilbud som kan bidra til å rekruttere, videreutvikle og beholde kompetent arbeidskraft.

- Jobbe tett opp mot utdanningstilbydere for å få gode, fleksible løsninger for studenter i Nord-Troms.
- Etablere og følge opp relevante, nye kurs og studier i tett samarbeid med kommunal sektor og næringslivet i regionen.
- Rekruttere studenter til ulike studier gjennom aktiv markedsføring.
- Oppfølging av studentene i nært samarbeid med studiebibliotekene slik at studentene vil bli i Nord-Troms og bruke sin kompetanse her.
- Tilrettelegge best mulig for voksnes læring lokalt i hver kommune.

AVTALEPARTENES ANSVAR

Nord-Troms Studiesenters ansvar

- Mekte fram studier i regionen
- Sikre jevnlig informasjon om pågående og kommende kurs, studier og aktiviteter.
- Bistå studenter i kontakt med studiested- bibliotek
- Sikre kommunikasjon mellom studiestedet og bibliotek tjenesten lokalt
- Kompetanseheving og kvalitetssikring av studiebibliotekenes tjenester.
- Felles møteplass NTSS og studiebibliotekene om voksnes læring
- Forhandle fram avtale med Universitetsbiblioteket
- Årlig rapportering til Regionrådet

Studiebibliotekenes ansvar

- Til enhver tid oppfylle minstestandarden
- Veiledning og tilrettelegging for studenter lokalt i hver kommune
- Informere om studier og kurs
- Informere om studiebibliotekets tjenester lokalt
- Delta på kompetansegivende kurs
- Årlig dokumentere og rapportere til NTSS og Nord-Troms Regionråd

Kommunenes ansvar

- Sikre studiebibliotekene tilstrekkelig økonomi til vedlikehold og oppgradering av tjenesten og til kompetanseutvikling for de ansatte. Minimum kr 20.000,- pr år
- Sikre at studiebibliotekene oppfyller minimumsstandard. Vedlegg
- Informasjon i organisasjonen om Nord-Troms Studiesenter og Studiebibliotekene

ORGANISERING

Samarbeidsparter er Nord-Troms Studiesenter og kommunene gjennom studiebibliotekene. Styringsgruppa/ ressursgruppa for Nord-Troms Studiesenter er oppnevnt av, og rapporterer til styret i Nord-Troms Regionråd.

VARIGHET

Avtaleperioden er 3 år fra 2017 til og med 2020. Avtalen kan sies opp av partene med minimum 6 måneders varsel. Oppsigelsen får virkning fra neste kalenderår.

UNDERTEGNING

Nord-Troms, 2016

Kvæangen kommune

.....

Nordreisa kommune

.....

Skjervøy kommune

.....

Kåfjord kommune

.....

Storfjord kommune

.....

Lyngen kommune

.....

Nord-Troms Regionråd ved Nord-Troms Studiesenter

.....

Minimumsstandard - Studiebibliotekene i Nord-Troms

Helt siden oppstarten med studiebibliotekene i 2004 har bibliotekene rustet opp etter felles plan for utvikling av tjenestene. Denne planen fikk etter hvert navnet «Minimumsstandard».

Minimumsstandarden sikrer at studenter i Nord-Troms har lik tilgang til bibliotek tjenester i alle seks kommuner, at tjenestene har tilnærmet samme kvalitet. Tjenestenes innhold, kvalitet og nivå er beskrevet i minimumsstandarden.

Studiebibliotekene i Nord-Troms skal være attraktive møteplasser som gir studenter et brukervennlig, tilpasset og utvidet bibliotektilbud, med særlig fokus på det å være student i desentraliserte og fleksible studier.

1. Studiebibliotekene i Nord-Troms skal minimum tilby følgende tjenester:
 - Tilgang til studieplasser/studierom/grupperom/undervisningsrom.
 - Studiebibliotekene skal tilrettelegge et godt studiemiljø lokalt i hver kommune; fungere som lokal campus for desentraliserte studenter.
 - Studieplasser og ulike rom må være hensiktsmessig plassert, innredet og tilrettelagt for voksne studenter.
 - Studiebibliotekene må tilrettelegge for stille sone(r) som gir studenter arbeidsro.
 - Studenter bør ha tilgang til å lage seg kaffe/te.
 - Studiebibliotekene har også ansvar for å tilrettelegg og organisere tilgang til gruppe-/undervisningsrom i hver kommune som rommer inntil 15 personer. Det er her viktig at disse undervisningsrommene også er tilrettelagt og egnet for voksne studenter.
2. Tilgang til biblioteket i og utenom ordinær åpningstid.
 - Alle studiebibliotek bør kunne tilrettelegge slik at studenter kan benytte biblioteklokalene utenom åpningstid.
3. Tilgang til faglitteratur og ulike databaser.
 - Alle studiebibliotekene skal gi tilgang til relevant faglitteratur, støttelitteratur og metodebøker til oppgaveskriving.
 - Alle studiebibliotekene har tilgang til ulike databaser gjennom Troms fylkesbibliotek sine avtaler/konsortier. Ansatte er forpliktet til å gjøre seg kjent og kunne veilede lånere i bruk av disse.
4. Veiledning knytta til informasjonskompetanse og søk i databaser.
 - Det er viktig at alle studiebibliotekene i Nord-Troms har ansatte med tilstrekkelig bibliotekfaglig kompetanse og kunnskap i informasjonskompetanse, for å kunne veilede studenter.
5. Fjernlån – dvs. innlån av pensum-/tilleggs litteratur fra andre bibliotek.
 - Alle studiebibliotek skal tilby studenter å låne inn aktuell faglitteratur fra andre bibliotek i Norge. Ved fjernlån er det eierbibliotekets låne regler som gjelder.
6. Tilgang til fagbibliotek tjenester i folkebibliotek.
 - Studiebibliotekene skal samarbeide med ulike lærested og tilby tilrettelegging og faglige ressurser.
 - Lisensbelagte elektroniske ressurser har ikke folkebibliotekene i regelen tilgang til, men studiebibliotekene skal kunne veilede studenter til å logge på «campus» ved sin utdanningsinstitusjon og få tilgang til lærestedets elektroniske ressurser.
 - Nærmere beskrivelse av denne tjenesten inngår som en del av avtalen som

Studiebibliotekene/NTSS skal tegne med Universitetet/Universitetsbiblioteket i Tromsø.

7. Tilgang til oppdatert PC med oppdatert programvare og egen skriver tilkoblet.
PC-en bør helst kun være tilgjengelig for studenter; ikke kunne benyttes av andre lånere/besøkende.
8. Trådløst nettverk
Alle studiebibliotek skal ha trådløst nettverk som fungerer i hele bibliotekrommet.
Trådløst nettverk må også være tilgjengelig utenom ordinær åpningstid.
9. Tilgang til kopimaskin, scanner og fargeskriver.
10. Videokonferanseutstyr.
Alle studiebibliotek skal ha tilgang til videokonferanseutstyr, enten i egne lokaler eller i nærliggende/tilstøtende lokaler. De bibliotekene som har små studioer må tilrettelegge for at det er mulig å leie større studioer i samme kommune.
11. Eksamenslokaler.
Studiebibliotekene bør kunne tilrettelegge for avvikling av lokal eksamen. Dette skjer i tilfelle i samarbeid med det enkelte lærested og den enkelte student. Eventuelle utgifter må dekkes av lærested/student.
12. Informasjon
Alle studiebibliotek er forpliktet til å informere og gjøre sine tjenester kjent for studenter/brukere i sin kommune. Det er spesielt viktig å være ute med informasjon i forkant av semesterstart og ved inngang til eksamensperioder.
 - Oppdatert informasjon om studiebibliotek på bibliotekets nettsider
 - Oppdatert brosjyre
 - Informasjon/oppslag i bibliotekrommet
13. Kompetanseheving
Ansatte ved studiebibliotekene er forpliktet til å delta på kompetansehevende kurs som arrangeres i regionen. Dette for å sikre at ansatte har tilstrekkelig kompetanse for å kunne veilede studenter i bl.a. informasjonskompetanse.

Vedtatt 23.08.2016
i regionalt bibliotekmøte

DEAR MOTHER AS I HAVE BEEN

WOUND-THROAT

Fra: Berit Fjellberg (Berit.Fjellberg@ntroms.no)

Sendt: 16.09.2016 09:48:00

Til: Dan Håvard Johnsen; Eirik Losnegaard Mevik; Knut Jentoft; Svein Oddvar Leiros; Ørjan Albrigtsen; Øyvind Evanger; Anne-Marie Gaino; Cissel Samuelsen; Einar Pedersen; Frank Pedersen; Leif Lintho (Leif.Lintho@lyngen.kommune.no); Trond-Roger Larsen

Kopi: Hanne Braathen; Irene Toresen; Line van Gemert; Ludvig Rognli; Olaug Bergset; Ronald Jenssen; Kaj A. Båtnes (kaj.baatnes@nordtroms.net); Ingvild Pedersen (post@iprevisjon.no); Nyhet (nyhet@framtidinord.no); Kristin Vatnelid Johansen; Jan F. Fjære; Daniel Vollstad Johnsen; Lisbeth Marianne Holm; Lise Jakobsen; Jenny Fyhn Olsen; Post Kvæningen; Post Kafjord; Lyngen kommune (post@lyngen.kommune.no); Post Nordreisa; Post Skjervoy; Post Storfjord

Emne: Ettersending dokumenter til møte Nord-Troms Regionråd 22.-23.09.16

Vedlegg: Strategisk utredningl- innspill Kvæningen.docx;image001.gif

Til ordførere og rådmenn

Det vises til utsendte sakliste og saksdokumenter til møte torsdag 22. og fredag 23. september 2016 på Hotell Maritim Skjervøy.

Vedrørende strategisk utredning Nord-Troms sak 39/16: har mottatt vedlagte innspill fra Kvæningen til saken i dag.

Hilsen

BERIT FJELLBERG

DAGLIG LEDER

Nord-Troms Regionråd DA

mob / 97 56 73 66

tlf / 77 58 82 79

web / www.nordtromsportal.no

cid:image001.gif@01D0B3DD.50EF51B0

Samferdsel – helhetlig strekningsstrategi for Nord- Troms

1. Veinettet i Kvæningen kommune

Kommunestyret i Kvæningen har på møte den 13.11.2015 vedtatt «Veiprosjekt Kvæningen» som en ønsket videreføring av veipakke «Alta Vest». Målet er en få en helhetlig riksveistruktur gjennom kommunen, og at veinettet i Kvæningen (og Nord-Troms) får samme standard som veinettet gjennom Alta.

Kvæningen kommune er porten til Finnmark fra Troms. Veinettet i kommunen er på 177 km og består av E6 (54 km), fylkesveier (72 km) og kommunale veier (51 km). Kvæningen kommune er veimyndighet for de kommunale veiene og har også vedlikeholdsansvar for disse. Det er et stort etterslep på vedlikehold og utbedring av kommunale og fylkeskommunale veier i kommunen.

«Veiprosjekt Kvæningen» går bl.a. ut på å prioritere fremkommelighet, regularitet og sikkerhet på E6 over fjellovergangene Kvæangsfjellet og Baddereidet.

Regularitet over Kvæangsfjellet har vært en utfordring vinterstid over lengere tid. Med stengninger og kolonnekjøring er strekningen ofte en flaskehals for persontransport, frakt av varer/tjenester og helseberedskap. Dette skaper ikke bare problemer for innbyggere og næringsliv i Kvæningen kommune, men for hele Nord- troms og vest Finnmark.

Statens vegvesen har igangsatt kortsiktige tiltak på Kvæangsfjellet som forventes fullført i 2016. Statens vegvesen har laget reguleringsplan for Kvæangsfjellet, og denne har vært på høring bl.a. hos kommunene Nordreisa/Kvæningen.

Det oppleves at overgangen over Baddereidet er utfordrende om vinteren, og det må vurderes tiltak også over dette fjellet. Kvæningen kommune foreslår at det bygges en tunnelløsning, for å øke fremkommelighet, regularitet og sikkerhet. Usikre fjelloverganger er kritisk faktor i forhold til samfunnssikkerhet og beredskap i kommunen og i regionen som helhet.

E6 går i gjennom 4 bebygde bygder i Kvæningen kommune, deriblant kommunesenteret Burfjord. I «Veiprosjekt Kvæningen» prioriteres miljøgate gjennom Burfjord. Dette for å ivareta trafiksikkerhet for myke trafikanter, og at prinsippet om differensiering etter transportfunksjon og adskillelse av trafikanter etterstrebes.

I regionen går E6 gjennom bebygde strøk, og gang- og sykkelveier bør prioriteres som trafiksikkerhetstiltak i disse områdene. Store deler av godstrafikken i regionen skjer på E6, og det medfører mye tungtransport i bebygde områder. I Kvæningen vil det være behov for å bygge gang- og sykkelsti gjennom bygdene ved E6, Burfjord, Badderen og Sørstraumen.

2. Bo og arbeidsmarked

Kvæningen defineres som et selvstendig bo- og arbeidsmarked (Cruickshank m.fl., 2014), det betyr at de fleste som bor i Kvæningen, har arbeidsplassen sin i Kvæningen. PWC rapporten i forbindelse med kommunereformarbeidet konkluderte med at Nord Troms 4 ikke kan beskrives som en enhetlig bo- og arbeidsmarked.

Tall fra SSB viser at Kvæningen har like stor utpendling til Alta (5,6 %) som til de andre Nord-Troms kommunene (5,4%). Tallene viser også at utpendling til Alta øker, og at den er nesten like stor som pendlingen til Tromsø (6,4%).

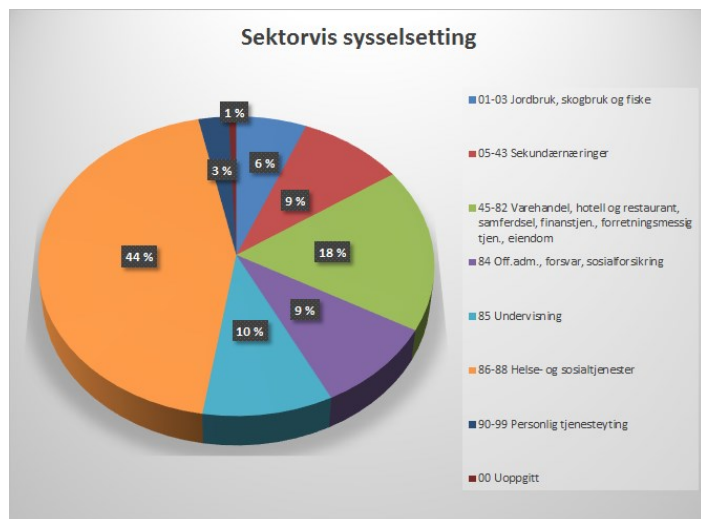
Kvæningen henter arbeidskraft fra Alta og Nordreisa. Her skiller Kvæningen seg fra de andre Nord-troms kommunene, da Alta blir stadig viktigere for arbeidsmarkedet i Kvæningen.

Allerede på videregående skolenivå må elever reise bort for skolegang, høsten 2016 reiste 40 % av avgangselevne ved Kvæningen barne- og ungdomsskole til og med 60 % til Nordtroms videregående skole. I dette tallet er ikke andre og tredje års elever med. Fordelingen har de siste årene vært ca 50 – 50, med små variasjoner. Elevene er ukependlere.

Tromsø er regionsentrum for Nord-Troms og Kvæningen. Om det er sykehusbesøk eller møter i regionhovedstaden er det viktig å effektivisere transporten mellom Tromsø og regionen. En helhet i utviklingen av vei, med høy standard og mulighet for høy fart i kombinasjon med sikkerhet, blir viktig.

3. Næringsliv

Følgende oversikt viser sektorinndelingen i Kvæningen.

Figur 1: Sektorvis sysselsetting: tall fra SSB, sysselsatte pr. sektor, arbeidssted Kvæningen, 2015

Figuren viser at 63 % av den yrkesaktive befolkningen er sysselsatt i offentlig sektor, og med kommunen som den største arbeidsgiveren. Offentlige tjenester konsumeres lokalt, og produseres i hovedsak for kommunens innbyggere. Både primærnæringer og sekundærnæringer er næringer som produserer varer/tjenester som selges ut av kommunen.

Det betyr at fremkommelighet kan være avgjørende faktor for driften og ny nyetableringer i sektorene. Særlig for matvarer som skal til markedene er det viktig med forutsigbare transportveier.

Varehandel /overnatting er såkalte besøksnæringer, som produserer og selger varer/tjenester på stedet, og er avhengig av at kunder kommer på besøk. Da blir det viktig å tilrettelegge for infrastruktur for besøkende/tilreisende, informasjon og skilting. Samferdsel er et satsingsområde som må prioriteres også for å skape grunnlag for vekst i privat sektor. Kvæningen kommune ligger langt etter på dette feltet i forhold til nabokommuner.

Næringslivet er grunnlaget for vekst, og det er viktig å tilrettelegge for utvikling i Kvæningen. Troms fylkeskommune konkluderer i rapporten om omstillingsbehov (Telemarksforskning, 2015) at Kvæningen må gjøre noe med **næringsutviklingen** for å unngå ytterlige arbeidsplassnedgang og samtidig vurdere tiltak som gjør at **bostedsattraktiviteten** bedres. God samferdsel og veinett viktige faktorer for både næringsutvikling og bostedsattraktivitet.

Det private næringslivet i Kvæningen består av to hjørnesteinsbedrifter, Kvæningen kraftverk og Marine Harvest, og mange småbedrifter, gründere som har skapt sin egen arbeidsplass i tilknytning til hjemmet, både innen jordbruk, fiske, småskalaproduksjon og turisme. Fylkesveinettet i kommunen er viktige for Kvæningen kraftverk, Marine Harvest og populære turistattraksjoner som Jøkelfjordbreen og landskapsvernområder. Kvæningen kommune har et forholdsvis stort antall tilbydere innen reiseliv på sommerstid, og målet er å skape grunnlag for helårsturisme i kommunen. Fisketurisme oppleves som et populært tilbud i hele Nord Troms. Fisketurister til Kvæningen kommer i de fleste tilfeller via flyplassen i Alta. Alta som destinasjon, vil derfor være viktig i forbindelse med utvikling av reiseliv i Kvæningen. Det vil også være en mulighet å utvikle pakketurer fra Alta til Tromsø. For å utvikle slike pakketurer er det viktig å ha stamveier som har høy regularitet og er lite stengt.

Analysene som Telemarksforskning (2010) har gjort viser at viser at reiselivsnæringen og besøksnæringen i Kvæningen har potensiale for vekst. Lokale reiselivsaktører viser til at det er gode muligheter for vinterturisme i Kvæningen. Kvæningen kommune foreslår i Veiprosjekt Kvæningen at det etableres nasjonal turistvei med fokus på vinterturisme.

Kvæningen er også en attraktiv fritidskommune. Det største utbyggingspresset ventes innenfor fritidsbolig og turisme, ifølge vurderingene i kommuneplanens arealdel (2015). Fraflyttede/nedlagte gårder blir brukt som fritidsboliger, og det bygges flere hytter og fritidsboliger enn boliger i kommunen. 40 % av fritidsboligene i Kvæningen eies av folk fra Alta og 40 % fra Nord - Troms kommunene (Nordreisa og Skjervøy). Hyttenæring blir stadig større og viktigere del av reiselivsnæringen, og også for næringslivet i Kvæningen. Undersøkelser viser at grunnen for at folk velger å etablere seg med hytte i Kvæningen, er natur og friluftsmuligheter som topturer, jakt og fiske, scooterløyper og naturopplevelser generelt. Dette viser at er viktig å tilrettelegge for gode parkeringsplasser i populære utfartsområder.

4. Beredskap og sikkerhet

Beredskap og samfunnssikkerhet handler om å opprettholde viktige funksjoner og ivareta borgernes liv, helse og grunnleggende behov under ulike former for påkjenninger. I Kvæningen kommune er fremkommelighet på stamvegnettet en viktig faktor i forhold til det. Det har størst utfordring på vinterstid med Kvæangsfjellet som den største flaskehalsen.

Regularitet over Kvæangsfjellet.

Periode Vintersesong 1.10-31.5	Midlertidig stengt	Kolonnekjøring
2007-2008	13 ganger (61 timer)	
2008-2009	11 ganger (32 timer)	10 ganger (69 timer)

2009-2010	6 ganger (74 timer)	1 gang (5 timer)
2010-2011	21 ganger (184 timer)	6 ganger (50 timer)
2011-2012	8 ganger	2 ganger
2012-2013	26 ganger	7 ganger
2013-2014	44 ganger (220 timer)	16 ganger (70 timer)

Tabell 4 Stenging i periode 1.10-31.5 (vintersesong) fra 2007 til og med 2014:

Kvæningen har utstrakt bygdestruktur, og det bor folk i alle bygdene. Det betyr at standarden på fylkesveiene også en viktig faktor i samfunnssikkerhet.

I tillegg til E6, er fremkommelighet på fylkesveiene i kommunen, Jøkelfjord, Stajord og Kvænangsbotn, viktige faktorer for beredskaps/ samfunnssikkerhet.

5. Konklusjon

Stamveinettet blir særlig viktig for å utvikle Nord-Troms som region. For Kvæningen er det særlig viktig å skape forutsigbarhet for transport, om dette gjelder person eller godstrafikk. Skal næringsliv, tilreisende og fastboende se muligheter i framtiden må kommunikasjonene i Nord-Troms som helhet løftes opp og utbedres!

DEAR MOTHER AS THE ANSWER FROM

ROAD-TRADERS

PROTOKOLL FRA MØTE NORD-TROMS REGIONRÅD DA

EMNE:	Møte nr 05-2016
STED:	Hotell Maritim, Skjervøy
TIDSPUNKT:	22. og 23. september 2016

DELTAKERE:	
Ordførere:	Ørjan Albrigtsen, Skjervøy Øyvind Evanger, Nordreisa Svein O. Leiros, Kåfjord Eirik Losnegaard Mevik, Kvænangen Knut Jentoft, Storfjord
Rådmenn:	Cissel Samuelsen, Skjervøy Anne-Marie Gaino, Nordreisa Einar Pedersen, Kåfjord Leif Lintho, Lyngen Trond-Roger Larsen, Storfjord
Fra adm:	Berit Fjellberg, daglig leder
Forfall:	Dan-Håvard Johnsen, Lyngen Frank Pedersen, Kvænangen

Rådsordfører hadde gjort avtale med redaktøren i lokalavisa om et møte i forkant av regionrådsmøte kl 1200-1330.

Stikkord fra debatten;

Møte med Framtid i Nord ved Kjetil Nielsen Skog

- Utviklingen de siste årene innen bransjen – store endringer
- Utviklingen for Framtid i Nord – papiravisa vs digital avis
- Viktig med «meninger» – alà leserinnlegg – ønsker en dreining med mer fokus på meninger
- Hvordan skape mer debatt både i papiravisa og på nett?
- Meninger gir mye klikk
- Også «blålys» og trafikk gir mye klikk
- Relevans og konsekvens av vedtak som fattes – viktig å ha fokus på
- Hvem skal styre debatten? Hvem skal eie definisjonsmakta?

Nord-Troms Regionråd DA

- Hvilket geografisk nedslagsfelt skal Framtid i Nord ha i framtida?
- Habilitet – en utfordring i lokalavisa
- Tips om mer fokus på nasjonale saker som får betydning lokalt
- Ønske om mer næringslivssaker
- Redaktøren stiller gjerne opp om det er aktuelt med medie-kurs
- Møtet med FiN opplevdes som nyttig

Møtestart regionrådsmøte 22.09.16 kl 1345

Rådsordfører åpnet møtet:

Merknad til innkalling: ingen

Merknad til sakslisten: ingen merknad

Til dagsorden: På dagens møte er det kun sak 36/16 som behandles.

Sak 36/16 Samarbeid Nord-Troms, videre prosess

Saksdokumenter:

- Rapport interkommunalt samarbeid Nord-Troms fra 2012
- Høringsuttalelser til rapport fra 2012 fra kommunene
- Selskapsavtale Nord-Troms Regionråd (vedtekter)
- Styrings- og strategidokument 2016–2019
- Kommunereformarbeidet i Troms status per 30.06.16

Saksopplysninger:

Rådmannsutvalget skal i møte 19.09.16 gjennomgå beholdningen/status når det gjelder interkommunalt samarbeid i Nord-Troms. Rådmannsutvalget vil i sitt møte ta utgangspunkt i rapport fra 2012, som viser en oversikt over alle samarbeidsordninger i regionen, og oppdatere status til 2016.

Ordfører i Kåfjord kom med innspill etter regionrådsmøte i juni, vedrørende behovet for å gjennomgå og drøfte alle interkommunale samarbeid i Nord-Troms, og at det settes av rikelig med tid til diskusjon. Aktuelle spørsmål å drøfte er: «Hvor står vi etter kommunereformen? Er vi blitt mere splittet eller skal vi fortsatt ha ett regionråd i Nord Troms med 6 kommuner?»

Arbeidsutvalget har i møte 25. august diskutert saken og hvilke spørsmål en slik drøfting kan bygges på. Det blir viktig å avklare forhold rundt «samarbeidet» og det hva innebærer? (forankring, forpliktelse og forståelse)

- Hva er behovet?

Nord-Troms Regionråd DA

- Hvem vil man samarbeide med? (funksjonelle regioner)
- Hvordan skal man samarbeide?

I drøftingene er det viktig å skille mellom regionalt utviklingsarbeid og interkommunalt samarbeid. **Regionalt utviklingsarbeid** er gjerne motivert ut fra et ønske om å ivareta den helhetlige utviklinga av regionen (befolkningsutvikling, næringsutvikling, ungdomssituasjonen, regionens omdømme etc), dette arbeidet kan ha et langt tidsperspektiv. **Interkommunalt (flerkommunalt) samarbeid** er motivert ut fra ønske om kostnadsreduksjon, faglig miljø, brukertilfredshet etc, og er primært driftsorientert (tjenesteproduksjon).

Saken legges fram til drøfting uten innstilling.

STIKKORD FRA DEBATTEN I MØTET:

Innledning ved Øyvind:

- Alle kommunene har gjort vedtak i kommunereformen – alle ønsker å stå alene, men ønsker mer samarbeid
- Hvordan få mer forpliktelse i samarbeidet framover? Hva skal vi samarbeide om? Skal det være lov å shoppe det som passer best for den enkelte?
- Samarbeidstiltakene er etablert av kommunene for å dekke et behov for løsning

Svein:

- Viktig å være ærlig i debatten, viktig å tenke helhetlig
- Må se på samarbeidet totalt
- Synes ikke noe om ordningen med «shopping»

Trond:

- Fra rådmannsmøte (RU) mandag; det er veldig mange samarbeid i regionen
- Samarbeidstiltakene må være hensiktsmessige – det er viktig
- RU konkluderte at man gjerne tar et oppdrag om en ny utredning

Eirik:

- Ikke så interessert i totalpakken, men samarbeidene må være god nok til at disse er kvalitativ holder mål i konkurranse med andre

Einar:

- Viktig at politisk ledelse har noen tanker rundt hva man vil samarbeide om
- To forskjellige momenter; «utenrikspolitikk» og tjenestetilbudet

Ørjan:

- Regionrådene ser ut til å bli viktigere og viktigere
- Viktig at vi har denne diskusjonen i regionen
- Har ikke vært flink nok i regionrådet til for eksempel å ha møter med andre regionråd
- Tror ikke samarbeidet med Lyngen er avklart – vedtak skal fattes

Nord-Troms Regionråd DA

- Kan ta ned kommunal drift i budsjettarbeidene – men ikke «røre» de interkommunale samarbeidene
- Hvordan rapportere/evaluere interkommunale samarbeid? Bør legge opp til at det er mulig å korrigere/justere samarbeid som ikke fungerer godt nok
- Skjervøy kommune har gjort vedtak om at man skal samarbeide med en eller flere – dersom man ikke kan løse oppgaven alene

Knut:

- Storfjord ønsker å være med i Nord-Troms – samarbeide om regionale oppgaver
- Det må være mulig å ha samarbeid med nærkommuner – der hvor det er mest praktisk
- Utredningsarbeid – prosjektarbeid – alt går gjennom Halti næringshage. Reises en del kritikk mot dette utenfor regionen
- Kan være en styrke og samle oss om regionale oppgaver

Svein:

- Vi er en veldig «gjøre-region» – hva er de typiske regionale oppgavene?
- Kanskje vi skal starte med å se på hva som skal være de regionale oppgavene som vi skal samarbeide om?
- Plankontorets historie; målet var å få på plass arealplan i 5 kommuner – dette kom man ikke i mål med

Øyvind:

- Henvendelser fra statlig og regionalt nivå – ikke alltid lurt å bruke regionråd, da man ikke møter fagfolkene i kommunene
- Hvordan skal vi forholde oss til hverandre – samarbeidskonstellasjoner?

Knut:

- Begrepsbruk – for eksempel Nord-Troms 4, Lyngenregionen – viktig med bevissthet rundt dette
- Må samarbeide om det som gagnar alle kommunene
- Solidarisk opptreden når det trengs er viktig (store satsinger i en kommune som trenger støtte fra nabo-kommunene)

Eirik:

- Visit Lyngenfjord – spørsmål om Kvænangen skal være med – i vurderingen må det også tenkes slusing av turister via Alta – synliggjøre hvordan dette potensiale kan utnyttes

Svein:

- Visit Lyngenfjord – om de andre kommunene blir med, må man selvfølgelig også se på Sørkjosen og Alta
- Det viktigste er at turister kommer til regionen

Cissel:

- Fokus på de regionale oppgaver – skal vi da ikke samarbeide om kommunale tjenester?
- Utfordringer i Nord-Troms – det er vanskelig å levere tjenester med lange avstander, dette gir utfordringer både på administrativt og politiske nivå

Nord-Troms Regionråd DA

Knut:

- Må samarbeide regionalt – må vurdere dette fra tiltak til tiltak

Svein:

- Hva er regionale oppgaver? Oppfatter at vi er nøyd til å samarbeide på tjenesteproduksjonen

Eirik:

- Som den minste kommunen – ser hver dag hvor vanskelig det er løse alle oppgavene
- Hvorfor har vi planer? Jo for at vi skal utvikle – det er det folk er opptatte av
- Arbeidsplasser, pris og kvalitet er jeg som politiker opptatt av

Anne-Marie:

- Samarbeidet må gagne alle – det er hele forutsetningen for samarbeid
- Fylkesmannen har snakket om glasskula – at vi skal se langt fram. Vi har fokus på at vi klarer oss sjøl (kjører sololøp) enn så lenge, vi klarer ikke se langt nok fram
- Ønske om en bestilling fra regionrådet til RU på hva man skal gjøre – for eksempel gjennomgang alle samarbeidsområder – gjøre vurdering/evaluering, kanskje også foreslå lokalisering
- Skal vi ha fokus på at dette klarer vi sjøl å løse på kommunenivå (solo) – eller skal vi også vurdere om vi kan få en bedre kvalitativ tjeneste enn om vi samarbeider?

Ørjan:

- Hovedprinsippet i generalistkommunen – kommunen skal løse alle oppgaver sjøl, det bør ligge i botn
- Er det rett vei å begynne å se på nye samarbeidsområder?

Trond:

- «Storslett-syndromet» – tror det er lurt at man vurderer lokalisering som en del av utredningen
- Forsvaret i Troms – en sak som burde vært på dagsorden i regionen

Einar:

- Må ha noen politiske føringer på hva vi skal samarbeide om
- Ønsker at overordnede politiske føringer må på plass – for eksempel i forhold til lokalisering
- Det er behov for oppstramming av det interkommunale samarbeidet

Anne-Marie:

- Det ligger et potensiale for å løse oppgaver i regionen gjennom samarbeid – gjelder oppgaver som i dag kjøpes utenfor regionen (for eksempel krisesentertjeneste)

Einar:

- Tydeligere vedtekter for interkommunale samarbeid må vedtas i kommunestyrene

Svein:

- Regionrådet sjøl som har vedtatt alle samarbeid som er startet opp gjennom tidene
- Aldri tatt en gjennomgang av alle samarbeidene på samme måte
- Det viktigste i forhold til arbeidsplassene er at vi beholder dem i regionen

Nord-Troms Regionråd DA

Cissel:

- Avstand er et problem. Vi har litt ulike ståsteder internt i de ulike kommunene
- Om det er type merkantile samarbeid trenger ikke avstand nødvendigvis være en like stor utfordring

Knut:

- Hva er regionale oppgaver? Et eksempel: PP-tjenester, både avhengig av et faglig miljø samtidig som man skal være nær bruker. Dette bør derfor ikke være en regional oppgave – kanskje digitale møteplasser kan brukes for større faglig miljø
- Opplagte regionale oppgaver: IT

Trond:

- IT som eksempel – jobber med samme type tjenester alle sammen – dette er viktig å bygge samarbeidet på. Forslag fra RU om å organisere dette på en annen måte, i en enhet. Hva med Lyngen som ikke er med lenger?

Ørjan:

- IT – hvorfor har vi ikke fått dette til? Hva har skjedd? Avhengig av gode digitale løsninger på kommunens hjemmesider
- Ulike organisasjonsformer – hva fungerer? Hva fungerer ikke?

Eirik:

- IT – behovet er der, er ikke så opptatt av organisering, bare få det på plass, viktig at ting fungerer
- Må diskutere alle samarbeidene vi har – også gjennom selskap for eksempel Nord-Troms Museum. Må gjennomgå/diskutere hvert enkelt samarbeid
- Ta tak i utfordringene – lage en plan

Einar:

- Viktig med gjennomgang – intern prioritering – fordeling av samarbeidstiltak
- Organisering og avstand – avhengig av hvordan man rigger/hvilken struktur man velger for tjenesten

Leif:

- Lyngen – satt i gang en debatt vedørende samarbeid, kommer en interpellasjon i k-styret neste uke
- Lyngen k-styre må avklare forholdet til Nord-Troms regionråd i løpet av høsten. Uansett må Lyngen være med i Nord-Troms ut 2017 ift vedtektene
- Lyngen skal utrede masse ift region nord – fakta skal legges fram for politikerne
- Tror også det er viktig å gjennomgå 2012 rapporten – for å oppdatere denne. Det må være hensiktsmessig med samarbeid
- Tror man må spisse og prioritere noen satsingsområder, mangler oversikt over samarbeidsområder – hva koster det? Hva får vi igjen? Mange ulike samarbeidsløsninger – vanskelig å få oversikten
- Ledelse er viktig å ha fokus på

Nord-Troms Regionråd DA

- Tror man må samle fagfolkene – må være villig å reise/pendle
- Antall samarbeid må ned
- Bra at man er i gang med å diskutere og evaluere samarbeidet
- Gikk ut av IT-samarbeidet for å bli herre i eget hus – fungerer meget bra
- Demokratiperspektivet – utfordringer å løse samarbeid gjennom egne selskap
- Manglende rapportering om interkommunale samarbeid i k-styrene
- Viktig å beholde kompetansearbeidsplasser i kommunene

Knut:

- Samarbeidsløsninger Nord-Troms – handler om vilje
- Eksempel behov; utfordringer mht grunnforhold for utvikling av kommunene i Nord-Troms – behov for «friskmelding boligområder»

Ørjan:

- Spørsmål til Lyngen vedrørende konsekvenser av å trekke seg ut av samarbeidet – hvor omfattende blir dette?

Cissel:

- IT- samarbeidet – lang historie, om det er et område som ikke fungerer, er det også mulig for politikerne å ta opp saken
- KS – laga et hefte vedrørende interkommunale samarbeid
- For hvert samarbeid må man vurdere hva som kan være fornuftig organisering av ordningen

Eirik:

- Organisering er en administrativ sak

Svein:

- Kartlegging grunnforhold – i gang med arbeid. NVE kartlegger områder med marin leire – rundt Lyngfjorden og Nordreisa – regner med oppstart i løpet av 2017

Berit:

- Delt ut kopi av hovedpunkter fra rapporten «Hvordan lykkes med interkommunalt samarbeid?»
- Tegner bilde av regionråd Troms – Vesterålen, Vest-Finnmark
- Organisering av dagens samarbeid – hva er vedtatt i regionrådet
- Skogen av interkommunale samarbeidstiltak – ikke vedtatt i regionrådet
- Viktig å skille mellom utenrikspolitikk og innenriks eller regionalt utviklingsarbeid (samfunnsperspektiv) og interkommunale samarbeidstiltak (kr + /kompetanse)
- Bruk av eierskapsmeldinger for selskaper man eier sammen
- Hvilke grep gjør for å rydde og bli bedre?

Eirik:

- Må trekke opp noen mål
- Ønske om å få forslag til hvordan dette kan organiseres

Svein:

- Behov for å få gjort en jobb

Nord-Troms Regionråd DA

- Mulig å kjøpe daglig leder fri for å gjøre en slik utredningsjobb?

Ørjan:

- Har ikke hatt oversikt til nå
- Ser behovet for å rydde

Knut:

- Siden Lyngen ikke er her – viktig å avklare om hvem som vil
- Fokusere på samarbeid som gjelder alle kommunene
- Må ha noen hovedpilarer som samarbeidet hviler på

Svein:

- Utredningsjobb regionråd – daglig leder
- Interkommunale samarbeidsløsninger – RU
- Kunne vært bedre/mer politisk jobbing i regionrådet
- Viktig å ivareta arbeidsgiveransvaret i en slik prosess

Eirik:

- Vi må tørre å ta opp det som ikke fungerer – ha arena for det
- Plattform for å ta opp ting som ikke fungerer – både politisk og administrativt
- Enig med Svein – for lite fokus på politikk – er politikerne fra Nord-Troms flinke til lobbyering? Utenrikspolitikken må struktureres
- Faste møter med Tromsbenken – hvor vi bare har fokus på Nord-Troms
- Lurt å reise til Oslo – møter med komiteer

Svein:

- Lurt å ta det politiske rommet som er gitt i regionrådet
- La administrasjonen styre

Trond:

- Hvilken beslutningsmyndighet skal regionrådet ha? Styret? Rådmannsutvalget? Delegering fra k-styret?

Forslag til vedtak fremmet i møte:

Styret i Nord-Troms Regionråd vedtar følgende for den videre prosessen:

1. Administrasjonen får i oppgave å utrede forslag til framtidig organisering av regionrådet
2. Rådmannsutvalget får i oppgave å gjøre en totalgjennomgang av alle interkommunale samarbeidsområder, med forslag til endringer/forbedringer og eventuelt nye samarbeidsområder
3. Forslagene presenteres for styret i regionrådet i mars-møte neste år. Saken legges også fram representantskapsmøte april 2017

Nord-Troms Regionråd DA

Vedtak: forslag til vedtak fremmet i møte ble enstemmig bifalt.

Møtet 22.09.16 hevet kl 1715.

Møtestart 23.09.16 kl 0830

Deltakere: samme som 22.09. med unntak av rådmann fra Skjervøy.

REFERATSAKER:

Brev fra Oddvar Ørnebakk, medlem av Skibotn kvenforum, med i Norske kveners forbund

- Vedrørende krigsminner
- Om å ta heksebrenningsprosessene på 1600-tallet inn i kvenenes lange og vanskelige historie

Vedtak: referatsaker tas til orientering.

VEDTAKSSAKER:

Sak 35/16 Godkjenning av referat fra forrige møte

Saksdokumenter:

- Protokoll fra møte 21.06.16

Forslag til vedtak:

Styret i Nord-Troms Regionråd DA godkjenner protokollen fra møtet 21. juni 2016.

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Sak 37/16 Regnskap pr 30.06.16

Saksdokumenter:

- Totalregnskap og delregnskaper pr 30.06.16

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Regnskapet består av totalregnskap og delregnskaper for 3 avdelinger;

Nord-Troms Regionråd DA

- Avdeling 1 drift (inkl ungdomssatsingen RUST)
- Avdeling 2 Nord-Troms Studiesenter
- Avdeling 4 Kompetanseløft Nord-Troms

Perioderegnskapet pr 30. juni viser et overskudd på kr 136.865. Overskuddet skriver seg fra avdeling 1 «drift» og skyldes i hovedsak budsjetterte aktiviteter som ikke er gjennomført i første halvår (ca 75.000), og sykepengerefusjon (daglig leder).

Driftstilskuddet fra kommunene: fordeles 40 % «flatt» og 60 % etter folketall i den enkelte kommunene.

Delregnskap avdeling 1 Drift:

Delregnskapet for drifta, som også inkluderer ungdomssatsingen RUST viser et overskudd for 1. halvår 2016 på kr 212.492,-. Regnskapet er satt opp mot budsjett. Driftstilskuddet fra kommunene er periodisert likt pr måned for hele perioden. Dette medfører et overskudd for perioden, da flere av de avsatte midler i budsjettet ikke er benyttet første halvår (for eksempel data/hjemmeside, datautstyr, annonser/info, mastergradsstipend og tiltaksposten for RUST). Sykepengerefusjon har medført lavere personalkostnader enn budsjettert.

Når det gjelder posten «revisjon» er det i budsjettet medtatt regnskapshonorar. For 2016 er det en spesiell situasjon vedrørende regnskapsfører, da vi har engasjert Kaj Båtnes til å ivareta denne oppgaven, slik at kostnaden kommer til uttrykk som deler av personalkostnaden. Tidligere har vi hatt avtale med firma. Høsten 2016 vil regnskapsoppdraget lyses ut med virkning fra 01.01.17.

Delregnskap avdeling 2 Nord-Troms Studiesenter:

Delregnskapet for Studiesenteret viser et underskudd på kr 75.628,- for perioden. Store deler av underskuddet tilskrives en feilbelastning av kostnader mellom avdelingene (utvikling av ny hjemmeside skal belastes prosjekt Kompetanseløft). Dette vil bli korrigert i neste kvartal.

For 2016 bidrar eierkommunene med 500.000 og Troms fylkeskommune med 500.000 til driften av studiesenteret, dette er samme beløp som tidligere år.

Delregnskap avdeling 4 Kompetanseløft:

Kompetanseløft i Nord-Troms er en 5-årig satsing, finansiert med RDA-midler tilsvarende 75 % av kostnadene (5 mill) og 25 % egeninntjening. Utviklingsprosjektet

Nord-Troms Regionråd DA

startet opp høsten 2014. Tilskuddsmidler og egeninntjening dekker kostnadene. Prosjektet har 3 hovedsatsinger;

- Strategisk kompetanseutvikling i kommunene
- Strategisk kompetanseutvikling i bedrifter
- Strategisk utvikling av funksjonene megler, motor og møteplass i studiesenteret

Forslag til vedtak:

Nord-Troms Regionråd DA tar regnskapet pr 30.06.16 til orientering.

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Sak 38/16 Budsjett 2017

Saksdokumenter:

- Forslag til budsjett drift regionrådet 2017

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Kommunenes tilskudd til drift av Nord-Troms Regionråd fordeles på eierkommunene etter nærmere avtale mellom kommunene (jfr § 6 i selskapsavtalen/vedtektene). Representantskapet i regionrådet har fastsatt en kostnadsfordelingsnøkkel, hvor 40 % av driftstilskuddet fordeles «flatt», og 60 % etter folketall.

Budsjettoppbygging

Dagens budsjett for regionrådet består av 3 hovedområder;

1. Drift av sekretariatet i regionrådet
2. Drift av ungdomssatsingen RUST
3. Drift av Nord-Troms Studiesenter

Drift av sekretariatet i regionrådet

Sekretariatet i regionrådet har siden oppstart vært bemannet med en 100 % stilling som sekretariatsleder. I henhold til vedtektene (§ 8) skal NTRR ha et sekretariat med permanent bemanning, med hovedkontor i Nordreisa kommune.

I tillegg til personal- og kontorholdkostnader dekkes møtekostnader for

Nord-Troms Regionråd DA

representantskap, styre og rådmannsutvalg, samt møter med regionale og sentrale myndigheter over sekretariatets budsjett. Styret og rådmannsutvalget dekker reiser til møter over kommunens budsjett. Regionrådet dekker reisekostnader hvor man representerer regionrådet utad, for eksempel i møte med regionale og statlige myndigheter eller i utvalg/styrer.

Drift av ungdomssatsingen RUST

Ungdomssatsingen RUST er i dag bemannet med 50 % stilling. Budsjettet dekker personalkostnader og kontorhold. I tillegg dekkes møtekostnader for Nord-Troms ungdomsråd og fagråd (ungdomsarbeidere i kommunene). Det avsettes kr 50.000 til tiltak årlig (tur ungdom/ordførere, prøv sjøl, 16. mai, skolering av ungdomsråd og evt andre regionale arrangement). Det kan også søkes om tiltaksmidler fra andre (for eksempel Troms fylkeskommune).

Drift av Nord-Troms Studiesenter

Fra 2013 har studiesenteret mottatt kr 500.000,- årlig i driftstilskudd fra Troms fylkeskommune, med krav om at eierkommunene bidrar med like stor andel. Det legges opp til en videreføring av denne samfinansieringen.

I 2014 ble studiesenteret/satsing på kompetanse prioritert av ordførere og fylkesråd som ett av de viktigste satsingsområdene for regionen. Det har resultert i ett 5-årig utviklingsprogram «Kompetanseløft i Nord-Troms», som er organisert som en egen avdeling i regnskapet på grunn av størrelsen på prosjektet.

Vurdering:

Gjennom vurdering av de siste års budsjettrammer mot regnskap er det behov for å holde budsjettrammen på samme nivå for 2016 som for 2014 og 2015, det vil si en ramme på kr 2.145.000,-.

Saken er diskutert i arbeidsutvalget.

Forslag til vedtak:

Styret i Nord-Troms Regionråd DA godkjenner det framlagte forslaget til budsjett og fastsetting av kommunale driftstilskudd for 2017 etter tidligere vedtatte fordelingsnøkkel (40 % "flat" fordeling og 60 % etter folketall).

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Nord-Troms Regionråd DA

Sak 39/16 Strategisk utredning Nord-Troms

Saksdokumenter:

- Protokoll fra møte i regionrådet 21.06.16
- Innspill fra kommunene Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen (ettersendt)

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Klipp fra møteprotokoll 21.06.16:

«TEMA SAMFERDSEL- HELHETLIG STREKNINGSSTRATEGI NORD-TROMS

Samferdselssjef Bjørn Kavli, Troms fylkeskommune og Rigmor Thorsteinsen fra Statens Vegvesen deltok på møtet.

Innledning til tema ved Øyvind Evanger

- Tidligere jobbing og innspill
- Vegsjefen har gitt positive signaler vedrørende utredning for Nord-Troms

Orientering ved Rigmor Thorsteinsen, SVV

- Gjennomgang av mål for utvikling av riksvegnettet
- Kunnskapsgrunnlag – Riksvegutredning som danner grunnlaget for NTP
- Riksvegrute 8b

Orientering om mulig utredning Tromsø/Balsfjord – Alta ved Bjørn Kavli

- Utredning må gjøres i et helhetligperspektiv
- Rigge en planprosess ala KVU – slik at vi får et helhetlig plan
- En strategisk utredning for Nord-Troms, kan deles opp – TFK er i samtale med SVV om en slik type utredning
- Tilbakemelding gis når svar fra SVV foreligger

Diskusjon – «utredning Nord-Troms»;

- Enighet om at det er behov for en plan som verktøy for videre arbeid
- Rutevisutredningen 8b gir et godt kunnskapsgrunnlag
- Har behov for mer jobbing rundt tettsteder og over Baddereidet (+ andre strekninger/steder som ikke er berørt i rutevisutredningen)
- Den regionale vegplanen bør si noe om utviklingen i regionen – hva skal vi satse på i Nord-Troms? Og hva vil ha behov for i framtiden? Hvilket perspektiv skal legges til grunn? Hvor langt utenfor NT? Mot Finnmark, Tromsø, Finland??
- Hvilke arealer bør settes av? Kostnadsberegning? – disse elementene bør også inngå i en plan (sjekk ut utredningen «fra kyst til marked»)
- Vi må lage input til «vegplanen» – utarbeidelse av planer for å bygge veier gjøres av SVV. Lage en strategi for hva vi vil i denne regionen
- Samfunnsutviklerperspektivet og samfunnssikkerhetsperspektivet må ivaretas. Også fokus på tilførselsveier og sjø- og lufttransport)
- Rullering av regional transportplan – vedtak oktober 2017 – planprogram til høring høsten 2016. Viktig å komme med innspill til planprogrammet – vi ønsker en **regional plan for Nord-**

Nord-Troms Regionråd DA

Troms – dette kan vi gi som innspill i prosessen. Viktig å være enige om prioriteringer internt i NT – får ikke gjennomslag utad dersom man er uenig. Hvilke andre næringer/hva er viktig utover fisketransport?

- *Nord-Troms pakken – hva skal «barnet hete»?*
- *Styringsdokument NTRR – må skrive inn mer om mål for eksempel innen samferdsel*
- *Bo- og arbeidsmarked i kystbyregionen*
- *Planavdelingen til TFK – planforum*

Konklusjon for videre arbeid:

Fylkeskommunen ved Kavli har sendt en forespørsel til Statens vegvesen om en regional plan for Nord-Troms. Avventer svar fra SVV. Ikke avklart hvorvidt dette bør være en KVVU eller en regional plan. Hvilken modell som velges avgjør hvem som er ansvarlig for planarbeidet, Troms fylkeskommune eller Staten?

KVVU-modell har en fast struktur for gjennomføring som kan legges til grunn for et slikt arbeid uansett modellvalg. Det blir viktig for NT å komme med innspill til innretningen på en slik regional plan.

Regional plan Nord-Troms må spilles inn i prosessen med Regional transportplan;

- *Planprogram høring sept-okt 2016 (behandling fylkesting desember 2016)*
- *Utarbeiding av regional transportplan for Troms – regner med det blir avholdt innspillsmøter i prosessen*

Kavli og Thorsteinsen fratrådte møte

Styret i Nord-Troms Regionråd var enige om å utarbeide en søknad om RUP-midler til utredningen. Innspill gitt i møtet regional plan Nord-Troms;

Det skal gis et «bilde av dagens» Nord-Troms og om utformes et scenario som beskriver NT 2036 – tema som må belyses;

- *Bo- og arbeidsmarkedsregion*
- *Næringsliv*
- *Beredskap/samfunnssikkerhet*
- *Transportkorridorer (eksisterende – nye)*
- *Statistikk – trafikkmønster*
- *Kart-materiale (transportårer)*

Daglig leder følger opp saken og ber om innspill fra kommunene (en kort utredning fra hver kommune) som kan inngå i søknad om RUP-midler. NUNT (næringskonsulentene i Nord-Troms) bes også komme med innspill.»

Daglig leder sendte e-post til ordførere og næringsutviklere med kopi til rådmenn 30.06.16 og ba om innspill til strategisk utredning Nord-Troms slik styret var blitt enige om i møte 21. juni. Frist for innspill var satt til 20. august.

Påminning/etterlysning av svar ble sendt 24.08.16. Pr dags dato har vi mottatt innspill fra kommunene Skjervøy og Nordreisa.

Vurdering:

Nord-Troms Regionråd DA

For å utforme en søknad om RUP-midler fra Nord-Troms er vi avhengige av innspill fra alle kommunene for å ha grunnlag for å skrive en slik søknad. Da det pr i dag mangler innspill fra 4 av 6 kommuner bør saken utsettes.

En slik «Regional plan Nord-Troms» bør spilles inn i prosessen med Regional transportplan for Troms. Planprogrammet er planlagt på høring sept-okt 2016, med behandling i fylkestinget desember 2016.

Forslag til vedtak:

Saken utsettes til neste møte i Nord-Troms Regionråd DA.

Forslag til vedtak fremmet i møte:

De kommunene som ikke har gitt tilbakemelding får frist til 30. september med å gi innspill til RUP-søknaden for utarbeidelse av Regional plan Nord-Troms.

Vedtak: forslag til vedtak fremmet i møte ble enstemmig bifalt.

Sak 40/16 Kommunikasjonsstrategier Nord-Troms Regionråd

Saksdokumenter:

- Overordnet styrings- og strategidokument 2016–2019 Nord-Troms Regionråd
- Sak 34/16 Kommunikasjonsstrategier Nord-Troms Regionråd
- Forslag til kommunikasjonsstrategi Nord-Troms Regionråd med vedlegg

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Nord-Troms Regionråd vedtok overordnet styrings- og strategidokument 2016–2019 i møte 29.3.16. Dokumentet ble presentert for representantskapet i rådsforsamlingen 26. 04.16. I det overordnede styringsdokumentet er «øvrige styringsdokumenter» listet opp. Herunder «Kommunikasjonsstrategi for Nord-Troms Regionråd». En slik strategi har ikke vært utarbeidet tidligere.

På regionrådsmøte 21.06.16 ble det gjort vedtak om at det skal utarbeides forslag til «Kommunikasjonsstrategi for Nord-Troms Regionråd» som legges fram i september-møte 2016.

Nord-Troms Regionråd DA

Forslaget til strategi:

Det er for tiden stor aktivitet i Nord-Troms Regionråd, både i driftsorganisasjonen og gjennom prosjektsatsingene knyttet til realiseringen av «Nærings- og utviklingsplan for Nord-Troms» som gjennomføres i samarbeid med Troms fylkeskommune.

Begrepene informasjon og kommunikasjon brukes om hverandre. En enkel måte å skille dem på er at kommunikasjon betegner prosessen, mens informasjon er produktet eller budskapet. Informasjon er det som blir formidlet når vi kommuniserer.

Kommunikasjonsstrategien skal bidra til at Nord-Troms Regionråd når sine målsettinger som samfunns- og kompetanseutvikler i regionen. Regionrådet er en samhandlingsarena og et felles talerør som skal opptre koordinert og samlet med en felles stemme utad. Regionrådet skal utøve politisk påvirkning for Nord-Troms overfor regionale og sentrale myndigheter. Vi vil spre informasjon om våre tiltak og satsinger til definerte målgrupper. Beslutninger og handlinger skal synliggjøres for allmennheten.

Vårt profileringsverktøy («Verktøykassa») skal ved enhver anledning benyttes for å bygge et positivt omdømme av regionen, og fremme våre stedskvaliteter og styrke felles regional identitet.

Plandokumentet inneholder;

- Beskrivelse av målgrupper
- Avklaring av ansvar og roller
- Beskrivelse av regionalt utviklingsarbeid og interkommunalt samarbeid
- Tiltak
- Vedlegg (ulike retningslinjer/verktøy)

Det er lagt vekt på at dokumentet skal være kort og oversiktlig for brukerne.

Forslag til vedtak:

Styret i Nord-Troms Regionråd DA godkjenner forslaget til Kommunikasjonsstrategi 2016–2019 som regionrådets strategi for perioden.

Nord-Troms Regionråd DA

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Sak 41/16 Møte med Tromsbenken på Stortinget – fastsetting av dagsorden

Saksdokumenter:

- Sak 31/16 Møte med Tromsbenken på Stortinget (evt Finnmarksbenken)
- Sak 32/16 Henvendelse fra Tromsø-området regionråd vedrørende felles møter

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Saken om møte med stortingsrepresentanter ble først tatt opp av ordfører i Kvænangen, hvor det ble foreslått å be om møte i Oslo med representantene fra både Troms og Finnmark, med begrunnelsen om mange felles saksfelt som tiltakssone, sykestuer, fiskeri, demografi etc. Forslaget ble fulgt opp av regionrådet som gjorde følgende vedtak (sak 31/16);

1. *«Styret i Nord-Troms Regionråd ønsker å få til et møte med Tromsbenken og Finnmarksbenken i Oslo i løpet av høsten (oktober 2016). Aktuelle tema;*
 - Samferdsel
 - Næringsliv
 - Tiltakssonen
 - Sykestuesenger
 - Studiesenteret
 - Skredsenter Kåfjord
2. *Det bør lages et kort notat på de ulike tema som oversendes stortingsrepresentantene i forkant av møtet*
3. *Fra 2017 er det ønskelig å få til faste årlige møter med Tromsbenken i april måned.»*

Vedtaket ble fulgt opp av rådsordfører som sendte henvendelser til både Troms- og Finnmarksbenken med forespørsel om møte.

I etterkant kom et initiativ fra Tromsø-områdets regionråd hvor de hadde gjort følgende vedtak;

«Et enstemmig regionråd ønsker et sterkere samarbeid med Midt-Troms og Nord-Troms regionråd.

1. *Felles møte med Tromsbenken i løpet av høsten 2016.*
2. *Felles regionrådsmøte mellom de tre regionrådene. Minst en gang i året.»*

Styret i Nord-Troms Regionråd sluttet seg til vedtaket fra Tromsø-regionens regionråd i junimøte.

Saken om fellesmøte ble fulgt opp av administrasjonene i regionrådene og det er avtalt felles **møte med Tromsbenken fredag 11. november 2016.**

Nord-Troms Regionråd DA

Pr dags dato er det ikke gjort noen avtale vedrørende møte med Troms- og Finnmarksbenken i Oslo.

Vurdering:

Arbeidsutvalget har diskutert saken i møte 25.08.16 og har gjort noen vurderinger. Siden det er inngått en avtale om møte med Tromsbenken i november, synes det unødvendig å avholde et eget møte i Oslo i høst med Troms- og Finnmarksbenken. Arbeidsutvalget mener det er mer fornuftig å få til et møte i april 2017 slik pkt 3 (sak 31/16) i vedtaket viser til.

Fellesmøte med Tromsø-områdets regionråd og Tromsbenken må forberedes. Det har så langt ikke kommet noen innspill til saker/tema som skal presenteres i møte. Det er ønskelig å få til et felles forberedende møte mellom de to regionrådene for å sette opp aktuelle saker på dagsorden og fordele oppgaver. En høvelig anledning kan være KS Høstkonferanse i Tromsø 12. og 13. oktober hvor de fleste ordførere deltar.

Forslag til vedtak:

1. Nord-Troms Regionråd inviterer Tromsø-områdets regionråd ved ordførere til forberedende møte i forbindelse med KS Høstkonferanse.
2. Møte mellom Nord-Troms Regionråd og Tromsbenken og evt Finnmarksbenken avholdes i april 2017.

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Sak 42/16 Uttalelse vedrørende fortsatt behov for fleksibel lærerutdanning

Saksbehandler: Kristin Vatnelid Johansen, leder Nord-Troms Studiesenter

Forslag til uttalelse:

FORTSATT BEHOV FOR FLEKSIBEL, DESENTRALISERT LÆRERUTDANNING.

Det er et økende rekrutteringsbehov for nye lærere i Nord-Troms.

Gjennomsnittsalder blant lærerne er i flere av kommunene godt over 50 år. Samtidig

Nord-Troms Regionråd DA

medfører statlige krav til kompetanse/ videreutdanning av lærerne at det trengs kvalifiserte vikarer.

Nord-Troms Studiesenter tilbyr ordinære studier gjennom fleksible løsninger fra ulike utdanningsinstitusjoner og bidrar på den måten både til å høyne regionens utdanningsnivå og til å rekruttere, utvikle og beholde arbeidskraft. For svært mange av studentene som er tilknyttet studiesenteret, er ikke alternativet å ta høyere utdanning andre steder. Alternativet er i stor grad å ikke ta utdanning.

De fleste voksne har forpliktelser som gjør det vanskelig for dem å være ordinære heltidsstudenter og de er også mer stedbundne enn unge studenter. Det er derfor viktig at utdanning for disse er tilgjengelig i lokalsamfunnet gjennom fleksible løsninger. Nord-Troms har fått mange stabile lærere gjennom flere kull med desentralisert allmennlærerutdanning fra Alta.

Vi er kjent med at det også ved UiT, Campus Alta startes opp Masterutdanning av lærere fra inneværende studieår og at Alta muligens vil alternere annethvert år mellom master 1-7 og 5-10.

Nord-Troms Regionråd ber på det sterkeste om at det fortsatt blir lagt til rette for desentralisert, fleksibel lærerutdanning slik at flest mulig fra Nord-Troms som ønsker det får mulighet til å ta slik utdanning. Nord-Troms trenger flere kvalifiserte lærere!

Uttalelsen kan sendes til:

Til UiT- Norges Arktiske universitet, Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, Institutt for lærerutdanning og pedagogikk.

Forslag til vedtak:

Nord-Troms Regionråd vedtar forslaget til uttalelse vedrørende behov for fleksibel, desentralisert lærerutdanning.

Forslag til tilleggspunkt fremmet i møte:

Ta med studiebibliotekene i uttalelsen.

Vedtak: forslag til vedtak med tilleggspunkt ble enstemmig bifalt.

Nord-Troms Regionråd DA

Sak 43/16 Revisjon av retningslinjer mastergradsstipend

Saksdokumenter:

- Sak 03/13 opprettelse av mastergradsstipend – godkjenning av retningslinjer
- Forslag til reviderte retningslinjer mastergradsstipend

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Nord-Troms Regionråd (NTRR) vedtok i 2013 retningslinjer for mastergradsstipend. Dette ble gjort i en felles prosess med de øvrige regionrådene i Troms, for å bidra til økt forskning innen områder som er relevant for kommunal sektor og regionen.

I perioden fram til 2016 har det ikke vært avsatt midler på budsjettet i regionrådet. Det er heller ikke oppnevnt stipendstyre. På regionrådets budsjett for 2016 er det avsatt kr 40.000 til mastergradsstipend.

Regionrådet har en overordnet samarbeidsavtale med Universitetet i Tromsø som omfatter utvikling og gjennomføring av utdanning, masteroppgaver/studentoppgaver og forskning. Samarbeidsavtalen følges opp med møter mellom partene, sist i møte mellom rektoratet og ordførerne i Nord-Troms 7.9.16. I forbindelse med forberedelser til møte ble det bl.a. diskutert aktuelle oppgavetema for mastergradsstudenter på junimøte i regionrådet, og det var enighet om å lyse ut ordningen for studenter.

Regionrådet har også andre tiltak og prosjekter som er forankret i den overordnede samarbeidsavtalen med UiT bl.a. «forskningsnode Nord-Troms», som er et samarbeidsprosjekt mellom UiT, regionrådet og Halti næringshage. I oppfølgingsmøter med næringshagen ble det diskutert en mulig forsterking av en slik stipendordning for masterstudenter.

Spørsmålet om en forsterking/utvidelse av stipendordningen ble diskutert i arbeidsutvalget i regionrådet, og det var enighet om å invitere inn andre regionale aktører i Nord-Troms, med mål om avklaring innen møte med UiT 7.9.16 slik at saken kunne presenteres i møte, og på studentkveld for Nord-Troms studenter og på arbeidslivsdagen 8.9. Slik arbeidsutvalget oppfattet saken ville en styrking av stipendordningen gi oppmerksomhet, og bidra til ny kunnskap med relevans for regionen, og fondet vil øke i størrelse slik at man kan dele ut flere stipend. En annen effekt kan være at arbeidslivet i regionen vil knytte kontakter med studenter som kan være potensielle arbeidstakere etter studiene.

Nord-Troms Regionråd DA

For å prøve ut en slik ordning er det foreslått et tidsløp på 2 år med påfølgende evaluering før evt videreføring.

Følgende regionale aktører i Nord-Troms ble invitert til samarbeid:

- Sparebank1 Nord-Norge
- Avfallsservice AS
- Ymber AS
- Halti-miljøet (Nasjonalparksenter, Statskog, Nord-Troms Museum, Halti Kvenkultursenteret og Halti Næringshage)

Alle inviterte aktører har svart ja til deltakelse med unntak av Avfallsservice. De som har takket ja til deltakelse bidrar økonomisk og kan komme med innspill til aktuelle oppgavetema. Stipendfondet beløper seg til kr 100.000 som søkbart beløp pr år i to år (2016 og 2017).

Vurdering:

Siden flere aktører ønsker å være med i forsøksordningen med mastergradsstipend er det nødvendig å justere retningslinjene til å omfatte næringsutvikling i tillegg til kommune- og regionperspektivet i tidligere retningslinjer.

Arbeidsutvalget forslår at ordningen prøves ut i 2 år (2016 og 2017) og evalueres før den eventuelt videreføres. Regionrådet har satt av kr 40.000 for 2016. Samme beløp foreslås for 2017. Øvrige aktører har også sagt seg villig til å være med i en utprøving av ordningen i 2 år.

Samarbeidsaktørene bør også kunne fremme forslag til masteroppgavetema som formidles til studenter. Masteroppgaven skal knyttes til problemstillinger som er relevant for Nord-Troms regionen. Stipendet skal brukes til utarbeidelsen av oppgaven. Formålet er å gi mottakeren et bidrag til arbeidet med å skrive oppgaven innen et tema som tilfører regionen ny kunnskap. Stipendiaten forplikter seg til å presentere resultatet/arbeidet under Forskningsdagene/arrangement i Nord-Troms etter nærmere avtale med stipendstyret.

Alle masterstudenter på studiesteder godkjent av Statens lånekasse kan søke. Størrelsen på stipend kan variere, det foreslås i retningslinjene at stipendstørrelsen kan variere mellom 10.000 – 40.000 kr. Søknadene må behandles av et eget stipendstyre.

Nord-Troms Regionråd DA

Stipendstyre bør ha bred kompetanse, hvor en av representantene bør komme fra UiT. Arbeidsutvalget foreslår at stipendstyret består av 3 personer, se sak 44/16. Søknadsskjema må være elektronisk og publiseres på flere nettsteder (bl.a. www.nordtromsportal.no)

Forslag til vedtak:

Det framlagte forslaget til reviderte retningslinjer for mastergradsstipend Nord-Troms vedtas.

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Sak 44/16 Oppnevning av stipendstyre

Saksdokumenter:

- Sak 43/16 Revisjon av retningslinjer mastergradsstipend

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Saksopplysninger:

Det vises til sak 43/16 hvor reviderte retningslinjer for mastergradsstipend Nord-Troms blir behandlet.

I punkt 2 i forslaget til reviderte retningslinjer «2 Tildeling» går det fram at stipendstyre består av 3 personer og oppnevnes av regionrådet.

Vurdering:

Arbeidsutvalget i regionrådet har i møte 25. august diskutert størrelse på stipendstyre og konkludert med at dette ikke bør være et stort styre. I forslaget til retningslinjer har arbeidsutvalget foreslått en sammensetning med representanter fra regionalt næringsliv og UiT med rådsordfører som leder.

Forslag til vedtak:

1. Nord-Troms Regionråd oppnevner følgende styre for tildeling av mastergradsstipend Nord-Troms for perioden 2016–2017:
 - Rådsordfører, leder av styre (Øyvind Evanger)
 - Regionbanksjef, styremedlem (Hege Olaussen)

Nord-Troms Regionråd DA

- Representant fra UiT, styremedlem (Inger-Ann Hanssen)
- 2. Daglig leder i regionrådet ivaretar sekretærfunksjonen for styret.

Vedtak: forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.

Sak 45/16 Samarbeidsavtale og minimumsstandard for studiebibliotekene

Saksdokumenter:

- Forslag til samarbeidsavtale og minimumsstandard studiebibliotek

Saksbehandler: Kristin Vatnelid Johansen/biblioteksjefene

Saksopplysninger:

Rådmannsutvalget gjorde følgende vedtak i sak 23/16 om studiebibliotekene:

«Biblioteksjefene får i samarbeid med NTSS i oppgave å utarbeide et forslag til avtale som legges fram på neste møte i RU. Avtalen bør bla inneholde;

- *Rapportering til eiere og interessenter*
- *Minimumsstandard vedrørende kvalitet»*

Biblioteksjefene har i samarbeid med NTSS utarbeidet vedlagte forslag til samarbeidsavtale og minimumsstandard for studiebibliotekene. Forslaget ble endelig vedtatt i regionalt bibliotekmøte 23. august 2016.

Slik det framgår av forslaget til samarbeidsavtale er hensikten med samarbeidet at man gjennom gjensidig forpliktelse sikrer at det kan gis utdanningstilbud på høyere nivå i regionen og at studentene får en tilfredsstillende infrastruktur der de bor.

Avtaleperioden er foreslått til 3 år fra 2017 til og med 2020. Avtalen kan sies opp av partene med minimum 6 måneders varsel. Oppsigelsen får virkning fra neste kalenderår.

I forslaget til avtale er **«Kommunenenes ansvar»**;

- *Sikre studiebibliotekene tilstrekkelig økonomi til vedlikehold og oppgradering av tjenesten og til kompetanseutvikling for de ansatte. Minimum kr 20.000,- pr år*
- *Sikre at studiebibliotekene oppfyller minimumsstandard. Vedlegg*
- *Informasjon i organisasjonen om Nord-Troms Studiesenter og Studiebibliotekene*

Nord-Troms Regionråd DA

Forslag til vedtak:

Nord-Troms Regionråd oppfordrer kommunene til å signere samarbeidsavtalen mellom Nord-Troms Studiesenter og kommunene vedrørende studiebibliotekfunksjonen.

Forslag til vedtak fra rådmannsutvalget lagt fram i møte:

- Forslag om at «sum kr 20.000 foreslås fjernes fra avtalen».
- Felles saksframlegg utarbeides av regionrådet ved Kristin Vatnelid Johansen og Berit Fjellberg.
- Hvordan saken skal behandles i den enkelte kommune avgjøres av den enkelte kommune

Vedtak: forslag til vedtak fra rådmannsutvalget ble enstemmig bifalt.

ORIENTERINGSSAKER:

Orientering fra møte vedrørende **regionreformen** 23.08.16 (ved Dan-Håvard Johnsen) – utsatt

Orientering vedrørende framdrift i **politireformgruppa** (ved Ørjan Albrigtsen)

- Har hatt møter
- Opplever at det er en sentraliseringsreform
- Utfordring er de enorme avstanden
- Mye fokus på hvilke type tjenester skal gis
- Det er gitt tilbakemelding om at tjenestene bør legges så nært bruker som mulig
- Ny struktur – hvordan dette skal organiseres er pr i dag ikke avklart
- Neste møte 3. oktober 2016 (Ørjan og Dan-Håvard er representanter fra Nord-Troms)

Orientering fra møte i **rådmannsutvalget** 19.09.16

- Nord-Troms samarbeidet var hovedtema
- Framdrift i arbeidet med rekrutterings- og kompetanseplan
- Forslag om ny organisering av IT-samarbeidet – kommer til kommunene til behandling

Nord-Troms Regionråd DA

Orientering fra møte i **NUNT** (næringsarbeidere i Nord-Troms) 12.09.16

- Valg av leder (Silja Karlsen) og nestleder (Jens Kristian Nilsen)

Orientering fra møte i **RUST** 12.09.16

- Bør få på plass yrkes- og utdanningsmesse i Nord-Troms
- Regionrådet ber NUNT følge opp denne saken

DISKUSJONSSAKER:

- Eierskapsmeldinger – utsettes

Tur ungdom og ordførere

- Tidspunkt mandag 7. november i Lyngen
- Regionrådsmøte 8. nov flyttes til 10. nov på ettermiddag 1800–2000 med fortsettelse påfølgende dag 0830–1100 i Tromsø (send kalenderinnkalling).
Kombineres med møte med Tromsbenken og Tromsøområdets regionråd.

Møtet hevet kl 1140

Rett protokollutskrift bevitnes

23. september 2016

Berit Fjellberg

Referent

Fra: Rita Toresen[rita.toresen@nordreisa.kommune.no]
Dato: 06.09.2016 13:59:41
Til: Post Nordreisa
Kopi: Christin Andersen
Tittel: Kommunebildet i Troms

Hei

Kan dere legge dette dokumentet som referatsak til Formannskapet?

Jeg er usikker på om Kommunestyret også bør få denne dokumentasjonen som referatsak, men det kan kanskje Christin avgjøre?

Vennlig hilsen

Rita Toresen
Økonomisjef
Nordreisa kommune
Tlf 7758 8029

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

September 2016

Kommunebildet for Troms 2015

- Økonomiske nøkkeltall
- Befolkningsutvikling og befolkningsframskrivinger
- Den økonomiske situasjonen i den enkelte kommune

Grytøya, sett fra Stornes nord for Harstad. Foto Rune Bjørnsen

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
SAMMENDRAG	4
1. ØKONOMISKE NØKKELTALL.....	7
1.1. INNTEKTSNIVÅ – KORRIGERTE FRIE INNTEKTER.....	7
1.2. FRA BRUTTO TIL NETTO DRIFTSRESULTAT	10
1.3. BRUTTO DRIFTSRESULTAT	11
1.4. NETTO FINANS OG AVDRAG	14
1.5. NETTO DRIFTSRESULTAT	16
1.6. INVESTERINGER, LÅNEGJELD OG KOMMUNALE GARANTIER	19
1.6.1. Brutto investeringsutgifter	19
1.6.2. Lånefinansiering av investeringer oppdatert	21
1.6.3. Netto lånegjeld	23
1.6.4. Netto renteeksponering	25
1.6.5. Kommunale garantier	28
1.7. AKKUMULERT REGNSKAPSRESULTAT	30
1.8. FRIE FOND.....	31
1.9. PENSJONSKOSTNADER	35
1.10. SYKEFRAVÆR- må oppdateres.....	41
2. DEMOGRAFISK UTVIKLING	42
2.1. Historisk befolkningsutvikling.....	42
2.2. Nye befolkningsframskrivninger 2016-2040	43
2.3. Kort om noen hovedtrekk på nasjonalt nivå	46
2.4. Hvor mye er prognosene oppjustert/nedjustert siden forrige framskrivning i 2014?.....	47
3. DEN ØKONOMISKE SITUASJONEN I DEN ENKELTE KOMMUNE I TROMS.....	48
KILDER.....	64

INNLEDNING

Denne rapporten gir et bilde av den økonomiske situasjonen i kommunene i Troms med fokus på utviklingen det siste året så vel som trenden over tid. Befolkningsutviklingen i kommunene omtales også.

Rapporten er delt inn i tre kapitler. Kapittel 1 tar for seg de viktigste økonomiske nøkkeltallene og utviklingen i disse det siste året. I kapittel 2 vises den demografiske utviklingen i Troms de siste årene og SSBs befolkningsframskrivninger. I kapittel 3 er det gitt en verbal beskrivelse av den økonomiske situasjonen i den enkelte kommune.

Alle indikatorer blir presentert på kommunenivå, og som gjennomsnitt for fylket og landet. Ettersom Tromsø kommune er så mye større enn de andre kommunene, vises alle gjennomsnittstallene både med og uten Tromsø kommune. Oslo kommune er både primærkommune og fylkeskommune, og tall for landet er derfor for landet u/ Oslo.

For å få en fullstendig beskrivelse av status for økonomi og tjenesteproduksjon i den enkelte kommune, viser vi til kommunenes regnskap og årsberetning/årsmelding og KOSTRA-tall på SSB sine hjemmesider.

Rapporten bygger hovedsakelig på tall fra KOSTRA¹. Endelige regnskapstall for 2015 ble publisert 15. juni 2016. Vi benytter i rapporten tall på konsernnivå, det vil si tall for hele kommunen, inkludert kommunale foretak, interkommunale samarbeid og interkommunale selskap.

1901 Harstad kommune og 1915 Bjarkøy kommune ble fra 1. januar 2013 sammenslått til én kommune, 1903 Harstad kommune. Tallene i rapporten for årene 2011-2012 er for 1901 Harstad kommune. Gjennomsnittstallene for 2011-2015 baserer seg dermed både på tidligere Harstad kommune og den nye kommunen. For Torsken kommune finnes det regnskapstall i KOSTRA kun for 2012-2015, og gjennomsnittstall bygger derfor kun på disse fire årene.

Kvaliteten på de data som er innrapportert fra kommunene til SSB danner grunnlaget for KOSTRA - nøkkeltallene. Gyldigheten i dataene som presenteres er avhengig av at kommunene har rapportert riktig. Det tas forbehold om eventuelle feil i innrapporterte data.

¹ KOSTRA står for KOmmune-Stat-Rapportering. KOSTRA ble startet som et prosjekt i 1995 med formål å samordne og effektivisere all rapportering fra kommunene til staten, samt å sørge for relevant styringsinformasjon om kommunal virksomhet, måle ressursinnsats, prioritering og måloppnåelse i kommuner, bydeler og fylkeskommuner. Fra 2001 var alle kommuner og fylkeskommuner med i KOSTRA. KOSTRA baseres på elektronisk innrapportering fra kommunene til SSB, samt på data fra en rekke andre kilder i og utenfor SSB.

SAMMENDRAG

Økonomisk utvikling

I 2015 hadde de fleste kommunene i Troms relativt gode netto driftsresultat, men resultatene er betydelig svakere enn landsgjennomsnittet. Resultatene har, men noen få unntak, ikke vært på et slikt nivå at kommunene har hatt rom til å øke disposisjonsfondene. Over tid har disposisjonsfondene vært på et for lavt nivå i kommunene i Troms.

Kommunene i Troms har et betydelig høyere gjeldsnivå enn landsgjennomsnittet, og det var jevnt over en økning i lånegjelden i 2015.

Samlet sett er veksten i brutto driftsinntekter høyere enn veksten i brutto driftsutgifter, men det er fremdeles mange kommuner med behov for å gjennomføre tiltak for å sikre en langsiktig tilpasning av utgiftene til inntektene, og øke det kommunaløkonomiske handlingsrommet.

Netto driftsresultat (for nærmere definisjon, se side 16) betraktes som den viktigste enkeltindikatoren for å vurdere kommuneøkonomien. Til og med 2013 var det fra sentralt hold anbefalt et netto driftsresultat på rundt 3 % av brutto driftsinntekter for sektoren samlet over tid for å ha en sunn og robust kommuneøkonomi. I forbindelse med at inntekter fra momskompensasjon på investeringer fra 2014 i sin helhet føres i investeringsregnskapet, er det anbefalte nivået på netto driftsresultat redusert til 1,75 % for kommunene.

I 2015 endte netto driftsresultat på 1,3 % for Troms. Dette er økning på 1,2 prosentpoeng fra 2014. Også for landet u/ Oslo ble netto driftsresultat mye bedre i 2015 enn året før, 2,9 % mot 1,2 %.

Hele 19 kommuner i Troms fikk et bedre netto driftsresultat i 2015 enn året før, mens 6 kommuner fikk et svakere resultat.

Sett under ett har kommunene i Troms et netto driftsresultat på 1,41 % i gjennomsnitt de siste fem årene. For alle kommunene i Troms er dette 0,95 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Troms-kommunenes **disposisjonsfond** er i gjennomsnitt på samme nivå som i 2014. På landsbasis økte disposisjonsfondet fra 6,4 % til 6,7 % av brutto driftsinntekter. Det er fortsatt slik at kommunene i Troms sett under ett har klart minst frie fondsmidler av alle kommunene i landet. Det er bekymringsfullt at så mange Troms-kommuner ikke har disposisjonsfond av nevneverdig betydning. Dette gjør kommunene svært eksponert for uforutsette utgifter og uventet svikt i inntektene, og gjør at risikoen for å pådra seg driftsunderskudd øker. Med lite egenkapital vil kommunene måtte ta opp nye lån for å gjennomføre nødvendige investeringer. Dette vil føre til økte rente- og avdragsutgifter, og eksponere mange kommuner ytterligere for makroøkonomiske forhold som kan føre til økt rente.

Lånegjelden fortsatte å øke i Troms-kommunene i 2015. Gjeldsveksten i kommunene i Troms de siste fem årene er på 23,7 %. Dette er betydelig høyere enn inntektsveksten i samme periode, som var på 18,4 %. Likevel er gjeldsveksten i Troms lavere enn landsgjennomsnittet (31,4 %).

Målt i % av brutto driftsinntekter er netto lånegjeld i Troms pr. utgangen av 2015 på 94,4 %, opp 2,5 prosentpoeng fra 2014. På landsbasis økte lånegjelden fra 80 % til 81,7 %. De siste årene har

lånegjelden økt mindre i Troms enn på landsbasis (bortsett fra 2015) på grunn av lavere investeringsnivå samt lavere lånefinansiering av investeringene, men gjeldsnivået er fortsatt betydelig høyere i Troms.

KOSTRA-tallene viser også at Troms-kommunene har tredje høyeste renteeksponering av kommunene i landet (før eventuelle rentebindinger). En del av årsaken til at kommunene i Troms har høyere renteeksponert lånegjeld er at kommunene her i fylket gjennomgående har lite likvide midler som vil gi kommunene økte renteinntekter ved en eventuell renteoppgang.

Kommunene har i flere år hatt inntekter i form av positivt **premieavvik** som er knyttet til de særskilte reglene for utsatt resultateffekt for pensjonsutgiftene. I 2014 ble det et stort positivt premieavvik på pensjon, noe som bidro til å holde oppe driftsresultatene for Troms-kommunene sett under ett. I 2015 var effekten motsatt, negativt premieavvik bidro til å redusere driftsresultatene. Kun ett år tidligere siden innføring av ordningen har dette vært tilfelle.

Netto driftsresultat i Troms var pr. 2015 1,3 %, dette var 0,4 prosentpoeng lavere enn netto driftsresultatet justert for premieavvik (1,7 %). For landet u/Oslo ble netto driftsresultatet i 2015 på 2,9 %, dvs. 0,8 prosentpoeng lavere enn netto driftsresultat justert for premieavvik (3,7 %).

Et flertall av kommunene i Troms har en krevende økonomisk situasjon med et meget begrenset handlingsrom. Det er i mange kommuner behov for å gjennomføre tiltak for å sikre en langsiktig tilpasning av utgiftene til inntektene, og øke det kommunaløkonomiske handlingsrommet.

Pt. er det 3 kommuner fra Troms i **ROBEK**. Dette er kommunene Torsken, Nordreisa og Kvæfjord. Lenvik og Storfjord er meldt ut i august 2016.

Mange kommuner i Troms har over år hatt et høyt sykefravær. I 2015 hadde 7 kommuner et sykefravær på over 10 %. Kun 3 kommuner hadde et sykefravær på under 8 %.

Demografisk utvikling

Det siste året har det vært noe høyere vekst enn fjoråret, både for Troms og Troms u/Tromsø. Veksten i fylket er svakere enn veksten på landsbasis. I følge SSBs prognoser vil folketallet i Troms vokse frem mot 2040, men veksten er kun halvparten av nivået for landet som helhet.

De siste 12 månedene har befolkningsveksten i Troms vært på 0,6 %, dette er noe lavere enn landsgjennomsnittet på 0,9 %. For Troms u/ Tromsø har folketallet økt med 0,2 %.

Siden 2011 har det vært en befolkningsvekst i Troms på 3,7, og 0,6 % for Troms u/ Tromsø. På landsbasis har det i samme periode vært en befolkningsvekst på 5,7 %.

Frem til 2020 vil folketallet i Troms øke med 2,6 %, og 1,9 % i Troms u/Tromsø. For landet som helhet tilsier prognosene at det vil bli en økning på 4,2 %.

Fra i dag og frem til 2040 vil det iht. prognosene bli en befolkningsvekst i Troms på 10,7 % og 8,1 % for Troms u/ Tromsø. Dette er betydelig under landsgjennomsnittet på 21,4 %.

SSBs framskrivinger angir en forventet utviklingsbane, men at det er usikkerhet knyttet til disse framskrivingene. Spesielt gjelder dette de nasjonale anslagene for innvandring. Det er foretatt justeringer i SSB's modell for framskrivinger av folketallet. Dette gir betydelige endringer i prognosen for enkelte kommuner i Troms, det er nærmere redegjort for dette i kapittel 2.

1. ØKONOMISKE NØKKELTALL

1.1. INNTEKTSNIVÅ – KORRIGERTE FRIE INNTEKTER

I dette kapittelet presenteres kommunenes frie inntekter i 2015, men korrigert for variasjoner i utgiftsbehov. Som frie inntekter regnes rammeoverføringer og skatt på inntekt og formue fra personer samt naturressursskatt. Det vises også tall for frie inntekter inkl. eiendomsskatt og konsesjonskraft- og hjemfallsinntekter.

Når en skal sammenligne inntektsnivået mellom kommunene er det relevant å ta hensyn til at kommunene har ulikt utgiftsbehov. En ser dermed på utgifts- og inntektssiden samlet, og kommer frem til utgiftskorrigerte inntekter.

Det er til dels store forskjeller mellom kommunene i befolkningssammensetning, geografi og kommunistørrelse. Dette gir variasjoner i hvilke tjenester innbyggerne har behov for og hvilke utgifter kommunene har ved å gi disse tjenestene.

Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet utjevnes forutsetningene kommunene har for å tilby et likeverdig tjenestetilbud. Kommuner som er dyrere å drive enn landsgjennomsnittet blir kompensert for dette gjennom utgiftsutjevningen, mens kommuner som er beregnet til å være billigere å drive enn landsgjennomsnittet får en reduksjon i rammetilskuddet gjennom utgiftsutjevningen. Dette er et nullsumspill. Alle kommunene i Troms, med unntak av Sørreisa, er beregnet til å være dyrere å drive enn landsgjennomsnittet og blir dermed kompensert i utgiftsutjevningen.

I de korrigerte inntektene er kompensasjonen/reduksjonen gjennom utgiftsutjevningen tatt bort.

Det er elementer i inntektssystemet og finansieringen av kommunesektoren som fører til ulikt inntektsnivå mellom kommuner også etter utgiftsutjevningen. Regionalpolitiske tilskudd i inntektssystemet og skjønnstilskuddet er ulikt fordelt mellom kommunene og fører til forskjeller i inntektsnivå. Samtidig kommer en betydelig andel av kommunesektorens inntekter gjennom skatteinntekter, og forskjeller i skattenivå utjevnes ikke fullt ut i inntektssystemet.

Det er visse svakheter knyttet til å bruke utgiftskorrigerte frie inntekter når man sammenligner inntektsnivået mellom kommuner. Viktige inntektskomponenter som øremerkede tilskudd og gebyrer er ikke med i beregningene. Det er heller ikke tatt hensyn til at noen kommuner har fordeler ved ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift.

Fylke	Antall kommuner	Korrigerte frie inntekter ekskl. eiendomsskatt og konsesjonskraft-/hjemfallsinntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. eiendomsskatt og konsesjonskraft-/hjemfallsinntekter
Østfold	18	96	97
Akershus	22	102	99
Oslo	1	106	102
Hedmark	22	96	98
Oppland	26	97	100
Buskerud	21	98	97
Vestfold	14	97	93
Telemark	18	98	102
Aust-Agder	15	97	99
Vest-Agder	15	97	100
Rogaland	26	102	102
Hordaland	33	100	101
Sogn og Fjordane	26	100	107
Møre og Romsdal	36	99	100
Sør-Trøndelag	25	99	100
Nord-Trøndelag	23	99	99
Nordland	44	102	105
Troms	24	106	106
Finnmark	19	117	122
Hele landet	428	100	100

Tabell 1: Korrigerte frie inntekter i % av landsgjennomsnittet i 2015, fylkesvis sammenligning

Vi ser at kommunene i Troms sett under ett har korrigerte frie inntekter på 106 % av landsgjennomsnittet. Det vil si at kommunene i Troms har 6 % høyere korrigerte frie inntekter enn landsgjennomsnittet. Inkluderer vi eiendomsskatt og konsesjonskraft- og hjemfallsinntektene er inntektsnivået også 6 % over landsgjennomsnittet. Dette er altså inntektsnivået etter at kompensasjon gjennom utgiftsutjevningen er trukket ut.

Bare kommunene i Finnmark har høyere korrigerte inntekter enn Troms-kommunene. Kommunene i Vestfold, Østfold og Hedmark har lavest korrigerte inntekter.

Kommune	Korrigerte frie inntekter ekskl. eiendomsskatt og konsesjonskraft-/hjemfallsinntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. eiendomsskatt og konsesjonskraft-/hjemfallsinntekter
Kvæangen	127	136
Storfjord	117	127
Berg	119	123
Bardu	105	121
Torsken	120	120
Kåfjord	117	119
Karlsøy	115	118
Skjervøy	117	117
Gratangen	118	114
Lavangen	117	113
Dyrøy	116	112
Tranøy	113	112
Lyngen	112	112
Ibestad	114	112
Salangen	109	108
Målselv	103	107
Balsfjord	102	106
Nordreisa	104	106
Harstad	104	105
Skånland	108	105
Tromsø	105	104
Kvæfjord	106	103
Lenvik	102	102
Sørreisa	109	99
Troms	106	106

Tabell 2: Korrigerte frie inntekter i 2015, kommunene i Troms

Vi ser at alle kommunene i Troms har høyere nivå på korrigerte inntekter enn landsgjennomsnittet når en ser bort fra eiendomsskatt og konsesjonskraft-/hjemfallsinntekter. Kvæangen kommune har høyest inntektsnivå av Troms-kommunene i 2015 med 27 % over landsgjennomsnittet, mens Lenvik kommune hadde lavest med 2 % over landsgjennomsnittet.

Dersom eiendomsskatt og konsesjonskraft-/hjemfallsinntekter inkluderes er det én kommune, Sørreisa, som har inntekter på lavere nivå enn landsgjennomsnittet. De 23 øvrige kommunene har høyere inntektsnivå. Igjen er det Kvæangen kommune som har høyest inntektsnivå av Troms-kommunene i 2015 med 36 % over landsgjennomsnittet.

1.2. FRA BRUTTO TIL NETTO DRIFTSRESULTAT

To sentrale resultatbegrep i kommuneøkonomien er brutto driftsresultat og netto driftsresultat. Vi skal i dette kapitlet se litt nærmere på disse to begrepene, og forskjellen på brutto driftsresultat og netto driftsresultat.

Brutto driftsresultat defineres som kommunenes brutto driftsinntekter fratrasket brutto driftsutgifter, inkludert avskrivningskostnader korrigert for dobbeltføringer som blant annet fordelte utgifter og interne overføringer. Dette resultatet skal dekke rente- og avdragsutgifter, eventuelle pliktige avsetninger og andre nødvendige avsetninger ut fra prinsippet om god kommunal økonomiforvaltning.

Mellom brutto driftsresultat og netto driftsresultat finner vi i regnskapet følgende poster:

- **Renteinntekter, utbytte og eieruttak** er sammen med kursgevinster på finansielle instrumenter det vi kaller eksterne finansinntekter.
- **Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter** er sammen med kurstap på finansielle instrumenter og avdragsutgifter det vi kaller eksterne finansutgifter.
- **Motpost avskrivninger** annullerer avskrivninger, som inngår i brutto driftsresultat, slikt at en får netto driftsresultat.

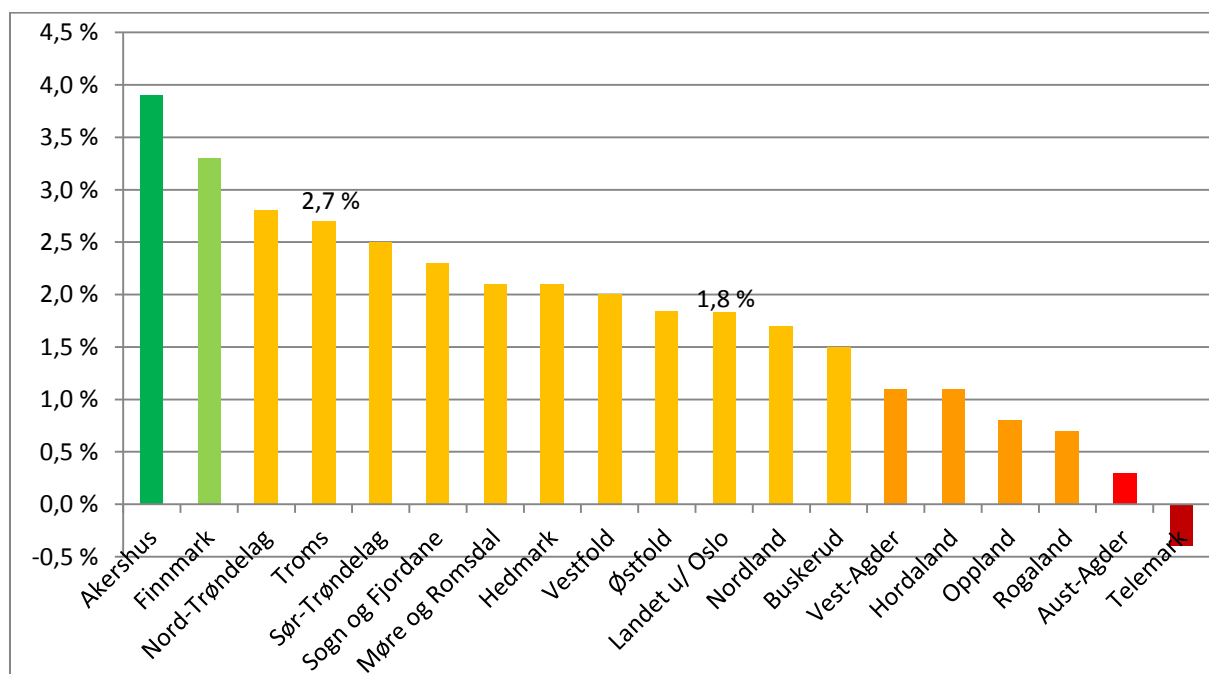
Til forskjell fra brutto driftsresultat er det altså i **netto driftsresultat** gjort fradrag for netto rente- og avdragsbelastning, mens virkningen av avskrivningskostnadene er eliminert. Avskrivninger, som er et uttrykk for verdiforringelsen på kommunale anleggsmidler, føres i driftsregnskapet, men blir eliminert med motpost i regnskapet før regnskapsmessig resultat fastsettes. Kommunene har et finansielt orientert regnskapssystem. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et uttrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet. Frem til og med 2013 var det anbefalt fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) at netto driftsresultat for sektoren samlet over tid bør ligge på rundt 3 prosent av brutto driftsinntekter for å ha en sunn og robust kommuneøkonomi. Fra 2014 er dette måltallet endret til 1,75 % for kommunene, med bakgrunn i at inntekter fra momskompensasjon fra investeringer fra 2014 i sin helhet føres i investeringsregnskapet.

Alle tallene måles i forhold til brutto driftsinntekter for å gjøre dem sammenlignbare mellom kommuner, fylker etc. Med brutto driftsinntekter menes de totale driftsinntektene til kommunene. Inntekter fra rammetilskudd, skatt på inntekt og formue, brukerbetaling, eiendomsskatt, andre salgs- og leieinntekter, overføringer med krav om motytelse og andre overføringer er inkludert i brutto driftsinntekter. Renteinntekter, utbytte og gevinst fra finansielle instrument er ikke inkludert.

1.3. BRUTTO DRIFTSRESULTAT

Med brutto driftsresultat menes de totale driftsinntektene fratrasket utgiftene som er knyttet til den årlige driften av kommunen. Et godt brutto driftsresultat kan benyttes til å svare for høye rente- og avdragsutgifter som følge av høy lånegjeld, til egenkapital i investeringer, til å håndtere uforutsette utgifter og svikt i inntektene eller til inndekning av tidligere års underskudd.

I brutto driftsresultat inngår også avskrivninger, som altså elimineres før netto driftsresultat fastsettes. Videre inngår premieavviket, som er knyttet til regnskapsføringen av pensjonskostnader, som driftsutgift. Dersom kommunenes betalte pensjonspremier er høyere enn den beregnede pensjonskostnaden, oppstår det et positivt premieavvik som blir inntektsført og som dermed «reduserer» brutto driftsutgifter.

Figur 1 Brutto driftsresultat på lands- og fylkesnivå, gjennomsnitt 2011-2015

Figuren viser at bare tre fylker i gjennomsnitt har høyere brutto driftsresultat enn Troms (Akershus, Nord-Trøndelag og Finnmark) i perioden 2011-2015.

Det er likevel slik at brutto driftsresultat i Troms ikke er tilstrekkelig til å sikre et godt nok netto driftsresultat på grunn av høye rente- og avdragsutgifter, som vi skal komme inn på seinere.

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	4,2 %	3,9 %	2,5 %	-0,1 %	1,5 %	2,6 %
Harstad	-0,8 %	4,3 %	6,2 %	2,8 %	3,8 %	3,3 %
Kvæfjord	0,7 %	-1,6 %	0,1 %	-0,1 %	3,4 %	-0,2 %
Skånland	3,7 %	3,8 %	-0,1 %	-0,5 %	1,3 %	1,7 %
Ibestad	-1,8 %	3,3 %	3,7 %	-3,7 %	-1,7 %	0,4 %
Gratangen	3,9 %	1,7 %	2,3 %	2,5 %	2,5 %	2,6 %
Lavangen	5,1 %	7,9 %	3,9 %	2,5 %	7,0 %	4,8 %
Bardu	1,8 %	5,4 %	1,4 %	1,4 %	0,1 %	2,5 %
Salangen	0,7 %	4,1 %	5,0 %	2,8 %	3,5 %	3,2 %
Målselv	2,4 %	3,3 %	1,7 %	3,2 %	7,7 %	2,6 %
Sørreisa	6,5 %	6,6 %	4,5 %	0,4 %	3,2 %	4,4 %
Dyrøy	5,8 %	3,5 %	2,0 %	-1,8 %	2,1 %	2,3 %
Tranøy	4,3 %	1,2 %	2,4 %	4,1 %	3,0 %	3,0 %
Torsken		4,9 %	7,0 %	3,5 %	1,2 %	5,1 %
Berg	6,9 %	3,8 %	8,1 %	3,2 %	-1,5 %	5,5 %
Lenvik	-0,9 %	2,2 %	1,1 %	1,5 %	2,0 %	1,0 %
Balsfjord	5,8 %	3,9 %	3,1 %	3,9 %	2,3 %	4,1 %
Karlsøy	3,2 %	4,7 %	4,7 %	2,2 %	3,2 %	3,7 %
Lyngen	12,4 %	5,6 %	3,8 %	2,7 %	4,0 %	6,0 %
Omasvuotna Storfjord						
Omasvuonon	-0,2 %	-0,3 %	3,2 %	5,2 %	5,4 %	2,0 %
Gáivuotna Kåfjord	-0,4 %	-0,6 %	1,3 %	0,1 %	2,6 %	0,1 %
Skjervøy	-0,7 %	3,0 %	4,0 %	0,2 %	4,0 %	1,7 %
Nordreisa	3,9 %	5,3 %	6,6 %	2,0 %	1,9 %	4,5 %
Kvænangen	2,7 %	21,4 %	3,9 %	-6,6 %	-3,4 %	5,9 %
Troms	2,7 %	3,8 %	3,2 %	1,1 %	2,5 %	2,7 %
Troms u/ Tromsø	1,8 %	3,8 %	3,6 %	1,8 %	3,0 %	2,2 %
Landet u/ Oslo	2,2 %	2,5 %	2,1 %	0,7 %	2,5 %	1,8 %

Tabell 3: Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter, 2011-2015 og gjennomsnitt for perioden

Ibestad, Berg og Kvænangen fikk et negativt brutto driftsresultat i 2015, mens det i 2014 var 6 kommuner som fikk negativt brutto driftsresultat. I 2013 fikk 1 kommune et negativt brutto driftsresultat, mens antallet var 3 i 2012 og 4 i 2011.

Hele 17 kommuner fikk et forbedret brutto driftsresultat i 2015 i forhold til 2014, 6 kommuner fikk et svakere resultat og en kommune hadde uendret brutto driftsresultat.

Størst forbedring av brutto driftsresultat fra 2014 til 2015 hadde Målselv og Lavangen, begge opp 4,5 prosentpoeng.

Størst nedgang fra 2014 til 2015 hadde Berg kommune med - 4,7 prosentpoeng.

I kolonnen for gjennomsnittstall for perioden 2011-2015 har kommunene som er farget med grønt høyest brutto driftsresultat, mens rødt indikerer svakest resultat. Kommunene Lyngen, Berg, Kvænangen og Torsken har høyest gjennomsnittlig brutto driftsresultat, mens Kåfjord, Kvæfjord og Lenvik har lavest gjennomsnittlig brutto driftsresultat. Kvæfjord kommune er eneste kommune med negativt brutto driftsresultat de fem siste årene sett under ett.

Når en kommune får et negativt brutto driftsresultat, vil det si at driftsutgiftene har oversteget driftsinntektene. I en slik situasjon er en avhengig av et positivt bidrag fra finanstransaksjonene eller oppsparte midler fra tidligere år for å unngå regnskapsmessig merforbruk.

Prosentvis årlig endring i brutto driftsinntekter og -utgifter

Ved å se på den prosentvise endringen i inntekter og utgifter kan en få et bilde på hva som forklarer endringen i brutto driftsresultat.

	Prosentvis endring brutto driftsinntekter			Prosentvis endring brutto driftsutgifter		
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Tromsø	5,7 %	2,1 %	3,8 %	7,2 %	4,8 %	2,2 %
Harstad	10,5 %	1,9 %	1,4 %	8,3 %	5,5 %	0,4 %
Kvæfjord	3,4 %	2,1 %	3,6 %	1,7 %	2,3 %	-0,1 %
Skånland	1,4 %	4,4 %	5,9 %	5,6 %	4,8 %	4,0 %
Ibestad	6,7 %	-3,6 %	4,2 %	6,3 %	3,8 %	2,2 %
Gratangen	4,5 %	3,1 %	3,0 %	3,9 %	2,9 %	2,9 %
Lavangen	-0,9 %	4,7 %	12,2 %	3,4 %	6,3 %	7,0 %
Bardu	1,9 %	5,3 %	3,1 %	6,2 %	5,3 %	4,4 %
Salangen	6,9 %	7,9 %	4,4 %	5,9 %	10,4 %	3,6 %
Målselv	5,0 %	-2,7 %	9,3 %	6,8 %	-4,2 %	4,3 %
Sørreisa	5,9 %	2,2 %	7,0 %	8,3 %	6,6 %	4,0 %
Dyrøy	3,0 %	-4,7 %	4,6 %	4,5 %	-1,0 %	0,6 %
Tranøy	3,5 %	1,0 %	8,2 %	2,3 %	-0,8 %	9,5 %
Torsken	8,4 %	-3,2 %	14,4 %	5,9 %	0,4 %	17,1 %
Berg	7,8 %	-3,3 %	10,2 %	3,1 %	1,8 %	15,5 %
Lenvik	5,9 %	1,1 %	7,4 %	7,2 %	0,7 %	6,9 %
Balsfjord	4,1 %	2,2 %	5,0 %	4,9 %	1,2 %	6,9 %
Karlsøy	3,7 %	-0,3 %	3,7 %	3,7 %	2,2 %	2,6 %
Lyngen	3,7 %	4,3 %	2,1 %	5,7 %	5,5 %	0,8 %
Omasvuotna Storfjord						
Omasvuonon	0,3 %	4,8 %	1,6 %	-3,2 %	2,7 %	1,3 %
Gáivuotna Kåfjord	3,5 %	1,3 %	7,6 %	1,5 %	2,6 %	4,9 %
Skjervøy	1,9 %	2,2 %	6,4 %	0,9 %	6,2 %	2,4 %
Nordreisa	6,7 %	0,2 %	3,3 %	5,2 %	5,2 %	3,4 %
Kvænangen	-11,4 %	1,0 %	1,5 %	8,3 %	12,0 %	-1,6 %
Troms	4,9 %	1,8 %	4,4 %	5,6 %	3,9 %	3,0 %
Troms u/ Tromsø	4,5 %	1,6 %	4,7 %	4,7 %	3,4 %	3,5 %
Landet u/ Oslo	5,4 %	2,8 %	4,5 %	5,8 %	4,3 %	2,6 %

Tabell 4: Prosentvis årlig endring i brutto driftsinntekter og -utgifter, 2012-2015.

Tallene viser at forbedret brutto driftsresultat fra 2014 til 2015 kan forklares med klart sterkere inntektsvekst i 2015 enn de foregående årene, blant annet relatert til vekst i skatteinngangen for kommunene.

Fra 2014 til 2015 økte utgiftene med 3,0 % i Troms, mens inntektene økte med 4,4 %. På landsbasis økte inntektene med 4,5 %, mens utgiftene økte med 2,6 %. Det var altså mindre positiv differanse mellom inntektsvekst og utgiftsvekst i Troms (1,4 prosentpoeng) enn for landet u/Oslo (1,9 prosentpoeng).

Hele 18 kommuner i Troms hadde høyere vekst i inntektene enn utgiftene fra 2014 til 2015, mens 6 hadde motsatt utvikling (én kommune hadde samme vekst i inntekter og utgifter). Fra 2013 til 2014 hadde 5 kommune høyere vekst i inntektene enn utgiftene, mens det var 12 fra 2011-2012, en positiv utvikling siste år altså.

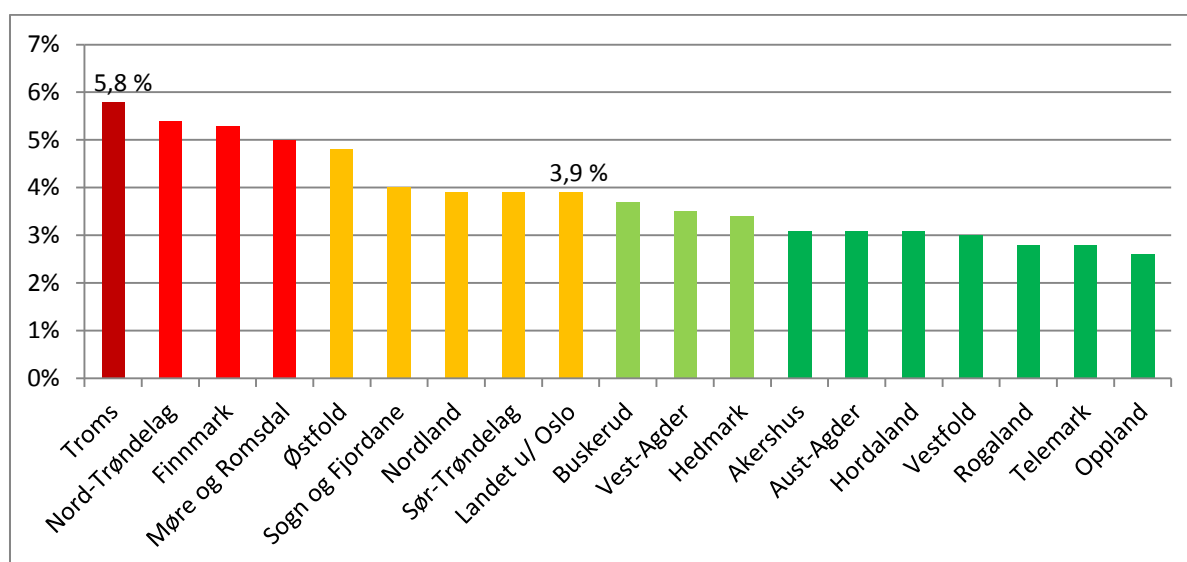
Den særskilte regnskapsføringen av premieavvik på pensjon påvirker, og til en viss grad «forstyrrer», analysen av utviklingen i brutto driftsutgifter. I 2015 var det et stort negativt premieavvik både for

kommunene i Troms og for landet (som følge av at betalt pensjonspremie ikke overstiger beregnet pensjonskostnad). Tilsvarende situasjon hadde en i 2013.

Det negative premieavviket i 2015 ble inntektsført og «økte» brutto driftsutgifter. Premieavviket er nærmere forklart i kapittel 1.9.

1.4. NETTO FINANS OG AVDRAG

Resultatbegrepet netto finans og avdrag viser hvor stor andel av driftsinntektene som er bundet opp til tilbakebetaling av lån. Rente- og avdragsbelastningen vil avhenge av valgt finansieringsstrategi, f.eks. andel fremmedkapital, nedbetalingstid o.l. Ekstraordinære avdrag og nedbetaling av lån vil ikke fremkomme fordi dette føres i investeringsregnskapet, og her tas det bare hensyn til transaksjoner i driftsregnskapet. I netto finans omfattes renteutgifter/-inntekter og tap/gevinst på finansielle plasseringer (aksjer etc.) som er definert som omløpsmidler i balansen – både realisert og urealisert tap/gevinst. Utbytte og eieruttak omfattes også av definisjonen, i tillegg til utlån og mottatte avdrag på utlån (for eksempel på lån som kommunene tar opp i Husbanken til videreformidling).

Figur 2: Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter, gjennom snitt 2011-2015 på lands- og fylkesnivå

Kommunene i Troms har i gjennomsnitt høyest nettoutgifter knyttet til finans og avdrag i landet, med et gjennomsnitt på 5,8 % av brutto driftsinntekter de siste fem år, fulgt av kommunene i Nord-Trøndelag og Finnmark. Landsgjennomsnittet er på 3,9 %, altså 1,9 prosentpoeng lavere enn Troms.

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	6,1 %	7,4 %	7,2 %	6,5 %	6,4 %	6,7 %
Harstad	6,3 %	5,0 %	5,7 %	5,7 %	6,6 %	5,9 %
Kvæfjord	2,1 %	1,8 %	2,7 %	2,0 %	2,3 %	2,2 %
Skånland	4,6 %	4,2 %	5,4 %	4,5 %	4,6 %	4,6 %
Ibestad	1,8 %	1,0 %	2,4 %	1,2 %	2,3 %	1,7 %
Gratangen	5,0 %	5,9 %	5,7 %	5,6 %	4,9 %	5,4 %
Lavangen	3,1 %	4,3 %	4,8 %	4,6 %	3,8 %	4,1 %
Bardu	5,1 %	6,1 %	5,5 %	5,2 %	4,8 %	5,3 %
Salangen	5,2 %	5,0 %	4,2 %	4,1 %	5,3 %	4,7 %
Målselv	6,2 %	5,2 %	5,1 %	5,0 %	5,0 %	5,3 %
Sørreisa	7,7 %	7,3 %	6,7 %	6,2 %	5,6 %	6,7 %
Dyrøy	4,8 %	5,6 %	5,7 %	4,8 %	5,5 %	5,3 %
Tranøy	5,1 %	4,9 %	5,0 %	4,5 %	4,6 %	4,8 %
Torsken		6,9 %	5,9 %	5,4 %	5,0 %	5,8 %
Berg	5,5 %	5,6 %	4,8 %	4,4 %	4,6 %	5,0 %
Lenvik	6,0 %	4,6 %	5,5 %	4,5 %	5,0 %	5,1 %
Balsfjord	5,3 %	6,2 %	6,3 %	5,3 %	5,5 %	5,7 %
Karlsøy	6,1 %	5,3 %	5,2 %	4,7 %	4,5 %	5,1 %
Lyngen	7,9 %	9,1 %	7,8 %	7,1 %	7,2 %	7,8 %
Omasvuotna Storfjord						
Omasvuonon	6,6 %	7,0 %	6,7 %	5,6 %	5,2 %	6,2 %
Gáivuotna Kåfjord	2,7 %	2,8 %	4,1 %	3,5 %	3,6 %	3,3 %
Skjervøy	3,4 %	5,5 %	4,8 %	4,3 %	4,5 %	4,5 %
Nordreisa	5,3 %	5,7 %	5,8 %	5,9 %	6,1 %	5,8 %
Kvænangen	1,1 %	2,5 %	3,3 %	2,8 %	3,3 %	2,6 %
Troms	5,6 %	5,9 %	6,0 %	5,5 %	5,1 %	5,8 %
Troms u/ Tromsø	5,3 %	5,0 %	5,4 %	4,9 %	5,1 %	5,2 %
Landet u/ Oslo	4,2 %	3,8 %	3,6 %	3,8 %	3,6 %	3,9 %

Tabell 5: Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

Alle kommunene har en *netto utgift* i finanstransaksjonene. Kommuner med netto utgift i finanstransaksjonene er avhengig av å ha et positivt resultat fra den årlige driften (brutto driftsresultat) eller oppsparte midler fra tidligere år for å dekke finansutgiftene.

Kommunene i Troms har i gjennomsnitt høyere netto finansutgifter enn landet u/Oslo. Høye finans- og avdragsutgifter gjør at det blir mindre inntekter igjen til tjenesteproduksjon. Troms u/Tromsø har noe lavere nettoutgifter knyttet til finans og avdrag enn Troms inkl. Tromsø, ettersom Tromsø kommune har et høyt gjeldsnivå og trekker opp gjennomsnittet i fylket betydelig.

Netto finans og avdrag for Troms er redusert fra 5,5 % til 5,1 % i 2015. For Troms u/Tromsø har netto finans og avdrag økt med 0,2 prosentpoeng fra 2014 til 2015.

I 2015 var det kommunene Lyngen, Harstad Tromsø og Nordreisa som hadde høyest utgifter til finans og avdrag, alle over 6 %. Ibestad, Kvæfjord, Kvænangen, Kåfjord og Lavangen som hadde lavest utgifter, alle under 4 %.

10 kommuner i Troms hadde lavere finansutgifter i 2015 sammenlignet med året før, Lavangen og Gratangen hadde størst reduksjon. Størst økning hadde kommunene Salangen, Ibestad og Harstad.

Kommunene Lyngen, Sørreisa, Tromsø og Storfjord har høyest utgifter til finans og avdrag i gjennomsnitt i perioden 2011-2015, alle over 6 %.

Kommunene Ibestad, Kvænangen, Kvæfjord og Kåfjord har lavest utgifter til finans og avdrag i gjennomsnitt i perioden 2011-2015, alle under 4 %.

Avdragsutsettelse

Økonomibestemmelsene i kommuneloven bygger på prinsippet om at løpende utgifter skal finansieres av løpende inntekter, også omtalt som formuesbevaringsprinsippet. Hensynet bak dette er at kommunene ikke skal legge seg på et høyere aktivitetsnivå i den løpende driften enn det som kan finansieres av løpende inntekter. Gjennom krav til årlige avdrag fordeles nedbetalingen av investeringer over flere år.

Avdrag på lån knyttet til investeringer vil som hovedregel være å regne som løpende driftsutgifter. Under visse vilkår vil avdrag likevel kunne føres i investeringsregnskapet uten at det kommer i konflikt med formuesbevaringsprinsippet.

Mange kommuner i Troms benytter seg av muligheten til å utsette avdragsbetalingene, og ligger på eller i nærheten av laveste nivå som kommuneloven tillater². Dette vil ha stor betydning for resultatvurderingen for kommuner med høy lånegjeld.

Rentenivået

Rentenivået har vært gjennomgående lavt de siste årene, hvilket har ført til lavere renteutgifter for kommunene. Dette forholdet er spesielt viktig å ta hensyn til for kommuner med høy lånegjeld. Med fremdeles uro i den internasjonale økonomien vil det være usikkerhet rundt framtidig rentenivå.

1.5. NETTO DRIFTSRESULTAT

Netto driftsresultat blir sett på som den viktigste enkeltindikatoren for å vurdere den økonomiske situasjonen i kommunene. Netto driftsresultat viser hva som er igjen etter at alle årets utgifter er trukket fra alle årets inntekter. Netto driftsresultat viser med andre ord hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et uttrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet.

Dersom en kommune får et negativt netto driftsresultat, må dette dekkes ved å benytte tidligere avsatte midler og/eller stryke budsjetterte avsetninger (overføringer til investeringsregnskapet, til fond og evt. inndekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk). Dersom resultatet fremdeles er negativt får kommunen et regnskapsmessig merforbruk i driften som må dekkes inn iht. reglene i kommuneloven § 48 nr. 4. Kommunestyret må ved fastsettelsen av årsregnskapet avgjøre hvordan (i hvilke(t) år) merforbruket skal dekkes inn. Dersom inndekning skjer over mer enn to år, eller kommunen ikke klarer inndekning som forutsatt av kommunestyret, vil kommunen bli meldt inn i ROBEK.

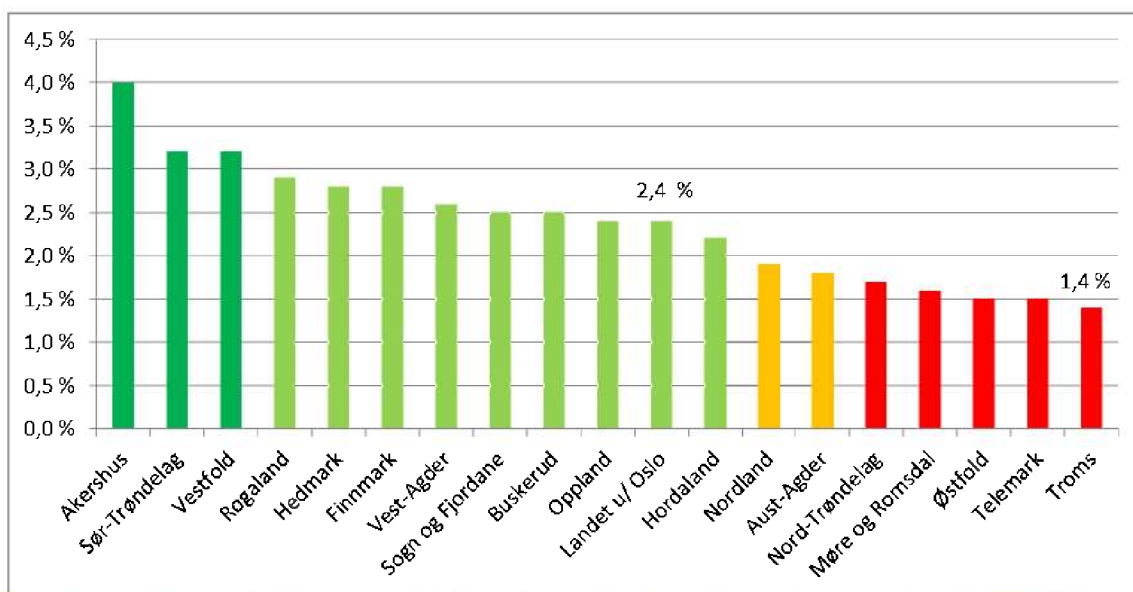
Frem til og med 2013 var anbefalingen fra TBU at netto driftsresultat for kommunene burde ligge på rundt 3 % av brutto driftsinntekter over en lengre tidsperiode for å ha en sunn og robust kommuneøkonomi. I forbindelse med at inntekter fra momskompensasjon fra investeringer fra og

² Kommuneloven § 50 nr. 7a slår fast at gjestående løpetid for kommunens eller fylkeskommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens eller fylkeskommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Kravet innebærer ikke at minimumsavdrag må tilsvare årlige avskrivninger (ved full lånefinansiering).

med 2014 i sin helhet føres i investeringsregnskapet, er det anbefalte nivået for netto driftsresultat fra 2014 på 1,75 % av brutto driftsinntekter.

Det er viktig å understreke at et slikt resultatkrav ikke er et overordnet mål i seg selv, slik det vil være i en profittmaksimerende bedrift. Det overordnede målet for kommunene er å ha et høyest mulig nivå på velferdstjenestene som tilbys til befolkningen innenfor de fastsatte økonomiske rammene. «Bunnlinjen» (det økonomiske resultatet) er i kommuneregnskapet en kontrollpost som viser om kommunen har brukt mer eller mindre enn kommunestyret som bevilgende myndighet har vedtatt å bruke. Et mindreforbruk (overskudd) vil ikke nødvendigvis være utelukkende positivt for en kommune, da det eksempelvis kan innebære at kommunen ikke har nådd uttalte mål innenfor tjenesteproduksjonen.

Det er også slik at anbefalingen om nivå på netto driftsresultat i utgangspunktet gjelder for sektoren samlet (alle kommunene i Norge). Hva som vil være et tilstrekkelig nivå på netto driftsresultat kan variere fra kommune til kommune, og må særlig sees i sammenheng med lånegjeld, fremtidig investeringsbehov/lånebehov, nedbetalingstiden på lånegjelden og nivået på buffere/disposisjonsfond. For en kommune som står foran en periode med store investeringer bør netto driftsresultat være høyt for å gi kommunen mulighet til øke egenkapitalandelen i investeringer. Dersom en kommune betaler mye mer enn minimumsavdrag etter kommuneloven, vil den likevel kunne ha et tilstrekkelig netto driftsresultat selv om dette er under 1,75 %. Dersom kapitalslitet er høyere enn betalte avdrag, så stiller det høyere krav til et godt netto driftsresultat for å ha en sunn og robust økonomi.

Figur 3: Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter på lands- og fylkesnivå, gjennomsnitt for 2011-2015

Kommunene i Troms har det svakeste netto driftsresultat av alle landets fylker i gjennomsnitt de siste fem år. Netto driftsresultat i Troms var på 1,4 % av brutto driftsinntekter for årene 2011-2015.

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	2,9 %	1,6 %	0,7 %	-1,4 %	0,5 %	0,8 %
Harstad	-3,6 %	2,9 %	4,0 %	1,2 %	2,1 %	1,6 %
Kvæfjord	0,8 %	-1,1 %	-0,4 %	0,3 %	3,4 %	0,7 %
Skånland	2,6 %	3,2 %	-1,0 %	-0,5 %	1,0 %	1,1 %
Ibestad	-1,0 %	5,2 %	4,0 %	-2,1 %	-1,0 %	1,1 %
Gratangen	3,3 %	0,5 %	1,2 %	1,7 %	2,4 %	1,9 %
Lavangen	6,5 %	8,0 %	4,2 %	2,8 %	7,6 %	6,2 %
Bardu	1,7 %	4,4 %	1,0 %	0,7 %	-0,1 %	1,6 %
Salangen	-1,1 %	2,2 %	3,9 %	1,5 %	2,3 %	2,0 %
Målselv	0,3 %	2,4 %	0,3 %	2,2 %	2,6 %	1,6 %
Sørreisa	3,1 %	3,4 %	2,0 %	-1,8 %	1,5 %	1,7 %
Dyrøy	6,3 %	3,5 %	2,4 %	1,7 %	2,8 %	3,4 %
Tranøy	2,4 %	-0,4 %	0,7 %	3,2 %	1,6 %	1,6 %
Torsken		1,2 %	4,0 %	2,1 %	-1,3 %	2,0 %
Berg	5,7 %	2,8 %	7,6 %	2,9 %	-1,3 %	3,6 %
Lenvik	-2,1 %	2,2 %	0,0 %	1,3 %	1,3 %	0,6 %
Balsfjord	4,6 %	1,8 %	0,9 %	2,9 %	1,4 %	2,4 %
Karlsøy	-0,4 %	2,4 %	2,8 %	0,9 %	2,9 %	1,8 %
Lyngen	8,4 %	2,3 %	1,6 %	1,1 %	2,4 %	3,2 %
Omasvuotna						
Storfjord	-1,3 %	-1,4 %	2,2 %	5,0 %	5,7 %	2,2 %
Gáivuotna Kåfj	1,0 %	2,3 %	2,6 %	1,7 %	3,9 %	2,4 %
Skjervøy	0,3 %	1,6 %	3,5 %	0,1 %	3,6 %	2,0 %
Nordreisa	2,2 %	3,1 %	4,2 %	-0,3 %	-0,5 %	1,8 %
Kvænangen	4,4 %	21,9 %	4,2 %	-6,1 %	-2,4 %	4,9 %
Troms	1,4 %	2,4 %	1,7 %	0,1 %	1,3 %	1,4 %
Troms u/ Troms	0,4 %	2,8 %	2,2 %	1,1 %	1,9 %	1,8 %
Landet u/ Oslo	2,1 %	2,9 %	2,7 %	1,2 %	2,9 %	2,4 %

Tabell 6: Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter, 2011-2015, kommunene i Troms

Gjennomsnittlig netto driftsresultat for kommunene i Troms endte i 2015 på 1,3 % av brutto driftsinntekter. Dette er 1,6 prosentpoeng under landsgjennomsnittet som ble 2,9 %. Resultatet for Troms u/Tromsø endte på 1,9 %.

Lavangen kommune fikk høyest netto driftsresultat i 2015 med 7,6 %, fulgt av kommunene Storfjord med 5,7 % og Kåfjord med 3,9 %.

6 kommuner fikk et negativt netto driftsresultat i 2015 – kommunene Kvænangen, Torsken, Berg, Ibestad, Nordreisa, og Bardu. Svakest resultat hadde Kvænangen med -2,4 %.

6 kommuner fikk et svakere netto driftsresultat i 2015 enn året før, mens hele 18 kommuner fikk et bedre resultat. Størst nedgang var det i Berg med reduksjon på 4,2 prosentpoeng. Størst økning hadde Lavangen kommune med 4,8 prosentpoeng.

Dersom en ser på gjennomsnittlig netto driftsresultat for 2011-2015 er det kommunene Lavangen (6,16 %), Kvænangen (5,0 %), Berg (3,6 %) og Dyrøy (3,4 %) som har høyest resultat.

Lenvik kommune har det svakeste resultatet i femårsperioden med 0,6 %.

Kommunene får som hovedregel kompensert all merverdiavgift på alle kjøp³. Frem til og med 2009 kunne kommunene fritt disponere inntekter fra momskompensasjon fra investeringer i driften. Fra

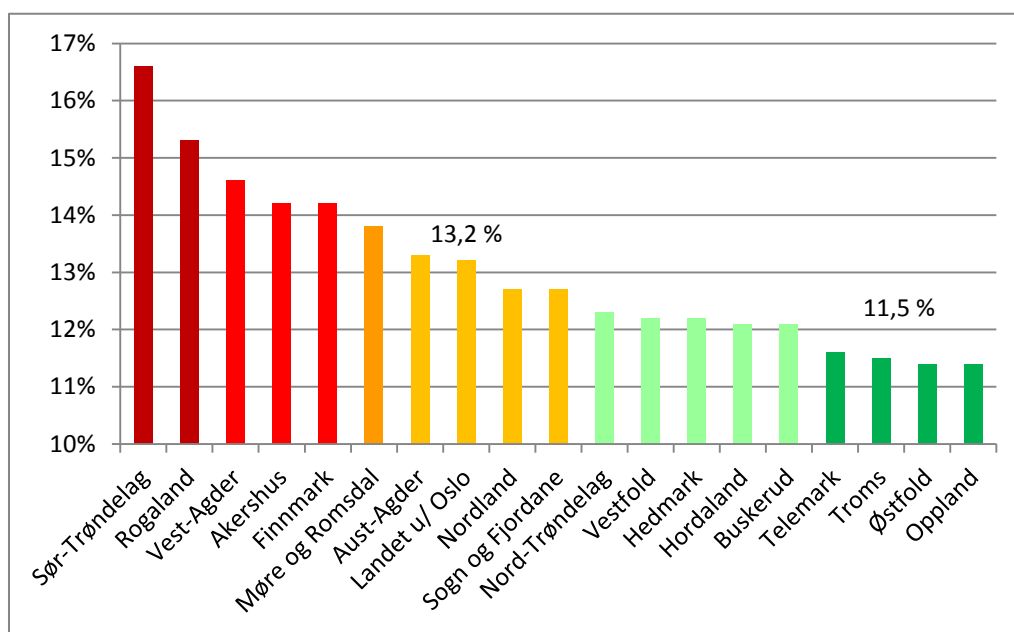
³ Formålet med denne ordningen, som ble innført i 2004, er å motvirke konkurransevridninger ved å likestille kommunal egenproduksjon med kjøp av varer og tjenester fra andre. Kommunene fikk et engangstrekk i rammetilskuddet som motsvar til denne inntekten, slik at dette går i null samlet sett for kommunene.

og med 2010 ble det innført krav om at momskompensasjon fra investeringer gradvis skal føres mer og mer i investeringsregnskapet, med minimum 20 % i 2010, økende til 40 % i 2011, 60 % i 2012, 80 % i 2013 og 100 % fra 2014. Mange kommuner har brukt disse engangsinntektene fra momskompensasjon fra investeringer til å holde driftsresultatet oppe, og dette var spesielt fremtredende i de første årene av femårsperioden. Fra 2014 har altså denne inntektsmuligheten i driften falt bort i sin helhet, og har i stedet bidratt til økt egenkapital i finansieringen av investeringer.

1.6. INVESTERINGER, LÅNEGJELD OG KOMMUNALE GARANTIER

1.6.1. Brutto investeringsutgifter

Samlete brutto investeringsutgifter er i hovedsak kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen, renteutgifter og lønnsutgifter i investeringsprosjekter. Sagt med andre ord er dette utgiftene i investeringsregnskapet fratrasket utlån, avdragsutgifter, avsetninger, dekning av tidligere års udekket forbruk i investeringsregnskapet og kjøp av aksjer og andeler. Ved å legge til de nevnte utgiftene, får en finansieringsbehovet det aktuelle året.

Figur 4: Brutto investeringsutgifter i % av brutto driftsinntekter på lands- og fylkesnivå, gjennomsnitt for 2011-2015

Figuren viser at investeringsnivået i Troms de siste fem årene har vært noe under nivået for landet som helhet. Brutto investeringsutgifter i Troms i gjennomsnitt er på 11,5 % av brutto driftsinntekter de fem siste årene, mot 13,2 % for landet u/ Oslo. 2 fylker har lavere investeringsnivå enn Troms, mens 15 fylker har hatt høyere investeringsnivå.

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	13,1 %	8,1 %	9,2 %	12,3 %	16,5 %	11,9 %
Harstad	13,8 %	11,1 %	20,9 %	15,0 %	11,2 %	14,5 %
Kvæfjord	7,6 %	7,4 %	1,8 %	0,6 %	1,2 %	3,6 %
Skånland	21,6 %	8,9 %	5,3 %	13,2 %	7,2 %	11,1 %
Ibestad	4,5 %	3,5 %	2,7 %	5,6 %	25,4 %	8,6 %
Gratangen	34,3 %	6,0 %	5,2 %	7,4 %	8,0 %	11,9 %
Lavangen	11,9 %	21,1 %	6,2 %	9,2 %	20,2 %	13,9 %
Bardu	9,5 %	6,5 %	2,7 %	3,9 %	14,3 %	7,5 %
Salangen	4,0 %	13,6 %	23,4 %		9,3 %	16,9 %
Målselv	8,4 %	6,4 %	8,8 %	11,2 %	10,4 %	9,1 %
Sørreisa	3,2 %	5,1 %	3,3 %	9,6 %	8,3 %	6,0 %
Dyrøy	16,3 %	14,1 %	9,3 %	7,3 %	17,7 %	12,9 %
Tranøy	9,5 %	11,6 %	8,9 %	4,6 %	4,0 %	7,6 %
Torsken		23,9 %	3,0 %	5,2 %	6,4 %	9,3 %
Berg	7,6 %	6,4 %	6,3 %	26,3 %	11,1 %	11,6 %
Lenvik	9,0 %	8,8 %	10,1 %	15,8 %	13,8 %	11,7 %
Balsfjord	5,4 %	7,0 %	14,7 %	18,1 %	13,3 %	11,9 %
Karlsøy	4,8 %	13,0 %	10,0 %	30,0 %	8,0 %	13,3 %
Lyngen	27,6 %	6,0 %	4,9 %	9,6 %	13,2 %	12,2 %
Storfjord						
Omasvuonon	16,1 %	13,1 %	7,5 %	3,3 %	10,2 %	9,9 %
Gáivuotna Kåfjord	10,6 %	12,5 %	6,6 %	4,8 %	24,3 %	12,0 %
Skjervøy	1,9 %	4,3 %	4,5 %	6,5 %	13,2 %	6,3 %
Nordreisa	9,8 %	11,1 %	15,6 %	10,1 %	9,1 %	11,1 %
Kvænangen	8,2 %	20,9 %	18,1 %	7,1 %	6,8 %	12,5 %
Troms	11,7 %	9,2 %	10,7 %	12,4 %	13,3 %	11,5 %
Troms u/ Tromsø	10,8 %	9,9 %	11,5 %	12,2 %	13,3 %	11,3 %
Landet u/ Oslo	12,9 %	12,3 %	12,7 %	13,5 %	14,5 %	13,2 %

Tabell 7: Brutto investeringsutgifter i % av brutto driftsinntekter, 2011-2015

Tabellen viser at investeringsnivået i Troms de siste fem årene (11,5 %) er noe lavere enn landsgjennomsnittet (13,2 %).

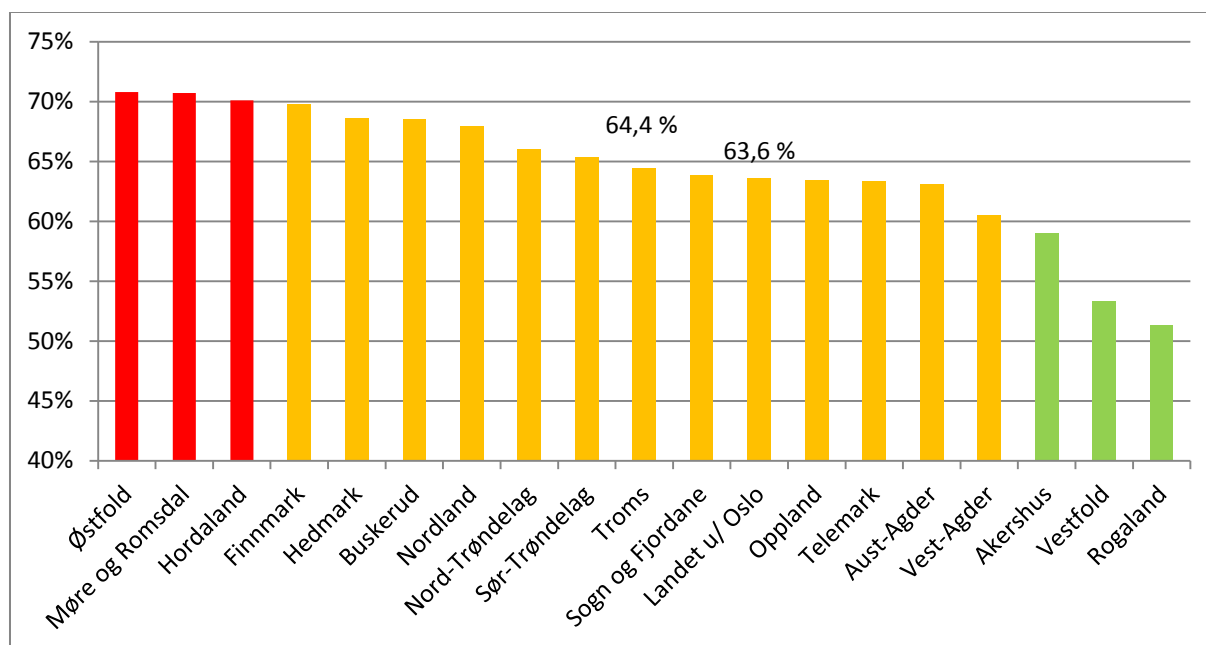
Investeringsnivået i Troms viser en økende trend fra 2012 til 2015. Utviklingen på landsbasis er sammenfallende, dog med noe mindre utslag.

4 kommuner (Harstad, Lavangen, Salangen, og Karlsøy) har hatt et høyere investeringsnivå de siste fem årene enn landsgjennomsnittet. Kommunene Kvæfjord (3,6 %), Sørreisa (6,0 %), Bardu (7,5 %), Tranøy (7,6 %) og Skjervøy (6,3 %) har hatt lavest investeringsnivå de siste fem årene sett under ett.

For enkeltkommuner er det naturligvis til dels store svingninger i investeringsnivået fra år til år. I 2015 var det kommunene Ibestad (25,4 %), Kåfjord (24,3 %) og Lavangen (20,2 %) som hadde høyest investeringsutgifter. Kommunene Kvæfjord (1,2 %), Tranøy (4,0 %), Kvænangen (6,8 %), og Torsken (6,4 %) hadde lavest investeringsutgifter i 2015.

1.6.2. Lånefinansiering av investeringer oppdatert

Kommunene har ulike finansieringskilder for investeringsutgiftene – overføringer fra driftsregnskapet, ulike tilskuddsordninger, refusjoner, salgsinntekter, bruk av investeringsfond eller disposisjonsfond, salg av aksjer og andeler samt bruk av lånemidler.

Figur 5: Lånefinansiering av investeringer, gjennomsnitt 2011-2015

Figuren viser at kommunene i Troms i gjennomsnitt har finansiert investeringene med 64,4 % lånemidler de siste fem årene. Dette er på linje med landsgjennomsnittet. Åtte fylker har i gjennomsnitt lavere lånefinansiering av investeringene enn Troms, mens 9 fylker har høyere lånefinansiering.

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	55,9 %	87,4 %	69,5 %	38,8 %	75,9 %	64,4 %
Harstad	94,9 %	78,4 %	41,2 %	52,2 %	71,5 %	63,0 %
Kvæfjord	80,3 %	69,7 %	56,9 %	-17,2 %	40,7 %	67,4 %
Skånland	50,1 %	62,4 %	37,6 %	76,0 %	50,7 %	57,2 %
Ibestad	86,5 %	70,0 %	79,4 %	71,1 %	76,7 %	76,5 %
Gratangen	64,9 %	103,4 %	86,6 %	40,9 %	9,9 %	59,6 %
Lavangen	24,0 %	57,6 %	-11,3 %	40,4 %	90,3 %	55,0 %
Bardu	73,1 %	70,2 %	25,0 %	72,9 %	83,5 %	73,4 %
Salangen	50,3 %	84,9 %	83,3 %	67,7 %	85,1 %	76,1 %
Målselv	63,0 %	60,5 %	57,8 %	52,0 %	68,3 %	60,3 %
Sørreisa	226,5 %	81,3 %	83,1 %	36,4 %	46,3 %	69,4 %
Dyrøy	65,2 %	67,5 %	54,9 %	62,2 %	48,2 %	59,1 %
Tranøy	81,8 %	84,8 %	45,9 %	75,4 %	73,7 %	72,5 %
Torsken		28,3 %	121,4 %	81,0 %	85,8 %	53,9 %
Berg	18,4 %	-22,4 %	44,2 %	74,5 %	76,4 %	54,4 %
Lenvik	42,9 %	81,2 %	95,2 %	66,0 %	73,5 %	72,2 %
Balsfjord	60,0 %	81,4 %	80,0 %	24,4 %	73,2 %	59,4 %
Karlsøy	-48,0 %	50,0 %	45,5 %	54,7 %	44,5 %	44,3 %
Lyngen	63,3 %	78,0 %	-2,7 %	94,1 %	54,7 %	62,5 %
Omasvuotna						
Storfjord	83,2 %	81,9 %	47,3 %	16,0 %	65,6 %	69,1 %
Gáivuotna Kåfjord	84,5 %	90,2 %	23,7 %	48,8 %	54,1 %	62,7 %
Skjervøy	-41,7 %	34,5 %	87,7 %	75,0 %	72,3 %	63,7 %
Nordreisa	76,8 %	79,8 %	67,4 %	68,6 %	55,3 %	69,3 %
Kvænangen	69,6 %	49,0 %	57,3 %	43,8 %	54,0 %	53,8 %
Troms	64,5 %	77,0 %	60,9 %	50,2 %	71,7 %	64,4 %
Troms u/ Tromsø	70,8 %	72,0 %	56,8 %	57,1 %	68,1 %	64,4 %
Landet u/ Oslo	65,6 %	60,9 %	64,6 %	66,9 %	60,4 %	63,6 %

Tabell 8: Lånefinansiering av investeringer, 2011-2015

Over tid (2011-2015) er kommunene i Troms på linje med landsgjennomsnittet mht. lånefinansiering av investeringer.

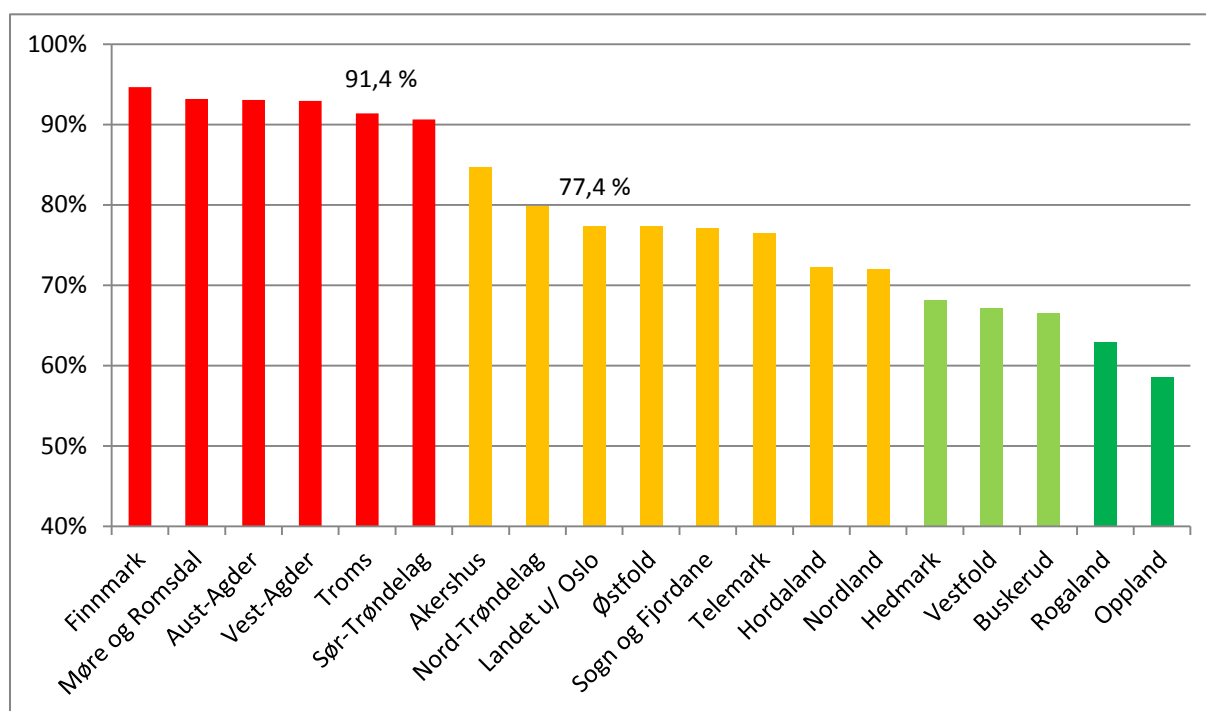
For 2015 har kommunene i Troms høyere lånefinansiering enn landsgjennomsnittet, men for 2013 og 2014 var lånefinansieringen lavere enn landsgjennomsnittet.

Tabellen viser at det, naturligvis, er store variasjoner mellom kommunene og fra år til år når det gjelder hvor mye av investeringene som lånefinansieres. Kommunene som i gjennomsnitt de siste 5 år har hatt størst prosentvis andel lånefinansiering av investeringene er merket med rødt, mens kommunene med lavest lånefinansiering er markert med grønt i kolonnen lengst til høyre i tabellen.

Kommunene Tranøy, Ibestad, Bardu, Salangen og Lenvik har størst andel lånefinansiering av investeringene, mens Karlsøy kommune har lavest andel lånefinansiering av investeringer i perioden 2011-2015.

1.6.3. Netto lånegjeld

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg gjøres det fradrag for totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler).

Figur 6: Gjennomsnittlig netto lånegjeld 2011-2015 i % av brutto driftsinntekter, lands- og fylkesnivå

Kommunene i Troms har i gjennomsnitt en lånegjeld de siste fem årene på 91,4 %. Fire fylker har i gjennomsnitt høyere lånegjeld enn Troms, mens 13 fylker har lavere gjeldsnivå. Gjeldsnivået i Troms-kommunene sett under ett er 14 prosentpoeng over landsgjennomsnittet.

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	101,5 %	100,7 %	97,6 %	99,6 %	105,4 %	101,0 %
Harstad	103,0 %	99,9 %	110,1 %	113,3 %	113,4 %	108,3 %
Kvæfjord	40,7 %	42,8 %	40,8 %	38,5 %	36,0 %	39,7 %
Skånland	89,2 %	90,3 %	87,9 %	91,3 %	87,0 %	89,1 %
Ibestad	42,8 %	40,1 %	38,1 %	42,6 %	59,0 %	44,6 %
Gratangen	95,5 %	95,8 %	92,5 %	79,9 %	74,3 %	87,3 %
Lavangen	51,9 %	45,8 %	43,5 %	52,9 %	61,5 %	51,5 %
Bardu	79,4 %	78,5 %	81,7 %	69,4 %	82,7 %	78,3 %
Salangen	64,8 %	70,3 %	83,4 %	96,9 %	98,0 %	83,9 %
Målselv	74,1 %	72,2 %	72,6 %	74,1 %	61,2 %	70,6 %
Sørreisa	100,3 %	91,7 %	85,2 %	79,1 %	78,9 %	86,5 %
Dyrøy	71,8 %	75,0 %	76,0 %	75,2 %	82,7 %	76,2 %
Tranøy	61,7 %	64,1 %	63,4 %	59,3 %	58,6 %	61,3 %
Torsken		79,5 %	68,9 %	67,6 %	64,9 %	69,9 %
Berg	73,1 %	66,2 %	60,6 %	75,5 %	77,7 %	70,7 %
Lenvik	92,6 %	88,6 %	89,8 %	89,8 %	98,1 %	91,9 %
Balsfjord	84,5 %	80,5 %	85,0 %	84,3 %	85,2 %	83,9 %
Karlsøy	75,2 %	75,0 %	71,0 %	85,6 %	83,2 %	78,1 %
Lyngen	134,8 %	134,9 %	125,6 %	125,1 %	126,8 %	129,3 %
Omasvuotna Storfjord						
Omasvuonon	79,4 %	82,1 %	82,1 %	76,2 %	78,8 %	79,7 %
Gáivuotna Kåfjord	56,4 %	64,2 %	63,2 %	61,0 %	67,7 %	62,7 %
Skjervøy	85,5 %	79,8 %	80,3 %	79,6 %	82,9 %	81,6 %
Nordreisa	87,9 %	86,6 %	88,5 %	92,7 %	91,1 %	89,5 %
Kvænangen	47,4 %	57,0 %	66,0 %	58,8 %	61,1 %	58,2 %
Troms	90,4 %	89,5 %	90,3 %	91,9 %	94,4 %	91,4 %
Troms u/ Tromsø	83,7 %	82,8 %	85,8 %	87,2 %	87,8 %	85,6 %
Landet u/ Oslo	74,0 %	74,4 %	76,0 %	80,0 %	81,7 %	77,4 %

Tabell 9: Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter, 2011-2015

Troms-kommunene har som nevnt i gjennomsnitt en lånegjeld på 91,4 % av brutto driftsinntekter de siste fem årene, mens tilsvarende tall for Troms u/Tromsø er 85,6 %. 14 av kommunene i Troms har et gjennomsnittlig gjeldsnivå de siste fem årene som er over landsgjennomsnittet på 77,4 %.

Lånegjelden i Troms økte med 4 prosentpoeng fra 2011 til 2015, mens for fylket u/ Tromsø økte lånegjelden med 4,1 prosentpoeng. På landsbasis økte lånegjelden med 7,7 prosentpoeng i samme periode. Gjeldsnivået på landsbasis øker altså mer enn gjeldsnivået i Troms. Sørreisa kommune har redusert netto lånegjeld mest i perioden med til sammen 21,4 prosentpoeng, Gratangen har redusert netto lånegjeld med 21,2 prosentpoeng. Mens Salangen kommune har mest økning i netto lånegjeld med 33,2 prosentpoeng etterfulgt av Ibestad med 16,2 prosentpoeng.

Pr. utgangen av 2015 har Lyngen kommune en lånegjeld på 126,8 %, og har med dette høyest lånegjeld av kommunene i Troms. Harstad (113,4 %) og Tromsø kommune (105,4 %) har også en svært høy netto lånegjeld.

Kommunene Kvæfjord (36 %), Tranøy (58,6 %) og Ibestad (59 %) har lavest netto lånegjeld av kommunen i Troms.

12 kommuner økte lånegjelden fra 2013 til 2014. Dette er én mer enn fra 2012 til 2013 og to flere enn fra 2011 til 2012.

Kommunene Berg, Karlsøy og Salangen hadde størst økning i lånegjelden fra 2013 til 2014 med hhv. 14,9, 14,6 og 13,6 prosentpoeng.

Størst nedgang i lånegjelden fra 2013 til 2014 hadde Gratangen kommune med 12,5 prosentpoeng og Bardu kommune med nedgang på 12,3 prosentpoeng.

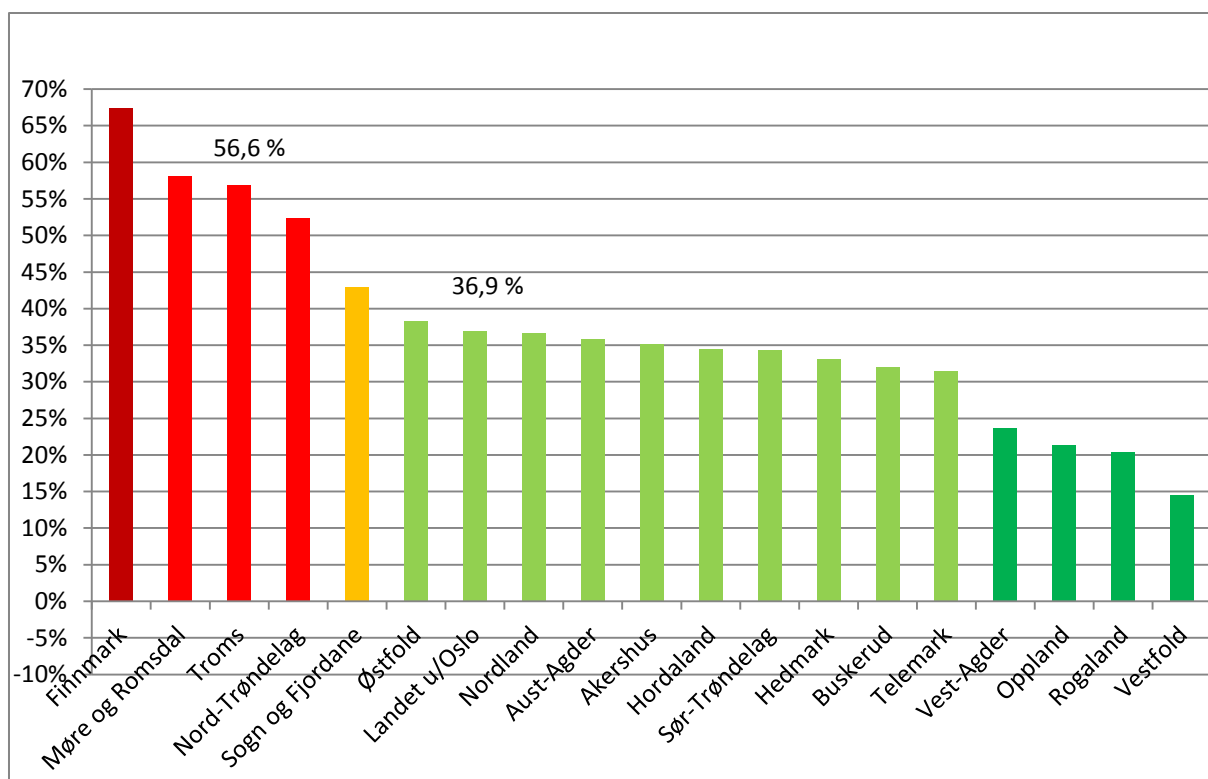
1.6.4. Netto renteeksponering

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter er ansett som et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden. Alt av netto lånegjeld vil imidlertid ikke være renteeksponert gjeld, det vil si gjeld der en gitt økning i renten netto vil påvirke budsjettbalansen i kommunen.

I KOSTRA er det fra 2014 publisert tall for kommunens netto renteeksponering. Dette nøkkeltallet tar utgangspunkt i netto lånegjeld. Den delen av lånefinansierte investeringer som knyttet seg til VAR-sektoren (vann, avløp og renovasjon) er trukket ut, siden kapitalkostnadene ved slike lån i de fleste kommuner er finansiert gjennom VAR-gebyrene, og dermed ikke belaster kommunens økonomi netto. Videre er den del av lånegjelden som er knyttet til rentekompensasjonsordninger for skole, kirker, sykehjem og transporttiltak trukket ut.

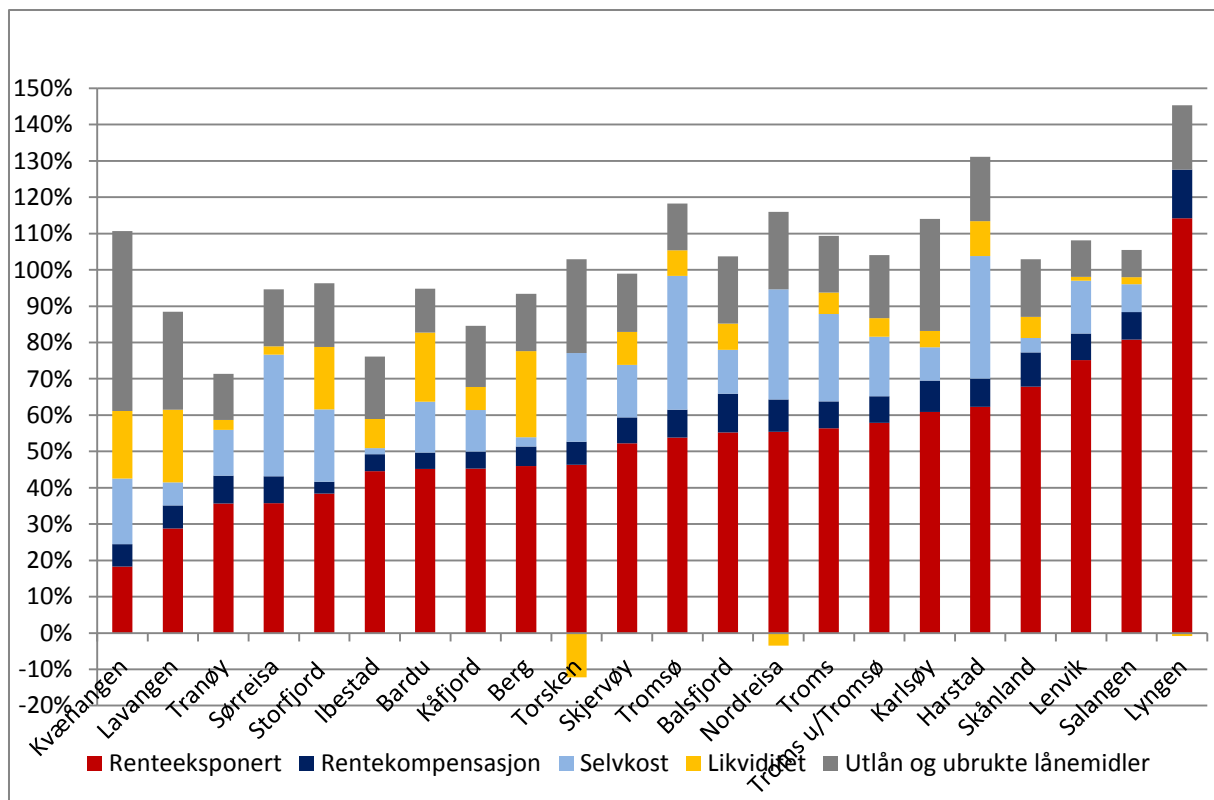
Kommunene kan i tillegg ha rentebærende plasseringer (bankinnskudd og plasseringer i sertifikat- og obligasjonsmarkedet). Dette er den delen av kommunenes likviditet som ikke er lånefinansiert. Ved en eventuell renteoppgang vil inntektene fra disse øke og delvis kunne motsvare effekten som en økt rente har på gjelden. Dette trekkes derfor også fra netto lånegjeld for å komme frem til netto renteeksponering.

Variabelen gir altså en indikasjon på hvor mye av kommunens netto renteeksponering som er igjen etter at VAR-lån, rentekompensasjon og rentebærende likviditet er trukket fra, målt i forhold til driftsinntektene. Dersom f.eks. renteeksponeringen er 40 % av driftsinntektene indikerer det at en renteoppgang på 1 prosentpoeng isolert sett vil spise 0,4 % av driftsinntektene, før eventuelle rentebindinger/fastrentelån. Variabelen gir således en indikasjon på hvor sårbar kommunen vil være for en endring i rentenivået.

Figur 7 Netto renteeksponering alle fylker, 2015

Figuren viser at Finnmark har høyest netto renteeksponering blant fylkene i landet. Troms har det tredje høyeste nivået med 56,6 %. Vestfold har det laveste nivået med 14,5 %. Gjennomsnitt for landet u/Oslo er 36,9 %.

Figur 8: Netto renteeksposering i kommunene i Troms, 2015.

Summen av søylene i ulike farger tilsvarer langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser. Dersom vi trekker ut utlån og ubrukte lånemidler kommer vi til netto lånegjeld. De røde søylene viser kommunenes netto renteeksposering.

Figuren viser at Lyngen kommune har klart høyest renteeksposering av kommunene i Troms. Kommunene Salangen, Lenvik, Harstad og Skånland har også en høy renteeksposering.

I de tilfellene der en kommune både er eksponert for en høyere rente (har en rød søyle over null) og en negativ likviditet (dvs. en oransje søyle under null), illustrerer det at kommunen i realiteten ikke har "egen" rentebærende likviditet – kassakreditte/de ubrukte lånemidlene overstiger det som står inne på kommunens bankinnskudd, sertifikater og obligasjoner. Dette gjelder kommunene Torsken, Nordreisa og Lyngen (likviditeten som er -0,8 % i Lyngen er vanskelig lesbar i tabellen). Søylene for disse kommunene er imidlertid noe misvisende, med det resultat at langsiktig gjeld (summen av alle søylene) blir blåst noe opp.

For eksempel har Torsken kommune i 2015 en langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser på 102,9 %, herav en renteeksposert gjeld på 46,3 % (tilsvarende den røde søylen) og en negativ likviditet som ikke er lånefinansiert på 12,2 %. Når en i diagrammet legger de andre positive klossene oppå hverandre, uten å trekke fra den negative egenlikviditeten, blir summen (som tilsvarer den langsiktige gjelden) 12,2 prosentpoeng for høy.

For kommunene Kvæfjord, Gratangen, Målselv og Dyrøy er det ikke rapportert kalkulatoriske rentekostnader for VAR-sektoren som brukes for å beregne hvor mye av kommunens lånegjeld som er knyttet til selvkostområdene. Derfor vises ikke tall for disse kommunene i figuren ovenfor.

	2013	2014	2015
Tromsø	68,9 %	55,7 %	53,9 %
Harstad	76,0 %	70,2 %	62,3 %
Kvæfjord	34,6 %		29,4 %
Skånland	66,6 %	68,9 %	67,8 %
Ibestad	17,9 %	25,0 %	44,6 %
Gratangen	61,0 %		64,9 %
Lavangen	21,7 %	34,9 %	28,8 %
Bardu	40,2 %	34,0 %	45,2 %
Salangen	71,0 %	85,2 %	80,8 %
Målselv	20,2 %		62,4 %
Sørreisa	49,0 %	48,0 %	35,8 %
Dyrøy	52,7 %	46,8 %	69,7 %
Tranøy	46,8 %	42,0 %	35,6 %
Torsken	50,2 %	48,4 %	46,3 %
Berg	6,3 %	37,8 %	45,9 %
Lenvik	70,5 %	68,8 %	75,2 %
Balsfjord	56,5 %	54,0 %	55,2 %
Karlsøy	49,6 %	72,0 %	60,9 %
Lyngen		107,7 %	114,3 %
Omasvuotna			
Storfjord	62,1 %	48,0 %	38,4 %
Gáivuotna Kåfjord		39,5 %	45,3 %
Skjervøy	49,3 %	53,6 %	50,5 %
Nordreisa		62,0 %	55,4 %
Kvænangen	17,2 %	24,6 %	18,3 %
Troms	56,6 %	49,7 %	56,9 %
Troms u/Tromsø	49,1 %	46,2 %	58,7 %
Landet u/Oslo	33,4 %	35,1 %	36,9 %

Tabell 10: Netto renteeksponering i % av brutto driftsinntekter

Samlet sett har kommunene i Troms mye høyere netto renteeksponering enn landet u/Oslo. Kommunene i Troms har i 2015 56,9 % i netto renteeksponering, mens for Troms u/Tromsø nivået er noe høyere på 58,7 %, mens for landet u/Oslo er netto renteeksponering 36,9 %. Høyest netto renteeksponering har Lyngen med 114,3 %

1.6.5. Kommunale garantier

Etter kommuneloven § 51 kan kommunene stille garanti for virksomheter som drives av andre enn kommunen selv. Garanti kan stilles som simpel kausjon eller selvskyldnerkausjon, der sistnevnte stiller kommunen overfor en større risiko. Alle garantivedtak med maksimumsansvar over kr. 500 000,- skal godkjennes av Fylkesmannen, uavhengig av om kommunen er i ROBEK eller ikke.

En garantistillelse påfører ikke kommunene en utgift, men er en forpliktelse som stiller kommunen overfor en risiko for en fremtidig økonomisk belastning. De fleste garantier knytter seg låneavtaler der tredjepart ønsker kommunal garanti for å oppnå gunstige rentebetingelser, eller der långiver krever kommunal garanti for å innvilge lån.

Tabellen under viser garantiforpliktelser overfor *andre* enn kommunen selv (det innebærer at interkommunale selskap (IKS) er ikke med i oversikten) pr. 31.12.2015, i absolutte tall og i % av brutto driftsinntekter.⁴

	Garantiansvar pr. 31.12.2015	Garantiansvar i % av brutto driftsinntekter
Tromsø	289 877 324	5,6 %
Harstad	229 313 049	12,0 %
Kvæfjord	10 115 137	2,5 %
Skånland	10 798 038	4,0 %
Ibestad	27 901 334	17,1 %
Gratangen	0	0,0 %
Lavangen	1 096 750	0,8 %
Bardu	9 171 274	2,3 %
Salangen	15 396 875	5,2 %
Målselv	59 018 854	9,4 %
Sørreisa	16 088 196	5,4 %
Dyrøy	6 800 000	5,0 %
Tranøy	298 301	0,2 %
Torsken	1 000 000	0,8 %
Berg	14 571 514	13,0 %
Lenvik	39 448 191	3,5 %
Balsfjord	3 831 207	0,8 %
Karlsøy	0	0,0 %
Lyngen	3 195 019	1,1 %
Storfjord	5 458 860	2,6 %
Gáivuotna Kåfjord	34 216 622	14,2 %
Skjervøy	13 951 484	5,0 %
Nordreisa	76 440 131	17,0 %
Kvænangen	1 196 330	0,8 %
Troms	869 184 490	6,3 %
Troms u/ Tromsø	579 307 166	6,7 %

Tabell 11: Garantiansvar pr. 2015

Ibestad og Nordreisa kommuner har størst garantiansvar i % av brutto driftsinntekter med hhv. 17,1 % og 17,0 %, mens Gratangen kommune og Karlsøy kommune ikke har garantiansvar.

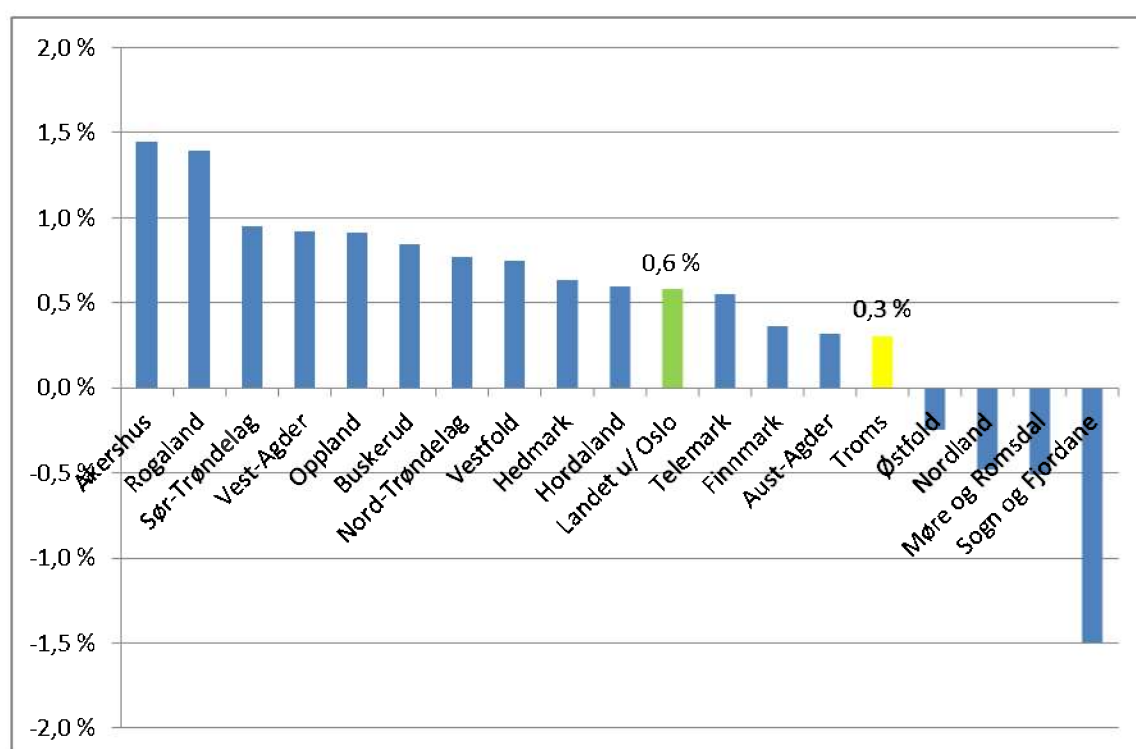
⁴ Kilde: Kommunenes årsregnskap for 2015. Kommunale garantier oppgis i pliktig note i årsregnskapet etter regnskapsforskriften § 5 første ledd nr. 3, men rapporteres ikke i KOSTRA.

1.7. AKKUMULERT REGNSKAPSRESULTAT

Regnskapsmessig mer- eller mindreforbruk er bunnlinjen i kommuneregnskapet og består av differansen mellom årets løpende inntekter og utgifter (netto driftsresultat) samt avsetninger til fond og bruk av tidligere oppsparte midler (fond).

Kommunestyret må ved behandlingen av årsregnskapet vedta hvordan et mindreforbruk skal disponeres eller hvordan et merforbruk skal dekkes inn.

Akkumulert regnskapsmessig resultat viser differansen mellom regnskapsmessig merforbruk og regnskapsmessig mindreforbruk. Indikatoren kan således si noe om behovet for tilpasning i driften og hvilke økonomiske utfordringer kommunen står overfor.

Figur 9: Akkumulert regnskapsresultat i % av brutto driftsinntekter, gjennomsnitt 2011-2015, lands- og fylkesnivå

Figuren viser at kommunene i Troms i gjennomsnitt har et akkumulert regnskapsmessig resultat på 0,3 % av brutto driftsinntekter de siste fem årene. Dette er 0,3 prosentpoeng svakere enn landsgjennomsnittet på 0,6 %. 4 fylker har svakere resultat enn Troms, mens 13 fylker har bedre resultat.

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	1,1 %	1,0 %	0,7 %	0,2 %	0,9 %	0,7 %
Harstad	-3,2 %	-2,0 %	0,4 %	0,9 %	2,1 %	-0,2 %
Kvæfjord	0,9 %	-0,8 %	-2,0 %	-1,6 %	1,1 %	-0,5 %
Skånland	1,2 %	1,9 %	0,7 %	0,7 %	2,1 %	1,3 %
Ibestad	-1,4 %	2,7 %	3,1 %	0,9 %	1,7 %	1,5 %
Gratangen	0,8 %	0,6 %	1,0 %	2,0 %	2,9 %	1,5 %
Lavangen	1,5 %	1,8 %	2,7 %	1,4 %	7,4 %	3,1 %
Bardu	2,8 %	1,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,8 %
Salangen	-1,3 %	-0,7 %	0,0 %	1,1 %	1,8 %	0,3 %
Målselv	0,0 %	1,3 %	0,0 %	2,4 %	2,1 %	1,2 %
Sørreisa	2,1 %	0,8 %	1,0 %	-1,4 %	0,3 %	0,5 %
Dyrøy	2,6 %	0,8 %	0,9 %	0,9 %	2,7 %	1,6 %
Tranøy	3,3 %	0,0 %	-0,1 %	2,9 %	1,6 %	1,5 %
Torsken		-18,2 %	-16,4 %	-16,0 %	-13,5 %	-15,9 %
Berg	3,9 %	5,3 %	12,1 %	7,4 %	6,3 %	7,0 %
Lenvik	-1,6 %	-1,0 %	-1,4 %	0,1 %	1,3 %	-0,5 %
Balsfjord	3,7 %	3,0 %	0,9 %	2,1 %	1,9 %	2,3 %
Karlsøy	-0,6 %	0,0 %	-0,2 %	-0,2 %	1,7 %	0,2 %
Lyngen	1,5 %	0,3 %	0,4 %	0,0 %	2,0 %	0,8 %
Omasvuotna Storfjord						
Omasvuonon	-5,6 %	-8,8 %	-6,8 %	-3,2 %	2,0 %	-4,4 %
Gáivuotna Kåfjord	-1,0 %	0,7 %	1,4 %	0,8 %	-0,1 %	0,4 %
Skjervøy	-0,2 %	1,7 %	2,1 %	0,0 %	0,8 %	0,9 %
Nordreisa	-7,4 %	-4,4 %	-2,4 %	-2,5 %	-2,8 %	-3,8 %
Kvæningen	0,0 %	0,0 %	2,0 %	-1,5 %	0,0 %	0,1 %
Troms	-0,1 %	0,0 %	0,2 %	0,2 %	1,1 %	0,3 %
Troms u/ Tromsø	-0,7 %	-0,6 %	-0,1 %	0,2 %	1,3 %	0,0 %
Landet u/ Oslo	0,4 %	0,5 %	0,4 %	0,3 %	1,2 %	0,6 %

Tabell 12: Akkumulert regnskapsmessig resultat 2011-2015 i % av brutto driftsinntekter, kommunene i Troms

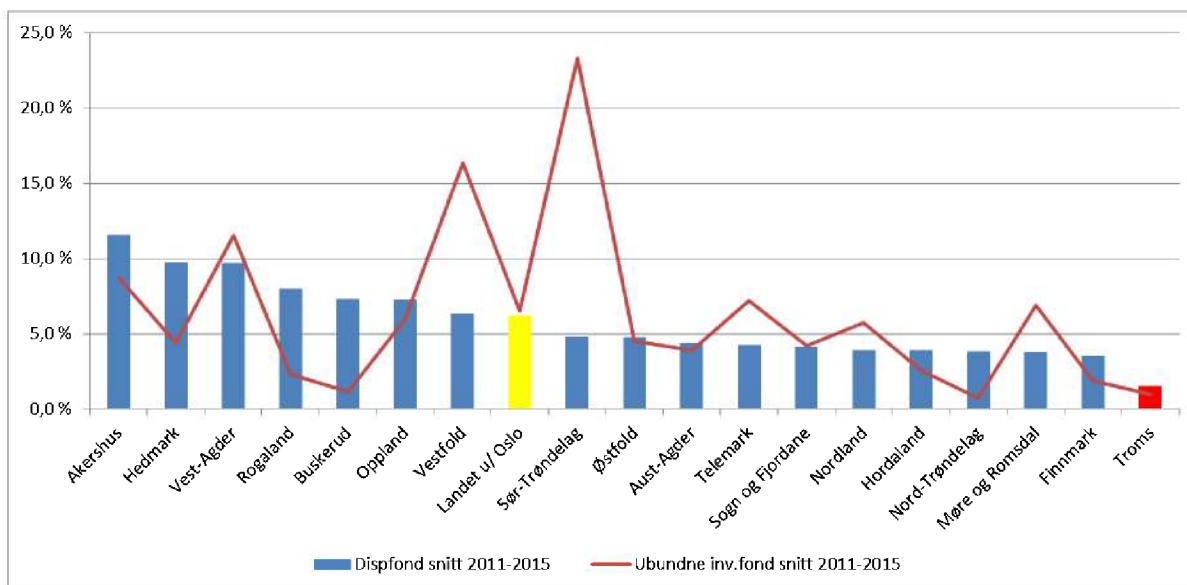
Kommunene Torsken, Nordreisa og Kvæfjord har alle merforbruk som ikke er dekket inn innenfor den tidsramme som kommuneloven setter for å ikke bli registrert i ROBEK. Disse 3 kommunene er derfor pt. i ROBEK.

Berg kommune har i gjennomsnitt størst akkumulert regnskapsmessig resultat (mindreforbruk) i siste 5-årsperiode.

1.8.FRIE FOND

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet, og indikatoren disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter kan si noe om hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift.

Ubundne investeringsfond kan bare benyttes til å finansiere investeringer. Årsaken til dette er kommunelovens prinsipp om formuesbevaring, som innebærer at en kommune ikke skal finansiere løpende drift med engangsinntekter. Slike fondsmidler har dermed sin opprinnelse i midler som er kommet fra investeringsregnskapet. Eksempler på dette kan være inntekter fra salg av fast eiendom.

Figur 10: Disposisjonsfond og ubundne investeringsfond på lands- og fylkesnivå, gjennomsnitt 2011-2015

Figuren viser at Troms i gjennomsnitt de fem siste årene har lavest disposisjonsfond av alle fylker med 1,5 %. Landsgjennomsnittet er 6,2 %.

Mht. ubundne investeringsfond er det kun Nord-Trøndelag som har lavere gjennomsnitt enn Troms. Kommunene i Troms har 1,0 % i gjennomsnitt, mens landsgjennomsnittet er 6,5 %.

Sett under ett har altså kommunene i Troms klart minst frie fondsmidler av alle kommunene i landet. Det er urovekkende at nivået på frie fondsmidler er så lavt i Troms. Dette gjør kommunene svært eksponert for uforutsette utgifter og uventet svikt i inntektene, og gjør at risikoen for å pådra seg driftsunderskudd øker. Med lite egenkapital vil kommunene måtte ta opp nye lån for å gjennomføre nødvendige investeringer. Dette vil føre til økte rente- og avdragsutgifter, og eksponere mange kommuner ytterligere for renterisiko. Det vises her til kapittel 1.6.4. der det fremgår at kommunene i Troms har tredje størst renteeksponering i landet.

Tabell 13 og 14 på neste side viser utviklingen i hhv. disposisjonsfond og ubundne investeringsfond på kommunenivå i perioden 2011-2015 og gjennomsnittet for perioden.

Disposisjonsfond

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	1,8 %	2,6 %	2,6 %	1,0 %	0,9 %	1,8 %
Harstad	0,1 %	0,1 %	0,5 %	1,3 %	1,6 %	0,7 %
Kvæfjord	0,7 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,2 %
Skånland	1,4 %	2,0 %	1,7 %	0,6 %	0,1 %	1,1 %
Ibestad	0,4 %	0,3 %	2,9 %	3,2 %	0,4 %	1,5 %
Gratangen	2,5 %	2,3 %	2,1 %	1,9 %	3,1 %	2,4 %
Lavangen	1,3 %	4,8 %	3,5 %	3,3 %	2,8 %	3,2 %
Bardu	1,8 %	4,5 %	5,0 %	4,8 %	4,6 %	4,2 %
Salangen	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,1 %	0,3 %
Målselv	1,3 %	0,4 %	1,5 %	0,0 %	2,1 %	1,1 %
Sørreisa	0,4 %	2,8 %	3,7 %	3,4 %	0,9 %	2,3 %
Dyrøy	8,2 %	8,4 %	9,1 %	9,3 %	2,3 %	7,4 %
Tranøy	1,5 %	1,3 %	0,1 %	0,2 %	2,9 %	1,2 %
Torsken			0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %
Berg	6,2 %	2,8 %	1,3 %	7,4 %	5,3 %	4,6 %
Lenvik	0,4 %	0,9 %	0,6 %	0,0 %	0,4 %	0,5 %
Balsfjord	0,9 %	1,8 %	1,6 %	1,8 %	2,7 %	1,8 %
Karlsøy	-1,9 %	-1,8 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %	-0,6 %
Lyngen	1,3 %	2,4 %	2,8 %	3,7 %	3,2 %	2,7 %
Omasvuotna Storfjord						
Omasvuonon	0,1 %	1,2 %	1,2 %	1,7 %	1,8 %	1,2 %
Gáivuotna Kåfjord	0,1 %	-1,4 %	-1,3 %	-0,4 %	0,6 %	-0,5 %
Skjervøy	0,1 %	0,1 %	2,6 %	3,8 %	5,4 %	2,5 %
Nordreisa	0,1 %	-0,9 %	-0,9 %	-0,9 %	-0,8 %	-0,7 %
Kvænangen	1,0 %	-1,0 %	19,6 %	15,2 %	9,0 %	8,6 %
Troms	1,2 %	1,5 %	2,0 %	1,4 %	1,4 %	1,5 %
Troms u/ Tromsø	0,9 %	0,9 %	1,6 %	1,7 %	1,7 %	1,4 %
Landet u/ Oslo	5,6 %	6,0 %	6,2 %	6,4 %	6,7 %	6,2 %

Tabell 13: Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter, 2011-2015

Disposisjonsfondene har holdt seg uendret fra 2014 til 2015 for Troms-kommunene sett under ett, og for Troms u/ Tromsø, på henholdsvis 1,4 % og 1,7 %. For landet u/ Oslo var det en mer positiv utvikling, med økning på 0,3 prosentpoeng, fra 6,4 % til 6,7 %.

Av kommunene i Troms er det kun Kvænangen kommune (8,6 %) og Dyrøy kommune (7,4 %) som i gjennomsnitt har hatt høyere nivå på disposisjonsfond de siste fem årene enn landsgjennomsnittet på 6,2 %. Flertallet av kommunene i Troms har disposisjonsfond på under 2 % i gjennomsnitt de siste fem årene.

14 kommuner økte disposisjonsfondet fra 2014 til 2015. Størst økning hadde Tranøy kommune med hele 2,7 prosentpoeng. Størst nedgang fra 2014 til 2015 hadde Dyrøy med -7,0 prosentpoeng og Kvænangen kommune med -6,2 prosentpoeng.

Pr. 2015 har Kvænangen kommune et disposisjonsfond på 9,0 %, mest av kommunene i Troms, fulgt av Skjervøy kommune (5,4 %), Berg kommune (5,3 %) og Bardu kommune (4,6 %).

Ubundne investeringsfond

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	0,4 %	0,5 %	0,9 %	0,3 %	0,2 %	0,5 %
Harstad	1,9 %	1,9 %	3,1 %	4,2 %	5,4 %	3,4 %
Kvæfjord	1,6 %	0,5 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,5 %
Skånland	1,0 %	1,3 %	2,1 %	1,5 %	2,6 %	1,7 %
Ibestad	0,1 %	0,1 %	0,4 %	0,4 %	0,1 %	0,2 %
Gratangen	1,8 %	1,8 %	1,5 %	0,5 %	0,5 %	1,2 %
Lavangen	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Bardu	1,6 %	1,8 %	2,8 %	2,5 %	2,3 %	2,2 %
Salangen	1,4 %	2,8 %	2,5 %	1,4 %	1,0 %	1,8 %
Målselv	2,0 %	1,0 %	0,8 %	0,3 %	0,1 %	0,8 %
Sørreisa	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Dyrøy	1,1 %	0,8 %	0,6 %	1,4 %	0,9 %	1,0 %
Tranøy	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,0 %	0,2 %
Torsken			0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Berg	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,2 %	0,8 %	0,3 %
Lenvik	0,0 %	0,0 %	1,8 %	0,4 %	1,4 %	0,8 %
Balsfjord	0,4 %	0,4 %	0,3 %	0,3 %	1,6 %	0,6 %
Karlsøy	0,1 %	0,7 %	0,4 %	0,2 %	0,0 %	0,3 %
Lyngen	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,5 %	0,9 %	0,3 %
Omasvuotna Storfjord						
Omasvuonon	0,1 %	1,5 %	1,5 %	1,1 %	2,1 %	1,3 %
Gáivuotna Kåfjord	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Skjervøy	0,4 %	0,0 %	0,0 %	1,0 %	0,9 %	0,5 %
Nordreisa	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %
Kvænangen	0,3 %	0,3 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %
Troms	0,8 %	0,7 %	1,2 %	1,0 %	1,2 %	1,0 %
Troms u/ Tromsø	0,9 %	0,8 %	1,4 %	1,4 %	1,8 %	1,3 %
Landet u/ Oslo	7,2 %	6,5 %	6,2 %	6,6 %	6,4 %	6,5 %

Tabell 14: Ubundne investeringsfond i % av brutto driftsinntekter, 2011-2015

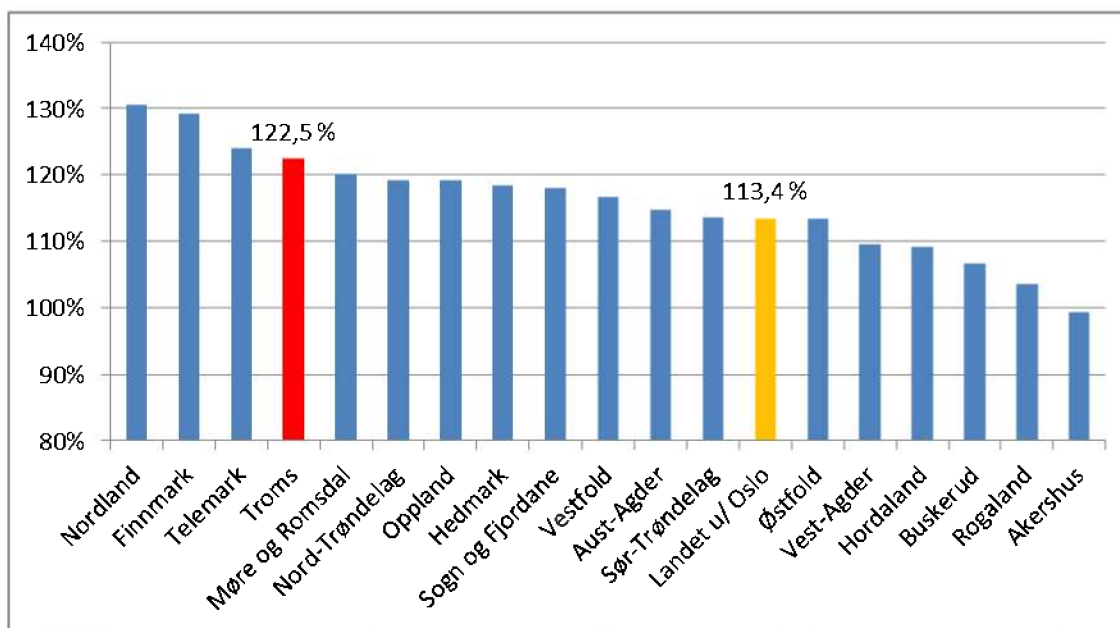
Tabell 14 viser at få kommuner i Troms har hatt midler stående på ubundne investeringsfond de siste fem årene. Harstad (3,4 %), Bardu (2,2 %) og Salangen (1,8 %) har størst ubundne investeringsfond i Troms i gjennomsnitt siste 5-årsperiode.

Pr. 2015 har kommunene Harstad (5,4 %), Skånland (2,6 %) og Bardu (2,3 %) mest midler på ubundne investeringsfond av kommunene i Troms. 8 kommuner økte fondsmidlene fra 2014 til 2015, mens det var nedgang for 7 kommuner. Balsfjord kommune hadde størst økning med 1,3 prosentpoeng, mens Dyrøy kommune hadde størst nedgang med 0,5 prosentpoeng.

1.9.PENSJONSKOSTNADER

Pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelser er løfte om fremtidige pensjonsutbetalinger til sine ansatte, og kan sees som en del av kommunens langsiktige gjeld. Pensjonsforpliktelsene motsvares av kommunenes pensjonsmidler, som er plassert i fond (livselskaper og andre pensjonsinnretninger).

Figur 11: Gjennomsnittlig pensjonsforpliktelser i % av brutto driftsinntekter 2011-2015, lands- og fylkesnivå

Figuren viser at kommunene i Troms (122,5 %) har høyere pensjonsforpliktelser enn landsgjennomsnittet (113,4 %). Troms er det fylket med som har fjerde største pensjonsforpliktelser i landet.

	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt 2011-2015
Tromsø	89,4 %	94,6 %	100,0 %	107,5 %	107,9 %	100,3 %
Harstad	119,6 %	122,2 %	128,1 %	143,1 %	137,0 %	130,6 %
Kvæfjord	196,7 %	205,9 %	218,4 %	226,9 %	228,5 %	215,8 %
Skånland	120,5 %	128,8 %	136,6 %	137,4 %	136,8 %	132,2 %
Ibestad	135,1 %	131,4 %	138,4 %	152,5 %	156,6 %	143,1 %
Gratangen	136,9 %	146,6 %	153,6 %	156,9 %	151,7 %	149,4 %
Lavangen	118,8 %	120,9 %	131,3 %	136,6 %	125,3 %	126,7 %
Bardu	110,3 %	123,9 %	136,3 %	141,4 %	141,6 %	131,1 %
Salangen	116,8 %	118,5 %	120,7 %	116,3 %	115,7 %	117,6 %
Målselv	110,3 %	114,5 %	120,8 %	133,7 %	130,1 %	122,3 %
Sørreisa	130,9 %	129,8 %	138,4 %	142,3 %	140,4 %	136,7 %
Dyrøy	132,9 %	140,9 %	148,4 %	161,8 %	160,6 %	149,2 %
Tranøy	123,2 %	123,2 %	131,2 %	135,4 %	130,5 %	128,9 %
Torsken			156,4 %	167,9 %	149,1 %	157,6 %
Berg	122,1 %	125,3 %	120,8 %	132,1 %	145,0 %	129,4 %
Lenvik	115,1 %	115,7 %	117,4 %	126,4 %	123,7 %	119,9 %
Balsfjord	127,7 %	131,9 %	138,2 %	143,7 %	143,2 %	137,3 %
Karlsøy	127,3 %	130,7 %	135,4 %	144,3 %	147,7 %	137,4 %
Lyngen	113,8 %	127,6 %	134,9 %	139,2 %	142,6 %	132,0 %
Omasvuotna Storfjord						
Omasvuonon	104,8 %	116,2 %	125,4 %	127,2 %	122,6 %	119,4 %
Gáivuotna Kåfjord	135,4 %	143,6 %	150,1 %	159,8 %	151,9 %	148,5 %
Skjervøy	128,9 %	135,0 %	145,8 %	150,9 %	150,7 %	142,7 %
Nordreisa	144,4 %	143,5 %	143,7 %	151,9 %	153,1 %	147,5 %
Kvænangen	128,0 %	114,4 %	138,2 %	142,4 %	147,9 %	133,9 %
Troms	112,0 %	116,6 %	122,2 %	130,5 %	129,1 %	122,5 %
Troms u/ Tromsø	125,7 %	129,7 %	135,6 %	144,3 %	141,9 %	135,8 %
Landet u/ Oslo	106,6 %	108,9 %	114,2 %	118,9 %	117,1 %	113,4 %

Tabell 15: Pensjonsforpliktelser i % av brutto driftsinntekter, 2011-2015

Det har vært en betydelig økning i pensjonsforpliktelser i perioden 2011-2015 både for Troms og for landet. Siste år har det imidlertid vært en svak reduksjon i pensjonsforpliktelsene både for Troms og for landet. Pensjonsforpliktelsene i Troms og Troms u/Tromsø har i hele perioden vært høyere enn for landet u/Oslo, og slik er det fortsatt. I Troms var nivået i 2015 129,1 % og for Troms u/Tromsø 141,9 % mot landet u/Oslo på 117,1%.

Det var reduksjon i pensjonsforpliktelsene fra 2014 til 2015 for 15 kommuner i Troms, og økning i 9 kommuner. Berg kommune (13,9 prosentpoeng) hadde størst økning, mens Torsken (18,8 prosentpoeng) og Lavangen (11,3 prosentpoeng) hadde størst reduksjon.

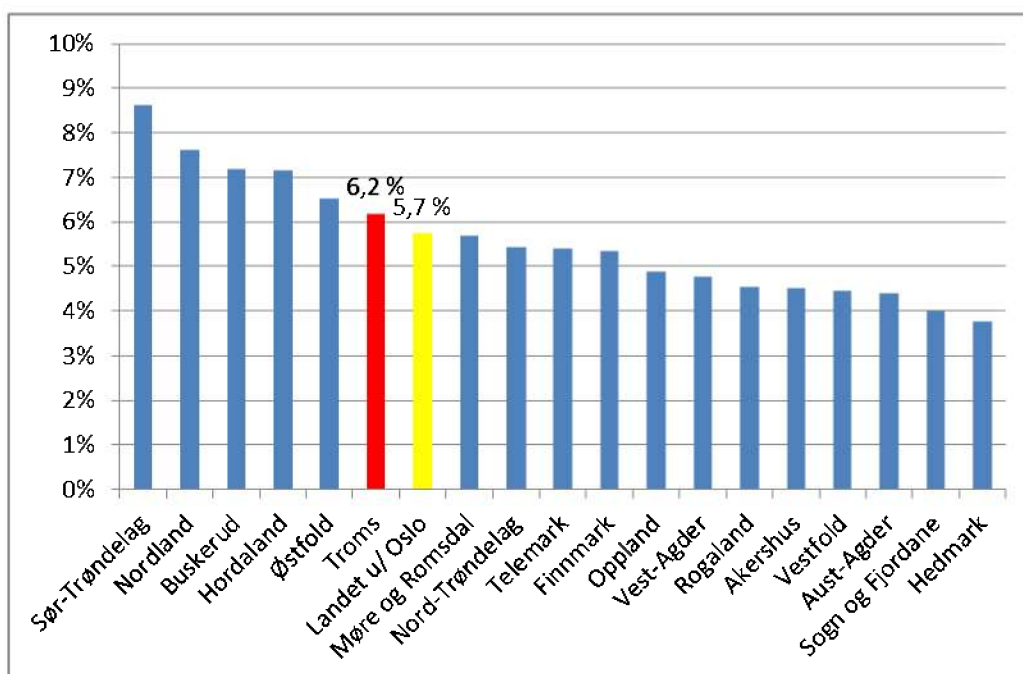
Kvæfjord kommune har desidert størst pensjonsforpliktelser med 228,5 % pr. 2015 fulgt av kommunene Dyrøy (160,6 %), Ibestad (156,6 %) og Nordreisa (153,1 %). Tromsø kommune har lavest pensjonsforpliktelser av kommunene i Troms pr. 2015 med 107,9 %.

Premieavvik pensjon

Fra regnskapsåret 2002 ble prinsippet for føring av pensjonsutgifter i kommuneregnskapet endret. Dette medførte at betalt pensjonspremie skal korrigeres for premieavvik som er differansen mellom årets premie og beregnet pensjonskostnad. Dersom kommunen betaler inn mer i pensjonspremie enn hva den årlige pensjonskostnaden er beregnet til å være av pensjonsselskapet (basert på forutsetninger som fastsettes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet), skal differansen –

premieavviket – føres som inntekt (kredit) i driftsregnskapet og som kortsiktig fordring (debet) i balanseregnskapet. I motsatt tilfelle blir det en utgiftsføring (debet) i driftsregnskapet og føring på kortsiktig gjeld (kredit) i balanseregnskapet. Dersom kommunene over tid har betalt en pensjonspremie som er høyere enn den beregnede pensjonskostnaden, vil de altså bygge opp et positivt premieavvik i balansen som skal dekkes inn i driftsregnskapet. Kommunene kan selv velge om dette skal korrigeres i påfølgende års regnskap, eller om det skal amortiseres over 15/10/7 år.

Pensjonspremien (regningen) er betalt, men belastes altså ikke driftsregnskapet i sin helhet det enkelte år. Kommuner med høyere betalt premie enn beregnet pensjonskostnad får en inntekt i driftsregnskapet som ikke er «reell» i den forstand at de allerede har brukt disse pengene. Inntekten medfører ingen innbetaling av midler. Dette er kun en teknisk føring som følger av reglene om regnskapsføring av pensjon. For mange kommuner representerer dette en likviditetsmessig utfordring. Denne praksisen har den effekten at netto driftsresultat har blitt holdt kunstig høyt oppe fordi det har vært positivt premieavvik i alle år, med unntak av 2013 og nå i 2015 hvor effekten blir motsatt, dvs. at det negative premieavviket fører til lavere nettodriftsresultater.

Figur 12: Akkumulert premieavvik pr. 2015, lands- og fylkesgjennomsnitt

Kommunene i Troms har pr. 2015 et akkumulert premieavvik på 6,2 % av brutto driftsinntekter, som er noe over landsgjennomsnittet på 5,7 %. 5 fylker har i gjennomsnitt høyere premieavvik enn Troms. Sør- Trøndelag har høyest premieavvik pr. 2015 med 8,6 %, mens Hedmark har lavest premieavvik med 3,8 %.

	2011	2012	2013	2014	2015
Tromsø	1,8 %	6,0 %	5,2 %	5,0 %	5,7 %
Harstad	7,9 %	8,5 %	8,7 %	7,5 %	7,5 %
Kvæfjord	8,5 %	12,0 %	12,2 %	16,0 %	13,2 %
Skånland	4,1 %	6,6 %	5,8 %	8,2 %	6,4 %
Ibestad	-0,2 %	-0,3 %	1,6 %	3,9 %	3,0 %
Gratangen	-1,5 %	1,5 %	1,4 %	9,8 %	7,8 %
Lavangen	3,1 %	5,2 %	5,4 %	6,7 %	5,2 %
Bardu	3,8 %	5,7 %	5,0 %	6,5 %	5,3 %
Salangen	3,5 %	5,3 %	4,8 %	6,6 %	5,0 %
Målselv	4,0 %	5,3 %	6,4 %	7,6 %	6,7 %
Sørreisa	6,8 %	7,6 %	8,1 %	9,9 %	7,6 %
Dyrøy	6,5 %	9,3 %	8,9 %	11,5 %	9,8 %
Tranøy	5,2 %	7,3 %	6,7 %	9,1 %	7,4 %
Torsken			9,1 %	12,6 %	9,9 %
Berg	3,2 %	1,8 %	1,1 %	4,2 %	1,9 %
Lenvik	7,5 %	6,6 %	6,3 %	6,2 %	5,8 %
Balsfjord	4,3 %	6,5 %	6,1 %	8,0 %	6,7 %
Karlsøy	4,7 %	6,8 %	6,6 %	8,9 %	7,2 %
Lyngen	8,7 %	10,6 %	11,8 %	11,1 %	10,4 %
Omasvuotna Storfjord					
Omasvuonon	4,1 %	4,1 %	4,8 %	3,5 %	1,5 %
Gáivuotna Kåfjord	3,5 %	5,8 %	5,3 %	6,7 %	5,1 %
Skjervøy	3,6 %	5,6 %	5,5 %	7,3 %	5,8 %
Nordreisa	-3,4 %	7,4 %	6,3 %	8,2 %	6,1 %
Kvænangen	2,7 %	3,6 %	4,5 %	6,7 %	5,4 %
Troms	3,9 %	6,5 %	6,3 %	6,8 %	6,2 %
Troms u/ Tromsø	5,2 %	6,9 %	7,0 %	7,9 %	6,8 %
Landet u/ Oslo	5,3 %	6,8 %	6,0 %	7,0 %	5,7 %

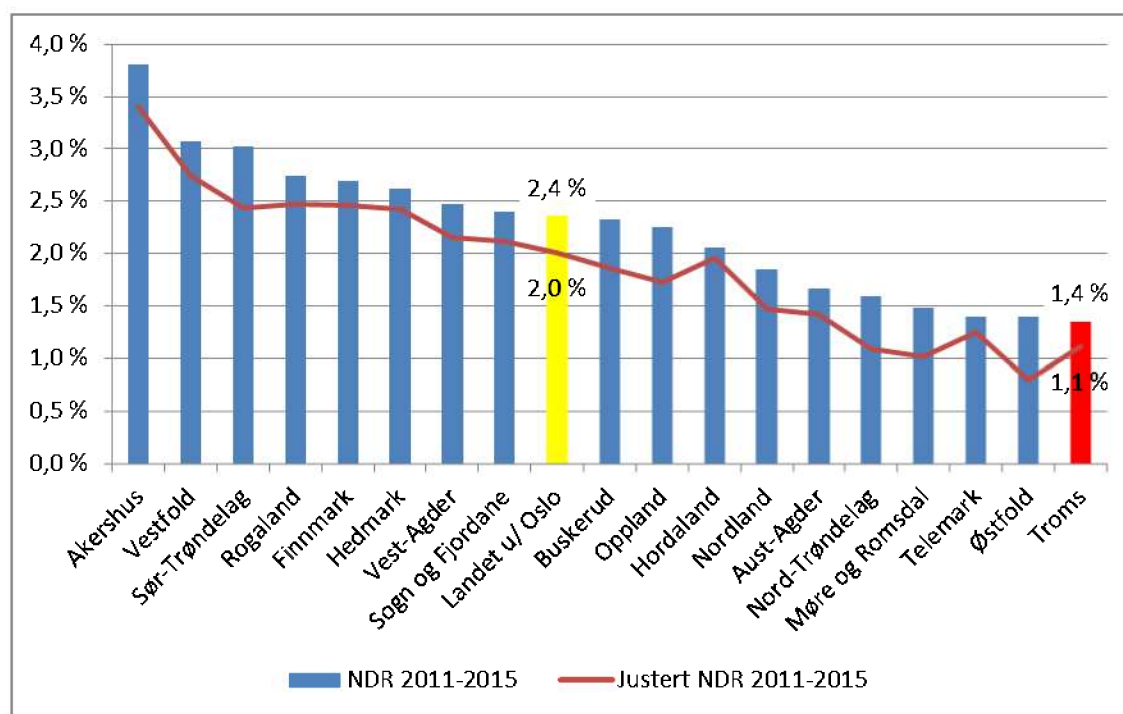
Tabell 16: Premieavvik i % av brutto driftsinntekter, 2011-2015

Vi ser at det akkumulerte premieavviket har vokst betydelig i perioden 2011-2014 både for Troms og for landet u/Oslo, men at det har sunket siste år. Premieavviket i Troms er på et høyere nivå enn landsgjennomsnittet (6,2 % mot 5,7 %).

I 2015 er det kommunene Kvæfjord (13,2 %), Lyngen (10,4 %), Torsken (9,9 %) og Dyrøy (9,8 %) som har størst premieavvik av kommunene i Troms. Totalt har 15 kommuner i Troms høyere premieavvik enn landsgjennomsnittet i 2015. Kommunene Storfjord, Berg og Ibestad har lavest premieavvik av kommunene i Troms i 2015.

Netto driftsresultat justert for premieavvik

Det kan være hensiktsmessig å vise netto driftsresultat der en justerer for inntekter eller utgifter som kommunen fører i regnskapet som følge av årets premieavvik.

Figur 13: Netto driftsresultat med og uten premieavvik, gjennomsnitt 2011-2015 på lands- og fylkesnivå

Kommunene i Troms har i perioden 2011-2015 hatt et gjennomsnittlig netto driftsresultat på 1,4 %. Dersom en ser bort fra premieavviket reduseres netto driftsresultat med 0,3 prosentpoeng til 1,1 %.

Landet u/Oslo har i perioden 2011-2015 hatt et gjennomsnittlig netto driftsresultat på 2,4 %. Dersom en ser bort fra premieavviket reduseres netto driftsresultat med 0,4 prosentpoeng til 2,0 %.

Av fylkene i landet har Troms hatt lavest gjennomsnittlig netto driftsresultat siste 5- årsperiode og nest lavest når en justerer for premieavvik, kun slått av Østfold.

	2011		2012		2013		2014		2015	
	NDR	Justert NDR	NDR	Justert NDR	NDR	Justert NDR	NDR	Justert NDR	NDR	Justert NDR
Tromsø	2,9 %	4,0 %	1,6 %	1,2 %	0,7 %	1,1 %	-1,4 %	-1,5 %	0,5 %	0,2 %
Harstad	-3,6 %	-3,8 %	2,9 %	1,7 %	4,0 %	3,2 %	1,2 %	2,2 %	2,1 %	2,0 %
Kvæfjord	0,8 %	0,0 %	-1,1 %	-4,8 %	-0,4 %	-1,2 %	0,3 %	-3,7 %	3,4 %	5,6 %
Skånland	2,6 %	2,3 %	3,2 %	0,7 %	-1,0 %	-0,3 %	-0,5 %	-3,1 %	1,0 %	2,3 %
Ibestad	-1,0 %	3,1 %	5,2 %	5,3 %	4,0 %	2,0 %	-2,1 %	-4,3 %	-1,0 %	-0,3 %
Gratangen	3,3 %	4,1 %	0,5 %	-2,8 %	1,2 %	1,3 %	1,7 %	-1,0 %	2,4 %	4,0 %
Lavangen	6,5 %	6,6 %	8,0 %	5,7 %	4,2 %	4,1 %	2,8 %	1,2 %	7,6 %	8,4 %
Bardu	1,7 %	1,7 %	4,4 %	2,5 %	1,0 %	1,6 %	0,7 %	-1,1 %	-0,1 %	0,9 %
Salangen	-1,1 %	-1,3 %	2,2 %	0,3 %	3,9 %	4,1 %	1,5 %	-0,1 %	2,3 %	3,6 %
Målselv	0,3 %	-0,7 %	2,4 %	1,2 %	0,3 %	-0,1 %	2,1 %	0,3 %	2,6 %	3,2 %
Sørreisa	3,1 %	2,6 %	3,4 %	2,6 %	2,0 %	1,2 %	-1,8 %	-3,7 %	1,5 %	1,1 %
Dyrøy	6,3 %	5,7 %	3,5 %	0,4 %	2,4 %	2,4 %	1,6 %	-0,7 %	2,8 %	4,3 %
Tranøy	2,4 %	1,8 %	-0,4 %	-2,9 %	0,7 %	1,0 %	3,2 %	0,8 %	1,6 %	2,6 %
Torsken					4,0 %	3,4 %	2,1 %	-1,1 %	-1,3 %	0,2 %
Berg	5,7 %	5,0 %	2,8 %	4,2 %	7,6 %	8,2 %	2,9 %	-0,2 %	-1,3 %	0,7 %
Lenvik	-2,1 %	-2,0 %	2,2 %	2,5 %	0,0 %	0,0 %	1,4 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %
Balsfjord	4,6 %	5,2 %	1,8 %	-0,5 %	0,9 %	1,0 %	2,9 %	0,9 %	1,4 %	2,3 %
Karlsøy	-0,4 %	-0,1 %	2,4 %	0,0 %	2,8 %	2,8 %	0,9 %	-1,4 %	2,9 %	4,3 %
Lyngen	8,4 %	8,2 %	2,3 %	0,4 %	1,6 %	0,0 %	1,1 %	1,3 %	2,4 %	3,0 %
Storfjord	-1,3 %	-1,6 %	-1,4 %	-1,5 %	2,2 %	1,4 %	5,0 %	6,1 %	5,7 %	7,6 %
Gáivuotna Kåfjord	1,0 %	1,3 %	2,3 %	0,2 %	2,6 %	2,8 %	1,7 %	0,3 %	3,9 %	5,1 %
Skjervøy	0,3 %	0,0 %	1,6 %	-0,6 %	3,5 %	3,5 %	0,1 %	-1,8 %	3,6 %	4,6 %
Nordreisa	2,2 %	3,2 %	3,1 %	0,1 %	4,2 %	4,9 %	-0,3 %	-2,2 %	-0,5 %	1,4 %
Kvænangen	4,4 %	4,9 %	21,9 %	20,5 %	4,2 %	3,7 %	-6,1 %	-8,4 %	-2,4 %	-1,1 %
Troms	1,4 %	1,6 %	2,4 %	1,2 %	1,7 %	1,6 %	0,1 %	-0,5 %	1,3 %	1,7 %
Troms u/ Tromsø	0,4 %	0,2 %	2,8 %	1,3 %	2,2 %	1,9 %	1,1 %	0,0 %	1,9 %	2,6 %
Landet u/ Oslo	2,1 %	1,9 %	2,9 %	1,4 %	2,7 %	2,8 %	1,2 %	0,1 %	2,9 %	3,7 %

Tabell 17: Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter med (NDR) og uten premieavvik (justert NDR), 2011-2015

Tabellen viser at det negative premieavvik i 2015 har bidratt til å redusere driftsresultatene i 2015. Dette ser vi ved at de justerte netto driftsresultater (dvs. uten premieavvik) er høyere enn det ordinære resultatet. Kun ett år tidligere siden innføringen av ordningen har dette vært tilfelle, det var i 2013.

Det justerte netto driftsresultatet for Troms i 2015 er 0,4 prosentpoeng høyere enn det ordinære netto driftsresultatet. I 2014 var justert netto driftsresultat -0,5 %, dvs. 0,6 prosentpoeng svakere enn det ordinære resultatet.

For landet u/ Oslo er det justerte netto driftsresultatet på 3,7 % i 2015, dette var 0,8 prosentpoeng høyere enn det ordinære resultatet. I 2014 var justert netto driftsresultat 1,1 prosentpoeng lavere enn det ordinære netto driftsresultatet.

1.10. SYKEFRAVÆR

	Sykefravær 2012	Sykefravær 2013	Sykefravær 2014	Sykefravær 2015
Tromsø	9,60 %	9,20 %	10,20 %	9,0 %
Harstad	10,10 %	10,10 %	10,60 %	9,9 %
Kvæfjord	10,10 %	9,70 %	10,90 %	10,7 %
Skånland	12,30 %	12,30 %	12,00 %	10,7 %
Ibestad	11,50 %	10,80 %	11,90 %	8,1 %
Gratangen	10,80 %	8,80 %	8,60 %	7,4 %
Lavangen	10,30 %	9,60 %	8,10 %	9,5 %
Bardu	9,70 %	9,50 %	6,70 %	7,7 %
Salangen	9,30 %	8,00 %	9,50 %	8,0 %
Målselv	10,44 %	8,98 %	9,68 %	9,8 %
Sørreisa	6,65 %	8,51 %	9,01 %	8,8 %
Dyrøy	10,70 %	11,30 %	12,50 %	9,2 %
Tranøy	7,63 %	7,91 %	7,57 %	7,9 %
Torsken	9,73 %	9,80 %	5,90 %	10,6 %
Berg	12,45 %	12,97 %	10,55 %	10,7 %
Lenvik	10,20 %	9,70 %	9,20 %	8,6 %
Balsfjord	9,10 %	8,00 %	9,81 %	10,5 %
Karlsøy	10,96 %	10,86 %	11,59 %	11,5 %
Lyngen	10,10 %	8,30 %	10,20 %	10,3 %
Storfjord	11,88 %	8,90 %	9,76 %	9,0 %
Gáivuotna Kåfjord	10,06 %	10,07 %	7,90 %	8,3 %
Skjervøy	10,28 %	11,58 %	12,41 %	11,7 %
Nordreisa	10,70 %	9,80 %	10,56 %	9,6 %
Kvænangen	10,60 %	10,60 %	11,20 %	9,3 %

Tabell 18: Sykefravær i kommunene i Troms, 2012-2015, i prosent.

Tabellen viser at 7 kommuner i Troms hadde et sykefravær på over 10 % i 2015. Skjervøy kommune hadde det høyeste sykefraværet i 2015 med 11,7 %, mens Gratangen kommune hadde lavest sykefravær med 7,4 %.

2. DEMOGRAFISK UTVIKLING

2.1. Historisk befolkningsutvikling

	Folketall pr. 01.07.2016	Absolutt endring siste 12 mnd.	Prosentvis endring siste 12 mnd.	Absolutt endring siste fem år (fra 01.07.2011 - 01.07.2016	Prosentvis endring fra 01.07.2011- 01.07.2016
Tromsø	73 924	887	1,2 %	5 350	7,8 %
Harstad	24 741	49	0,2 %	-198	-0,8 %
Kvæfjord	3 024	11	0,4 %	6	0,2 %
Skånland	3 064	81	2,7 %	132	4,5 %
Ibestad	1 400	-17	-1,2 %	-13	-0,9 %
Gratangen	1 143	11	1,0 %	23	2,1 %
Lavangen	1 068	36	3,5 %	56	5,5 %
Bardu	4 021	17	0,4 %	115	2,9 %
Salangen	2 241	-8	-0,4 %	45	2,0 %
Målselv	6 749	57	0,9 %	184	2,8 %
Sørreisa	3 462	3	0,1 %	95	2,8 %
Dyrøy	1 154	2	0,2 %	-52	-4,3 %
Tranøy	1 524	-25	-1,6 %	-9	-0,6 %
Torsken	903	12	1,3 %	-4	-0,4 %
Berg	898	3	0,3 %	-10	-1,1 %
Lenvik	11 629	23	0,2 %	281	2,5 %
Balsfjord	5 693	-20	-0,4 %	176	3,2 %
Karlsøy	2 272	5	0,2 %	-73	-3,1 %
Lyngen	2 900	-7	-0,2 %	-158	-5,2 %
Storfjord	1 877	-8	-0,4 %	-33	-1,7 %
Gáivuotna Kåfjord	2 140	-46	-2,1 %	-61	-2,8 %
Skjervøy	2 916	13	0,4 %	26	0,9 %
Nordreisa	4 882	-20	-0,4 %	101	2,1 %
Kvænangen	1 231	-3	-0,2 %	-57	-4,4 %
Troms	164 856	1 056	0,6 %	5 922	3,7 %
Troms u/ Tromsø	90 932	169	0,2 %	572	0,6 %
Hele landet	5 236 826	47 391	0,9 %	283 844	5,7 %

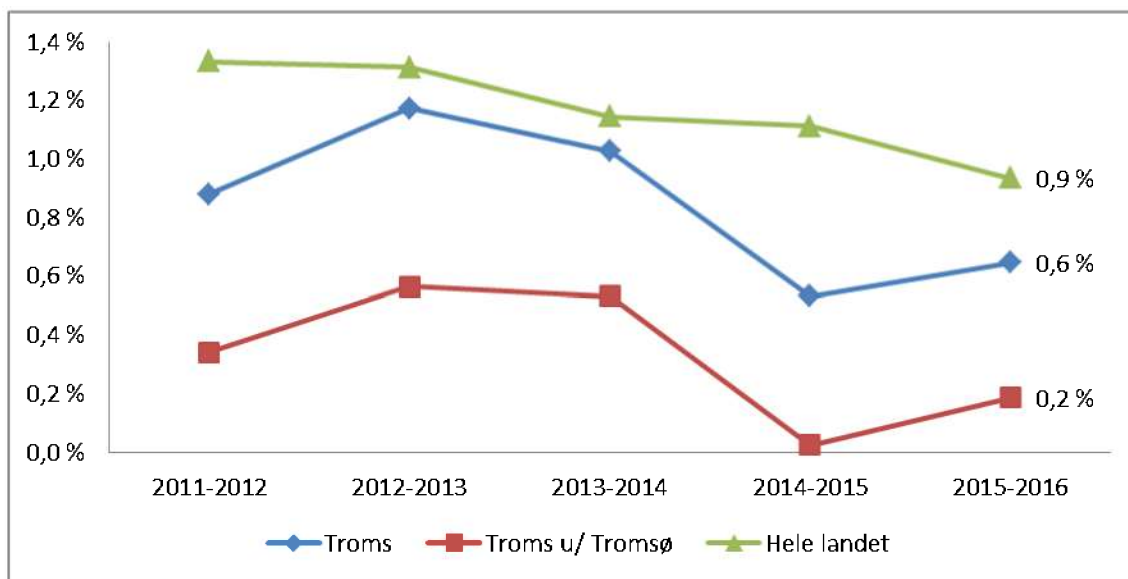
Tabell 19: Utvikling i folketallet i kommunene i Troms og landet, siste år og siste 5 år.

De siste 12 månedene har befolkningsveksten i Troms på 0,6 %, dette er noe lavere enn landsgjennomsnittet på 0,9 %. For Troms u/ Tromsø har folketallet økt med 0,2 %.

15 kommuner i Troms har hatt befolkningsøkning de siste 12 månedene. 5 kommuner (Lavangen, Skånland, Torsken, Tromsø og Gratangen) har hatt høyere prosentvis vekst enn landsgjennomsnittet det siste året. Lavangen kommune har hatt størst befolkningsvekst i Troms med 3,5 %. Kåfjord (-2,1 %) og Tranøy (-1,6 %) har hatt størst nedgang i folketallet det siste året.

Siden 2. kvartal 2011 har det vært en befolkningsvekst i Troms på 3,7 %, og 0,6 % for Troms u/ Tromsø. På landsbasis har det i samme periode vært en befolkningsvekst på 5,7 %.

14 kommuner i Troms har hatt befolkningsvekst fra 2. kvartal 2011 og frem til i dag. Bare Tromsø kommune (+7,8 %) av kommunene i Troms har hatt høyere befolkningsvekst enn landsgjennomsnittet i den aktuelle perioden. Lyngen, Kvænangen og Dyrøy kommuner har hatt størst nedgang folketallet siden 2011, med hhv. -5,2 %, -4,4 % og -4,3 %.

Figur 14: Årlig befolkningsendring i %, Troms og landet

Vi ser av figuren over at veksten i landet har vært avtakende i hele perioden fra 2. kvartal 2011 til 2. kvartal 2016. Veksten i Troms var på linje med landet i 2012/2013, men har siden avtatt raskere enn landet. Veksten i Troms har imidlertid hatt en svak oppgang siste år. Veksten i Troms u/Tromsø har vært avtakende de siste årene, og var nede på 0 % i 2014/2015. Veksten siste år har imidlertid vært 0,2 %.

2.2.Nye befolkningsframskrivinger 2016-2040

De langsiktige trendene for befolkningsutviklingen er grunnleggende faktorer som kommunene må ta hensyn til i planlegging og dimensjonering av tjenestetilbudet og prioritering av midler mellom de ulike sektorene.

SSB publiserte 21. juni 2016 nye befolkningsprognoser. Prognoser utarbeides hvert annet år, og de siste prognosene tar utgangspunkt i innbyggertallet i kommunene pr. 1. januar 2016.

SSB lager flere ulike alternativer for befolkningsutviklingen i Norge framover. Hovedalternativet MMMM viser hvordan utviklingen blir når vi legger til grunn middels utvikling i både fruktbarhet, levealder, innenlandske flyttinger og innvandring.

I framskrivingene av befolkningen på *fylkes- og kommunenivå* forutsetter SSB at de siste ti års regionale mønstre for fruktbarhet, flytting og dødelighet, vil fortsette. Det er ikke tatt hensyn til planer for nedleggelse eller oppstart av nye arbeidsplasser, framtidig veiutbygging, boligbygging etc.

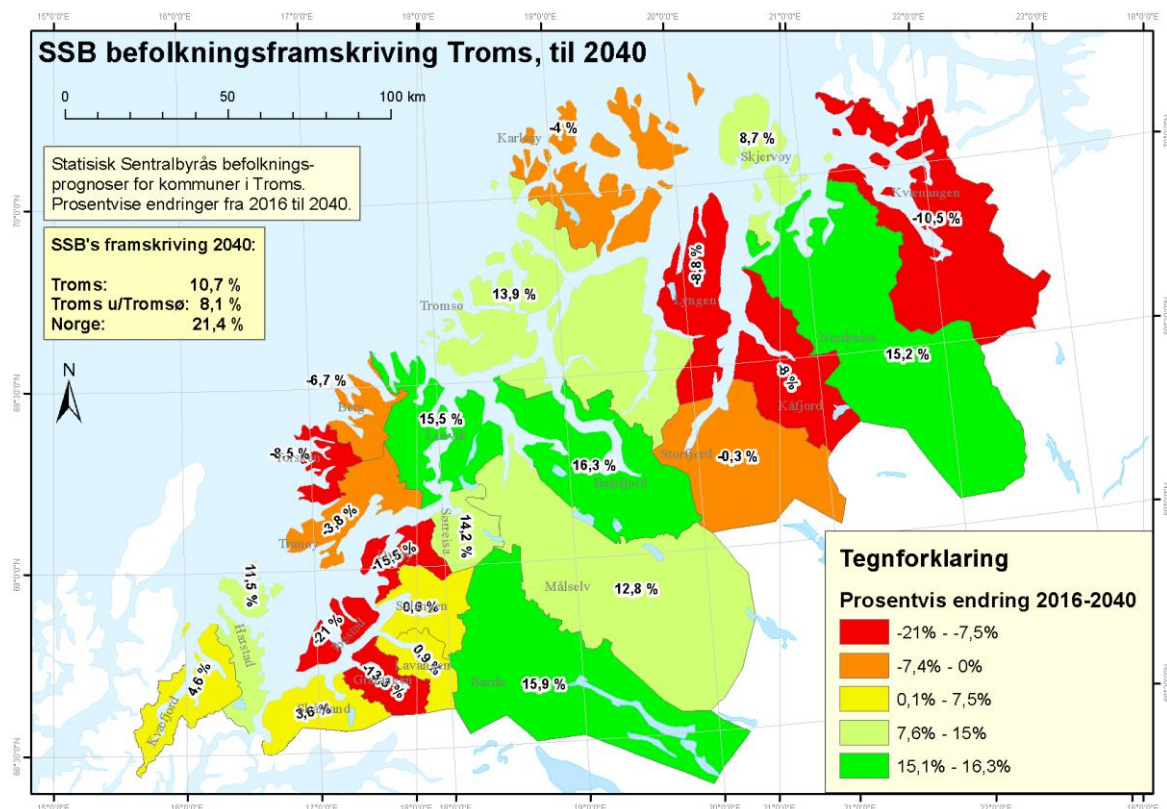
Generelt er det viktig å understreke at SSBs framskrivninger angir en forventet utviklingsbane, og at det er usikkerhet knyttet til disse framskrivingene, spesielt når det gjelder de nasjonale anslagene for innvandring.

	Folketall pr. 1.1.2016	Folketallet i 2020 iht. prognose	Prosentvis endring fra 2016 til 2020	Folketallet 2040 iht. prognose	Prosentvis endring fra 2016 til 2040
Tromsø	73 480	75 992	3,4 %	83 728	13,9 %
Harstad	24 695	25 276	2,4 %	27 524	11,5 %
Kvæfjord	3 029	3 038	0,3 %	3 167	4,6 %
Skånland	3 041	3 074	1,1 %	3 150	3,6 %
Ibestad	1 403	1 351	-3,7 %	1 108	-21,0 %
Gratangen	1 137	1 107	-2,6 %	986	-13,3 %
Lavangen	1 051	1 068	1,6 %	1 060	0,9 %
Bardu	4 019	4 169	3,7 %	4 659	15,9 %
Salangen	2 230	2 244	0,6 %	2 244	0,6 %
Målselv	6 741	6 935	2,9 %	7 606	12,8 %
Sørreisa	3 452	3 591	4,0 %	3 941	14,2 %
Dyrøy	1 158	1 132	-2,2 %	979	-15,5 %
Tranøy	1 543	1 554	0,7 %	1 485	-3,8 %
Torsken	913	916	0,3 %	835	-8,5 %
Berg	915	930	1,6 %	854	-6,7 %
Lenvik	11 618	12 123	4,3 %	13 413	15,5 %
Balsfjord	5 701	5 778	1,4 %	6 632	16,3 %
Karlsøy	2 282	2 237	-2,0 %	2 190	-4,0 %
Lyngen	2 861	2 757	-3,6 %	2 608	-8,8 %
Storfjord	1 865	1 845	-1,1 %	1 860	-0,3 %
Gáivuotna Kåfjord	2 150	2 137	-0,6 %	1 979	-8,0 %
Skjervøy	2 920	2 995	2,6 %	3 173	8,7 %
Nordreisa	4 895	5 086	3,9 %	5 638	15,2 %
Kvænangen	1 231	1 212	-1,5 %	1 102	-10,5 %
Troms	164 330	168 547	2,6 %	181 921	10,7 %
Troms u/ Tromsø	90 850	92 555	1,9 %	98 193	8,1 %
Hele landet	5 213 985	5 435 413	4,2 %	6 331 445	21,4 %

Tabell 15 Framskrivning av folketallet til 2020 og 2040

Tabellen viser at befolkningsveksten i Troms anslås til å ligge på 2,6 % til 2020 og på 10,7 % til 2040, dette er omtrent halvparten av det nivået som anslås på landsbasis fram til 2020 og 2040, henholdsvis 4,2 % og 21,4 %.

Det er i denne sammenheng viktig å merke seg at både befolkningsutvikling og befolkningssammensetning er avgjørende for størrelsen på fremtidig rammetilskudd.

Figur 17 Befolkningsframskriving i Troms, fram til 2040

Fra i dag og frem til 2040 vil det iht. prognosene bli en befolkningsvekst i Troms på 10,7 % og 8,1 % for Troms u/ Tromsø. Dette er betydelig under landsgjennomsnittet på 21,4 %.

13 kommuner i Troms vil få vekst i folketallet frem til 2040. Kommunene Balsfjord (16,3 %), Bardu (15,9 %), Lenvik (15,5 %), Nordreisa (15,2 %), Sørreisa (14,2 %) og Tromsø (13,9 %) har de mest positive prognosene. Frem til 2040 er det Ibestad (-21,0 %), Dyrøy (-15,5 %) og Gratangen (-13,3 %) som ser ut til få størst prosentvis nedgang i folketallet.

2.3.Kort om noen hovedtrekk på nasjonalt nivå

Flere innbyggere i Norge, flere eldre, flere innvandrere og flere i sentrale strøk. Dette blir i følge SSB trender i befolkningsutviklingen framover dersom framskrivingenes hovedalternativ slår til.

I dag er folketallet i Norge på 5,2 millioner. I befolkningsframskrivingene fortsetter folketallet å øke framover, fordi tallet på innvandringer og fødte fortsatt vil være høyere enn tallet på utvandringer og døde. I hovedalternativet blir det befolkningsvekst i Norge gjennom hele dette hundreåret.

SSB forventer at befolkningsveksten framover først og fremst kommer i sentrale strøk. Spesielt vil storbyene vokse mye. Hvis hovedalternativet (MMMM) slår til, passerer Oslos befolkning 700 000,

Bergen 300 000 og Trondheim 200 000 innbyggere i løpet av de neste ti årene. Det forventes også en kraftig vekst i mange av kommunene som ligger i nærheten av storbyene.

Andre kommuner får nedgang i folketallet. Disse kommunene ligger stort sett i den nordlige halvparten av landet, og mange av dem ligger usentralt til.

I befolkningsframskrivingenes hovedalternativ bor det stadig flere innvandrere i Norge framover. Tallet på innvandrere doubles fra 700 000 i dag til 1,4 millioner i midten av 2040-årene, og øker videre til 1,7 millioner i 2060. Framskrivingene av innvandringen til Norge er svært usikre, og derfor er det også usikkert hvor mange innvandrere som vil bo i Norge framover.

Antallet eldre vil stige betydelig i årene framover. I hovedalternativet er hver femte person 70 år eller eldre i 2060. Til sammenligning er bare hver niende person fylt 70 år i dag.

Aldringen blir mye sterkere i distriktene enn i byene. Vi forventer at bare 12 prosent av Oslos befolkning vil være 70 år eller mer i 2040, mens denne andelen blir over 30 prosent i enkelte distriktskommuner, ifølge hovedalternativet.

2.4.Hvor mye er prognosene oppjustert/nedjustert siden forrige framskrivning i 2014?

Ved nye framskrivinger vil det alltid bli justeringer, avhengig av hvordan utviklingen har vært de to siste årene som tas inn i modellen (denne gang 2014 og 2015). I følge SSB har særlig det at folketallsveksten i 2015 ble lavere enn anslått i 2014-framskrivningen hatt betydning for framskrivningene.

Det som er spesielt ved denne framskrivningen i 2016 er at det er gjort forbedringer i SSBs framskrivningsmodeller. Ved at de nye modellene baseres på utviklingen de siste ti årene, mot fem år tidligere, får en i større grad tatt hensyn til ulike konjunkturperioder i Norge og tallene blir mer robuste. Ulempen med en lengre tidsperiode er at vi i mindre grad fanger opp eventuelle nye trender, men dette tas til en viss grad hensyn til ved at den nyeste perioden tillegges mer vekt.

I den nye modellen forutsettes noe lavere barnetall, litt høyere levealder for menn og en høyere langsiktig innvandring (men med et ekstra kortsiktig tillegg på innvandringen knyttet til asylsituasjonen i Norge og Europa).

For landet samlet viser det nye hovedalternativet et høyere folketall enn ved forrige framskrivning på lang sikt (forutsettes høyere innvandring og økt levealder) men noe lavere på kort sikt (lavere innvandring og lavere fruktbarhet).

Ovennevnte endringer i modell og forutsetninger gjør at det blir til dels store utslag i framskrivningene for enkeltkommuner i Troms, f. eks. for Ibestad, Storfjord og Kvæfjord som har fått framskrevet et betydelige lavere folketall enn i 2014, og på andre siden Lavangen og Bardu som har fått framskrevet et betydelig høyere folketall.

Noe av forklaringen her er altså knyttet til at kommunene i de nye framskrivningene får tatt med reduksjon eller vekst lengre bakover i tid (10 år), mot tidligere 5 år. Det er også slik at utviklingen i de siste årene vektet høyest i modellen.

3. DEN ØKONOMISKE SITUASJONEN I DEN ENKELTE KOMMUNE I TROMS

Her gis det en kort omtale av den økonomiske situasjonen og utviklingen de siste årene i den enkelte kommune i Troms.

Pr i dag er det 3 kommuner i ROBEK⁵ fra Troms:

- Torsken kommune (innmeldt i 2000)
- Nordreisa kommune (innmeldt i 2004)
- Kvæfjord kommune (innmeldt i 2015)

Storfjord og Lenvik er meldt ut i juli 2016.

På landsbasis er det pr. utgangen av juli 2016, 48 kommuner som er oppført i ROBEK.

1902 Tromsø kommune

Tromsø kommune har snudd den negative resultattrenden kommunen har hatt de siste årene, og i 2015 ble netto driftsresultat positivt med 0,5 %, opp fra -1,4 % i 2014.

De siste 5 årene har kommunens netto driftsresultat i gjennomsnitt vært på 0,8 %, som alt i alt er et for lavt nivå. Tromsø kommune bør ha fokus på konkrete og langsiktige tiltak for å styrke driftsbalansen. Videre må det være fokus på økonomistyring i hele kommuneorganisasjonen.

I gjeldende økonomiplan er det planlagt relativt svake netto driftsresultat på mellom - 0,3 % og - 0,7 %. Det økonomiske opplegget for 2016 og kommende år vil kreve ytterligere omstilling av driften.

Kommunens lånegjeld er på et svært høyt nivå (105,4 % av brutto driftsinntekter pr. 2015), og gjør kommunen eksponert for eventuelle renteøkninger, selv om dette ikke synes nært forestående i dag. Kommunens renteeksponering kan anslås til 54 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. Dette betyr at en renteoppgang på 1 prosentpoeng isolert sett vil spise 0,54 prosent av driftsinntektene, eller om lag 28 mill. kr., før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger.

Lånegjelden vil øke betydelig i årene som kommer iht. økonomiplan 2016-2019 grunnet et ekspansivt investeringsprogram, med økte rente- og avdragsutgifter som konsekvens.

⁵ ROBEK står for Register om betinget godkjenning og kontroll. Dette er et register over kommuner og fylkeskommuner som må ha godkjenning fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet for å kunne foreta gyldige vedtak om låneopptak eller langsiktige leieavtaler. Videre er vedtak om årsbudsjett gjenstand for lovlighetskontroll.

Kommunens økonomi må karakteriseres som sårbar for uforutsette forhold. Kommunens disposisjonsfond er pr. 2015 på kun 0,9 % av brutto driftsinntekter, som utgjør 45,6 mill. kr, som er et for lavt nivå for å kunne håndtere uforutsette utgifter som erfaringsmessig kommer i løpet av et budsjettår, eller uventet svikt i inntektene. Landsgjennomsnittet er på 6,7 %, så kommunen bør ha som mål å styrke disposisjonsfondet for å gjøre kommunen mindre sårbar for økt rentekostnad eller andre uforutsette økonomiske forhold.

1903 Harstad kommune

Etter driftsunderskuddet i 2011 på 52,5 mill. kr. har kommunen gjennomført flere driftsmessige omstillinger for å styrke driftsresultatene. I 2012 og 2013 endte netto driftsresultat på hhv. 2,9 % og 4 %, noe som gjorde kommunen i stand til å dekke inn 2011-underskuddet. I 2015 endte netto driftsresultat på 2,1 %. Gjennomsnittlig netto driftsresultat de siste fem år er 1,6 %, som alt i alt er et for lavt nivå. I økonomiplanen 2011-2015 har kommunen planlagt med netto driftsresultat på 0,8 % til 1,4 %, som er for svake resultater.

Disposisjonsfondet er pr. 2015 på 1,6 % av brutto driftsinntekter, som utgjør ca. 24 mill. kr. Landsgjennomsnittet er på 6,7 %, så kommunen bør ha som mål å styrke disposisjonsfondet ytterligere for å styrke driftsbalansen, og gjøre kommunen mindre sårbar for økt rentekostnad eller andre uforutsette økonomiske forhold.

Kommunen har gjennomført flere investeringer de siste årene, som for en stor del har blitt lånefinansiert. Harstad kommune har høy lånegjeld. I 2014 og 2015 har lånegjelden vært i overkant av 113 % av brutto driftsinntekter (landsgjennomsnittet er 81,7 %, mens gjennomsnittet i Troms er på 94,4 %). Kun 33 kommuner i Norge har mer lånegjeld enn Harstad kommune.

Den høye lånegjelden gjør kommunen sårbar for makroøkonomiske faktorer som kan føre til økt rente. Kommunens renteeksponering kan anslås til 62 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. Dette betyr at en renteoppgang på 1 prosentpoeng isolert sett vil spise 0,62 prosent av driftsinntektene til kommunen, eller om lag 11,9 mill. kr., før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger. I henhold økonomiplan 2016 - 2019 vil lånegjelden fortsette å øke fram mot 2019. Kommunen har kun betalt minimumsavdrag av lånegjelden de siste årene, og også budsjettært med dette framover.

1911 Kvæfjord kommune

Kvæfjord kommune har de siste årene hatt en svært krevende økonomisk situasjon. Kommunen har i praksis vært uten disposisjonsfond de siste fire år. Kommunen fikk i 2012 et merforbruk på 3,5 mill. kr. som kommunestyret vedtok å dekke inn i sin helhet i 2014. I 2013 ble det et nytt merforbruk på 5,06 mill. kr. som kommunestyret vedtok å dekke inn i 2015. Kommunen klarte ikke å følge vedtatt plan for inndekning av underskudd. Som følge av dette ble kommunen meldt inn i ROBEK i august 2015.

Regnskapet for 2015 viser et godt regnskapsresultat. Kommunen har et regnskapsmessig mindreforbruk på 8,39 mill. kr. etter at det er dekket inn 2,18 mill. kr. av tidligere års underskudd. Dette betyr at det pr. utgangen av 2015 har kommunen totalt ca. 5,35 mill. kr igjen av tidligere års

underskudd. (Vi har ikke mottatt budsjetterte tall for netto driftsresultat iht. økonomiplan 2017-2019 fra kommunen).

For Kvæfjord kommune er det nødvendig å fortsette trenden fra 2015 med å gjennomføre konkrete tiltak, på inntekts- eller utgiftssiden slik at kommunen opparbeider seg økt handlingsrom.

En av kommunens største økonomiske utfordring er sterkt økende pensjonskostnader som følge av at kommunen som vertskommune etter ansvarsreformen innenfor psykisk helsevern har et meget stort aktivitetsomfang innenfor pleie og omsorg. Gjennomsnittlig pensjonsforpliktelser i % av brutto driftsinntekter er i Troms på 129,1 % pr. 2015, mens Kvæfjord kommune har 228,5 %. Økte pensjonskostnader er en generell utfordring for kommunene, men Kvæfjord kommune må sies å ha spesielt store utfordringer på dette området.

Kommunen har også det største premieavviket av kommunene i Troms, med 13,2 % av brutto driftsinntekter pr. 2015, dvs. over dobbelt så stort som landsgjennomsnittet (5,7 %). Dette gjør også at likviditeten er anstrengt, og kommunen er avhengig av fordyrende kassakreditt for å kunne innfri sine løpende forpliktelser. I 2016 er vedtatt kassakreditt på 75 mill. kr., noe som tilsier at kommunens likviditet er blant de mest anstrengte i fylket.

På den annen side har kommunen den laveste lånegjelden i fylket, med 36 % pr. 2015. Lånegjelden har dessuten gått noe ned de tre siste årene. Kommunens renteeksponering kan anslås til ca. 33 %. Dette betyr at en renteoppgang på 1 prosentpoeng isolert sett vil spise ca. 0,3 prosent av driftsinntektene til kommunen, eller om lag 1,2 mill. kr., før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger.

1913 Skånland kommune

Netto driftsresultat endte i 2015 på 1 % av brutto driftsinntekter. Dermed har Skånland kommune snudd den negative utviklingen fra 2013 og 2014. I årene 2011-2012 hadde kommunen tilfredsstillende økonomiske resultat. Iht. kommunens økonomiplan 2016-2019 er det planlagt med netto driftsresultat på mellom 0 og 0,5 %, dette er for lave resultater.

Skånland kommune har ikke midler av betydning på disposisjonsfondet pr. 2015 (0,1 %). Landsgjennomsnittet er på 6,7 %, kommunen bør ha som mål å styrke disposisjonsfondet og gjøre kommunen mindre sårbar for økt rente eller andre uforutsette økonomiske forhold.

Skånland kommune har det siste året redusert netto lånegjeld og pr. 2015 er lånegjelden på 87 % mot 91,3 % året før. Lånegjelden er fremdeles 6,3 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Kommunens renteeksponering kan anslås til ca. 68 %. Dette betyr at en renteoppgang på 1 prosentpoeng isolert sett vil spise ca. 0,7 prosent av driftsinntektene til kommunen, eller om lag 1,8 mill. kr., før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger.

I økonomiplan 2016 -2019 er det planlagt en økning i lånegjelden på 3,4 prosentpoeng som følge av investeringer. Lånefinansierte investeringer med økte renter og avdrag vil binde opp midler i driften, og dette må alltid vurderes opp mot kommunens øvrige oppgaver og behovet for å styrke driften av

tjenestene på ulike områder. Kommunen bør være påpasselig med å holde gjeldsnivået på et bærekraftig nivå, også når en tar hensyn til økt rente.

1917 Ibestad kommune

Ibestad kommune hadde i 2014 og 2015 negativt netto driftsresultat. I 2015 endte netto driftsresultat på - 1 %. Netto driftsresultatet ble saldert ved bruk av midler på disposisjonsfond. De siste 5 årene har kommunens netto driftsresultat i gjennomsnitt vært på 1,1 %, som alt i alt er et for lavt nivå, (vi har ikke mottatt budsjetterte tall for netto driftsresultat iht. økonomiplan 2017-2019 fra kommunen).

Den underliggende økonomiske situasjonen tilsier at det ikke er tilstrekkelig balanse mellom løpende driftsutgifter og driftsinntekter og en hovedutfordring for kommunen er å tilpasse aktivitetsnivået til en synkende inntektsramme og endringer i befolkningssammensetningen. Ibestad kommune må i denne forbindelse ha fokus på konkrete og langsiktige tiltak for å styrke driftsbalansen. Videre må det være fokus på økonomistyring i hele kommuneorganisasjonen, et område hvor kommunen bør utvikle seg.

Disposisjonsfondet er redusert fra 2014 nivået (3,2 %) og er pr. 2015 på 0,4 % av brutto driftsinntekter, som utgjør 687 000 kr. Landsgjennomsnittet er på 6,7 %, så kommunen bør ha som mål å styrke disposisjonsfondet og gjøre kommunen mindre sårbar for økt rente eller andre uforutsette økonomiske forhold.

Ibestad kommune er en av kommunene i Troms med lavest akkumulert premieavvik, som skyldes at kommunen i motsetning til de fleste andre i Troms har amortisert opparbeidete premieavvik over ett år, og ikke 15/10/7 år.

Ibestad kommune er en av kommunene i Troms med lavest lånegjeld pr. 2015, med 59 % av brutto driftsinntekter (landsgjennomsnittet er 81,7 %), men økningen i lånegjelden er stor sammenlignet med 2014 da den var på 42,6 %. Kommunens renteeksponering utgjør ca. 45 % av brutto driftsinntekter. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,45 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 0,7 mill. kr., må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

1919 Gratangen kommune

Netto driftsresultat endte i 2015 på 2,4 % av brutto driftsinntekter, som må betegnes som et godt resultat. De siste 5 årene har kommunens netto driftsresultat i gjennomsnitt vært på 1,9 %, som alt i alt er relativt bra. Iht. økonomiplan 2016-2019 har kommunen planlagt med netto driftsresultat på mellom -0,4 % til 1,4 %. Dette er for lave resultater.

Kommunen har i 2015 satt av midler på disposisjonsfondet. Disposisjonsfondet på 3,1 % som utgjør i underkant av 4 mill. pr. kr. Det er godt over gjennomsnitt for Troms fylke på 1,4 %, men under landsgjennomsnittet på 6,7 %.

Gratangen kommune har blant de høyest akkumulerte premieavvikene i Troms, med 7,8 % pr. 2015.

Netto lånegjeld har vært meget høy de siste årene, men gikk markant ned i 2014 og i 2015 til 74,3 % av brutto driftsinntekter. Dette er lavere enn landsgjennomsnittet på 81,7 % og må betegnes som bra. Kommunen bør ha fokus på å holde lånegjelden på et forsvarlig nivå. Lånefinansierte investeringer med økte renter og avdrag vil binde opp midler i driften, og dette må alltid vurderes opp mot kommunens øvrige oppgaver og behovet for å styrke driften av tjenestene på ulike områder.

Kommunens renteeksponering kan anslås til ca. 65 %. Dette betyr at en renteoppgang på 1 prosentpoeng isolert sett vil spise ca. 0,65 prosent av driftsinntektene til kommunen, eller om lag 0,8 mill. kr., før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger.

1920 Lavangen kommune

Netto driftsresultat i 2015 var på 7,6 %. Sett under ett har Lavangen kommune hatt meget positive netto driftsresultat de siste årene, med et gjennomsnitt på 6,2 % for 2011-2015. Dette er høyest i fylket.

Kommunen har et disposisjonsfond på 2,8 % pr. 2015, noe som er rimelig bra i Troms-målestokk. Disposisjonsfondet utgjør 3,7 mill. kr. Kommunen bør likevel ha som ambisjon å øke disposisjonsfondet, slik at den lettere kan takle uforutsette hendelser. Landsgjennomsnittet er på 6,7 %.

Lavangen har høyere vekst i brutto driftsinntekter enn brutto driftsutgifter. Fortsatt fokus på å sikre en sunn driftsbalanse og opprettholde bærekraftige økonomiske resultat vil være viktig for kommunen. Også i økonomiplan 2016-2019 er det budsjettert med tilfredsstillende driftsresultat på mellom 3,3 % og 3,7 %.

Lavangen kommune har lav lånegjeld på 61,5 % pr. 2015 sammenlignet med landsgjennomsnittet på 81,7 %, men lånegjelden har gått opp relativt mye de siste to år 2015. Iht. økonomiplanen 2016-2019 planlegger kommunen å redusere netto lånegjeld ytterligere frem mot 2019.

Kommunens renteeksponering er på om lag 29 % av inntektene, som er et forholdsvis lavt nivå. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,29 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 0,38 mill. kr., må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

1922 Bardu kommune

Netto driftsresultat i 2015 endte på - 0,1 % av brutto driftsinntekter. De siste 5 årene har kommunens netto driftsresultat i gjennomsnitt vært på 1,6 %, som alt i alt er noe lavt. Utgiftene vokser mer enn inntektene, og en hovedutfordring for kommunen er å tilpasse aktivitetsnivået til kommunens økonomiske ramme.

Bardu kommune må i denne forbindelse ha fokus på konkrete og langsiktige tiltak for å styrke driftsbalansen og tilfredsstillende økonomiske resultater vil derfor være viktig for kommunen. Iht. økonomiplan 2016-2019 er det planlagt med netto driftsresultat på mellom -0,6 % og 0,4 %. Dette er for lave resultater.

Kommunen har et disposisjonsfond på 4,6 % pr. 2015, noe som er bra i Troms-målestokk. Disposisjonsfondet utgjør 18,5 mill. kr.

Lånegjelden er på 82,7 %, noe over landsgjennomsnittet på 81,7 %, men godt under gjennomsnittet for Troms på 94,4 %.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 45 %. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,45 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 1,8 mill. kr., må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Fylkesmannen ser positive trekk i kommunens budsjett- og økonomiplan 2016 - 2019 ved at disposisjonsfondet planlegges økt og at netto lånegjeld holdes på et stabilt nivå.

1923 Salangen kommune

I 2015 endte netto driftsresultat på 2,3 % av brutto driftsinntekter. De siste 5 årene har kommunens netto driftsresultat i gjennomsnitt vært på 2,0 %, som alt i alt er relativt bra. Det er i økonomiplan 2016 - 2019 budsjettet med netto driftsresultat mellom 0,6 % og 0,8 %, noe som er for lavt.

Kommunen har ikke hatt midler av betydning på disposisjonsfond 2011-2015, og har heller ikke funnet rom til å sette av midler av betydning i økonomiplan 2016-2019. Pr. 2015 er disposisjonsfondet på 1,1 %, dette utgjør 3,1 mill. kr. Landsgjennomsnittet er på 6,7 %. Ved å vektlegge avsetning på fond kan kommunen skaffe økt handlingsrom på sikt. Kommunen vil da lettere kunne håndtere uforutsette utgifter eller svikt i inntektene, og vil også kunne øke egenfinansieringsgraden på investeringer.

Salangen kommune har hatt en kraftig økning i lånegjelden de siste årene. Pr. 2015 er netto lånegjeld på 98 % av brutto driftsinntekter (landsgjennomsnitt 81,7 %), mens nivået i 2011 var 64,8 %. I følge økonomiplan 2016-2019 ser det ut til at lånegjelden fortsatt vil være på et relativt høyt nivå i perioden. Høy lånegjeld gjør kommunen mer eksponert for makroøkonomiske faktorer som kan gi økt rente.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 81 % av brutto driftsinntekter. Dette er blant de høyeste av kommunene i Troms. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,81 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 2,4 mill. kr., må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

1924 Målselv kommune

I 2015 endte netto driftsresultat på 2,6 % av brutto driftsinntekter. De siste 5 årene har kommunens netto driftsresultat i gjennomsnitt vært på 1,6 %, som alt i alt er noe lavt. Kommunen har i økonomiplan 2016 - 2019 planlagt med netto driftsresultat på mellom -0,4 til 0,9 %. Dette er for lave resultater.

Kommunens disposisjonsfond er på 2,1 % pr. 2015, dette utgjør i underkant av 13 mill. kr. Kommunen bør ha som ambisjon å øke disposisjonsfondet, slik at den lettere kan takle uforutsette hendelser. Landsgjennomsnittet er på 6,7 %.

Kommunen har redusert lånegjelden som er på 61,2 % av brutto driftsutgifter pr. 2015. Det er godt under landsgjennomsnittet på 81,7 %.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 62 % av brutto driftsinntekter. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,62 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 3,9 mill. kr., må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Lånefinansierte investeringer med økte renter og avdrag vil binde opp midler i driften, og dette må alltid vurderes opp mot kommunens øvrige oppgaver og behovet for å styrke driften av tjenestene på ulike områder. Ved å holde lånegjelden på et mest mulig moderat nivå og sette av midler til fond kan kommunen på sikt skaffe seg økt handlingsrom og en mer robust økonomi.

1925 Sørreisa kommune

Etter flere år med tilfredsstillende netto driftsresultater og styrking av disposisjonsfondet ble resultatet i 2014 negativt med -1,8 %. Kommunen klarte å snu utviklingen i 2015 og netto driftsresultat ble 1,5 %. I følge økonomiplan 2016-2019 er det imidlertid budsjettert med gjennomgående svake netto driftsresultat på 0 % i alle årene.

Kommunen har lite midler på disposisjonsfondet pr. 2015, kun 0,9 % av brutto driftsinntekter, noe som er lavere enn gjennomsnitt for fylket og langt under landsgjennomsnittet på 6,7 %. Disposisjonsfondet utgjør 2,6 mill. kr pr. 2015.

Kommunen har over tid hatt en svært høy lånegjeld, men denne har gått betydelig ned de siste årene, fra 103,3 % av brutto driftsinntekter i 2011 til 78,9 % pr. 2015. Dette er lavere enn landsgjennomsnittet på 81,7 %. Iht. økonomiplan 2016-2019 ser det ut til at lånegjelden vil øke noe fremover. Kommunen er fremdeles sårbar for renteøkninger, men noe mindre enn tidligere.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 35 % av brutto driftsinntekter. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,35 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 1 mill. kr., må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

For Sørreisa kommune blir det viktig å fortsette resultattrenden fra 2015, og i tillegg styrke det kommunaløkonomiske handlingsrommet gjennom avsetning til disposisjonsfond i fremtiden.

1926 Dyrøy kommune

Dyrøy kommunes netto driftsresultat ble 2,8 % av brutto driftsinntekter i 2015. Driftsresultatet har i gjennomsnitt de siste fem årene vært på 3,4 %, med andre ord på et betryggende nivå. Det er budsjettet med netto driftsresultat på 1,3 % i alle år iht. budsjett og økonomiplan 2016-2019. Dette er for lave resultater.

Disposisjonsfondet var pr. 2014 på 9,3 % av brutto driftsinntekter og utgjorde om lag 10,1 mill. kr. Disposisjonsfondet pr. 2015 er i realiteten bare på 391 000 kr i følge kommunens beregninger, dvs. ca. 0,3 % av brutto driftsinntekter. I 2015 ble 5,3 mill. kr. brukt til investeringer, 706 000 kr. ble brukt på drift. 3,366 mill. kr. er omklassifisert til bundet fond pga. av midlene tidligere ved en feil er blitt ført på disposisjonsfondet. Det er meget bekymringsfullt at Dyrøy kommune ikke lenger har oppsparte midler av betydning. Dette utsetter kommunen for økonomisk risiko ved uforutsette hendelser.

Kommunens lånegjeld fortsatte å øke i 2015, for femte året på rad. Lånegjelden er pr. 2015 på 82,7 % av brutto driftsinntekter, hvilket er noe mer enn landsgjennomsnittet (81,7 %). I følge økonomiplan 2016-2019 ser det ut til at kommunen planlegger å redusere lånegjelden i årene som kommer.

Lånefinansierte investeringer med økte renter og avdrag vil binde opp midler i driften, og dette må alltid vurderes opp mot kommunens øvrige oppgaver og behovet for å styrke driften av tjenestene på ulike områder. Ved å holde lånegjelden på et mest mulig moderat nivå og sette av midler til fond kan kommunen på sikt skaffe seg økt handlingsrom og en mer robust økonomi.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 70 % av brutto driftsinntekter. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,7 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 0,9 mill. kr., må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter

Dyrøy kommune har også et av de største akkumulerte premieavvikene av kommunene i Troms, med 9,8 % av brutto driftsinntekter pr. 2015 (landsgjennomsnittet er 5,7 %).

Det er viktig for kommunen fremover å holde driftsutgiftene på et forsvarlig nivå og styrke det kommunaløkonomiske handlingsrommet gjennom avsetning til, og oppbygging av disposisjonsfondet i fremtiden. Dette vil på sikt gjøre kommunen mindre sårbar for økt rente eller andre uforutsette økonomiske forhold.

1927 Tranøy kommune

Tranøy kommunes netto driftsresultat ble i 2015 på 1,6 % av brutto driftsinntekter. Gjennomsnittlig driftsresultat de siste fem årene er på 1,6 %, som er noe lavt. I budsjettet for 2016 har kommunen budsjettet med 1 % netto i driftsresultat, som alt i alt også er for lavt (vi har ikke mottatt budsjetterte tall for netto driftsresultat iht. økonomiplan 2017-2019 fra kommunen).

Tranøy kommune har styrket disposisjonsfondet til 2,9 % av brutto driftsinntekter pr. 2015, noe som er rimelig bra i Troms-målestokk, men langt under landsgjennomsnittet på 6,7 %. Disposisjonsfondet utgjør 5,3 mill. kr.

Lånegjelden er på et relativt moderat nivå sammenlignet med gjennomsnittet, og er redusert noe siden 2012. Pr. 2015 er lånegjelden på 58,6 %, langt under landsgjennomsnittet på 81,7 %.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 36 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,36 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 0,7 mill. kr. må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Utgiftene vokser mer enn inntektene. Kommunen bør holde driftsutgiftene på et forsvarlig nivå og slik styrke netto driftsresultat fremover slik at kommunen kan forbedre det kommunaløkonomiske handlingsrommet gjennom avsetning til, og oppbygging av disposisjonsfondet i fremtiden. Dette vil på sikt gjøre kommunen mindre sårbar for økt rente eller andre uforutsette økonomiske forhold.

1928 Torsken kommune

Torsken kommune har vært i ROBEK siden 2001, og har hatt spesielt store økonomiske utfordringer med manglende styring og kontroll. Kommunen var i lang tid på etterskudd med å få avlagt og fastsatt regnskap og rapportere KOSTRA-tall. I løpet av 2013 kom kommunen endelig à jour med tidligere års regnskap og rapportering i KOSTRA gjennom et prosjekt finansiert med ekstra skjønnsmidler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Fra 2013 har kommunen avlagt regnskaper og rapportert i KOSTRA innen fristene.

Ved utgangen av 2015 har kommunen et samlet regnskapsmessig underskudd på 16,4 mill. kr., dette utgjør 14,5 % av budsjetterte brutto driftsinntekter og er således en betydelig del av kommunens økonomiske ramme. Kommunen klarte ikke inndekning av underskudd som forutsatt i 2015, og det eldste underskuddet fra 2005 bryter også kommunelovens 10-årsregel for inndekning av underskudd. Fylkesmannen er i dialog med departementet om godkjenning av ny inndekningsplan.

Kommunen hadde et negativt netto driftsresultat på -1,3 % i 2015. Lånegjelden til Torsken er på et relativt moderat nivå sammenlignet med gjennomsnittet, og gikk noe ned fra 2014 til 2015. Pr. 2015 er lånegjelden på 64,9 %, 16,8 prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Kommunen har ingen fondsmidler.

Kommunen har store utfordringer knyttet til å tilpasse driften til inntektsnivået, og inndekning av underskudd vil bli særdeles krevende for kommunen. Kommunen har ingen økonomiske reserver, og er med dette svært sårbar overfor uforutsette utgifter, renteøkninger og uventet svikt i inntektene. En tett og god økonomirapportering er en forutsetning for en god økonomistyring, spesielt når rammebetingelsene er så vanskelige som i Torsken med hensyn til stramme budsjetter og stort underskudd som skal dekkes inn.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 46 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,46 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 0,6 mill. kr. må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

1929 Berg kommune

Berg kommune fikk i 2015 et netto driftsresultat -1,3 % av brutto driftsinntekter. I gjennomsnitt de siste 5 år er driftsresultatet på 3,6 %, men det er store variasjoner i det enkelte år. I økonomiplanen 2016-2019 har kommunen budsjettert med netto driftsresultater mellom 0,3 % og 0,8 %, som er for lave resultater.

Pr. 2015 var disposisjonsfondet 5,3 % av brutto driftsinntekter, fondet utgjør ca. 5,8 mill. kr. Dette vurderes å være godt i Troms-målestokk, men disposisjonsfondet er litt under landsgjennomsnittet på 6,7 %.

Et positivt trekk ved kommunens økonomiske situasjon er at det akkumulerte premieavviket er blant de laveste i fylket, med 1,9 % av brutto driftsinntekter pr. 2015 (landsgjennomsnittet er 5,7 %).

På den annen side har kommunen økt lånegjelden i de tre siste årene og netto lånegjeld er nå på 77,7 % av brutto driftsinntekter, opp 17 prosentpoeng fra 2013. Lånegjelden er imidlertid fremdeles under landsgjennomsnittet (81,7 %).

Kommunens renteesponering anslås til om lag 46 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,46 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 0,5 mill. kr. i Berg kommune, må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Lånefinansierte investeringer med økte renter og avdrag vil binde opp midler i driften, og dette må alltid vurderes opp mot kommunens øvrige oppgaver og behovet for å styrke driften av tjenestene på ulike områder. Kommunen bør være påpasselig med å holde gjeldsnivået på et bærekraftig nivå, også når en tar hensyn til økt rente.

Utgiftene vokser mer enn inntektene. Kommunen bør holde driftsutgiftene på et forsvarlig nivå og slik styrke netto driftsresultat fremover slik at kommunen kan forbedre det kommunaløkonomiske handlingsrommet gjennom avsetning til, og oppbygging av disposisjonsfondet i fremtiden. Dette vil på sikt gjøre kommunen mindre sårbar for økt rente eller andre uforutsette økonomiske forhold.

1931 Lenvik kommune

Lenvik kommunes netto driftsresultat ble i 2015 på 1,3 % av brutto driftsinntekter. Regnskapet for 2015 ble avlagt med et mindreforbruk på 14,7 mill. kr. Det fremkommer videre i regnskapet at kommunen i 2015 har dekket inn tidligere års underskudd i sin helhet med 8,7 mill. kr. Fylkesmannen meldte Lenvik kommune ut av ROBEK den 2. august 2016.

I økonomiplan 2016-2019 er det budsjettert med resultater rundt 0 % for alle årene. Dette er for lave budsjetterte resultater.

De siste fem årene har kommunen knapt hatt midler på disposisjonsfond, og fondet er nå i 0,4 % av brutto driftsinntekter, som utgjør ca. 5 mill. kr. Kommunen bør ha som ambisjon å øke disposisjonsfondet, slik at den lettere kan takle uforutsette hendelser. Landsgjennomsnittet er på 6,7 %.

Lånegjelden er på et meget høyt nivå (98,1 % pr. 2015), og har økt hvert år siden 2012. I følge økonomiplan 2016-2019 skal lånegjelden øke betydelig i 2016 og 2017, og deretter holde seg på et svært høyt nivå ut planperioden. Dette gjør kommunen sårbar for renteøkninger. Selv om renteøkninger ikke synes nært forestående i dag, bør kommunen ta høyde for dette i økonomiplanen.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 75 % av brutto driftsinntekter pr. 2015, som er blant de høyeste nivåene i Troms. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,75 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 8,5 mill. kr. i Lenvik kommune, må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

De to siste år har kommunen hatt gode resultater. Det er viktig for kommunen å fortsette denne utviklingen fremover. Kommunen må fortsatt ha stort fokus på konkrete driftstiltak for å sikre en bærekraftig økonomi på lang sikt.

1933 Balsfjord kommune

Balsfjord kommunes netto driftsresultat ble i 2015 på 1,4 % av brutto driftsinntekter. Balsfjord kommunes driftsresultat har vært 2,4 % i gjennomsnitt for årene 2011-2015, men iht. kommunens økonomiplan 2016-2019 er planlagt med for svake netto driftsresultater på mellom 0,3 % og 0,5 %.

Pr. 2015 utgjorde kommunens disposisjonsfond 2,7 % av brutto driftsinntekter, som utgjør 12,9 mill. kr. Dette er rimelig bra i Troms-målestokk, men godt under landsgjennomsnittet på 6,7 %. Ytterligere styrking av disposisjonsfondet er noe som kommunen bør prioritere for å skaffe seg økt handlingsrom og gjøre økonomien mindre sårbar for uventete forhold.

Lånegjelden har vært stabilt høy de siste årene, og netto lånegjeld er pr. 2015 på 85,2 % av brutto driftsinntekter, ca. 4 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Det planlegges med ytterligere økning lånegjeld i økonomiplanen, og kommunen vil derfor være sårbar overfor renteøkninger. Kommunen bør være påpasselig med å holde gjeldsnivået på et forsvarlig nivå, også når en tar hensyn til økt rente.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 55 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,55 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 2,6 mill. kr. i Balsfjord kommune, må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Alt i alt har kommunen hatt gode resultater de siste fem årene, men kommunen har budsjettert med for lave resultater i fremtiden iht. økonomiplanen. Utgiftene vokser mer enn inntektene så kommunen bør ha fokus på konkrete driftstiltak for å sikre en bærekraftig økonomi på lang sikt.

1936 Karlsøy kommune

Karlsøy kommunes netto driftsresultat ble i 2015 på 2,9 % av brutto driftsinntekter. For 2011-2015 sett under ett er netto driftsresultat på 1,8 %. Kommunen har iht. økonomiplan 2016-2019 planlagt med netto driftsresultat mellom -0,8 % og 2,1 %. I gjennomsnitt (0,3 %) er dette for svake resultater og viser at kommunen sliter med å finne rom i budsjettet.

Lånegjelden er på et høyt nivå, 83,2 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. Iht. økonomiplanen er det planlagt med ytterligere økning i lånegjelden fremover.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 61 % av brutto driftsinntekter pr. 2015, som er blant de høyeste i fylket. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,61 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 1,4 mill. kr., må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Kommunen har i praksis ingen økonomiske reserver/disposisjonsfond, og er med dette svært sårbar overfor uforutsette utgifter, renteøkninger eller uventet svikt i inntektene.

Kommunens økonomiske situasjon fremstår som krevende. I økonomiplan 2016 - 2019 planlegges det med svake netto driftsresultater, økt nivå på netto lånegjeld og heller ingen vesentlig og varig oppbygging av disposisjonsfond. Kommunen bør ha stort fokus på konkrete driftstiltak for å sikre en bærekraftig økonomi på lang sikt. Styrking av driftsbalansen og opparbeidelse av økonomiske buffere i form av disposisjonsfond vil bli viktig for kommunen i årene som kommer for å bygge en sunn og solid kommuneøkonomi.

1938 Lyngen kommune

I 2015 ble Lyngen kommunes netto driftsresultat 2,4 % av brutto driftsinntekter. Driftsresultatet er 3,2 % i gjennomsnitt de siste fem årene, som alt i alt er et godt resultat. (Vi har ikke mottatt budsjetterte tall for netto driftsresultat iht. økonomiplan 2017-2019 fra kommunen).

Lyngen kommune kom ut av ROBEK i 2012 etter å ha vært oppført i registeret i tre år. Kommunen har i årene etter dette klart å øke disposisjonsfondet, og fondet er nå på 3,2 % av brutto driftsinntekter (landsgjennomsnittet er 6,7 %). Disposisjonsfondet utgjør 10,8 mill. kr. pr. 2015. Det er viktig at kommunen opprettholder og helst styrker fondet ytterligere for å gjøre kommunen bedre i stand til å håndtere uforutsette utgifter eller uventet svikt i inntektene fra budsjetter nivå.

Til tross for styrkingen av disposisjonsfondet har kommunen likevel en sårbar økonomisk situasjon, som i hovedsak er knyttet til det svært høye gjeldsnivået i kommunen. Pr. 2015 er netto lånegjeld på 126,8 % av brutto driftsinntekter. Dette er klart høyest av kommunene i Troms, og kun 10 kommuner i landet har for tiden høyere lånegjeld enn Lyngen. Høy lånegjeld gjør kommunen svært sårbar for renteøkninger. Selv om renteøkninger ikke synes nært forestående i dag bør kommunen ta høyde for dette i økonomiplanen.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 114 % av brutto driftsinntekter pr. 2015, noe som er høyest i fylket. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 1,14 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 3,4 mill. kr. i Lyngen kommune, må brukes til å dekke renter

og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Lånefinansierte investeringer med økte renter og avdrag binder opp midler i driften. Lyngen kommune har høyest rente- og avdragsutgifter av kommunene i Troms (7,2 % mot 5,7 % som er Troms-gjennomsnittet og 4,0 % som er landsgjennomsnittet).

Økte kapitalutgifter må alltid vurderes opp mot kommunens øvrige oppgaver og behovet for å styrke driften av tjenestene på ulike områder. Lyngen kommune bør redusere gjeldsnivået, men i følge økonomiplan 2016-2019, skal det gjennomføres til dels betydelige investeringer som i stor grad skal lånefinansieres. Dermed vil lånegjelden kunne øke de neste årene, fra et allerede meget høyt nivå. Dette gir grunn til bekymring for den langsiktige balansen i kommunens økonomi.

1939 Storfjord kommune

Storfjord kommune avla regnskapet for 2015 med et mindreforbruk på 4,2 mill. kr. og kommunen klarte med dette å dekke inn tidligere års underskudd i sin helhet. Som følge av dette ble kommunen meldt ut av ROBEK 1. august 2016.

Kommunens netto driftsresultat ble 5,7 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. I økonomiplan 2016 - 2019 er det planlagt netto driftsresultat mellom -1,3 % og -0,8 %. Dette er alt for svake resultater og viser at kommunen sliter med å tilpasse aktivitetsnivået til kommunens økonomiske rammer.

Kommunens disposisjonsfond er pr. 2015 på 1,8 % av brutto driftsinntekter og utgjør 3,8 mill. kr, dett er omentrent samme størrelse som året før. Nivå på fondet ansees som for lavt, kommunen bør etterstrebe mer avsetning til disposisjonsfondet i tiden fremover.

Kommunens lånegjeld har holdt seg på et høyt nivå de siste årene (78,8 % pr. 2015) og er planlagt økt videre i økonomiplanperioden 2016 - 2019.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 38 % av brutto driftsinntekter pr. 2015, En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,38 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 0,8 mill. kr. må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

De tre siste år har kommunen hatt gode resultater og kommunen har gjennomført flere omstillings- og omstruktureringstiltak, spesielt innenfor pleie- og omsorgssektoren, som har ført til en mer rasjonell drift av tjenestene. Fylkesmannen vil understreke viktigheten av fortsatt fokus på å styrke driftsbalansen, gjennomføre konkrete tiltak og oppbygging av disposisjonsfond, også etter at kommunen er meldt ut av ROBEK.

1940 Kåfjord kommune

Kåfjord kommunes netto driftsresultat ble på 3,9 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. Kommunes netto driftsresultat har i gjennomsnitt vært 2,4 % av brutto driftsinntekter de siste fem årene.

Kommunen har også budsjettet med gode netto resultat i økonomiplanen 2016-2019 på mellom 1,6 % og 3,0 %.

Lånegjelden har de siste årene holdt seg på et forholdsvis moderat nivå, og er pr. 2015 på 67,7 % av brutto driftsinntekter, dvs. 14 prosentpoeng under landsgjennomsnittet. I økonomiplan 2016-2019 legges det imidlertid opp til et høyt investeringsnivå som vil føre til en stor økning i lånegjelden. I kombinasjon med lite fondsmidler gjør dette at kommuneøkonomien vil bli satt under press.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 45 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,45 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 1,1 mill. kr. må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Økte kapitalutgifter må alltid vurderes opp mot kommunens øvrige oppgaver og behovet for å styrke driften av tjenestene på ulike områder. Kåfjord kommune må være påpasselig med å holde gjeldsnivået på et forsvarlig nivå, også når en tar hensyn til økt rente.

Kommunen har nesten ingen økonomiske reserver/disposisjonsfond, og er med dette sårbar overfor uforutsette utgifter, renteøkninger eller uventet svikt i inntektene. Kommunen bør ha fokus på konkrete driftstiltak for å sikre en bærekraftig økonomi på lang sikt. Styrking av driftsbalansen og opparbeidelse av økonomiske buffere i form av disposisjonsfond vil bli viktig for kommunen i årene som kommer for å bygge en sunn og solid kommuneøkonomi.

1941 Skjervøy kommune

Skjervøy kommunes netto driftsresultat ble i 2015 på 3,6 % av brutto driftsinntekter.

Driftsresultatene i Skjervøy kommune de siste fem årene er i gjennomsnitt på 2,0 % av brutto driftsinntekter, men det er store svingninger i de enkelte år. Kommunen har budsjettet med for lave netto driftsresultat på mellom -1,3 % og 0,5 % de kommende år iht. økonomiplanen 2016-2019.

Det er positivt at kommunen har klart å øke disposisjonsfondet tre år på rad. Fondet er på 5,4 % av brutto driftsinntekter og utgjør 15 mill. kr. pr. 2015. Dette er over gjennomsnittet for Troms på 1,4 %, men litt under landsgjennomsnittet på 6,7 %.

Lånegjelden har vært på et stabilt nivå de siste tre årene og er pr. 2015 på 82,9 % av brutto driftsinntekter, ca. et prosentpoeng over landsgjennomsnittet. I følge økonomiplan 2016-2019 vil lånegjelden øke noe i planperioden. Som andre kommuner med høy lånegjeld vil kommunen være sårbar for eventuelle renteøkninger. Selv om renteøkninger ikke synes nært forestående i dag, bør kommunen ta høyde for dette i økonomiplanen.

Kommunens renteeksponering kan anslås til om lag 51 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,51 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 1,4 mill. kr. må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Skjervøy kommune har en relativt sett god økonomi sammenlignet med andre kommuner i Troms, netto driftsresultat har vært forholdsvis bra de siste fem år, til tross for svinger de enkelte år.

1942 Nordreisa kommune

Nordreisa kommune har i lang tid hatt store økonomiske vanskeligheter, og hatt flere år med regnskapsmessig underskudd. Kommunen har vært oppført i ROBES siden 2004. I 2010 godkjente departementet kommunens søknad om forlenget inndekningstid for underskudd fra 2003, 2004, 2007, 2008 og 2009. Kommunen hadde på dette tidspunktet et akkumulert underskudd på 27,9 mill. kr. Etter nytt underskudd i 2014 fikk kommunen på nytt godkjent forlenget inndekningstid i mai 2015. Kommunen fikk videre nytt merforbruk i 2015 på 1,978 mill. kr. Det samlede underskuddet var pr. utgangen av 2015 på kr. 12 748 161. Departementet har i brev i mai 2016 godkjent kommunens forslag til ny inndekningsplan som innebærer at kommunen skal dekke inn resterende underskudd i sin helhet innen 2017.

Kommunen har en høy lånegjeld, og er sårbar overfor uforutsette utgifter og renteøkninger. Lånegjelden pr. 2015 er på 91,1 % av brutto driftsinntekter, dvs. 9,4 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. For Nordreisa kommune er det svært viktig å holde gjeldsnivået på et forsvarlig nivå, også når en tar hensyn til økt rente.

Kommunens renteesponering kan anslås til om lag 55,4 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. En renteøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,55 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 2,5 mill. kr. må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

Kommunen har ingen økonomiske reserver, og er med dette svært sårbar overfor uforutsette utgifter, renteøkninger og uventet svikt i inntektene.

Den økonomiske utviklingen i kommunen de siste årene er bekymringsfull. En grunnleggende forutsetning for at kommunen skal klare å få kontroll over økonomien og klare inndekning av tidligere års underskudd er at hele kommuneorganisasjonen har samme virkelighetsforståelse, fra kommunestyret til de ulike sektorene. Fylkesmannen har merket seg at kommunen i 2016 har vedtatt bemanningsreduksjoner som vil kunne bidra til å bedre forholdet mellom kommunens utgifter og inntekter. Fylkesmannen har anmodet om at administrativt og politisk nivå samarbeider om å bedre kommunens økonomiske situasjon gjennom tett oppfølging av de vedtatte innsparingstiltak og at kommunen fortsatt har fokus på å utarbeide langsiktige og målbare tiltak som kan gi varig effekt for kommunens økonomi.

1943 Kvæangen kommune

Kvæangen kommune hadde negativt netto driftsresultat i 2014 og 2015 med hhv -6,1 % og -2,4 %. I perioden 2011-2015 var netto driftsresultat 4,9 % i gjennomsnitt. Gjennomsnittet er imidlertid sterkt påvirket av det usedvanlig sterke resultatet i 2012 på 21,9 %. Dette resultatet hadde sammenheng med ekstraordinære skatteinntekter (engangsinntekter) til kommunen som følge av at oppdrettsselskapet Jøkelfjord Laks AS ble solgt av privatpersoner som skatter til kommunen. Overskuddet ble avsatt på disposisjonsfond. Disposisjonsfondet er pr. 2015 på 9 % av brutto driftsinntekter og utgjør 14,2 mill. kr.

Kvæningen kommune har for høye driftsutgifter i forhold til inntektene. Resultatet er negative netto driftsresultater hhv. -9,2 mill. kr i 2014 og -3,8 mill. kr. i 2015. Kommunen har brukt av fondsmidler for å unngå regnskapsmessig merforbruk. Dette er ikke en farbar vei på sikt, og kommunen må sørge for å få en varig balanse mellom løpende driftsinntekter og driftsutgifter. For lykkes med dette er det behov for driftsmessige tiltak, eller tiltak som kan øke kommunenes egne inntekter. Iht. kommunens økonomiplan 2016-2019 er det planlagt med netto driftsresultat på mellom 0,9 % til 1,8 %.

Kommunens lånegjeld er på et relativt moderat nivå (61,1 % av brutto driftsinntekter pr. 2015, dvs. 20,6 prosentpoeng under landsgjennomsnittet). Kommunens renteesponering kan anslås til om lag 18 % av brutto driftsinntekter pr. 2015. En rentøkning på 1 prosentpoeng vil isolert sett kunne føre til at 0,25 % mer av driftsinntektene, tilsvarende om lag 0,3 mill. kr. må brukes til å dekke renter og avdrag (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger), og at det blir tilsvarende mindre til andre driftsutgifter.

I følge økonomiplan 2016-2019 vil lånegjelden øke noe i planperioden. Økte rente- og avdragsutgifter vil legge press på kommunens drift. Kommunens renterisiko vil følgelig også øke. Selv om rentøkninger ikke synes nært forestående i dag, bør kommunen ta høyde for dette i økonomiplanen.

Kommunen må få balanse mellom inntekter og utgifter ved å ha fokus på konkrete driftstiltak for å sikre en bærekraftig økonomi på lang sikt. Styrking av driftsbalansen vil bli viktig for kommunen i årene som kommer for å bygge en sunn og solid kommuneøkonomi.

KILDER

Statistisk sentralbyrå: www.ssb.no/kostra og www.ssb.no/befolkning

[Kommuneproposisjonen 2017](#) (Prop. 123 S (2015-2016)), Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Kommunenes årsregnskap og årsberetninger for 2011-2015.

Nordreisa kommune

Lovlighetskontroll av årsbudsjett 2016, tilbakemelding på økonomiplan 2016 - 2019 og svar på søknad om godkjenning av låneopptak

Fylkesmannen i Troms viser til brev fra Nordreisa kommune av 12. januar 2016 med oversendelse av vedtak i Nordreisa kommunestyre av 16. desember 2015 om årsbudsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019 (sak 57/15) med tilhørende budsjettskjemaer og økonomiske oversikter.

Det vises videre til kommunens brev datert 21. april 2016 med søknad om forlenget inndekningstid for underskudd etter kommuneloven § 48 nr. 4.

Til slutt vises det til brev av 31. mai 2016 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet med godkjenning av en revidert plan for inndekning av underskudd.

Fylkesmannen har gjennomført lovlighetskontroll av Nordreisa kommunes vedtak om årsbudsjett 2016. Gjennom kontrollen har vi ikke funnet forhold som tilsier at vedtaket må oppheves.

Kommunens regnskap for 2015 viser at kommunen ikke klarte å dekke inn tidligere års underskudd som budsjettert med 1,2 mill. kr. og at det ble ytterligere merforbruk med 1, 978 mill. kr. Nordreisa kommune har pr. 31. desember 2015 et gjenstående regnskapsmessig merforbruk på kr. 12 748 161 som skriver seg fra årene 2008, 2009, 2010, 2014 og 2015.

Kommunestyret vedtok 31. mars 2016 et revidert budsjett for 2016 hvor det nye merforbruket i 2015 er hensyntatt.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets har i brev av 31. mai 2016 godkjent kommunens forslag til ny inndekningsplan som innebærer at kommunen skal dekke inn 7,885 mill. kr. i 2016 og 4,863 mill. kr. i 2017.

En grunnleggende forutsetning for at kommunen skal klare å få kontroll over økonomien og klare inndekning av tidligere års underskudd er at hele kommuneorganisasjonen har samme virkelighetsforståelse, fra kommunestyret til de

ulike sektorene. Fylkesmannen har merket seg at kommunen i 2016 har vedtatt bemanningsreduksjoner som vil kunne bidra til å bedre forholdet mellom kommunens utgifter og inntekter. Vi anmoder sterkt om at administrativt og politisk nivå samarbeider om å bedre kommunens økonomiske situasjon gjennom tett oppfølging av de vedtatte innsparingstiltak og at kommunen fortsatt har fokus på å utarbeide langsiktige og målbare tiltak som kan gi varig effekt for kommunens økonomi.

Fylkesmannen godkjenner en ramme for låneopptak i 2016 på 38,490 mill. kr. til investeringer i anleggsmidler. Dette inkluderer 20 mill. kr. til Guleng III, godkjent av Fylkesmannen 28. januar 2016, samt 10 mill. kr. i videreformidlingslån. Dersom inndekning av underskudd ikke skulle gå som planlagt i 2016, vil dette kunne innebære at Fylkesmannen blir vesentlig mer restriktiv når det gjelder godkjenning av låneopptak i 2017.

Med hjemmel i kommuneloven (koml.) § 60 nr. 2 skal Fylkesmannen foreta lovlighetskontroll av årsbudsjettet til de kommuner som er registrert i register om betinget kontroll og godkjenning (ROBEK) og underlagt betinget kontroll etter vilkårene i § 60 nr. 1.

Nordreisa kommune ble meldt inn i ROBEK 10. mars 2004, og er registrert etter kommuneloven § 60 nr. 1 c og d (da § 59 nr. 1 c og d). Merforbruket fra 2002 ble vedtatt dekket inn med kr. 726.000 i 2004 og kr 1 000 000 i 2005, og kommunen vedtok dermed å dekke inn underskudd over mer enn to år (bokstav c). Kommunen har etter dette hatt merforbruk 2003, 2004 og 2007-2010, og disse har ikke blitt dekket inn innenfor den tidsramme som er satt i kommuneloven for å unngå å være i ROBEK. Kommunen har dermed ikke klart å følge inndekningsplanen, og har derfor også blitt meldt inn etter bokstav d.

Generelt om lovlighetskontroll

En lovlighetskontroll av vedtak om årsbudsjett innebærer i første rekke en kontroll med at kommunene planlegger sin virksomhet med basis i realistiske inntektsanslag. Ved budsjettgjennomgangen foretar vi ikke en vurdering av hvorvidt bevilgningene i budsjettet innebærer at kommunen gjennomfører alle lovpålagte tiltak i tilstrekkelig grad. Lovlighetskontrollen av budsjettets utgiftsside er derfor i utgangspunktet begrenset, og vil eventuelt innbefatte de områder hvor bevilgningene åpenbart kan være utilstrekkelige til å dekke lovpålagte oppgaver.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) pålegger Fylkesmannen å påse at kommuner med økonomisk ubalanse har en forpliktende plan for inndekning av underskudd og å følge opp hvorvidt kommunene overholder denne. Fylkesmannen har instruksjon om å være tilbakeholden med tildeling av skjønnsmidler og godkjenning av låneopptak overfor de kommuner som ikke overholder planen.

Fylkesmannen vil understreke at den økonomiske situasjonen er kommunens ansvar, og at kommunen plikter å iverksette konkrete tiltak for å bringe balanse i økonomien. Disse

tiltakene skal være innarbeidet i den nevnte forpliktende plan for inndekning av underskudd innenfor den tidsramme som koml. § 48 nr. 4 setter.

Fylkesmannens kontroll er begrenset til kontroll av ”avgjørelsens lovlighet”. Ved lovlighetskontrollen vurderer Fylkesmannen om avgjørelsen er vedtatt av korrekt organ, om årsbudsjettet er blitt til på lovlig måte og om årsbudsjettet innholdsmessig er lovlig, jf. koml. § 59 nr. 4.

I vurderingen av om vedtak om årsbudsjett innholdsmessig er lovlig tas det utgangspunkt i de lovmessige krav til årsbudsjettets innhold. Det vises her til koml. §§ 45 og 46 og til budsjettforskriften. Fylkesmannen vurderer om årsbudsjettet er realistisk, om hele kommunens virksomhet er tatt med, om inndeling av årsbudsjett i en driftsdel og en investeringsdel er i samsvar med lov og forskrift, samt om krav til balanse mellom inntekter og utgifter er oppfylt. Kontrollen har som formål å avdekke åpenbare ulovligheter, herunder om spesielt inntektsanslag i vesentlig grad avviker fra det som realistisk kan forventes eller opplysninger om at obligatoriske utgifter/kostnader ikke er ført opp i budsjettet.

Med hensyn til økonomiplanen vurderer Fylkesmannen om planen er i formell balanse ved at innsparinger er fordelt på områder, og vi kontrollerer om inndekning av underskudd er i tråd med reglene i koml. § 48 nr. 4 om inndekningstid. Videre gjør Fylkesmannen en vurdering av realismen i inntektsrammene i planperioden og om rente- og avdragsutgifter og driftskonsekvenser av låneopptak er innarbeidet i økonomiplanen. I tillegg gir Fylkesmannen råd og veiledning basert på vurderinger av helheten i økonomiplanen.

Formelle forhold

På bakgrunn av en gjennomgang av prosessen og sakens dokumenter, legger Fylkesmannen til grunn at vedtaket i sak 57/15 av 16. desember 2015 om årsbudsjett 2016 er truffet av rett organ, og er blitt til på lovlig måte.

Formannskapet behandlet budsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019 på møtet 26. november 2015 (sak 50/15), mens kommunestyret altså behandlet saken i møte 16. desember 2015. Kravet til ettersyn i koml. §§ 44 nr. 7 og 45 nr. 3 (minst 14 dager) er dermed oppfylt.

Det vedtatte årsbudsjettet for 2016 er så langt vi kan se inndelt på en slik måte at det tilfredsstiller de krav som er stilt i medhold av kommuneloven.

Sammenheng mellom årsbudsjett og økonomiplan

Årsbudsjett for 2016 og økonomiplan 2016-2019 ble behandlet i samme kommunestyremøte, i samme sak (57/15).

Økonomiplanens første år er årsbudsjettet for 2016, jf. punkt 1 i vedtaket.

Årsbudsjett 2016

Inntektssiden

Frie inntekter

På inntektssiden er det kontrollert hvorvidt de frie inntektene er oppført med et realistisk anslag i forhold til det som kan forventes ut fra statsbudsjettet for 2016. Ved vurdering av realismen av inntektssiden i driftsbudsjettet har vi gjort våre vurderinger med utgangspunkt i statsbudsjettet for 2016 og prognosemodellen fra Kommunesektorens organisasjon (KS).

Kommunen har for 2016 budsjettert med frie inntekter (skatt på formue og inntekt og rammetilskudd) på kr. 287 414 000,-, jf. budsjettskjema 1A. Dette består av kr. 191 397 000,- i rammetilskudd (inkl. inntektsutjevning) og kr. 96 017 000,- i skatt på inntekt og formue.

Kommunens budsjettering er i tråd med anslaget på frie inntekter som følger av statsbudsjettet for 2016, og vi anser dermed kommunens budsjettering som realistisk i kommunelovens forstand.

På grunn av ordningen med løpende inntektsutjevning er det viktig at kommunen gjør regelmessige vurderinger av egen skatteinntang, og ikke minst følger med på skatteinntangen nasjonalt.

Eiendomsskatt

Fylkesmannen konstaterer at det i 2016 skrives ut eiendomsskatt med en generell sats på 7 promille, også for boliger, jf. sak 56/15 i kommunestyret 16. desember 2015. Budsjettert inntekt i 2016 er på 15,704 mill. kr, samme nivå som 2015.

Øremerkete tilskudd

I utgangspunktet forutsettes det fra vår side at inntekter i form av rente- og avdragskompensasjon som er innarbeidet i budsjettet og økonomiplanen er basert på de faktiske tilsagn kommunen har fått gjennom de ulike tilskuddsordninger.

Kommunale avgifter og gebyrer

Sentrale myndigheter anbefaler full dekning gjennom gebyrer for utgiftene innen vann- og avløpssektoren. Innen avfallssektoren, dette gjelder renovasjon og slamtømming, forutsetter forurensningslovens § 34 full utgiftsdekning.

I denne sammenheng viser vi også til retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester, jf. rundskriv H-3/14 utgitt av KMD i februar 2014.

Det er viktig at kommunen sørger for god oversikt over og oppfølging av selvkostområdene i 2016, slik at selvkostprinsippet overholdes.

Vi forutsetter at kommunen har tilgang på interne regnskap/budsjett for de gebyrfinansierte tjenestene, som på en detaljert måte viser reell dekningsgrad. Disse må være tilgjengelige for revisjonen.

Utgiftssiden

Det er ikke en del av Fylkesmannens lovlighetskontroll å foreta en helhetlig vurdering av om bevilgningene i budsjettet innebærer at kommunen gjennomfører alle lovpålagte tiltak i tilstrekkelig utstrekning.

I utgangspunktet forutsetter vi at den nødvendige vurdering av bevilgningsnivået på enkeltområder er foretatt av kommunestyret. I dette ligger dermed også at vurderingen av realismen i kommunens budsjettopplegg påhviler kommunestyret.

Samlet driftsbudsjett

Etter budsjettforskriften § 5 fjerde ledd skal driftsbudsjettet settes opp i balanse, slik at alle inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger er endelig disponert eller ført opp til avsetning for bruk i senere budsjettperioder. Årsbudsjettet for 2016 er gjort opp i formell balanse. Det ble vedtatt avsetning til disposisjonsfond på kr. 9 075 557 og til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk på kr. 4 784 831. Avsetningene til disposisjonsfondet for 2016 ble imidlertid vedtatt redusert til kr 3 787 000 mens dekning av regnskapsmessig underskudd ble vedtatt økt til kr. 7 885 000 i sak 24/16 om revidert årsbudsjett, datert 31.mars 2016.

Etter koml. § 46 nr. 6 skal det budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. Fylkesmannen minner om at anbefalt nivå for netto driftsresultat over tid fra og med 2014 er på 1,75 i % av brutto driftsinntekter. Til og med 2013 var det anbefalte nivået 3 %. Bakgrunnen for endringen er at momskompensasjon fra investeringer fra 2014 i sin helhet føres i investeringsregnskapet, slik at denne inntekten ikke lengre påvirker driftsresultatet.

Hva som er et tilstrekkelig nivå på netto driftsresultat kan variere fra kommune til kommune, og må særlig sees i sammenheng med lånegjeld, fremtidig investeringsbehov og lånebehov, nedbetalingstiden på lånegjelden og nivået på disposisjonsfond. For en kommune som står foran en periode med store investeringer bør netto driftsresultat være høyt for å gi kommunen mulighet til øke egenkapitalandelen i investeringer og skape økonomiske buffere for å håndtere blant annet eventuelle renteøkninger. Dersom en kommune betaler mye mer enn minimumsavdrag etter kommuneloven, vil den likevel kunne ha et tilstrekkelig netto driftsresultat selv om dette er under det anbefalte nivået. Dersom kapitalslitet er høyere enn betalte avdrag, vil det stille høyere krav til et godt netto driftsresultat for å ha en sunn og robust økonomi.

Budsjettet netto driftsresultat for 2016 er kr. 13 787 488 (positivt). Dette utgjør 3,3 % av brutto driftsinntekter, dvs. over det anbefalte nivået på 1,75 %. Nordreisa kommune har høy lånegjeld, som er planlagt økt ytterligere iht. økonomiplan 2016-2019. Samtidig har kommunen et nivå på avdragsbetalingene som de siste årene har nærmet seg minimumsavdrag iht. bestemmelsene i kommuneloven § 50 nr. 7a.

Nordreisa har i løpet av siste halvår 2015 og første halvår 2016 gjort betydelig grep for å oppnå økonomisk balanse og viser i denne forbindelse til at det ved behandlingen av årsbudsjettet for 2016 ble vedtatt samlede rammereduksjoner på 15,1 mill. kr. fordelt på sektorene slik:

- ✓ Sektor for administrasjon kr. 447 669
- ✓ Sektor for oppvekst og kultur kr. 3 555 923
- ✓ Sektor for helse og omsorg kr. 10 487 302
- ✓ Sektor for drift og utvikling kr. 611 364

Høsten 2015 ble det også gitt økt ansvar til sektorutvalgene og utvalgslederne, for budsjett 2016. Kommunestyret vedtok at alle sektorene skulle gjøre full gjennomgang av sine tjenester og at det skulle lages nye bemanningsplaner innenfor vedtatte sektorrammer. Bemanningsplanene skulle ta utgangspunkt i tjenestenes behov og bruk av alternative løsninger. På bakgrunn av dette arbeidet har kommunen vedtatt nedbemanning med 32 stillinger i 2016 og 2017. Effekter av nedbemanningen vil komme delvis i 2016 og for fullt fra 2017.

Fylkesmannen legger til grunn at det er opp til det enkelte kommunestyre å fastsette hvilke konkrete tiltak som skal iverksettes for å oppnå økonomisk balanse. Vi er opptatt av at de tiltak som vedtas for å skape balanse i budsjettet er en del av en helhetlig, realistisk og forpliktende plan for å bringe balanse i kommuneøkonomien.

Fylkesmannen ser det som viktig at den økonomiske oppfølgingen gjennom budsjettåret må være tettere og mer å jour enn tilfellet syntes å ha vært i 2015. Vi vil framheve at det i 2016 og fremover vil være spesielt viktig at budsjettoppfølgingen er tett og at økonomirapporteringen gjøres i tide og med god kvalitet. Vi merker oss i denne forbindelse at kommunen har gjennomført opplæring i regnskapsanalyse og regnskapsrapportering for samtlige ledere og at det i tillegg er innført månedlige rapporteringer fra virksomhetsledere til sektorledere og fra sektorledere til Rådmannen.

Kommunen må regelmessig og hyppig vurdere om budsjetttrammene holdes, om tiltakene som er vedtatt har effekt som forutsatt og eventuelle avvik må identifiseres. Tiltak som ikke har effekt som forutsatt i budsjettvedtaket må på et tidligst mulig stadium identifiseres og evt. erstattes med andre tiltak, slik at kravet til et realistisk budsjett overholdes og forpliktende plan for inndekning av underskudd kan følges. Fylkesmannen vil følge dette opp overfor kommunen gjennom året.

Investeringsbudsjett/låneopptak 2016

Investeringsbudsjettet for 2016 ble vedtatt med en samlet ramme på 48,850 mill. kr. iht. budsjettskjema 2A. Av dette er 31,3 mill. kr. investeringer i anleggsmidler, 10 mill. kr. er utlån/forskutteringer, 1,4 mill. kr. er kjøp av aksjer og andeler og 6,15 mill. kr. er avdrag på lån.

Investeringsbudsjettet ble vedtatt finansiert med bruk av lånemidler (38,490 mill. kr.), inntekter fra salg av anleggsmidler (1,4 mill. kr.), mottatte avdrag på utlån og refusjoner (6,15 mill. kr.) samt bruk av bundne investeringsfond (2,810 mill. kr.).

Kassakreditt

Kommunen søkte i brev av 12. januar 2016 om godkjenning av kassakreditt i 2016 på 35 mill. kr. Fylkesmannen godkjente dette i brev av 19. januar 2016.

Videreformidlingslån

Kommunestyret har vedtatt opptak av videreformidlingslån (startlån) på 10 mill. kr. Selv om slike lån i utgangspunktet vil være selvfinansierende, minner vi likevel om at kommunen påfører seg en tapsrisiko på 25 % av lånene som videreformidles. Kommunen anbefales derfor å ta de av Husbanken anbefalte avsetninger til tapsfond.

Låneopptak til finansering av investeringer i anleggsmidler i 2016

Nordreisa kommune søkte i brev av 12. januar 2016 om godkjenning av låneopptak på kr. 38,490 mill. kr. til investeringer i anleggsmidler. I brev av 21. januar 2016 ber kommunen om at det gis snarlig godkjenning av låneopptak på 20 mill. kr. til prosjektet Guleng III. Årsaken til dette er at prosjektet er i slutfasen, og at kommunen derfor har umiddelbart behov for lånemidler for å kunne dekke sine løpende forpliktelser.

Fylkesmannen godkjente i brev av 28. januar 2016 låneopptak til investeringer i anleggsmidler i 2016 på 20 mill. kr. Vi la til grunn at siden det dreide seg om låneopptak til et allerede igangsatt prosjekt kunne vi godkjenne dette selv om det på daværende tidspunkt ikke var gjennomført lovlighetskontroll av årsbudsjettet, og det ikke var klart om kommunen ville følge inndekningsplanen i 2015.

Dette innebærer at det nå gjenstår 18,490 mill. kr. av kommunens vedtatte låneopptak som Fylkesmannen må ta stilling til om det skal gis godkjenning til eller ikke. Dette inkluderer 10 mill. kr. i videreformidlingslån (startlån).

Det kan kun tas opp lån til tiltak som er ført opp i årsbudsjettet. Kravet om at låneformålet skal være ført opp i årsbudsjettet har sammenheng med kravet til budsjettbalanse. Lovens formulering innebærer ikke noe krav om at det enkelte tiltak er spesifisert med særskilt bevilgning, men bare at tiltaket ligger innenfor de investeringsrammer som kommunestyret har vedtatt. Vi har kontrollert at dette kravet er overholdt i Nordreisa kommunes tilfelle. Hvorvidt låneopptaket er til lovpålagte oppgaver eller ikke, har betydning for Fylkesmannens vurderinger. Dessuten må det vurderes i hvilken grad investeringene er nødvendige for kommunen å gjennomføre, sett hen til kommunens økonomiske situasjon, utviklingen den siste tiden og utviklingen fremover iht. vedtatt økonomiplan 2016-2019.

Det har også relevans om investeringene er såkalt selvfinansierende og om det er statlige investeringstilskudd eller rentekompensasjonsordninger mv. knyttet til investeringstiltakene. I det vedtatte investeringsbudsjettet er det ført opp to prosjekter innenfor vann og avløp, med til

sammen 1,530 mill. kr. i låneopptak. Disse investeringene er selvfinansierende ved at kostnadene i sin helhet dekkes gjennom vann- og avløpsgebyrene.

Det er videre et krav at budsjettet må være i samsvar med kommunelovens bestemmelser. Det er også en viktig premiss at konsekvensene av låneopptaket, dvs. renter/avdrag, driftskonsekvenser m.m., er innarbeidet i en balansert og realistisk økonomiplan. I følge økonomiplanen vil rente- og avdragsutgiftene øke fra 30,93 mill. kr. i 2016 til 37,48 mill. kr. i 2019, det vil si en økning på ca. 6,5 mill. kr. eller ca. 21 %. Når en større andel av driftsinntektene må benyttes til å dekke kapitalutgifter, vil det bli mindre til andre formål, for eksempel kommunal tjenesteproduksjon.

Nordreisa kommune har over tid hatt høy lånegjeld, og bør tilstrebe å redusere denne i tiden fremover. I følge økonomiplanen utgjorde den langsiktige lånegjelden pr. utgangen av 2014 494 mill. kr. Av dette er 21,3 % videreformidlingslån i Husbanken og 22,1 % selvfinansierende VAR-lån. 227 mill. kr av den samlede gjelda er på fastrente, mens det resterende er på flytende rente.

Selv om renteøkninger ikke synes nært forestående i dag, bør kommunen ta høyde for dette i økonomiplanen. Selv små økninger i renten vil kunne påvirke kommunens budsjettbalanse, som er svært sårbar i fravær av økonomiske reserver og buffere, og føre til at kommunen ikke klarer å dekke inn underskudd som forutsatt.

Netto lånegjeld pr. 2015 er i henhold til de foreløpige KOSTRA-tallene 91,3 % av brutto driftsinntekter, dvs. 10,4 prosentpoeng over landsgjennomsnittet.

Et sentralt moment i Fylkesmannens lånegodkjenning er om kommunen klarer å følge forpliktende plan for inndekning av underskudd. Vi viser her til avsnittet om forpliktende plan i slutten av brevet.

Etter en samlet vurdering godkjenner Fylkesmannen en ramme for låneopptak i 2016 på 38, 490 mill. kr. til investeringer i anleggsmidler. Dette inkluderer 20 mill. kr. til Guleng III, godkjent av Fylkesmannen 28. januar 2016, samt 10 mill. kr. i videreformidlingslån. Vi legger i denne vurderingen vekt på at kommunens investeringsbudsjett i stor grad består av allerede igangsatte tiltak, selvfinansierende tiltak og tiltak som vil føre til en mer effektiv drift av tjenestene.

Dersom inndekning av underskudd ikke skulle gå som planlagt i 2016, vil det kunne innebære at Fylkesmannen blir vesentlig mer restriktiv når det gjelder godkjenning av låneopptak i 2017.

Økonomiplan 2016-2019

Etter koml. § 44 nr. 3 skal økonomiplanen omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte.

I henhold til koml. § 44 nr. 4, jf. § 46 nr. 6, skal det budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.

Den vedtatte økonomiplanen for 2016-2019 ble utarbeidet i formell balanse i hele perioden. Budsjetterte netto driftsresultat for 2016-2019 er hhv. kr 13 787 488, kr. 11 058 450, kr 11 487 387 og kr. 11 981 899. Dette utgjør hhv. 3,3 %, 2,7 %, 2,8 % og 2,9 % av budsjetterte brutto driftsinntekter. For økonomiplanen sett under ett er netto driftsresultat på 48,3 mill. kr., eller 2,9 % av brutto driftsinntekter.

I økonomiplanperioden 2016-2019 er det lagt inn avsetninger på disposisjonsfond på hhv. 9,075 mill. kr., 6,346 mill. kr., 11,560 mill. kr., og 12,054 mill. kr. Avsetningene til disposisjonsfondet for 2016 ble redusert til 3,787 mill. kr. i sak 24/16 om revidert årsbudsjett (datert 31.mars 2016).

Kommunen viser i budsjett og økonomiplan til at kommunen fortsatt har problemer med den økonomiske kontrollen, og kommunen står fortsatt overfor store økonomiske utfordringer. I årene som kommer vil både pensjonskostnader og lønnsutgifter øke, samt etterspørselen etter helse- og omsorgstjenester. Samtidig går inntektene ned og overføringene i rammetilskuddet dekker ikke de økte behovene.

Lønnsbudsjettet i kommunen utgjør 69 % av totalbudsjettet, og tar man hensyn til de områdene hvor kommunen kjøper tjenester framfor å benytte egne ansatte til å utføre jobben så utgjør andelen 75 %. Ettersom lønnsutgifter utgjør en så stor andel av utgiftene vil det være nødvendig å redusere antall stillinger for at få til en bedre balanse mellom utgifter og inntekter. Fylkesmannen ser det som er skritt i riktig retning når kommunen har vedtatt nedbemanning med 32 stillinger i 2016 og 2017. Kommunen forventer at tiltakene skal ha full effekt fra 2017.

Det er videre positivt at kommunen tar sikte på å bygge opp sitt disposisjonsfond. Kommunen vil slik kunne opparbeide seg et handlingsrom for å ha buffere til å ta uforutsette utgifter, samt bygge opp likviditeten i kommunen.

I budsjett 2016 er det lagt inn store utgifter som tidligere var underbudsjettert, blant annet kjøp av private tjenester innenfor helsesektoren og kjøp av spesialundervisning innenfor sektor for oppvekst og kultur. En realistisk budsjettering er viktig for å ha kontroll med økonomien.

Fylkesmannen forutsetter at kommunen forholder seg til inndekningsplanen som ble godkjent av KMD 31. mai 2016. Dette betyr at kommunen i 2017 må avsette 4,863 mill. kr. til inndekning av underskudd (det er i dag avsatt 4,784 mill. kr.).

Når det gjelder skatt på inntekt og formue og rammetilskudd for 2017-2019, viser vi til at disse størrelsene er holdt nominelt på 2016-nivå. Dette betyr at skjønnsmidlene for 2017-2019 er budsjettert på samme nivå som for 2016. Fylkesmannen understreker at de fylkesvise rammene for skjønnsmidler fastsettes årlig i statsbudsjettet. Fordelingen mellom kommunene er basert på retningslinjer fra KMD, og det er stadige endringer i hvilke kriterier som skal vurderes.

Videre viser vi til de signaler som er gitt av regjeringen mht. kommunenes inntektssystem vedrørende blant annet differensiert kompensasjon for smådriftsulemper, oppdatert kostnadsnøkkel og innretningen av de regionalpolitiske tilskudd, ref. Fylkesmannens brev av 12. mai 2016 vedrørende Kommuneproposisjonen for 2017.

Fylkesmannen har ikke merknader til kommunens vedtak vedrørende økonomiplan 2016-2019 (sak 57/15) når det gjelder balansen i det vedtatte opplegget.

Forpliktende plan for inndekning av tidligere års underskudd

Nordreisa kommune har vært oppført i ROBEK siden 2004. I 2010 godkjente departementet kommunens søknad om forlenget inndekningstid for underskudd fra 2003, 2004, 2007, 2008 og 2009. Kommunen hadde på dette tidspunktet et akkumulert underskudd på 27,92 mill. kr. Etter nytt underskudd i 2014 fikk kommunen på nytt godkjent forlenget inndekningstid 29. mai 2015, akkumulert underskudd var da 10,769 mill. kr.

Etter at departementets siste godkjenning forelå, fikk kommunen et nytt merforbruk i 2015 på kr. 1 978 500. Det samlede underskuddet var pr. utgangen av 2015 på kr. 12 748 161.

Tabellen under oppsummerer kommunens underskudd og viser revidert inndekningsplan godkjent av KMD 31. mai 2016. Ny inndekningsplan er utvidet med ett år i forhold til forrige godkjente inndekningsplan.

Underskudd fra år	Opprinnelig underskudd	Inndekning av underskudd				Resterende underskudd pr. 31.12.2015	Revidert inndekningsplan for Nordreisa kommune- godkjent av KMD 31. mai 2016.		
		2006	2011	2012	2013		2016	2017	SUM
2003	10 647 670	6 182 491	4 465 179			0			
2004	8 538 733		3 214 416	5 324 317		0			
2007	2 430 769			2 262 113	168 656	0			
2008	8 094 536				7 473 370	621 166	621 166		621 166
2009	4 346 893					4 346 893	4 346 893		4 346 893
2010	5 332 559					5 332 559	2916941	2 415 618	5 332 559
2014	469 043					469 043		469 043	469 043
2015	1 978 500					1 978 500		1 978 500	1 978 500
SUM	39 860 203	6 182 491	7 679 595	7 586 430	7 642 026	12 748 161	7 885 000	4 863 161	12 748 161

I denne inndekningsplanen legges det til grunn at resterende underskudd fra 2008 og 2009 dekkes i sin helhet i 2016 (innen henholdsvis 8 og 7 år) mens underskuddene fra 2010, 2014 og 2015 dekkes i sin helhet innen 2017 (innen henholdsvis 7, 3 og 2 år).

Departementets godkjente inndekningsplan datert 31. mai 2016 innebærer at kommunen vil kunne meldes ut av ROBEK i 2018 dersom inndekning av underskudd blir i henhold til planen. Fylkesmannen vil i 2016 følge opp kommunens økonomiske utvikling ved gjennomgang av kommunens økonomirapporter og budsjettreguleringer, samt løpende

kontakt med kommunen. Det vil avholdes ROBEK-møte på høsten i forbindelse med kommunens arbeid med budsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020.

I medhold av kommuneloven § 60 nr. 2, jf. delegasjonsfullmakt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, fatter Fylkesmannen følgende

vedtak

Fylkesmannen stadfester Nordreisa kommunes vedtak om årsbudsjett 2016 i sak 57/15.

Kommunestyret kan påklage Fylkesmannens vedtak til Kommunal- og moderniseringsdepartementet innen seks uker.

I medhold av kommuneloven § 60 nr. 1, jf. delegasjonsfullmakt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, fatter Fylkesmannen følgende

vedtak

Fylkesmannen godkjenner en ramme for låneopptak i 2016 på 38,490 mill. kr. til investeringer i anleggsmidler. Dette inkluderer 20 mill. kr. til Guleng III, godkjent av Fylkesmannen 28. januar 2016, samt 10 mill. kr. i videreformidlingslån.

Kommunestyret kan påklage Fylkesmannens vedtak til Kommunal- og moderniseringsdepartementet innen seks uker.

Etter fullmakt

Jan-Peder Andreassen
kommunaldirektør

Marianne Winther Riise
seniorrådgiver

Kopi til:
KomRev NORD Sjøgata 3 9405 HARSTAD

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

Fra: Emely Bertelsen (emely.bertelsen@komrevnord.no)

Sendt: 03.06.2016 14:40:47

Til: Post Nordreisa

Kopi: Anne-Marie Gaino; Rita Toresen; Audun Haugan (audun@k-sek.no)

Emne: Oppsummeringsbrev - årsregnskapet 2015

Vedlegg: Utg 543 Oppsummeringsbrev 2015.pdf

Hei

Vedlagt sendes oppsummeringsbrev for Nordreisa kommunes årsregnskap 2015. Brevet sendes kun pr. e-post til dere.

Med hilsen

Emely Bertelsen

revisor

KomRev NORD IKS

Vestregata 33, 9008 TROMSØ

Tlf.: 77 60 05 06, Mobiltlf.: 41 61 35 76

<http://www.komrevnord.no>

Nordreisa kommune v/Rådmannen
Postboks 174
9156 STORSLETT

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler:	Telefon:	Dato:
	543/EB	Emely Bertelsen emely.bertelsen@komrevnord.no	77 60 05 06	3.6.2016

OPPSUMMERING ÅRSREGNSKAPET 2015

Vår revisjon av årsregnskapet for 2015 ble avsluttet med revisjonsberetning avgitt 2.5.2016. Gjennom revisjonen fremkom noen forhold som ikke påvirket konklusjonen i revisjonsberetningen, men som kan være et grunnlag for oppfølging av regnskapet 2016.

Noter

Anleggsmidler (note 8) mangler opplysninger om anskaffelseskost.
Pensjon (note 2) skal ha opplysninger om bruk av premiefondet (nytt fra 2014).
Opplysninger om og overføringer til/fra interkommunale samarbeid der kommunen er hovedkontor mangler.
Postene i regnskapet skal ha henvisning til den aktuelle note.

Vi henviser til Kommunal regnskapsstandard (KRS) nr 6 – *Noter og årsberetning*.

Kvalitetssikring av regnskapet

Ved avstemming av balansepostene i årsregnskapsdokumentet skal det vedlegges dokumentasjoner til de avstemte postene. For å unngå at revisor må innhente disse i etterkant, ber vi om at dette er på plass i avstemmingspermene når årsregnskapet leveres revisjonen. Dette gjelder i hovedsak fordringer og bundne fond.

Kommunen er frivillig registrert for utleie av bygg til andre ihht merverdiavgiftsloven § 2-3. *Frivillig registrering*. I hht forskrift til merverdiavgiftsloven til § 2-3-2. *Registrerings- og dokumentasjonsplikt mv. for utleiende av bygg eller anlegg*, punktene (1) – (4) fremgår det hvilke dokumentasjoner som skal foreligge om bl.a. disponering og bruk av arealene. Slike dokumentasjoner har revisjonen ikke fått fremlagt, men vi forutsetter at kommunen har disse tilgjengelig ved eventuell forespørsel. Vi ber kommunen innarbeide disse dokumentasjonene til årsoppgjøret i hht merverdiavgiftsforskriftens bestemmelser.

Budsjett og budsjettreguleringer

Revisjonen har omtalt budsjettavvik i revisjonsberetningen 2015. Gjennom revisjonen har vi sammenlignet noen poster i regnskapet 2015 i forhold til budsjett og regnskap/budsjett 2014. På en del poster er budsjettene nedjustert i forhold til regnskap/budsjett 2014 mens kostnadene på disse postene likevel er de samme som for 2014 og i flere tilfeller høyere. For å kunne bruke budsjettet som et styringsredskap er det viktig at det er realisme i budsjettallene.

Ved budsjettreguleringer gjennom året vil vi anbefale at budsjettskjemaene 1A, 1B, 2A og 2B innarbeides i budsjettreguleringssakene til kommunestyret, slik at det ikke blir tvil om hvilket

Besøk- og postsadresse:	Avdelingskontor:	Telefon:	Organisasjonsnummer:
Sjøgt 3 9405 HARSTAD www.komrevnord.no	Tromsø, Finnsnes, Narvik, Sortland, Storslett, Sjøvegan post@komrevnord.no	77 04 14 00	986 574 689

budsjett som er vedtatt. Revisjonen er pålagt å gjøre kontroller på dette området og i revisjonsberetningen skal vi blant annet bekrefte følgende: «*at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet i det alt vesentligste er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett*». Det betyr at opprinnelig budsjett må stemme mot kommunestyrets vedtatte budsjett, samt at budsjettreguleringene enkelt må kunne la seg spore fra vedtak til linjen i regnskapsskjemaet som påvirkes. Vi ber kommunen vurdere hvordan dette kan dokumenteres for revisor på en best mulig måte slik at det er mulig å ivareta det forskriftsbestemte kravet på dette punktet.

Anleggsregister – Balansekontoeer Anlegg

Kontoene 224080002 *Aktivering anlegg 10 år*, konto 224080003 *Aktivering anlegg 20 år* og konto 227080003 *Aktivering anlegg tomter* pr 31.12.15 avviker fra saldoene i anleggsregisteret.

Avskrivning er feilaktig gjort med kr 176 884 også i 2015 på et anlegg som ikke eksisterer i balansen. Dette vil påvirke beregningen av minste tillatte avdrag i 2016. Korrigering må foretas. Avvikene gjelder manglende oppdatering i anleggsmodulen. Anleggsmodul og balanseregnskap skal samsvare pr. 31.12.

Pensjon – premieinnbetaling

Vi har heller ikke i 2015 mottatt kommunens avstemming av innbetalt premie i regnskapet mot aktuarberegningenes opplysninger om innbetalt premie. Vi ber om at kommunen etablerer denne avstemmingen som en del av dokumentasjonene til årsoppgjøret.

Bruken av premiefondet skal krediteres funksjon 173 og debiteres de ulike tjenestefunksjonene.

Bundne driftsfond

Kommunen har fortsatt ikke tilfredsstillende dokumentasjoner på endel balanseposter for kontogruppe 51 *Bundne driftsfond*. Disse kontoene skal på lik linje med andre balansekontoeer være avstemt og det skal foreligge dokumentasjoner på hvorfor midlene er avsatt. Til regnskapsavslutningen pr. 31.12.2016 forventer vi at samtlige bundne driftsfond er dokumentert. Bundne fond som ikke kan dokumenteres, bør inntektsføres.

Selvkost

Det foreligger noen beregningsfeil i selvkostoppsettene for vann og avløp. Disse kan korrigeres i regnskapet 2016. For begge områdene er det heller ikke beregnet renter av overskudd i 2015 med halvårsvirkning slik bestemmelsene tilsier. Totalt utgjør feilene manglende avsetning til fond kr 47 492.

Det føres ikke memoriakonto for underskudd (feiing). Dette kan gjøres for å følge med eventuelle underskudd på selvkostområdene i regnskapet.

Tapsavsetning

Det avsettes ikke til eventuelle fremtidige tap på utestående fordringer. Vi anbefaler kommunen å foreta tapsavsetning i 2015. Jf vurderingsreglene om verdsetting av omløpsmidler.

Aksjer og Andeler:

Det foreligger ikke dokumentasjoner for bokførte aksjer og andeler i årsoppgjøret. Totalt bokført på kontoene 2 21 står kr 12,5 mill, herav EK-innskudd KLP kr 11,6 mill. Vi ber om at

det fremskaffes dokumentasjoner på aksjene og andelene. Dette er en del av dokumentasjonen som skal foreligge i årsoppgjøret.

Vi håper Nordreisa kommune ser på oppsummeringen som et positivt bidrag til at årsoppgjøret for 2016 kan gjennomføres på en effektiv og tilfredsstillende måte.

Vi ber om skriftlig tilbakemelding innen 3.7.2016.

Svar sendes: KomRev NORD IKS, Vestregata 33, 9008 TROMSØ.

Med hilsen

Emely Bertelsen
revisor

Gjenpart: Nordreisa kommune, økonomiavdelingen
Kontrollutvalget i Nordreisa kommune

Nordreisa kommune

Service- og personaltjenester

SMIOS-Støttesenter mot incest og seksuelle
overgrep, Troms
Pb 1231
9292 TROMSØ

Deres ref:	Vår ref (bes oppgitt ved svar):	Løpenr.	Arkivkode	Dato
	2015/1954-8	7780/2016	223	29.09.2016

Tilbakemelding på deres anke på avslag om tilskudd til drift av SMISO

Viser til deres brev av 2.8.16 der dere anker på avslaget dere har fått etter politisk behandling i Nordreisa formannskap i møte 21.1.16

Saken ble behandlet 21.1.16 i sak 4/16 av Nordreisa formannskap, og melding om dette vedtaket ble sendt dere pr brev 2.2.16.

Saksprotokoll i Nordreisa formannskap - 21.01.2016

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Anken og søknaden fra Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep Troms (Smiso) avslås.

Nordreisa kommune har ikke avsatt midler til slike formål på budsjettet for 2016 eller kommunens økonomiplan for 2016-2019.

Vedtaket om avslag kan ikke påklages og er endelig.

Til orientering vil deres anke ikke bli behandlet på nytt. Vedtaket fra Nordreisa formannskap av 21.1.16 kan ikke påklages og er endelig.

Med vennlig hilsen

Ellinor Anja Evensen
sak- og arkivleder

Dette dokumentet er produsert elektronisk, og har derfor ingen signatur.

Postadresse:
Postboks 174, N- 9156 Storslett
E-post:
postmottak@nordreisa.kommune.no

Besøksadresse:
Sentrum 17
Internett:
www.nordreisa.kommune.no

Telefon: + 47 77 58 00 00
Telefaks: + 47 77 77 07 01

Bankkonto: 4740.05.03954
Org.nr: 943 350 833

Interne kopi mottakere:
Øyvind Evanger, Ordfører

Referat sak til Nordreisa kommunestyre

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
46/16	Nordreisa formannskap	06.10.2016
	Nordreisa kommunestyre	

Tertialrapport 2.tertial 2016

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommunes budsjettkontroll tas til etterretning.

Det viktig at sektorene gjør nødvendige tiltak for å holde budsjettbalansen, da det verken finnes reserver i kommunens budsjett eller ekstraordinære inntekter til inndekning av merforbruk i sektorene.

Saksopplysninger

Det er gjennomført en budsjettkontroll for 2.tertial i 2016. Regnskap og budsjett for 2.tertial er hentet ut fra økonomisystemet Agresso for analyse.

Postene i budsjettet er ikke periodisert, men satt i sin helhet inn på første periode av året, slik at totalt budsjett følger med hele tiden. Dette gjelder både inntekter og utgifter.

Per 2.tertial skal forbruket ligge på 63,6 % for lønnsutgifter for å være innenfor budsjettet. På øvrige utgifter og inntekter skal forbruket ligge på 66,7 % for å være innenfor budsjettet.

Pensjon er skilt ut på egen linje og er ikke med i lønn inkl. sosial utgifter. På pensjon skal forbruket ligge på 66,7 % for å være innenfor budsjett. Denne tertialoversikten viser regnskapsførte inntekter og utgifter i forhold til totalbudsjettet. Kolonnen "avvik" viser det som står i regnskapssystemet beregnet ut fra differansen mellom forbruks % på budsjett og faktisk forbruks % i regnskapet for 1.tertial. Kolonnen "reelt avvik" viser det faktiske avviket etter at vi har korrigert for periodisering av budsjett og regnskapstall. Årsaken til avvikene forklares under hver sektor.

PP-tjenesten er holdt utenfor da denne er interkommunalt samarbeid. Kommunen betaler en andel på dette som er med i driften. Prosjekter holdes også utenfor da disse ikke er en del av selve drifta, men som finansieres med diverse tilskudd. Det gjøres heller ikke en avviksanalyse

av sektor 5 – Selvkost, da denne sektoren er selvfinansiert. Denne sektoren er også holdt utenfor oversikten av total drift.

Total oversikt sektor 1-8 for 2.tertial 2016

1 Sektor for administrasjon	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	6 971 986	11 456 728	60,85	-314 493	-314 493
Pensjon	1 304 662	2 041 885	63,89	-57 275	-57 275
Øvrige utgifter	9 035 076	12 236 789	73,84	873 138	-102 789
Inntekter	-268 593	-1 222 165	21,98	546 591	-69 853
Totalt avvik sektor 1	17 043 130	24 513 237	69,53	1 047 960	-544 411
2 Sektor for oppvekst og kultur	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	51 221 549	82 639 522	61,98	-1 337 187	-1 337 187
Pensjon	7 975 548	11 414 195	69,87	362 280	362 280
Øvrige utgifter	22 342 753	36 940 948	60,48	-2 296 860	2 610 230
Inntekter	-9 820 204	-13 174 233	74,54	-1 032 991	-1 369 991
Totalt avvik for sektor 2	71 719 645	117 820 432	60,87	-4 304 758	265 332
3 Sektor for helse og omsorg	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	68 652 825	108 908 295	63,04	-612 851	-612 851
Pensjon	13 038 885	20 071 582	64,96	-348 860	-348 860
Øvrige utgifter	22 213 582	39 259 206	56,58	-3 972 309	-464 420
Inntekter	-11 904 671	-51 134 400	23,28	22 201 974	1 043 596
Totalt avvik for sektor 3	92 000 621	117 104 683	78,56	17 267 954	-382 535
6 Drift og utvikling	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	14 017 691	23 985 638	58,44	-1 237 175	-1 237 175
Pensjon	2 848 421	4 564 830	62,40	-196 321	-196 321
Øvrige utgifter	13 107 334	23 575 145	55,60	-2 617 288	-115 140
Inntekter	-7 478 195	-14 822 132	50,45	2 408 167	-1 108 659
Totalt avvik sektor 6	22 495 250	37 303 481	60,30	-1 642 617	-2 657 295
7 Skatter og rammetilskudd	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Driftsinntekter	-210 693 002	-321 630 800	65,51	3 834 742	-
Totalt avvik sektor 7	-210 693 002	-321 630 800	65,51	3 834 742	-
8 Renter og avdrag	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Øvrige utgifter	16 421 452	35 942 946	45,69	-7 552 493	-750 000
Driftsinntekter	-1 496 816	-12 588 447	11,89	6 899 678	700 000
Totalt avvik sektor 8	14 924 636	23 354 499	63,90	-652 815	-50 000
Sum drift sektor 1 til 8	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	140 864 050	226 990 183	62,06	-3 501 706	-3 501 706
Pensjon	25 167 516	38 092 492	66,07	-240 177	-240 177
Øvrige utgifter	83 120 196	147 955 034	56,18	-15 565 812	1 177 881
Inntekter	-241 661 481	-414 572 177	58,29	34 858 161	-804 907
Totalt avvik sektor 1-8	7 490 280	-1 534 468	-488,14	15 550 466	-3 368 909

1 Sektor for administrasjon

Oversikt for sektoren:

1 Sektor for administrasjon	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	6 971 986	11 456 728	60,85	-314 493	-314 493
Pensjon	1 304 662	2 041 885	63,89	-57 275	-57 275
Øvrige utgifter	9 035 076	12 236 789	73,84	873 138	-102 789
Inntekter	-268 593	-1 222 165	21,98	546 591	-69 853
Totalt avvik sektor 1	17 043 130	24 513 237	69,53	1 047 960	-544 411

Fortegn på avvikskolonnen: - merinntekt/mindreforbruk, + mindreinntekt/merforbruk

De viktigste forklaringene til avvikene er:

- Lønn inkl. sosiale utgifter, pensjon og refusjon sykelønn:
 - Mindreforbruk på lønn kr 0.372 mill.
 - Refusjon sykelønn utgjør kr 0.135 mill., få vikarer leies inn
 - Merforbruk politisk utvalg per 1.halvår kr. 0.042 mill.
 - Nedtrekk for sektor 1 på kr 0.366 mill. er inkl. i avviksberegningen
- Øvrige utgifter:
 - Mindreforbruk på øvrige utgifter kr 0.103 mill.
 - Merforbruk på Telefon/linje/samband utgjør kr 0.117 mill.
 - Merforbruk EDB utstyr kr 0.163 mill.
 - Mindreforbruk på Drift/Service/Rep. avtaler kr 0.211 mill.
- Inntekter:
 - Merinntekt på kr 0.070 mill.
 - Merinntekt IKT avtale Halti kr. 0.061 mill.

2 Sektor for oppvekst og kultur

Oversikt for sektoren:

2 Sektor for oppvekst og kultur	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	51 221 549	82 639 522	61,98	-1 337 187	-1 337 187
Pensjon	7 975 548	11 414 195	69,87	362 280	362 280
Øvrige utgifter	22 342 753	36 940 948	60,48	-2 296 860	2 610 230
Inntekter	-9 820 204	-13 174 233	74,54	-1 032 991	-1 369 991
Totalt avvik for sektor 2	71 719 645	117 820 432	60,87	-4 304 758	265 332

Fortegn på avvikskolonnen: - merinntekt/mindreforbruk, + mindreinntekt/merforbruk

De viktigste forklaringene til avvikene er:

- Lønn inkl. sosiale utgifter, pensjon og refusjon sykelønn:
 - Mindreforbruk på lønn kr 0.975 mill.
 - Sykelønnsrefusjoner utgjør kr 4.070 mill. – kostnad sykevikarer utgjør kr 2.763 mill.
 - Merforbruk på overtid kr 0.219 mill.
 - Merforbruk ferievikarer, vikar annet fravær og ekstrahjelp kr. 0.432 mill.
 - Merforbruk godtgjøringer i barnevernet kr 0.166 mill.
 - Mindreforbruk introduksjonsstønad kr 0.193 mill.
 - Nedtrekk for sektor 2 på kr 4.756 mill. er inkl. i avviksberegningen.

- Øvrige utgifter:
 - Merforbruk på øvrige utgifter på kr 2.610 mill.
 - Tap på fordringer kr 0.527 mill. pga. avslag refusjonskrav hos NAV
 - Familiesenteret har et merforbruk på kr 0.223 mill. pga. store utbetalinger til krisesenteret og brannsikkert arkivskap
 - Barnevernet har merforbruk på kr 0.487 mill. hvorav 0.373 mill. er tap på fordringer
 - Kost og km godtgjøring har et merforbruk på kr 0.188 mill., noe forventes refundert
 - Flyktningetjenesten har et merforbruk på kr 0.597 mill. pga. sesongmessige variasjoner
 - Tilskudd private barnehager har et merforbruk på kr 0.182 mill.
- Inntekter:
 - Merinntekt på kr 1.033 mill.
 - Voksenopplæring har mottatt kr 1.120 mill. i merinntekter i tilskudd til norskopplæring på asylmottaket
 - Kultur har merinntekt på refusjoner kr 0.293 mill. og merinntekt på diverse salgsinntekter (billett/leie/kiosk/div. salg) kr 0.428 mill.

3 Sektor for helse og omsorg

Oversikt for sektoren:

3 Sektor for helse og omsorg	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	68 652 825	108 908 295	63,04	-612 851	-612 851
Pensjon	13 038 885	20 071 582	64,96	-348 860	-348 860
Øvrige utgifter	22 213 582	39 259 206	56,58	-3 972 309	-464 420
Inntekter	-11 904 671	-51 134 400	23,28	22 201 974	1 043 596
Totalt avvik for sektor 3	92 000 621	117 104 683	78,56	17 267 954	-382 535

Fortegn på avvikskolonnen: - merinntekt/mindreforbruk, + mindreinntekt/merforbruk

De viktigste forklaringene til avvikene er:

- Lønn inkl. sosiale utgifter, pensjon og refusjon sykelønn:
 - Mindreforbruk på kr 0.962 mill.
 - Sykelønnsrefusjoner utgjør kr 5.112 mill. – kostnad sykevikarer utgjør kr 3.703 mill.
 - Merforbruk overtid kr. 0.349 mill.
 - Mindreforbruk vikar annet fravær og ekstrahjelp kr 0.436 mill.
 - Merforbruk ferievikarer kr 0.666 mill., denne posten vil jevne seg ut da hovedferien er innenfor 2.tertial.
 - DMS har et merforbruk på kr. 0.199 mill.
 - Kvalifiseringsstønad har et mindreforbruk på kr 0.092 mill., men rapporteres fra leder at dette kan snu fort avhengig av brukernes lovmessige rettigheter
 - Nedtrekket for sektor 3 på kr 11.904 mill. er inkl. i avviksberegningen.
- Øvrige utgifter:

- Mindreforbruk på kr 0.464 mill.
 - Mindreforbruk økonomisk sosialhjelp kr 0.242 mill.
 - Merforbruk dagtilbud funksjonshemmede kr 0.437 mill., dette er en lovpålagt oppgave og helse- og omsorgsutvalget har vedtatt at det man sparer inn på andre områder skal dekke inn merforbruket her
 - Avregning medfinansiering behandling og utskrivningsklare pasienter, ingenting betalt hittil i 2016, andel 1. og 2. tertial av budsjett utgjør kr 0.667 mill.
 - Merforbruk overførsel legehonorar kr 0.371 mill.
 - Merforbruk mat og drikkevarer på kjøkkenet kr 0.325 mill., i flg. leder har det ikke vært foretatt prisjustering på mat og drikkevarer på flere år.
 - Medisiner og medisinsk forbruksvarer har merforbruk på kr 0.097 mill.
- Inntekter:
 - Mindreinntekt kr 1.044 mill.
 - Mindreinntekt ressurskrevende tjenester er budsjettregulert med en reduksjon på 4 mill., men stabsleder rapporterer på et anslag som gir en ytterligere reduksjon på 0.933 mill. for denne perioden
 - Mindreinntekt på egenandeler og matpenger på kr 0.211 mill.

6 Sektor for drift og utvikling

Oversikt for sektoren:

6 Drift og utvikling	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	14 017 691	23 985 638	58,44	-1 237 175	-1 237 175
Pensjon	2 848 421	4 564 830	62,40	-196 321	-196 321
Øvrige utgifter	13 107 334	23 575 145	55,60	-2 617 288	-115 140
Inntekter	-7 478 195	-14 822 132	50,45	2 408 167	-1 108 659
Totalt avvik sektor 6	22 495 250	37 303 481	60,30	-1 642 617	-2 657 295

Fortegn på avvikskolonnen: - merinntekt/mindreforbruk, + mindreinntekt/merforbruk

De viktigste forklaringene til avviket på utgiftene er:

- Lønn inkl. sosiale utgifter, pensjon og refusjon sykelønn:
 - Mindreforbruk på kr 1.433 mill.
 - Sykelønnsrefusjoner utgjør kr 1.245 mill. – kostnad sykevikarer utgjør kr 0.897 mill.
 - Mindreforbruket er fordelt på de fleste avdelingene innenfor sektoren
 - Merforbruk overtid kr 0.608 mill. pga. sesongmessige variasjoner
 - Merforbruk lønn beredskap 0.286 mill.
 - Nedtrekket for sektor 6 på kr 0.581 mill. er inkl. i avviksberegningen.
- Øvrige utgifter:
 - Mindreforbruk på kr 0.115 mill.:
 - Mindreforbruk brøyting kr 0.803 mill., her er det sesongmessige variasjoner, og det forventes at denne posten vil bli brukt opp.
 - Merforbruk strøm kr 0.439 – sesongmessige variasjoner
 - Mindreforbruk på kommunale eiendomsgebyrer kr 0.105 mill.

- Inntekter:
 - Merinntekter på kr 1.109 mill.
 - Merinntekt på husleie fra svømmehallen og idrettshallen kr 0.127 mill
 - Merinntekt havn kr 0.331 mill.
 - Merinntekt byggesaksgebyrer og gebyr kart og oppmåling kr 0.216 mill. – hovedsesong vår og høst, forventes å jevne seg ut
 - Merinntekt på div. salgs- og billettinntekter, kr 0.280 mill.

7 Skatt og rammetilskudd

Oversikt for sektoren:

7 Skatter og rammetilskudd	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Driftsinntekter	-210 693 002	-321 630 800	65,51	3 834 742	-
Totalt avvik sektor 7	-210 693 002	-321 630 800	65,51	3 834 742	-

Fortegn på avvikskolonnen: - merinntekt/mindreforbruk, + mindreinntekt/merforbruk

Budsjettet er bygget på prognoser for skatteinntekter og statlige tilskudd på bakgrunn av KS prognosemodell.

- Skatt på inntekt og formue og statlig rammetilskudd er i henhold til KS sin prognosemodell.
- Eiendomsskatten er fakturert frem til ut september. Det er ingen avvik i forhold til budsjett.

8 Renter og avdrag

Oversikt for sektoren:

8 Renter og avdrag	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Avvik	Reelt avvik
Øvrige utgifter	16 421 452	35 942 946	45,69	-7 552 493	-750 000
Driftsinntekter	-1 496 816	-12 588 447	11,89	6 899 678	700 000
Totalt avvik sektor 8	14 924 636	23 354 499	63,90	-652 815	-50 000

Fortegn på avvikskolonnen: - merinntekt/mindreforbruk, + mindreinntekt/merforbruk

- Sektoren har samlet sett ett mindreforbruk på kr 0.050 mill.
 - Nordreisa kommune får ikke utbytte, og det ble budsjettregulert i KST i juni.
 - Differansen i renteutgiftene skyldes periodiseringsfeil da vi betaler få terminer.
 - Differansen i pensjonene skyldes periodisering, da denne ikke kommer før i desember.

Totalt avvik sektor 1-8

Sum drift sektor 1 til 8	Regnskap	Budsjett	Forbruk i %	Awik	Reelt avvik
Lønn inkl sos utg og ref sykelønn	140 864 050	226 990 183	62,06	-3 501 706	-3 501 706
Pensjon	25 167 516	38 092 492	66,07	-240 177	-240 177
Øvrige utgifter	83 120 196	147 955 034	56,18	-15 565 812	1 177 881
Inntekter	-241 661 481	-414 572 177	58,29	34 858 161	-804 907
Totalt avvik sektor 1-8	7 490 280	-1 534 468	-488,14	15 550 466	-3 368 909

Vurdering

Nordreisa kommune har per 2.tertial 2016 et mindreforbruk på kr 3.369 mill. Det er mindreforbruk på kr 3.742 mill. på lønnspostene og pensjon inkl. sykelønnsrefusjoner. Øvrige utgifter har et merforbruk på kr 1.178 mill. Inntektene har en merinntekt på kr 0.805 mill.

Sektor for oppvekst og kultur står for et merforbruk på kr 0.265 mill. Hovedutfordringen her ligger på merforbruket hos barnevernet og sosiale bidrag til flyktninger. Det er også tapsført tap på fordringer pga. avslag på refusjoner fra NAV.

Helsesektoren har et mindreforbruk på kr 0.383 mill. Besparselsen per 2. tertial kommer fra mindreforbruk på lønn, samt mindreforbruk på øvrige utgifter. Fra øvrige utgifter er det betaling av utskrivningsklare pasienter, samt utbetaling av økonomisk sosialhjelp som har mindreforbruk. Det er anslått ytterligere mindreinntekter på ressurskrevende tjenester enn det som er budsjettert med og gjort budsjettreguleringer på.

Drift og utvikling er ny sektor fra 2016. De har per 2.tertial et mindreforbruk på 2.657 mill. Besparselsen per 2. tertial kommer fra mindreforbruk på lønn. Mindreforbruk på øvrige utgifter og merinntekter er styrt av sesongmessige variasjoner. Det forventes at noen av disse vil jevne seg ut i løpet av året. Det er merinntekter fra havn og diverse salgs- og billettinntekter innenfor sektoren.

Skatteinntektene er høyst usikre ettersom de påvirkes av nasjonale tall, men anslaget er at det vil bli i henhold til KS sin prognosemodell.

Renter og avdrag har samlet sett ett mindreforbruk på kr 0.050 mill. Rente- og avdragsutgifter gir ca kr 0.750 mill. i mindreforbruk, og renteinntektene gir mindreinntekter på kr 0.700 mill.

Kommunen har et stramt budsjett i 2016, noe som er nødvendig med hensyn til avtale med KRD om nedbetaling av ROBEK gjelden. Dette gir kommunen utfordringer med hensyn til uforutsette utgifter og inndekning av disse. Det viktig at sektorene gjør nødvendige tiltak for å holde budsjettbalansen, da det verken finnes reserver i kommunens budsjett eller ekstraordinære inntekter til inndekning av merforbruk i sektorene.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
47/16	Nordreisa formannskap	06.10.2016

Forespørsel om salg av eiendom gnr 65/23

Vedlegg

1 Kart gnr 65/23

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommune selger ikke gnr 65, bnr 23 til Øyåd AS.

For å imøtekomme behovet som Øyåd AS har til lagerplass og kai, vil Nordreisa kommune kunne tilby at de på gnr 65, bnr 23 kan etablere en flytebrygge som ved behov må kunne flyttes midlertidig, samt at rederiet kan sette opp et lager som på sikt må kunne fjernes. Brygga og lageret må ikke være til hinder for ilandføring, lagring og transport av gods fra den etablerte betongkaia. Dette gjøres i henhold til en leieavtale.

Saksopplysninger

Øyåd AS v/Øystein Jensen, adr Klubbenesveien 16, 9151 Storslett ønsker å kjøpe eiendommen gnr 65, bnr 23 som Nordreisa kommune eier og som ligger på Klubbenes, se vedlagte kart.

Øystein Jensen skriver i sin henvendelse at Øyåd AS er et fiskebåtrederi som drifter fra Oksfjord/Klubbenes. De har hatt lagerplass i gammelfiskebruket på Klubbenes, men det er nå solgt og de må flytte ut utstyret de har hatt der. De ønsker å kjøpe eiendommen gnr 65/23 av kommunen for å kunne sette opp et lagerbygg der, samt sette opp en liten kaistubbe for å ta på land utstyr fra båten. Rederiet har planer om å utvide driften med en båt og kvote til.

Vurdering

Ytterst på gnr 65, bnr 23 ligger en betongkai som i enkelte sammenhenger er blitt brukt til ilandføring av elementer/gods som er for høy/bred/tung til å kunne fraktes over Storslett bru, som f.eks transformatorstasjon til Vinnelys.

Dette er den eneste muligheten vi har i kommunen til å ta i land utstyr som ikke kan tas over Storslett bru. Hvis Nordreisa kommune selger eiendommen og får eventuelle tinglyste rettigheter til bruk av brygga og veien, kan eiendommen likevel på sikt selges videre og det kan bli konflikter mellom kommunen og framtidig eiere. Nordreisa kommune bør fortsatt eie denne eiendommen for å kunne ha fri adgang til området uten å måtte forholde seg til andre grunneiere. Det er stor usikkerhet om omfanget av framtidig bruk av kaia og området rundt, og det er vanskelig å kunne sikre dette gjennom avtaler.

For også å kunne imøtekomme Øyåd AS sitt behov for kai og lagerplass i næringssammenheng vil Nordreisa kommune kunne tilby å leie plass til en flytebrygge som må kunne flyttes midlertidig hvis det skulle være behov for det i forbindelse med ilandføring av gods som kan skade brygga. I tillegg kan Øyåd AS sette opp et lagerbygg på egnet plass og så pass langt unna veien at det ikke kommer til skade og hinder ved transport av stort gods langs veien. Lagerbygget kan ikke være av permanent karakter, det vil si at det kan være en plast- eller stålhall som på sikt kan demonteres og fjernes hvis rederiet opphører eller flytter sin drift. Siden dette er i næringssammenheng, vil leievilkårene være de samme som i Sørkjosen havn, det vil si vederlagsfritt.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
48/16	Nordreisa formannskap	06.10.2016

Avtaleskjønn - reguleringsplan Lunde

Henviſning til lovverk:

Vedlegg
1 Skjønn

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommune vil ikke anke Nord Troms tingrett sin dom av 8. september 2016 angående erstatning for areal ervervet innen reguleringsplan Lunde.

Saksopplysninger

Nordreisa kommune vedtok områdereguleringsplan for området Lunde 26. mars 2015. Lunde ligger sentralt på Storslett i Nordreisa kommune. Planbestemmelsene for reguleringsplanen angir følgende om formålet for områdereguleringen:

Formålet med områdereguleringen er å regulere inn ny hovedvei til Moan skole, ny tilførselsvei til Lundeveien og Kroken, parkeringsmuligheter ved Nordreisa kirke og Moan skole, samt trafikkareal og gymsal i tilknytning til Moan skole. Planen skal også legge til rette for et nytt boligfelt på Lundejordet, utvidelsesareal i tilknytning til Kirkebakken barnehage og tilrettelegge to arealer i tilknytning til helse- og omsorgstjenester.

Nordreisa kommune ønsket å ta i bruk arealene avsatt til offentlige formål raskt, og fattet derfor vedtak om ekspropriasjon 26. mars 2015.

Kommunen og grunneiere gjennomførte flere forhandlingsmøter for å komme fram til enighet om kjøp av arealer. Det var enighet om at kommunen kunne få kjøpe arealet, men det ble ikke oppnådd enighet om pris.

Den 11. desember 2015 inngikk Nordreisa kommune og grunneierne skjønnsavtale, hvor følgende fremgår om ervervets omfang i avtalens punkt 3:

3.1 Nordreisa kommune erverver fra gnr 52, bnr Ifølgende areal i samsvar med

reguleringsplankartet: SV 3, SV 4, SAA 2, SAA 3, SAA 4, SAA 5, SAA 6, SPA 2, GF 1, BAT 2, SGS 4, GN 1, deler av SV 5 og BU 1.

3.2 Dertil erverves et areal på 12,03 da beliggende nordøst for planområdet og avsatt til LNF-område i kommuneplanen. Arealet fremgår av samme reguleringsplankart og avståelsen tas med i samsvar med grunneiernes ønske.

3.3 Samlet areal som omfattes av denne avtale utgjør 62,22 da, hvorav 50,19 da ligger innenfor reguleringsplanens planområde. Det resterende erverves etter avtale mellom partene.

Det følger av avtalens punkt 2 at erstatningsoppgjøret for avståelsen av ovennevnte areal skal fastsettes ved avtaleskjønn, jf skjønnsprosessloven § 4 første ledd. Partene avtalte videre at Nordreisa kommune kunne ta arealene i bruk umiddelbart mot å svare avsavnsrente fra tidspunktet arealet rent faktisk ble tatt i bruk.

Begjæring om skjønn ble sendt inn 24.desember 2015. Skjønnsforretning ble avholdt 9. august 2016 i Nordreisa. For Nordreisa kommune møtte ordfører Øyvind Evanger og sektorleder Dag Funderud, som begge avga forklaring. For grunneierne møtte Tor Gunnar Lunde og Solveig Einevoll. Disse avga ikke forklaring. Det ble gjennomført befaring i området Lunde. Bevisførselen for øvrig fremgår av rettsboka.

Retten forkynte 13.09.2016 følgende slutning:

SLUTNING

Erstatning for følgende areal fastsettes til kr 65 per kvadratmeter: SV 3, SV 4, SAA 2, SAA 3, SAA 4, SAA 5, SAA 6, SPA 2, BAT 2, SGS 4, deler av SV 5 og BU 1 fra reguleringsplankartet samt den sørøstlige delen av tilleggsarealet.

Erstatning for følgende areal fastsettes til kr 3 per kvadratmeter: GF 1 og GN 1 fra reguleringsplankartet samt den nordøstlige delen av tilleggsarealet.

Erstatning for den midtre delen av tilleggsarealet fastsettes til kr 0.

Det skal svares avsavnsrente på erstatningsbeløpet med 2 % fra 4. januar 2016.

Nordreisa kommune v/ordføreren betaler innen to uker sakskostnader med kr 91 211,35 inkl. mva. til Bernt Magne Bratsberg, Evy Karin Lunde Sejrup, Leif R A Einevolls bo, Leif Waldemar Lunde, Margareth Reiersen, Olaus Alise Skorpen, Solveig Einevoll, Stein Erik Lunde, Stig Arne Bratsberg, Svein Erik Bratsberg, Tim Fredrik Lunde, Vibeke Lunde, Inger-Ann Leirbakk, Liv Jorunn Jensen, Tor Gunnar Lunde og Anne Marie Lunde Heimdal.

Vurdering

Nord Troms Tingrett har i sin behandling av saken vurdert både kommunens og grunneiernes forklaring og påstand om fastsetting av pris. Oppsummert så har retten ment at prisnivået som kommunen har brukt tidligere, og som var bakgrunn for tilbudet i denne saken, er for lavt. Dette er det første skjønnet i sitt slag i forhold til fastsetting av pris i området Storslett/Sørkjosen. Retten hadde derved ingen referanser og har fastsatt erstatningsbeløpet etter sitt skjønn.

Konsekvenser av dommen er at den vil påvirke framtidig prissetting i området. Ingen saker er like, men som eneste dom i området vil den få virkning framover.

Dommen kan ankes til Lagmannsretten for å få fastsatt ny erstatningspris, men Lagmannsretten kan enten senke eller øke prisen. De gjør sin vurdering på et selvstendig grunnlag. Risikoen ved en anke er altså at erstatningsbeløpet kan fastsettes høyere enn Tingretten sin dom. Etter en samlet vurdering anbefaler administrasjonen at dommen ikke ankes.

Forkynt 13.9.16

NORD-TROMS TINGRETT

SKJØNN

Avsagt: 08.09.2016 i Nord-Troms tingrett, Tromsø

Saksnr.: 15-205669SKJ-NHER

Dommer: Dommerfullmektig Suzanne Bjørbak Jones m/særskilt bemyndigelse til å bestyre skjønn

Skjønnsmedlemmer:

Jørgen Buø

Jan Vollen

Saken gjelder: Avtaleskjønn

Nordreisa kommune

Advokat Endre Grande

mot

Bernt Magne Bratsberg
Evy Karin Lunde Sejrup
Leif R A Einevolls bo
Leif Waldemar Lunde
Margareth Reiersen
Olaug Alise Skorpen
Solveig Einevoll
Stein Erik Lunde
Stig Arne Bratsberg
Svein Erik Bratsberg
Tim Fredrik Lunde
Vibeke Lunde
Inger-Ann Leirbakk
Liv Jorunn Jensen
Tor Gunnar Lunde
Anne Marie Lunde Heimdal

Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund
Advokat Torbjørn Andreas Bakkellund

SKJØNN

Saken gjelder erstatningsutmåling ved avtaleskjønn etter skjønnsprosessloven § 4 første ledd.

Sakens bakgrunn

Nordreisa kommune vedtok områdereguleringsplan for området Lunde 26. mars 2015. Lunde ligger sentralt på Storslett i Nordreisa kommune. Av planbestemmelsene for reguleringsplanen fremgår følgende om formålet med områdereguleringen:

Formålet med områdereguleringen er å regulere inn ny hovedvei til Moan skole, ny tilførselsvei til Lundeveien og Kroken, parkeringsmuligheter ved Nordreisa kirke og Moan skole, samt trafikkareal og gymsal i tilknytning til Moan skole. Planen skal også legge til rette for et nytt boligfelt på Lundejordet, utvidelsesareal i tilknytning til Kirkebakken barnehage og tilrettelegge to arealer i tilknytning til helse- og omsorgstjenester.

Deler av det regulerte området tilhører eiendommen gnr. 52 bnr. 1, som er eid i sameie av de saksøkte i denne saken (heretter omtalt som grunneierne). Nordreisa kommune ønsket å ta i bruk arealene avsatt til offentlige formål raskt, og fattet derfor vedtak om ekspropriasjon 26. mars 2015. Grunneierne har under hele prosessen vært villige til å avstå arealet, men partene har ikke kommet til enighet om erstatningsoppgjøret.

Den 11. desember 2015 inngikk Nordreisa kommune og grunneierne skjønnsavtale, hvor følgende fremgår om ervervets omfang i avtalens punkt 3:

- 3.1 Nordreisa kommune erverver fra gnr 52, bnr 1 følgende areal i samsvar med reguleringsplankartet: SV 3, SV 4, SAA 2, SAA 3, SAA 4, SAA 5, SAA 6, SPA 2, GF 1, BAT 2, SGS 4, GN 1, deler av SV 5 og BU 1.*
- 3.2 Dertil erverves et areal på 12,03 da beliggende nordøst for planområdet og avsatt til LNF-område i kommuneplanen. Arealet fremgår av samme reguleringsplankart og avståelsen tas med i samsvar med grunneiernes ønske.*
- 3.3 Samlet areal som omfattes av denne avtale utgjør 62,22 da, hvorav 50,19 da ligger innenfor reguleringsplanens planområde. Det resterende erverves etter avtale mellom partene.*

Det følger av avtalens punkt 2 at erstatningsoppgjøret for avståelsen av ovennevnte areal skal fastsettes ved avtaleskjønn, jf. skjønnsprosessloven § 4 første ledd. Partene avtalte videre at Nordreisa kommune kunne ta arealene i bruk umiddelbart mot å svare avsavnsrente fra tidspunktet arealet rent faktisk ble tatt i bruk.

Begjæring om skjønn innkom retten 24. desember 2015. Retten mottok tilsvaer 27. januar 2016. Skjønnsforretning ble avholdt 9. august 2016 i Nordreisa. For Nordreisa kommune møtte ordfører Øyvind Evanger og sektorleder Dag Funderud, som begge avga forklaring. For grunneierne møtte Tor Gunnar Lunde og Solveig Einevoll. Disse avga ikke forklaring. Det ble gjennomført befaring i området Lunde. Bevisførselen for øvrig fremgår av rettsboka.

Saksøkerens påstandsgrunnlag og påstand

Nordreisa kommune har i korte trekk gjort gjeldende:

Nordreisa kommune er innforstått med at det skal betales full erstatning for de avståtte arealene, jf. Grunnloven § 105, og at reglene for utmålingen følger av ekspropriasjonserstatningsloven. Utgangspunktet ved utmålingen er den påregnelige utnyttingen av arealene slik denne fremgår av reguleringsplanen. Når arealene er regulert til offentlige formål, skal imidlertid verdien fastsettes ut fra hvilken alternativ utnyttelse som vil være mest sannsynlig.

Partene er enige om klassifiseringen av og hva som kan anses som påregnelig bruk for hele arealet som avstås innenfor reguleringsområdet. For tilleggsarealet på 12,03 dekar mener imidlertid Nordreisa kommune at den påregnelige utnyttelsen er bruk til LNF-formål, slik at verdien skal fastsettes etter bruksverdien. For den nordvestlige delen av tilleggsarealet viser kommunen til at dette arealet er regulert til LNF-formål, og at det ikke foreligger holdepunkter for alternativ bruk i overskuelig fremtid. For den sørøstlige delen vises det til at kommunen vil regulere dette området til grøntområde for å bevare opparbeidet adkomst til friluftstilbud. Kommunen har gjort dette klart for en privat utbygger som har utarbeidet reguleringsforslag for et tilstøtende område (Høgegga øst), og det er dermed sannsynlig at kommunen vil legge samme standpunkt til grunn for tilleggsarealet. Videre vil overordnede sektormyndigheter neppe godta en regulering av området som vanskeliggjør tilgangen til friluftsområder.

Når det gjelder selve fastsettelsen av tomteverdien, anføres det at 40 kr er den høyeste kvadratmeterprisen som kan legges til grunn som tomteverdi. Nordreisa kommune viser til tidligere erverv kommunen har gjort. Av konkrete tilfeller viser kommunen til (i) boligfeltet Rovdas, hvor kommunen betalte 15 kr per kvadratmeter i 2005, (ii) Saga-området som benyttes til skistadion, hvor kommunen betalte kr 40 per kvadratmeter dyrket mark i 2013/2014 og (iii) den vestlige delen av Lunde-området, hvor kommunen kjøpte grunn til vei og øvrige offentlige formål for kr 40 per kvadratmeter i 2015.

Kommunen anfører videre at utgangspunktet om en maksimal tomteverdi på kr 40 per kvadratmeter må neddiskonteres, sett hen til at utnyttelsen av arealet til boligutbyggelse

ligger langt frem i tid. I kommunen er det overskudd av ledige tomter til boligbygging, hvilket illustreres av den langsomme utbyggingen av Rovdas-feltet. Etter kommunens syn må det legges til grunn neddiskontering over minst ti år med kapitaliseringsrente på 4 %, jf. Høyesteretts praksis.

Når det gjelder områdene som skal verdsettes etter bruksverdien, anføres det at det ut fra alminnelig praksis må legges til grunn en verdi på kr 3 per kvadratmeter for ren skogsmark som det her er snakk om.

Nordreisa kommune har nedlagt slik påstand:

1. Skjønn fremmes.

Saksøktes påstandsgrunnlag og påstand

Grunneierne har i korte trekk gjort gjeldende:

Grunneierne og Nordreisa kommune er enige om utgangspunktene for utmålingen, herunder at det skal utmåles full erstatning i tråd med bestemmelsene i ekspropriasjonserstatningsloven.

Når det gjelder klassifiseringen av tilleggsarealet, er grunneierne enig med kommunen i at området i midten ikke er egnet til utbygging og at området ut fra påregnelig bruk neppe har noen verdi. For øvrig mener grunneierne at påregnelig bruk for tilleggsarealet er boligbygging. For den nordvestlige delen av området vises det til at dette ligger i umiddelbar tilknytning til areal som er regulert til dette formålet i reguleringsplanen. Den sørøstlige delen er satt av til fremtidig boligbygging i kommuneplanen, og det foreligger ingen holdepunkter for annen utnyttelse av dette arealet.

Om verdsettelsen av tomteareal viser grunneierne til at det skal fastsettes pris for råtomt for en vanlig kjøper i markedet. Prisen for råtomt kan beregnes ut fra prisen for byggeklar tomt med fradrag for opparbeidelseskostnader og mulig gevinst. Lunde-området har mange kvaliteter ved seg, slik kommunen selv også har redegjort for i planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel. Det vises særlig til at området ligger sentralt til på Storslett og svært nært barnehager, skole og helsetjenester. Området har videre teknisk infrastruktur, og opparbeidelseskostnadene vil relativt sett være lave. Det kan ikke legges mye vekt på råtomtprisen for området Rovdas, sett hen til at dette gjaldt en helt annen type areal et godt stykke fra Storslett sentrum, og at salget ble gjennomført i forbindelse med oppløsning av sameie. Prisen ved kjøp av Saga som skianlegg viser at kr 40 per kvadratmeter er den laveste prisen som kan tenkes.

Det vises også til at kommunen ønsker å kjøpe og selge tomter til så lav pris som mulig for å tiltrekke arbeidsplasser og tilflytting, hvilket kan ha påvirket prisene ved øvrige kjøp og salg av tomter kommunen har vist til.

Ut fra disse omstendighetene mener grunneierne at det ikke er grunnlag for noen lavere pris enn kr 60–65 per kvadratmeter.

Grunneierne anfører videre at det ikke er grunnlag for neddiskontering. Det er riktignok slik at man ser bort fra reguleringsplanen når verdsettelsen skjer på grunnlag av alternativ påregnelig utnyttelse, men likevel ikke slik at man tar med tidsforløpet frem til regulering til boligformål ved verdsettelsen. Tilleggsarealet må vurderes i sammenheng med reguleringsarealet, slik at det heller ikke er grunnlag for neddiskontering her. Subsidiært anføres det at neddiskontering må være på lavest mulig nivå.

Når det gjelder bruksverdien av øvrig areal som skogmark, antas verdien å være mellom kr 3–5 per kvadratmeter. Grunneierne mener verdsettelse i øvre del av dette sjiktet er riktig.

Grunneierne har nedlagt slik påstand:

1. Skjønnets fremmes.
2. De saksøkte tilkjennes full erstatning.
3. De saksøkte tilkjennes erstatning for sine utgifter til juridisk og teknisk bistand i forbindelse med skjønnets.

Rettens vurdering

Innledning

Partene er enige om at vilkårene for å fremme skjønnets er til stede og de spesielle skjønnetsforutsetningene som skal legges til grunn, herunder omfanget av arealavståelsen slik det er gjengitt ovenfor under sakens bakgrunn.

Partene er videre enige om utmålingsprinsippene i ekspropriasjonserstatningsloven regulerer verdifastsettelsen, og at dette i vår sak innebærer at verdifastsettelsen skal skje på grunnlag av sannsynlig alternativ utnyttelse av det avståtte arealet.

For arealet som skal avstås innenfor reguleringsarealet – det vil si 50,19 dekar – er partene enige om hvilken alternativ utnyttelse som skal legges til grunn som sannsynlig. På grunnlag av partenes enighet legger retten til grunn at områdene betegnet som GN1 og GF1 ikke er egnet til boligbygging og at de skal verdsettes etter bruksverdien. For all øvrig

avstått grunn innenfor reguleringsarealet er boligbygging sannsynlig alternativ utnyttelse, og det er tomteverdien som skal erstattes.

For tilleggsarealet på 12,03 dekar er det enighet om at en kløft i midten av området skal erstattes etter bruksverdien. Partene er imidlertid uenige om den alternative utnyttelsen av øvrige deler av tilleggsarealet.

Den vesentligste delen av uenigheten mellom partene gjelder den konkrete utmålingen av tomte- og bruksverdien.

På denne bakgrunn vil retten i det følgende vurdere (i) hvilken alternativ utnyttelse av tilleggsarealet som kan legges til grunn og (ii) den konkrete utmålingen av erstatning for avståelsen av arealet.

Alternativ utnyttelse av tilleggsarealet

Innledning

Spørsmålet her er hvilken alternativ utnyttelse av tilleggsarealet som kan legges til grunn som mest sannsynlig dersom kommunens kjøp av området i tilknytning til eksproprieringen tenkes borte.

Ved vurderingen av påregnelig utnyttelse skal det sees hen til en rekke omstendigheter, jf. Gyldendal Rettsdatas kommentarutgave til ekspropriasjonserstatningsloven, note 25:

Ved vurderingen må det tas hensyn til eiendommens art og kvalitet, markedssituasjonen for den type eiendom det er tale om, beliggenhet og topografiske forhold, ev. utbyggingsmuligheter, herunder aktuelt tidspunkt for utbygging og aktuelle utbyggingskostnader, samt de offentlige planer som kan få betydning for den fremtidige utnyttelse av eiendommen.

Retten vil i det følgende vurdere de omtvistede områdene hver for seg.

Nordvestlig del

Den nordvestlige delen er i kommuneplanens arealdel satt av til LNF-formål. Grunneierne har imidlertid anført at området må sees som en forlengelse av området som nå er regulert til boligbygging, og at regulering til boligformål er den påregnelige utviklingen ved en regulering av området. Nordreisa kommune har anført at bruk til LNF-formål er det påregnelige i overskuelig fremtid, jf. kommuneplanen.

Retten ser det slik at den mest sannsynlige utnyttelsen av området sett bort fra kommunens kjøp, ville ha vært til LNF-formål.

Retten viser særlig til at området er avsatt til slike formål i kommuneplanens arealdel, og kan ikke se at grunneierne har sannsynliggjort annen aktuell utnyttelse. Området er riktignok bebyggelig, men er av en annen beskaffenhet enn tilstøtende områder avsatt til boligbygging. Terrenget er for det første mer ulendt enn i de øvrige områdene, og for det andre er det mer utfordrende med boligbygging som følge av høyt grunnvann eller smeltevann fra fjellet. Sammenholdt med de relativt store – og mer egnede – områdene avsatt til boligbygging i umiddelbar nærhet, kan retten ikke se at en utvikling med regulering til boligbygging ville ha vært naturlig. Nordreisa kommune har videre en stabil befolkningsmasse, og det foreligger ingen holdepunkter for at behovet for sentrumsnære tomter vil øke i så stor grad at det blir nødvendig å bygge i mer utfordrende områder.

Etter dette finner retten at den sannsynlige utnyttelsen av den nordvestlige delen ville ha vært til LNF-formål. Dette innebærer at området skal verdsettes etter bruksverdien, jf. nedenfor om verdifastsettelsen.

Sørøstlig del

Den sørøstlige delen er i kommuneplanens arealdel satt av til fremtidig boligbebyggelse. Grunneierne har anført at boligbygging dermed er den sannsynlige alternative utnyttelsen, mens Nordreisa kommune har anført at øvrige reguleringsforslag og behov for adkomst til friluftsområder medfører at området sannsynligvis vil bli avsatt til grøntareal.

Retten finner at utnyttelse i tråd med kommuneplanen ville ha vært mest sannsynlig også her, og legger dermed til grunn boligbygging som alternativ utnyttelse.

I dette ligger det at retten heller ikke her kan se at det er godtgjort annen aktuell utnyttelse enn det som er fastsatt i kommuneplanen. Dette området er flatt og godt egnet til boligformål. Det vil videre være fullt mulig å bevare god adkomst til friluftsområder ved boligbygging. Retten viser til at det ved en tenkt boligbygging kun ville ha vært en lite opparbeidet sti gjennom skogen som hadde blitt berørt, og at opparbeidet vei eller sti like ved fremdeles ville ha vært lett tilgjengelig. Omveien ved å bruke den opparbeidede stien i stedet for skogstien, må betegnes som ubetydelig.

Kommunens anførsel om at relevante sektormyndigheter neppe ville ha godkjent en løsning hvor adkomsten var begrenset til den opparbeidede stien, er ikke nærmere belyst ved henvisning til slike myndigheters praksis i sammenlignbare tilfeller. I lys av omstendighetene som er nevnt ovenfor, er det i alle tilfeller vanskelig for retten å se at sektormyndighetene kunne ha fremsatt avgjørende innvendinger knyttet til tilgangen til friluftsområder.

Øvrige omstendigheter som kunne ha hindret boligbygging foreligger heller ikke, og retten finner at boligbygging ville ha vært den sannsynlige alternative utnyttelsen av området. Verdifastsettelsen skal dermed skje ut fra tomteverdien, jf. nedenfor.

Verdifastsettelse

Innledning

Det er ikke tvilsomt at det skal utmåles full erstatning for grunnavståelsen, jf. Grunnloven § 105, og at utmålingen skal skje i tråd med bestemmelsene i ekspropriasjonserstatningsloven. Partene i vår sak er enige om at dette innebærer at områdene med boligbygging som alternativ utnyttelse skal verdsettes etter tomteverdien og at øvrig areal skal verdsettes etter bruksverdien.

Tomteverdi

Arealene hvor verdifastsettelsen skal skje etter tomteverdien er (i) SV 3, SV 4, SAA 2, SAA 3, SAA 4, SAA 5, SAA 6, SPA 2, BAT 2, SGS 4, deler av SV 5 og BU 1 fra reguleringsplankartet og (ii) den sørøstlige delen av tilleggsarealet. For disse områdene skal det fastsettes en kvadratmeterpris for råtomt. Utmålingen skjer ut fra antatt salgspris til vanlige kjøpere ved frivillig salg, jf. ekspropriasjonserstatningsloven § 5.

Retten bemerker innledningsvis at partene i svært liten grad har fremlagt dokumentasjon som gir veiledning for tomteprisenivået i området og dermed for den konkrete utmålingen i vår sak. Slik dokumentasjon – for eksempel takster og priseksempler fra tomtsalg i Nord-Troms – kunne enkelt ha vært fremskaffet, og ville gitt retten et langt bedre avgjørelsesgrunnlag. Dette gjelder selv om priseksempelene ikke hadde vært direkte overførbare til vårt tilfelle.

I mangel av slik dokumentasjon, er retten langt på vei henvist til å fastsette verdien basert på skjønnsmessige betraktninger.

Nordreisa kommune har anført at kvadratmeterprisen for råtomt til boligbygging maksimalt kan fastsettes til kr 40. Som grunnlag for sin anførsel, har kommunen vist til følgende priseksempler fra egne anskaffelser og salg:

- (i) Boligområdet Rovdas: Kommunen kjøpte råtomt i 2005 til kr 15 per kvadratmeter. Ferdig opparbeidet selges byggeklare tomter i området til kr 230 per kvadratmeter, likevel slik at prisene indeksreguleres.

- (ii) Saga skistadion: Kommunen kjøpte området i 2013/2014 til kr 40 per kvadratmeter for dyrket mark, kr 10 per kvadratmeter for innmarksbeite og kr 3 per kvadratmeter for utmark.
- (iii) Areal til vei mv. innenfor reguleringsplanområdet Lunde: Kommunen kjøpte arealet i 2015 til kr 40 per kvadratmeter.
- (iv) Boligområdet Høgegga: Kommunen opparbeidet dette området på 1980-tallet. Tomter i området selges for kr 80 per kvadrat meter ferdig opparbeidet, likevel slik at prisene indeksreguleres.

Etter rettens syn er dette grunnlaget i liten grad egnet til å gi veiledning for prisen for råtomt i Lunde-området i dag.

Når det gjelder prisene i Rovdas-området, viser retten til at dette området ligger nokså langt unna Storslett og de tilbud som finnes der, herunder skole og barnehage. Lunde-området ligger svært sentralt til, hvilket tilsier en høyere tomtepris for dette arealet. Kjøpet av Rovdas-området ligger videre over ti år tilbake i tid, og omstendighetene knyttet til kjøpet er uklare. Det foreligger blant annet opplysninger om at arealet ble solgt av et sameie under oppløsning, hvilket kan ha påvirket prisen.

Prisene for kjøp av areal til skistadionet på Saga gir heller ikke særlig god veiledning for nivået, både ut fra mer usentral plassering enn Lunde og at området ikke er aktuelt for boligbygging.

Prisnivået for øvrig salg innenfor reguleringsområdet på Lunde kan i større grad gi veiledning, sett hen til at det dreier seg om et nylig kjøp i samme område. Retten er imidlertid ikke kjent med dette arealets beskaffenhet og om boligbygging ville ha vært den alternative utnyttelsen. Retten bemerker for øvrig at de delene av reguleringsplanområdet på Lunde som er avsatt til boligbygging er beholdt av grunneierne selv, jf. Funderuds forklaring. Dette kan tyde på at kommunens priser ikke er konkurransedyktige.

Når det gjelder prisene for tomter i Høgegga, ligger kommunens kjøp langt tilbake i tid og retten er uansett ikke kjent med hvor mye kommunen betalte per kvadratmeter råtomt. Salgsprisen på kr 80 per kvadratmeter for byggeklare tomter kan til en viss grad gi veiledning ved indeksregulering av prisen til dagens nivå.

Retten mener etter dette at kommunens priseksempler kun i begrenset grad gir veiledning for verdifastsettelsen. Til dette kommer at Nordreisa kommunes strategi er å holde prisene så lave som mulig både ved kjøp og salg av tomter, ut fra et ønske om befolkningsvekst og å tiltrekke folk til området. Kommunen opererer derfor med et prinsipp om at salgsprisene for ferdig opparbeidede tomter skal tilsvare utgiftene til kjøp av råtomt, planlegging og

utbygging fordelt på antall tomter som selges, slik at kommunen ikke får noen gevinst ved salget. Kommunen har videre vært den dominerende selgeren av tomter i sentrumsnære områder. Disse omstendighetene har etter rettens syn bidratt til å holde prisnivået lavt, og sannsynligvis lavere enn for salg mellom private parter.

På grunnlag av generell erfaring og omstendighetene gjennomgått ovenfor, mener retten at prisnivået Nordreisa kommune har vist til fremstår som for lavt, både når det gjelder råtomter og salgpris for opparbeidede tomter. Særlig gjelder dette ut fra at Lunde-området har en svært sentral beliggenhet i Nordreisa kommune med nærhet til skole, barnehage og øvrige servicetilbud. Ved vurderingen av prisnivået har retten vektlagt alminnelig kjennskap til markedet for tomtesalg i sammenlignbare tettsteder i Nord-Troms.

Etter en samlet skjønnsmessig vurdering mener retten at det er grunnlag for et betydelig påslag i tomteprisen sammenlignet med prisnivået anført av kommunen. I mangel av nærmere dokumentasjon på prisnivået, finner retten at prisnivået på opp mot kr 65 per kvadratmeter som antydnet av grunneierne fremstår som riktig.

Til sist under dette punktet tar retten stilling til om det er grunnlag for neddiskontering av tomteverdien. Nordreisa kommune har anført at en eventuell utnyttelse til boligbygging ville ha ligget langt frem i tid, slik at det er grunnlag for slik neddiskontering. Det er blant annet vist til at det er overskudd av ledige tomter i kommunen.

Retten finner at det ikke er grunnlag for neddiskontering. Prisenivået ved salg av råtomt reflekterer at det vil kreves tid og investeringer før tomten er byggeklar. Selv om det er mange ledige byggeklare tomter i Nordreisa kommune, foreligger det ikke holdepunkter for at det ikke kunne ha vært aktuelt med utbygging av et nytt boligfelt i Lunde-området. Tvert i mot ville det ut fra områdets sentrale beliggenhet ha vært nærliggende med slik utbygging, også når det tas i betraktning at det er flere byggeklare tomter ledig på Rovdasfeltet. Det private initiativet som foreligger for utbygging av Høgegga øst viser at det er behov for – og villighet til å satse på – utbygging sentralt i kommunen. I fravær av kommunens regulering av Lunde-området, ville dette kunne vært like aktuelt som Høgegga øst.

Etter rettens syn foreligger det ikke holdepunkter for at en eventuell utbygging ville tatt lengre tid enn reguleringsprosessen og tiden til opparbeidelse, og slike omstendigheter er det som nevnt tatt høyde for i råtomtprisen.

Prisnivået retten har kommet til ovenfor skal etter dette ikke justeres.

Retten har for øvrig ikke funnet grunn til å differensiere mellom de ulike områdene som skal erstattes etter tomteverdien.

Kvadratmeterprisen for områdene nevnt innledningsvis under dette punktet fastsettes etter dette til kr 65.

Bruksverdi

Arealene hvor verdifastsettelsen skal skje etter bruksverdien er (i) GF 1 og GN 1 fra reguleringsplankartet og (ii) resterende del av tilleggsarealet.

Partene er enige om at den midtre delen av tilleggsarealet vanskelig vil kunne gi noen avkastning, og verdien av dette området fastsettes til kr 0.

For det øvrige arealet er partene enige om at prisnivået ligger på kr 3–5 per kvadratmeter, likevel slik at Nordreisa kommune mener prisen må ligge i nedre sjikt av dette spennet og grunneierne mener den må ligge i øvre sjikt.

På grunnlag av alminnelig erfaring legger retten til grunn at bruksverdien for slik skog det er snakk om i vår sak er kr 3 per kvadratmeter. Partene har ikke fremlagt dokumentasjon knyttet til skogsmarkas bonitet, men ut fra besiktelsen under befaringen legger retten til grunn at boniteten ikke er spesielt god.

Det er etter dette ikke grunnlag for å fravike utgangspunktet om en bruksverdi på kr 3 per kvadratmeter, og verdien fastsettes i samsvar med dette.

Avsavsrente

Partene er enige om at Nordreisa kommune skal svare avsavsrente fra tidspunktet arealene ble tatt i bruk av kommunen, det vil si fra 4. januar 2016. De er videre enige om et rentenivå på mellom 2–2,5 %.

Sett hen til det lave innskuddsrentenivået for tiden, legger retten til grunn at en avsavsrente på 2 % er riktig.

Sakskostnader

Nordreisa kommune erkjenner sin plikt til å dekke grunneiernes nødvendige utgifter til juridisk bistand i forbindelse med gjennomføringen av skjønnet, jf. skjønnsprosessloven § 54.

Advokat Bakkelund har fremlagt omkostningsoppgave med krav om dekning for salær på kr 88 718,75 inkl. mva. for til sammen 41,75 timer. I tillegg er det krevd dekning for utlegg på til sammen kr 2 492,60.

Nordreisa kommune har i tillegg utbetalt kr 57 906,50 inkl. mva. for arbeid utført i saksforberedelsen.

Nordreisa kommune har ikke fremsatt innsigelser mot grunneiernes krav, og retten legger utgiftene til grunn som nødvendige.

Grunneierne tilkjennes etter dette sakskostnader med til sammen kr 91 211,35 inkl. mva..

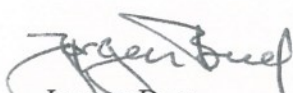
Skjønnnet er enstemmig.

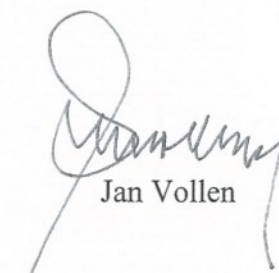
SLUTNING

1. Erstatning for følgende areal fastsettes til kr 65 per kvadratmeter: SV 3, SV 4, SAA 2, SAA 3, SAA 4, SAA 5, SAA 6, SPA 2, BAT 2, SGS 4, deler av SV 5 og BU 1 fra reguleringsplankartet samt den sørøstlige delen av tilleggsarealet.
2. Erstatning for følgende areal fastsettes til kr 3 per kvadratmeter: GF 1 og GN 1 fra reguleringsplankartet samt den nordøstlige delen av tilleggsarealet.
3. Erstatning for den midtre delen av tilleggsarealet fastsettes til kr 0.
4. Det skal svares avsavnsrente på erstatningsbeløpet med 2 % fra 4. januar 2016.
5. Nordreisa kommune v/ordføreren betaler innen to uker sakskostnader med kr 91 211,35 inkl. mva. til Bernt Magne Bratsberg, Evy Karin Lunde Sejrup, Leif R A Einevolls bo, Leif Waldemar Lunde, Margareth Reiersen, Olaug Alise Skorpen, Solveig Einevoll, Stein Erik Lunde, Stig Arne Bratsberg, Svein Erik Bratsberg, Tim Fredrik Lunde, Vibeke Lunde, Inger-Ann Leirbakk, Liv Jorunn Jensen, Tor Gunnar Lunde og Anne Marie Lunde Heimdal.

Retten hevet

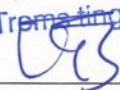

Suzanne Bjørbak Jones

Jørgen Buø

Jan Vollen

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rett kopi bekreftes
Nord-Troms tingrett

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten. Ankefristen avbrytes av rettsferien. Rettsferie er følgende: Rettsferiene varer fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag, fra og med 1. juli til og med 15. august og fra og med 24. desember til og med 3. januar, jf. domstoloven § 140.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegjensstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegjensstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
49/16	Nordreisa formannskap	06.10.2016
	Nordreisa kommunestyre	

Kommunal planstrategi Nordreisa kommune 2016-2019

Henvisning til lovverk:
Plan- og bygningsloven

Vedlegg

1 Forslag planstrategi 2016-2019

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommune vedtar forslag til Planstrategi for Nordreisa kommune for perioden 2016-2019.

Saksopplysninger

Formannskapet i Nordreisa bifalt prosessplan for utarbeiding av kommunal planstrategi for perioden 2016-2019 i møte 21.04.2016. Hovedutvalget ga innspill til planprosessen i møter mai/juni 2016.

Planstrategi er del av det kommunale plansystemet, men er ikke en plantype. Planstrategien er et verktøy for kommunestyret for å gjøre prioriteringer om planarbeid i den inneværende kommunestyreperioden. Plan og bygningsloven pålegger kommunene å vedta kommunal planstrategi senest innen ett år etter at kommunestyret er blitt konstituert.

Prioriteringen av planoppgavene bygger på de utviklingstrekk og utfordringer som kommunen har, samt en særskilt vurdering av planstatus for kommunen. Det er også nødvendig å vurdere tilgjengelige fagressurser til å gjennomføre planer – og det er nødvendig å følge opp eventuelt nye planoppgaver gjennom handlingsdelen til kommuneplanen og i årsbudsjett for de år tiltakene skal gjennomføres.

Forslag til planstrategi skal utarbeides i tråd med kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og handlingsdel. Den beskriver i korte trekk de viktigste rammene/føringene for kommunal planlegging (lovverk samt andre regionale og nasjonale føringer). Det gis en beskrivelse av

utviklingstrekkene for Nordreisa kommune og utfordringer som kommunen står ovenfor. Det gjøres også en vurdering av gjeldende kommuneplan. Til slutt gjøres en vurdering av det faktiske planbehovet for Nordreisa kommune og et forslag til prioritering av planoppgaver.

Planforslaget ble sendt på høring 15.08 2016 med 6 ukes høring. Da høringsperioden var utløpt var det kommet inn flere høringsuttalelser, se kap 12 i planforslaget. Med bakgrunn i innspill er det gjort noen endringer og tilføyelser i plandokumentet.

Vurdering

Nordreisa kommunes planstrategi er et viktig dokument som beskriver kommunens styrker, svakheter og utfordringer og på den bakgrunn fastlegger hvilke planarbeid som skal prioriteres i denne kommunestyreperioden.

I arbeidet med planstrategien er det innhentet innspill både fra politisk og administrativt hold, men også fra regionale og statlig aktører.

I prosessen er det gjort avveininger og prioriteringer over hva som er mulig å gjennomføre av planarbeid i de neste tre år, ut i fra de ressurser som kommunen har.

Kommunal planstrategi

Nordreisa kommune 2016-2019

Postadresse:
Postboks 174
9156 Storslett

E-post: postmottak@nordreisa.kommune.no

Besøksadresse:
Sentrum 17

www.nordreisa.kommune.no

Telefon: 77 58 80 00
Telefaks: 77 77 07 01

Bankkonto: 4740 05 03954

Organisasjonsnr: 943 350 833

INNHold

1.	INNLEDNING	3
1.1.	Kommunal planstrategi og det øvrige kommunale plansystemet	3
1.2.	Proessen	4
2.	OVERORDNEDE FØRINGER	5
2.1.	Nasjonale forventninger	5
2.1.1.	Befolkningsutvikling	5
2.1.2.	Klima og energi	5
2.1.3.	By og tettstedsutvikling	7
2.1.4.	Samferdsel og infrastruktur	8
2.1.5.	Verdiskaping og næringsutvikling	8
2.1.6.	Natur, kulturmiljø og landskap	8
2.1.7.	Avfall/forurensning	9
2.1.8.	Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø	9
2.2.	Regionale føringer	9
2.2.1.	Regional planstrategi for Troms – kunnskapsgrunnlaget	9
2.2.2.	Andre regionale føringer	10
3.	UTVIKLINGSTREKK I NORDREISA KOMMUNE	11
4.	Kommuneøkonomi	13
4.1.	Økonomisk status og utvikling	13
4.1.1.	Inntekter 2015	13
4.1.2.	Utgifter 2015– fordeling pr sektor	13
4.1.3.	Gjeld, renter og avdrag	13
4.1.4.	Inndekning	14
5.	Kommunens rolle som tjenesteyter	15
5.1.	Kommunens organisering	15
5.1.1.	Organisasjonskart	15
5.1.2.	Interkommunalt samarbeid	17
5.1.3.	Tverrsektorielt samarbeid i kommunen	18
5.2.	Barnehage	20
5.2.1.	Tilstrekkelig kapasitet	20
5.3.	Grunnskole	22
5.3.1.	Effektiv tjenesteproduksjon	23
5.4.	Barnevern	23

5.5.	Sosiale tjenester hos NAV.....	24
5.6.	<i>Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms</i>	25
5.7.	Pleie og omsorg og kommunehelse	26
5.7.1.	Pleie- og omsorgstjenesten	26
5.7.2.	Hjemmetjenesten	27
5.7.3.	Institusjon	27
5.7.4.	Kommunehelse	27
5.7.5.	Samhandlingsreformen	29
5.8.	Landbruk.....	29
5.9.	Fiskeri.....	30
5.10.	Tekniske tjenester	30
5.11.	Kultur og kirke	31
6.	Kommunens rolle som myndighetsutøver	32
7.	Kommunens rolle som samfunnsutvikler	33
8.	Overordnet strategi for Nordreisa kommune	37
9.	GJELDENDE KOMMUNEPLAN	37
9.1.	Evaluering av gjeldende kommuneplan	37
9.1.1.	Evaluering av kommuneplanens strategiske og politisk oppfølging av planen	37
9.1.2.	Evaluering av kommunen som organisasjon	37
10.	PLANBEHOV 2016-2019.....	38
10.1.	Ressurser til planlegging.....	43
11.	Planprosessen.....	44
11.1.	Politiske behandlinger i hovedutvalgene	44
11.2.	Prosessplan for utarbeidelse av planstrategi 2016-2019	47
11.3.	Oppgavefordeling og organisering	48
12.	Merknadsbehandling.....	49
12.1.	Forsvarsbygg (25.8.2016)	49
12.2.	Norges vassdrags- og energidirektorat (25.8.2016)	49
12.3.	Fiskeridirektoratet (8.9.2016).....	49
12.4.	Fylkesmannen i Troms (23.9.2016)	50
12.5.	Direktoratet for mineralforvaltning (15.9.2016)	56
12.6.	Troms fylkeskommune (26.9.2016).....	57
12.7.	Statens vegvesen (19.9.2016).....	60

1. INNLEDNING

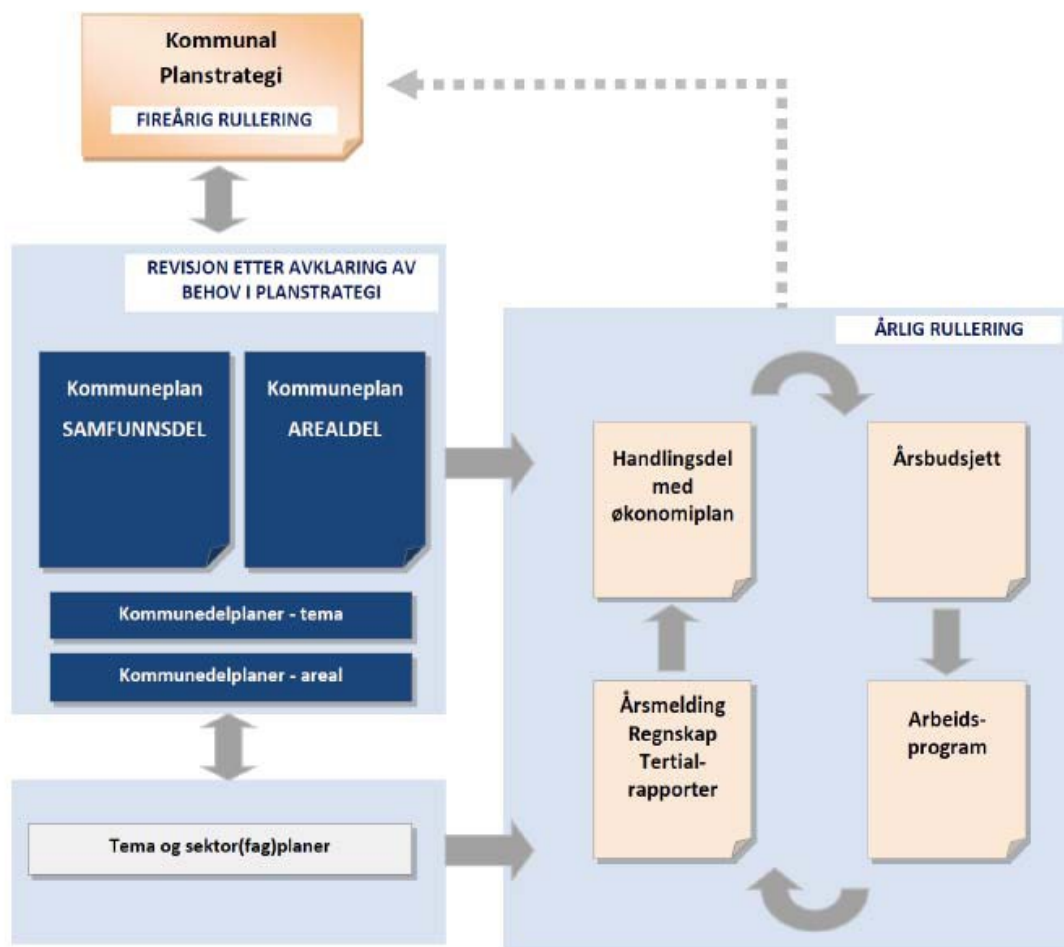
Kommunal planstrategi er et verktøy i det kommunale plansystemet. Dokumentet gir en kort beskrivelse av overordnede føringer (fra stat og fylke) og utviklingstrekk/utfordringer for Nordreisa kommune. På denne bakgrunn gis det forslag til plantyper som skal utarbeides i planperioden.

1.1. Kommunal planstrategi og det øvrige kommunale plansystemet

Den kommunale planstrategien er et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden. Siktemålet er å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Arbeidet med kommunal planstrategi vil gi en god og systematisk vurdering av kommunens planbehov.

Planstrategien gir føringer for utvikling av kommunen, mens de kommunale planene avklarer juridisk og hvordan utviklingen skal styres. Dette er en viktig presisering, som bla betyr at:

- **Planstrategien** definerer planstatus og planbehovet i perioden den gjelder for.
- **Handlingsdelene til kommuneplanen/ årsbudsjett/økonomiplan** angir prioriteringene gjennom tildeling av ressurser.
- **Planene**, det vil si kommuneplaner, sektorplaner osv. definerer mål og aktivitet.

Planstrategien skal synliggjøre utviklingstrekk, sentrale utfordringer og planbehov.

Planprogram skal klargjøre hensikt med planarbeidet og avklare rammer for videre planprosess.

Planprogrammet er planen for hvordan planarbeidet skal gjennomføres. Det utformes ikke planprogram for planstrategi.

Kommuneplanens samfunnsdel skal gi føringer for kommunens samla utvikling, både som samfunn og som organisasjon. Samfunnsdelen skal inneha en handlingsdel og skal legge føringer for arealplanarbeidet.

Kommuneplanens arealdel skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk.

Avklaring av utbygging/ikke-utbygging er planens sentrale hensikt.

Handlingsdel skal angi hvordan kommuneplanen skal følges opp de nærmeste 4 årene for å nå de langsiktige målene. Handlingsdelen kan være et eget dokument eller den kan integreres i økonomiplanen.

Nordreisa kommune har i siste planperiode fått på plass det overordnede planverket. Kommuneplanens handlingsdel og kommunal planstrategi ble vedtatt i oktober 2012. Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel ble vedtatt i mars 2013 og kommuneplanens arealdel ble vedtatt i mars 2014. Økonomiplan
Utgangspunktet er alltid kunnskap om og felles forståelse av ståsted/status og utfordringer

Planstrategien og alle kommunale planer er til for å legge til rette for en positiv samfunnsutvikling. For å oppnå dette må kommunens politiske styre definere og bli enige om, først; hva er status hos oss? Der nest; hvilke utfordringer står vi ovenfor? Og til slutt; hvordan møter vi disse? Hovedformålet med planstrategien er å ha et overordnet blikk på status og utfordringer og bestemme hvilke planarbeid som må gjøres for å legge til rette for en positiv utvikling.

1.2. Prosessen

Plan og bygningsloven pålegger kommunene å vedta kommunal planstrategi senest innen ett år etter at kommunestyret er blitt konstituert. Oversikt over planprosessen, se kap 11

2. OVERORDNEDE FØRINGER

Etter endringen av plan og bygningsloven med blant annet krav om kommunal planstrategi, har regjeringen utarbeidet dokumentet «*Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*» i 2015. De nasjonale forventningene peker på oppgaver og temaer som regjeringen mener er viktig for å bidra til gjennomføring av nasjonal politikk og legger føringer på både regional og kommunal planlegging. Dokumentet er imidlertid retningsgivende, ikke bestemmende.

Regional planstrategi for Troms er under utarbeidelse. Dokumentet «*Kunnskapsgrunnlaget for Troms*» er ferdig og danner grunnlag for utarbeidelse av den regionale planstrategien. Dokumentet har liknende tematisk oppbygging som «*nasjonale forventninger*», men har i tre tilleggskapitler for Troms.

Nasjonale forventninger retter seg mot alle fylker og kommuner i landet og *Regional planstrategi* retter seg mot alle kommuner i Troms. Temaene og innhold har ulik betydning for ulike kommuner og det er av den grunn gjort et sammendrag av forhold som har størst aktualitet for Nordreisa kommune.

2.1. Nasjonale forventninger

De nasjonale forventningene peker på oppgaver og interesser som regjeringen mener kommunen skal fokusere på i planleggingen for å bidra til gjennomføringen av gjeldende nasjonal politikk. De nasjonale forventningene er inndelt i 3 hovedgrupper, som også er gjeldende for fylkestingenes arbeid.

- Gode og effektive planprosesser
- Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavennlige by og tettstedsområder

2.1.1. Befolkningsutvikling

Nordreisa kommune forventes folketallet være svakt stigende mot 2020 for så for så å falle noe mot 2030.

2.1.2. Klima og energi

Nordreisa kommune har, sammen med de andre Nord-Troms kommunene, utarbeidet en felles energi- og klimaplan for Nord-Troms (2010-2014). De siste års hendelser med snøras, leirras, springflo og risiko for fjellskred (Nordnesfjellet), har tydeliggjort hensikten med utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalyser og vurdering av konsekvensene.

Klimaprofil Troms (2016) sier at følgende endringer i klimaet forventes fram mot 2100, sammenliknet med normalen for 1971-2000:

- Årstemperaturen er beregnet å øke med ca. 5,5 grader
- Årsnedbøren er beregnet å øke med ca. 20 prosent
- Dager med kraftig nedbør øker både i intensitet og hyppighet i alle årstider.
- Temperaturen beregnes å øke mest om vinteren og minst om sommeren.
- Ingen store endringer i vindmønster, men usikkerheten er stor.

Rapporten *Sea Level Change for Norway: Past and Present Observations and Projections to 2100* tar for seg forventet havnivåstigning i Norge frem mot år 2100. For perioden 2041-2060 er det estimert en gjennomsnittlig havnivåstigning for Nordreisa (Storslett) på 12 cm med et sannsynlighetsintervall på -3-28 cm. For perioden 2081-2100 er det estimert en gjennomsnittlig havnivåstigning på 32 cm med et

sannsynlighetsintervall på -1-67 cm. I år 2100 er det estimert en gjennomsnittlig havnivåstigning på 36 cm med et sannsynlighetsintervall på -1-76 cm.

Det er i tillegg for stormflo estimert et gjennomsnittlig returnivå over middelvannstand. I Nordreisa (Storslett) er dette estimert til å være:

- 20 års returnivå → 214 cm
- 200 års returnivå → 233 cm
- 1000 års returnivå → 244 cm

De ekstreme høydene vil også endre seg dersom middelvannstanden endrer seg. Returnivåene vil altså stige tilsvarende en framtidig havnivåstigning. En viktig konsekvens av den forventede havnivåstigningen i Norge, er at sannsynligheten for å overstige dagens returnivåer kan øke dramatisk.

Tabell 1: Tabellen under gir et sammendrag av forventede endringer i Troms fra 1971–2000 til 2071–2100 i klima, hydrologiske forhold og naturfarer som kan ha betydning for samfunnsikkerheten (Klimaprofil Troms, 2016).

Økt sannsynlighet	Mulig økt sannsynlighet	Uendret eller mindre sannsynlighet	Usikkert
	Forklaring		
Ekstremnedbør	Det er forventet at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet. Dette vil også føre til mer overvann.		
Sterk vind	Liten endring.		
Regnflom	Det forventes flere og større regnflommer.		
Snøsmelteflom	Snøsmelteflommene vil komme stadig tidligere på året og bli mindre mot slutten av århundret.		
Tørke	Til tross for mer nedbør, kan høyere temperaturer og økt fordampning gi noe økt fare for tørke.		
Isgang	Kortere isleggingssesong, hyppigere vinterisganger samt at isganger vil skje tidligere og i andre vassdrag enn i dag.		
Kvikkleireskred	Økt erosjon som følge av kraftig nedbør og økt flom i elver og bekker kan utløse flere kvikkleireskred.		
Steinsprang og steinskred	Hyppigere episoder med kraftig nedbør vil kunne øke hyppigheten av disse skredtypene.		
Fjellskred	Det er ikke forventet at klimaendringene vil gi vesentlig økt fare for fjellskred.		
Snøskred	Med et varmere og våtere klima vil det oftere falle regn på snødekket underlag. Dette kan på kort sikt gi økt skredfare. På lengre sikt vil snømengdene bli så redusert at faren for snøskred vil avta.		
Jord-, flom- og sørpeskred	Økt fare som følge av økte nedbørmengder.		
Stormflo	Som følge av havnivåstigning forventes stormflonivået å øke.		

De forventa klimaendringene vil føre til en rekke utfordringer i Nordreisa kommune. Blant annet for infrastruktur som samferdsel (havn/fly/vei), avløp, drikkevann, offentlige institusjoner. Ulike endringer vil gi ulike konsekvenser, men alle de forventa konsekvensene, jf. tabell over, vil være tilstede og vil variere sterkt i størrelse etter hvor stor økning i havnivå og i nedbørintensitet vi opplever. Det meste kan imøtekommes ved ulike tiltak, men de koster ressurser og må tas med i planverket med 2 formål;

1. Hvordan planlegge for å unngå framtidige problem som følge av dagens tiltak.
2. Avdekke konkrete problemstillinger ved tidligere tiders tiltak og hvilke bøtende tiltak må iverksettes for å redusere konsekvensen mest mulig.

De forventede klimaendringene vil få konsekvenser for avløpsnettene. Havnivåstigning vil gi et økt grunnvannsnivå, noe som gjør at en større andel av avløpsledningene kommer ned i grunnvannet. Dette gir mer innlekking, som igjen gir kapasitetsproblemer på ledningsnettene. Konsekvensen av dette vil bl.a. være flere tilbakeslagsskader og at det vil hope seg opp i ledningene. Der bygninger ikke er tilkoblet et avløpsnett, men har infiltrasjonsanlegg i stedet, kan et høyere grunnvannsnivå føre til at eksisterende infiltrasjonsanlegg ikke fungerer. En økning i nedbørintensitet vil gi en økning i vanninntrenging gjennom kummer. Konsekvensen av dette vil være kapasitetsproblemer og en økning i tilbakeslagsskader.

Mer nedbør vil også vil problemer med mer overvann. Dette vil kunne føre til vanninntrenging i bygninger dersom vannveiene ikke er dimensjonert for å takle en slik økning. Nordreisa har lite overvannsledninger, og baserer seg stort sett på naturlige vannveier i tillegg til synkekum-løsninger.

For drikkevannet vil en økt grunnvannsstand, som følge av høyere havnivå, gi en større andel av vannledninger som ligger nede i grunnvannet. Dette gir en økt fare for innlekking av grunnvann med eller uten forurensinger ved trykløse vannledninger. Trykløse vannledninger forekommer bl.a. når det utføres vedlikeholdsarbeid på ledningene, ved akutte ledningsbrudd m.m.

For infrastrukturen i kommunen kan et økt havnivå føre til at kaifronten på eksisterende havner/kaier blir for lave. Ved stormflo vil oversvømmelsene bli større, allerede i dag er de største floene like under toppdekket på kaiene, og vi vil få oversvømmelse av både havneområdet i Sørkjosen, og mulig også av flystripa, samt andre lavereliggende områder. En økning i antall oversvømmelser, og oversvømmelser med høyere vannstand, både fra sjø, flom og nedbør, kan gi skader på bygningsmasse og asfalterte flater. Økt nedbørsintensitet kan føre til en økt mengde overflateskred, som igjen kan føre til konsekvenser for bygninger, veier og annen infrastruktur som berøres av slike. Økt grunnvannstand kan også føre til at grunnvannet trenger opp til overflata og skaper dammer på steder der det ikke er ønskelig.

I et langsiktig planperspektiv må vi forvente endringer i klima og hyppigere ekstremværsituasjoner med de utfordringer det gir oss. Forventede klimaendringer må trekkes inn i arealplanleggingen. Planarbeidet skal vise konsekvens av klimaendringene og nødvendige tiltak. Økt risiko for flom pga. økt og mer intens nedbør og havnivåstigning, ras, skred, vind og setningsskader må ivaretas i framtidig utbygging.

Klimatilpasning krever at naturtyper som har bufferegenskaper må ivaretas. Det må legges til rette for avløp med tilstrekkelig kapasitet, spesielt i sentrumsområder med mange tette flater. Det kan forventes overløpsutslipp fra ledningsnett og renseanlegg. I områder med risiko for flom bør det avsettes flomsoner, men disse kan brukes til for eksempel rekreasjonsformål når det ikke er flom. Områder som ligger slik til at de vil oppleve en økt risiko for ras og skredhendelser må vurderes nøye før de ev. tas i bruk til bebyggelsesformål.

2.1.3. By og tettstedsutvikling

Mange utfordringer er knyttet til biltrafikk i byene med utslipp, støy og støvplager og er av den grunn en begrenset utfordring i Nordreisa kommune. Men flere andre tilrådninger er nyttige i planlegging av tettsteder: hensyn til tradisjonell bruk, kulturmiljø og estetikk, sammenhengende forbindelser for

gående/syklende mellom sentrum, boligområder og skoler/barnehager, tilrettelegging for aktiv, universell utforming med mer.

2.1.4. Samferdsel og infrastruktur

På dette området stilles det stor krav til samordning mellom ulike myndighetsnivåer. For Nordreisa kommune vil særlig kontakten både mot Troms fylkeskommune være viktig, da det er disse som har ansvaret for fylkesvegnett, ferge, buss, hurtigbåt, elektronisk kommunikasjon med mer. Noen deler av fylkesvegnettet er av svært dårlig standard og er et direkte problem for næringsutvikling i Nord-Troms regionen.

Fiskerihavnene og havner er avgjørende for fiskerinæringen og sjømatnæringen og må vedlikeholdes og utbedres. For Nordreisa er utbygging av moderne havn viktig for å kunne ta del i utbygging av gass- og olje i havområdene utenfor Nord-Norge, utbygging av ny infrastruktur som kraftlinjer og mineralutvinning.

Utvikling Sørkjosen flyplass vil sette viktige premisser for Nord-Troms rolle i regional og nasjonal utvikling.

E6-tunell gjennom Sørkjosfjellet og bedre regularitet over Kvænangsfjellet er avgjørende for vår samhandling med Tromsø og Alta som hovedsentra i Troms og Finnmark. Bredbåndutbygging og elektronisk kommunikasjon må ytterligere utbyggs for å ta hele distriktet i bruk.

2.1.5. Verdiskaping og næringsutvikling

Det skal tas hensyn til bedrifters og næringers behov for beliggenhet og egnede arealer og næringer som er basert på lokale natur- og kulturressurser skal vektlegges. Dette omfatter både videreutvikling av landbruket/ landbruksbasert foredling og fiskeri- og havbruk. Arealbehovet for havbruksnæringen må vurderes sammen med andre interesser i kystsonen og langs vassdrag. Andre forhold som belyses er reindriftsinteresser, mineralressurser og reiseliv. I forslag på ny kommuneplan er gode oppvekstvilkår for barn og unge og næringsutvikling sett på som en av de viktigste faktorene for å hindre ytterlig befolkningsreduksjon.

2.1.6. Natur, kulturmiljø og landskap

Nordreisa er, som resten av verden, påvirket av global oppvarming som følge av klimagass-utslipp. Vi ser at klimaforhold endres og hav-nivået stiger. Dette gir endrede livs-betingelser for arter og mennesker, og vi ser enda ikke de langsiktige konsekvensene av dette. Blant de virkemidlene kommunene har i forhold til reduksjon av klimagassutslipp, er klimatilpasset planlegging blant de viktigste.

Gjennom plan- og bygningsloven har kommunen et svært viktig verktøy for å ta vare på natur. Summen av enkeltbeslutninger etter plan- og bygningsloven former i stor grad hvordan samfunnet vårt blir og hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt, både på kort og lang sikt. I kommuneplanens arealdel kan det fastsettes hensynssoner med særlige hensyn til blant annet friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø, blant annet i randsoner til nasjonalparker og landskapsvernområder. Hensynssoner kan videreføres i reguleringsplan eller innarbeides i arealformål og bestemmelser som ivaretar formålet med hensynssonen. I byggesaker har kommunen blant annet anledning til å påvirke plassering på tomt, noe som kan være av betydning for bevaring av naturmangfold.

Gjennom stortingsmelding 14 (2015-2016) *Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold* kommer det frem at Regjeringen ønsker å legge til rette for at kommunene kan øke sin kompetanse om naturmangfold. Blant annet foreslår Regjeringen at dette skal skje gjennom et godt kunnskapsgrunnlag og økt veiledning, og kommunedelplaner for naturmangfold.

I Nordreisa har vi som mål at omdisponering av verdifulle jordressursene og oppsplitting av viktige arealer skal reduseres. Landskapshensyn må ivaretas i planleggingen og strandsonen/vassdrag må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv og det skal tas hensyn til andre allmenne interesser. Kommunene skal legge til rette for en mer miljøbasert utbygging av fritidshus, der hensynet til bl.a. landskap, energibehov og estetikk blir vektlagt. Andre forhold som belyses er motorisert ferdsel, kulturminner og kulturmiljøer. I kommuneplanens arealdel 2014-2026 ble en landskapsanalyse tatt med som en del av kunnskapsgrunnlaget for planleggingen. Landskapsanalysen beskriver landskapet, og setter karakter og verdi. Nordreisa kommune deltok sammen med Lyngen kommune, som de eneste kommunen i landet, i et pilotprosjekt om landskapsanalyse.

2.1.7. Avfall/forurensning

Nordreisa kommune har lang kystlinje og en ikke uvesentlig andel av sin næringsvirksomhet knyttet til fiskeri og havbruk. Slike virksomheter genererer mye bransjespesifikt avfall som kasserte fiskeredskaper og nøter. Dette er avfall som vanskelig lar seg håndtere i den ordinære avfallshåndteringen, og krever tilrettelagt mottak og håndtering.

Arbeid med avfallsplaner for havner er ikke igangsatt i Nordreisa grunnet manglende kapasitet. Avfallsplan for havner må utarbeides i nær dialog med Avfallsservice som besitter kompetansen innenfor fagområdet avfall. Avfallsplan for havner bør gjennomføres i 2017.

Både kommunale avløpsanlegg og enkeltanlegg er forurensning etter lovverket, men samtidig er dette er type forurensning som er lovlig så lenge det er innenfor ordnede former.

2.1.8. Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Kommunene skal ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de faktorer som kan virke inn på denne. Det skal tas hensyn til endringer i alderssammensetning og helsetilstand. Kommunene skal legge til rette for fysisk aktivitet for hele befolkningen i samspill med grunneierorganisasjoner, idretts- og friluftslivsorganisasjoner. Folkehelse er ett av fire satsingsområder i kommunen.

Kommunene skal ta hensyn til barn og unges oppvekstmiljø i planleggingen og sørge for at barn og unge er involvert i planprosessene. Kommunen skal også videreføre sin satsning på sjumilssteget, og dette skal være et gjennomgående perspektiv i all planlegging.

2.2. Regionale føringer

2.2.1. Regional planstrategi for Troms – kunnskapsgrunnlaget

Troms fylkeskommune utarbeider regional planstrategi under de samme tidsrammene som er satt for kommunene (dokumentet skal vedtas senest ett år etter konstituering). Dette innebærer at fylkeskommunens planstrategi i stor grad utarbeides parallelt med kommunens.

Vi kan derfor ikke legge vedtatt regional planstrategi til grunn for utarbeidelse av kommunal planstrategi. Hovedutfordringene som Troms fylkeskommune vektlegger framgår imidlertid av dokumentet «*Kunnskapsgrunnlaget for Troms -2015*». Kunnskapsgrunnlaget har en liknende tematisk oppbygging som *nasjonale forventninger*. I tillegg er det skrevet egne kapitler om nordområdesatsing, kultur og utdanning. Vi gir en nærmere beskrivelse av disse.

2.2.1.1. Nordområdesatsing

Nordområdesatsing er definert av regjeringen uten stor lokalpolitisk medvirkning så langt. Nordreisa kommune forutsetter i kommuneplanen å ta del i nordområdesatsingen gjennom økt fokus blant annet på helhetlig samferdselsutvikling og stor attraktivitet som boplass. Troms fylke og Nordreisa ligger strategisk plassert med fylkesgrenser mot Finnmark og Nordland, og nærhet til Finland, Sverige og Nordvest-Russland. Utviklingsmulighetene innen petroleum, mineralutvinning, klima- og miljøforskning, turisme med mer, vil påvirke både samferdsel, næringsutvikling og internasjonal samarbeid. Nordreisa kommune ligger strategisk til i forhold til sentrale reisemål i Nord-Norge (Lofoten, Tromsø, Nordkapp og Svalbard). E6-tunellen gjennom Sørkjosfjellet, større regularitet over Kvænangsfjellet og utbygging av Ullsfjordforbindelsen vil gi kortere kjøretid mellom Tromsø og Nord-Troms, Alta og Hammerfest. Utvikling av Sørkjosen flyplass og Sørkjosen havn sammen med de øvrige service- og tjenestetilbud i regionen vil åpne for at Nord-Troms i større grad kan ta del i nordområdesatsingen

2.2.1.2. Kultur

Kulturlivet i Troms inndeles i to hovedgrupperinger: Den profesjonelle kunsten og frivillig arbeid som drives i ulike organisasjoner. Idrett er den største kulturelle aktiviteten (32 %), deretter følger musikk, (15 %), billedkunst/kunsthåndverk (11 %) og organisert dans (4 %). Nordreisa kommune har cirka 90 lag og foreninger som til sammen gir et rikt og variert foreningsliv innen idrett, musikk, revy og teater, båtforeninger, skytterlag, jakt og fiske, friluftsliv med mer. Nord-Troms har få personer som anser seg som profesjonelle kultur- og kunstutøvere. Basert på en utvidet forståelse av hva som er vår kultur og identitet er kultur-næringer et område som forventes å ha stort potensial for bedriftsetablering og produktutvikling.

2.2.1.3. Utdanning

Kunnskap er en avgjørende ressurs for å møte framtidens utfordringer og Troms ønsker å satse på en høyt utdannet befolkning og dyktige fagarbeidere. Det er store regionale forskjeller i utdanningsnivået i fylket og Nordreisa kommune har generelt et lavt utdanningsnivå. Nordreisa kommune foreslår i sin kommuneplan å møte utfordringer knyttet til utdanning med et helhetlig utdanningsløp hvor natur- og kulturforståelse, fokus på læring og fysisk aktivitet.

2.2.2. Andre regionale føringer

Troms fylkeskommune har flere regionale planer som innebærer føringer for kommunene:

- Fylkesplan for Troms 2014-2025
- Regional plan for transport 2014-2023
- Regional plan for landbruk 2014-2025
- Regional plan for handel og service 2015-2024
- Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027

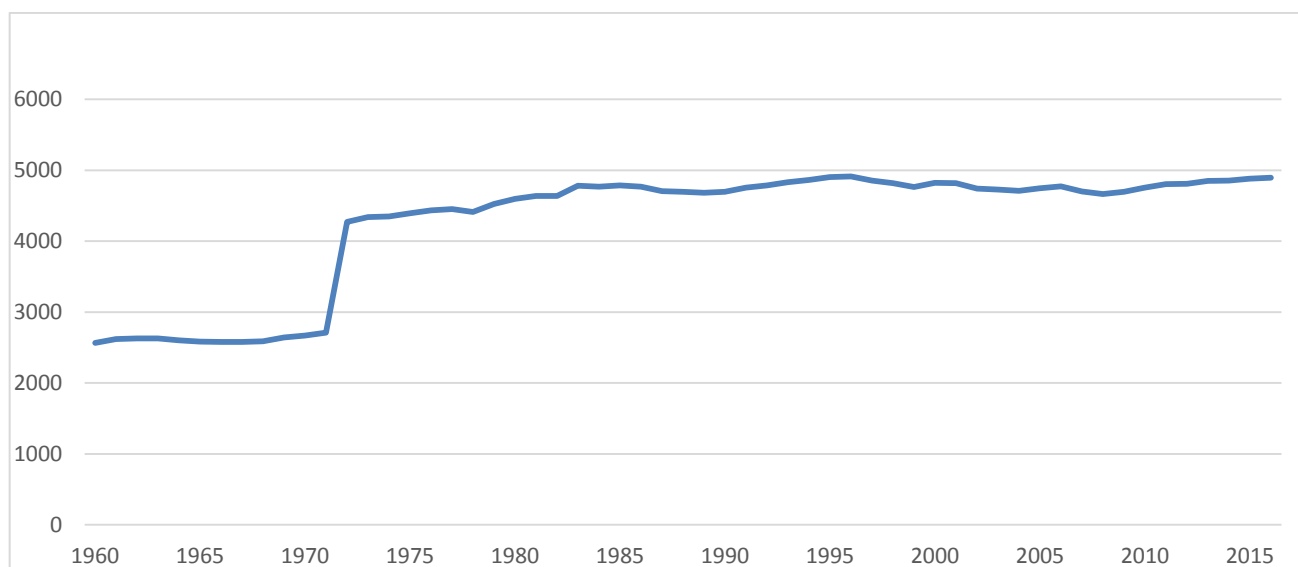
I tillegg kommer:

- Regional plan for reindrift
- Regional plan for idrett og anlegg for idrett og fysisk aktivitet
- Regional bibliotekplan

3. UTVIKLINGSTREKK I NORDREISA KOMMUNE

De siste 50 årene har det vært en betydelig folketilvekst i Nordreisa. Foreløpig folketallstopp kom i 1996 (4919 innbyggere). Etter utvidelsen av kommunen i 1972 og 1982, er det stor netto innflytting og fødsels-overskudd som er grunnlaget for at Nordreisa ser ut som i dag.

Det har vært fødselsoverskudd i Nordreisa gjennomsnittlig både på 70-tallet, 80-tallet og 90-tallet. De første 10 årene av 2000-tallet, og frem til i dag, har det, gjennomsnittlig sett, vært et lite fødselsunderskudd i Nordreisa.

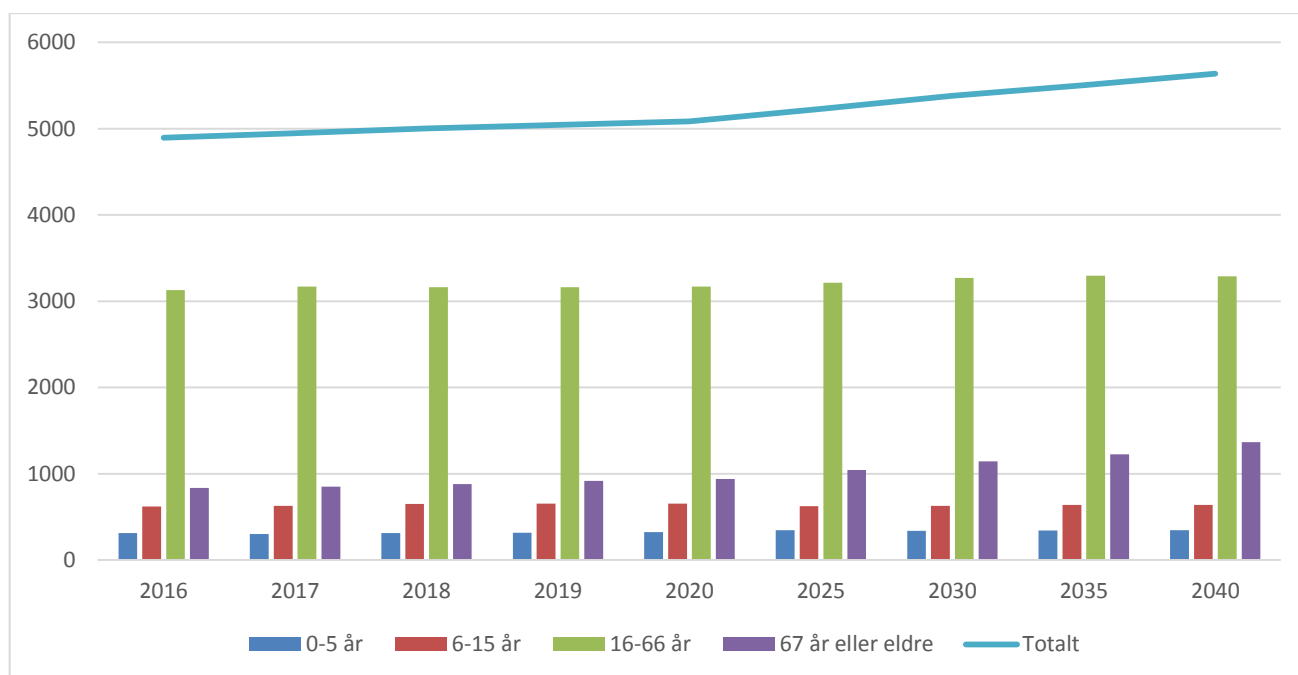

Figur 1: Historisk utvikling av folketallet i Nordreisa kommune 1960-2016.

Folketall og demografi i Nordreisa preges mye av stor inn- og utflytting. Som distrikts-kommuner flest flytter om lag 50 % av hvert kull ut av kommunen. En del returnerer til hjemkommunen, slik at det varige flyttetapet av hvert kull i Nordreisa ligger på cirka 20 % for kvinner og 30 % for menn. Nordreisa har størst netto flyttetap til byregionene sørpå og til Tromsø. Netto innflytting har primært kommet fra kommunene i Nord-Troms, særlig Kåfjord. Det varige flyttetapet kompenseres delvis av innflytting. I Nordreisa anslås det at mellom 40 og 50 % av voksenbefolkningen til enhver tid er tilflyttere. Det viser seg imidlertid også at en stor andel av tilflyttere flytter ut av kommunen igjen og blir «gjennomflyttere».

I framskrivningene mot 2040 forventes det en økning i folketallet i kommunen. Den største økningen er av pensjonister og eldre (67+), fra 17,1 % av totalt folketall per 1. kvartal i 2016 til cirka 24 % i 2040. Samtidig anslås en reduksjon av andelen arbeidstakere (16–66 år) fra 64 % i 2016 til 58 % i 2040 – i rene tall cirka 530 flere alderspensjonister og 160 færre arbeidstakere.

I henhold til rapport fra NIBR - Norsk institutt for by- og regionalforskning, antas det at Nord-Troms vil bli preget av mindre innvandring enn forventningene for landet som helhet og at dette vil påvirke folketalls-utviklingen. For kommunen er det endringer i befolkningssammensetningen, det vil si fordelingen mellom aldersgruppene, som betyr mest. Hvis det ikke skjer vesentlige endringer mht. flytting, fruktbarhet og dødelighet de neste 10–15 årene, vil befolkningssammensetningen i Nordreisa være betydelig annerledes i 2025 enn i 2012.

Figur 2: Framskrevet folkemengde i Nordreisa kommune 2016-2040 (SSBs alternativ MMMM).

4. KOMMUNEØKONOMI

4.1. Økonomisk status og utvikling

Nordreisa kommune har i lang tid hatt store økonomiske vanskeligheter og hatt flere år med regnskapsmessig underskudd. Kommunen har ikke hatt økonomiske reserver på disposisjonsfond de siste årene. Dette gjør kommunen svært sårbar for uforutsette hendelser eller uventet svikt i inntektene. Nordreisa kommune har planlagt med ytterligere avsetning til disposisjonsfond i henhold til økonomiplanen 2016-2019.

De økonomiske utfordringene, utvikling i folketall og befolkningssammensetning og de langsiktige trendene her er grunnleggende faktorer som kommunen må ta hensyn til ved dimensjonering av tjenestetilbudet og prioritering av midler mellom de ulike sektorene. Dette bør gjenspeiles i planstrategien og i de ulike kommunale planene, og kommunen må sette i gang tiltak som får varig effekt.

4.1.1. Inntekter 2015

- Brutto driftsinntekter 2015 er 450,6 mill. kr.
- Frie inntekter 2015 er 295,2 mill. kr.

Nordreisa kommune har som de andre Troms-kommunene et høyere inntektsnivå pr innbygger enn landsgjennomsnittet. Kommunens frie inntekter (det vil si rammetilskudd, skatt på inntekt og formue og ev. inntekter fra naturressursskatt, eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter) er 7 % høyere enn landsgjennomsnittet, selv når en ser bort fra de ekstra overføringene kommunene får som følge av at den har et relativt stort utgiftsbehov (som er 13,1 % høyere enn landsgjennomsnittet).

4.1.2. Utgifter 2015– fordeling pr sektor

Tabell 2: Tabellen viser nettoregnskap fordelt på sektorer og avdelinger. Utviklingsavdelingen, Anleggsdrift og Bygg og eiendom utgjør fra 2016 Sektor for drift og utvikling.

Netto driftsutgifter	Regnskap
Sektor for administrasjon	25 632 600
Sektor for oppvekst og kultur	117 995 206
Sektor for helse og omsorg	117 289 824
Utviklingsavdelingen	7 080 983
Anleggsdrift	-2 427 591
Bygg og Eiendom	30 194 008
Skatter og rammetilskudd	-12 928 309
Renter, avdrag og avsetninger	-17 875 375
Prosjekter og interkommunale samarbeid	5 066 469
Netto for Sektor	270 027 815

4.1.3. Gjeld, renter og avdrag

Kommunen har en høy lånegjeld, og er sårbar overfor renteøkninger. Den samlede lånegjelden er i 2015 på kr 507,2 millioner inkludert videreformidlingslån, og har økt med kr 13,5 mill fra 2014. Lånegjelden utgjør dermed pr. 2015 91,1 % av brutto driftsinntekter, dvs. 9,4 prosentpoeng over landsgjennomsnittet.

Kommunen har planlagt med ytterligere investeringer i økonomiplanen, dette fører til at lånegjelden er planlagt økt til 100,5 % av brutto driftsinntekter pr. 2019.

Kommunen pådrar seg økte rentekostnader i fremtiden og har ingen økonomiske reserver. Kommunen er med dette svært sårbar overfor uforutsette utgifter, renteøkninger og uventet svikt i inntektene.

Tabell 3: Samlet lånegjeld fordelt på de ulike kreditorer for 2012-2015.

Tall i 1000 kr	RS 2015	RS 2014	RS 2013	RS 2012
Kommunens samlede lånegjeld	507 238	493 724	481 872	461 823
<i>Fordelt på følgende kreditorer:</i>				
Kommunalbanken	318 502	333 005	319 176	296 334
KLP kommunekreditt	84 152	55 141	57 371	59 602
DNB	192	225	259	292
Husbanken (videref m lån)	104 394	105 353	105 066	105 595

4.1.4. Inndekning

Kommunen står på ROBEK-listen og har et akkumulert merforbruk på kr 12,75 millioner pr 31.12.2015. I løpet av perioden 2011-13 har Nordreisa kommune dekket inn kr 22,9 millioner av tidligere års merforbruk.

Gjenstående merforbruk fremkommer slik:

Tabell 4: Samlet merforbruk 2008-2015.

År	Opprinnelig	Gjenstående inndekning
Merforbruk 2008	8 094 535	2 230 029
Merforbruk 2009	4 346 893	3 587 671
Merforbruk 2010	5 332 559	4 482 918
Merforbruk 2014	469 043	469 043
Merforbruk 2015	1 978 500	1 978 500
Akkumulert merforbruk		12 748 162

Nordreisa kommune har søkt departementet om ny inndekningsplan som følge av at opprinnelig inndekningsplan ikke er blitt overholdt. Det nye forslaget til inndekningsplan er som følger:

Tabell 5: Inndekningsplan for 2016-2017.

Underskudd	Resterende underskudd 31.12.15	2016	2017	Sum inndekning
2008	2 230 029	2 230 029		1 029 888
2009	3 587 672	3 587 672		3 587 672
2010	4 482 918	2 067 299	2 415 619	4 482 918
2014	469 043		469 043	469 043
2015	1 978 500		1 978 500	
Sum	12 748 162	7 885 000	4 863 162	12 748 162

5. KOMMUNENS ROLLE SOM TJENESTEYTER

5.1. Kommunens organisering

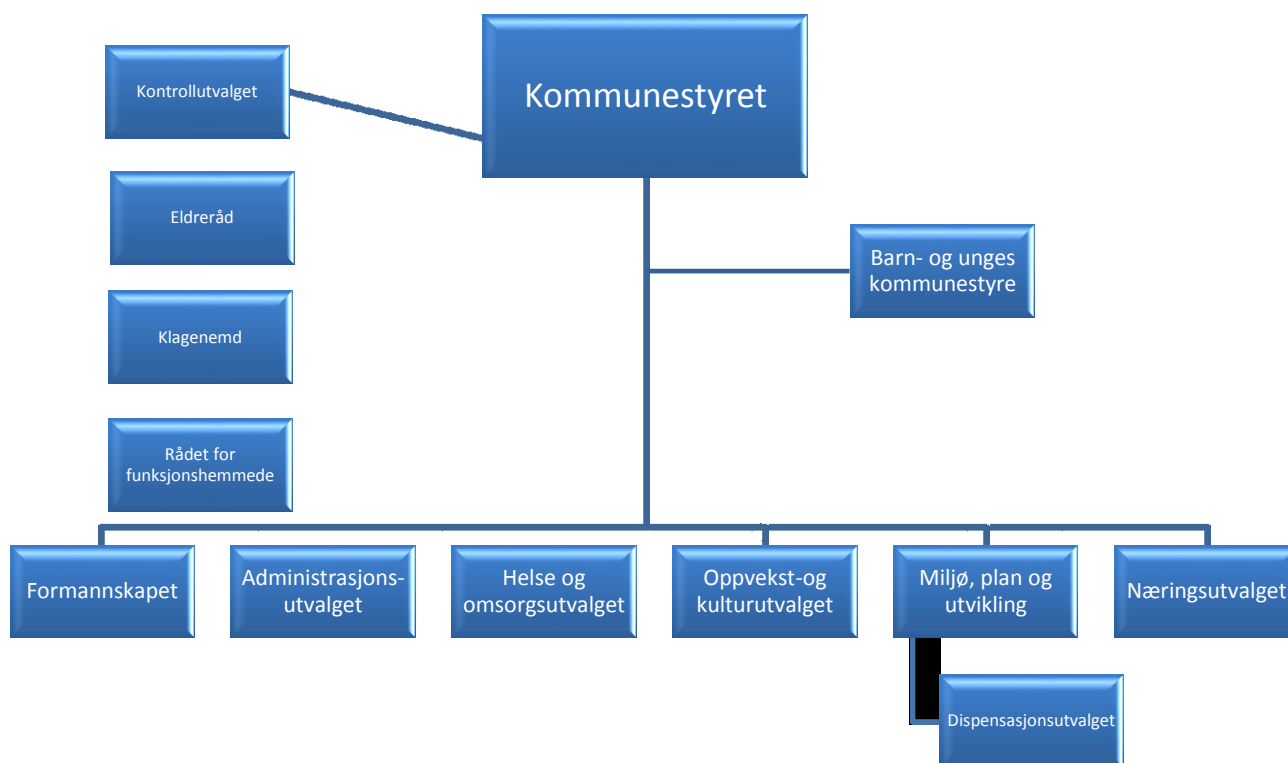
Nordreisa kommune er politisk organisert etter formannskapsmodellen og administrativt etter sektormodellen.

Ordfører leder møtene i kommunestyret og formannskapet. Han eller hun er rettslig representant for kommunen og underskriver på dennes vegne i alle tilfelle hvor myndigheten ikke er tildelt andre.

Rådmannen er den øverste leder for den samlede kommunale administrasjon, med de unntak som følger av lov, og innenfor de rammer kommunestyret fastsetter.

5.1.1. Organisasjonskart

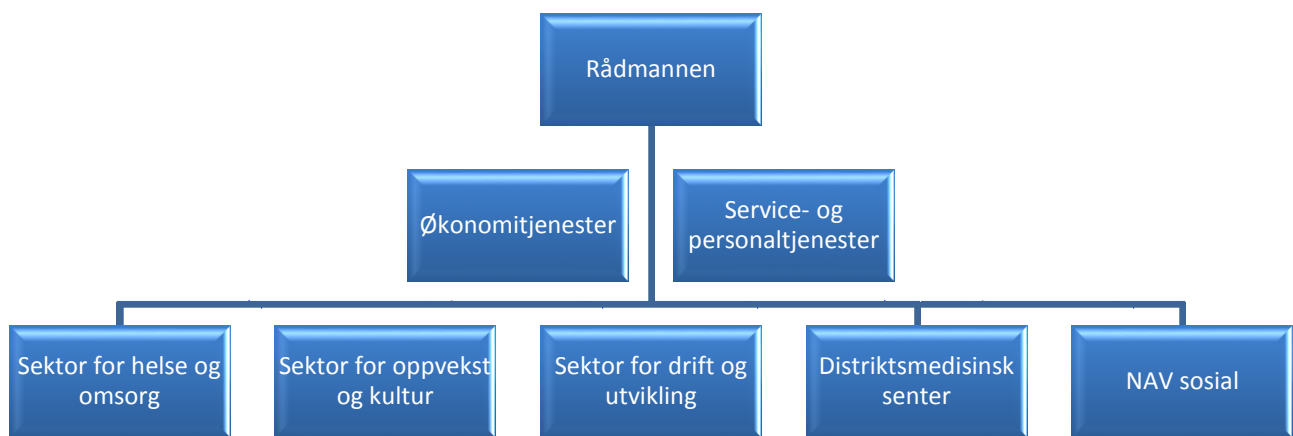
5.1.1.1. Politisk organisering

Etter valget i 2011 ble levekårsutvalget splittet opp i to nye utvalg; oppvekst og helse- og omsorg.

- Etter valget i 2015 ble nærings- og kulturutvalget splittet. Kultur ble lagt under oppvekst.
- Etter valget 2015 fikk Driftsutvalget en ny benevnelse; Miljø, Plan og Utvikling.

5.1.1.2. Administrativ organisering

5.1.1.3. Sykefravær

Tabell 6: Totalt sykefravær for 10 årsperioden 2005-2015.

År	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sykefravær	13,6%	11,3%	10,9%	11%	11,2%	11,1%	10,7%	9,71%	10,56%	9,62 %

5.1.1.4. Samisk forvaltningsområde

Kommunen er ikke innenfor det samiske forvaltningsområdet, men er nabokommune til Kåfjord kommune; som er en tospråklig kommune.

5.1.2. Interkommunalt samarbeid

Nordreisa kommune deltar i en rekke interkommunale samarbeid. Kvaliteten på tjenestene som gis er god. Interkommunale samarbeid har i noen tilfeller vist seg å være kostnadsdrivende for de kommunale tjenestene, da lønnsnivået og andre goder har vært bedre enn i kommunen. Samtidig har det vist seg å være lettere å rekruttere til interkommunale samarbeid, da større fagmiljøer er mer attraktive.

Tabell 7: Oversikt over interkommunale samarbeid som kommunen deltar i:

Tjeneste	Type samarbeid (interkommunalt samarbeid eller vertskommune-samarbeid)	Ansvarlig leverandør (kommune/selskap)	Samarbeidskommuner						Andre involverte
			Nordreisa	Skjervøy	Kåfjord	Kvæningen	Storfjord	Lyngen	
Utdanning	Delt ansvar	Nord Troms studiesenter	X	X	X	X	X	X	
Barnevern	Vertskommune	Nordreisa	X			X			
Barnehagetilsyn	Uformelt		X	X	X	X			
Barnehage	Interkommunalt samarbeid		X	X	X	X	X	X	
Skole	Vertskommune	Skjervøy (Regionkontoret)	X	X	X	X	X	X	Troms fylkeskommune
Krise-senter	Vertskommune	Tromsø	X						
PPT	Interkommunalt samarbeid	Nordreisa	X		X	X			Troms fylkeskommune
Jordmor	Vertskommune	Nordreisa	X	X	X	X			
Innkjøp	Vertskommune	Storfjord	X	X	X	X	X	X	
Skogbruk	Vertskommune	Lyngen	X				(X)	X	
Veterinær	Vertskommune	Nordreisa	X	X	X	X	X	X	
IKT	Interkommunalt samarbeid	Skjervøy/Kåfjord	X	X	X	X	X	(X)	
Brann	Interkommunalt samarbeid	Kvæningen	X	X	X	X			
Avfall	Aksjeselskap	Nordreisa	X	X	X	X	X	X	
Kvenkultur	IKS	Nordreisa	X	X	X	X	X	X	Troms fylkeskommune
Friluftsråd	Interkommunalt samarbeid	Skjervøy	X	X	X	X			
Museum	Aksjeselskap	Nordreisa	X	X	X	X	X	X	
Revisjon	IKS								
K-sekretariat	IKS								
Arkiv	IKS								

5.1.2.1. Styring og kontroll

Det er stor utbredelse av interkommunalt samarbeid på kommunale tjenester i Nord-Troms. Nordreisa kommune er med på cirka 20 ulike interkommunale samarbeid i større og mindre omfang. F.eks. Avfallsservice, PPT, plankontor, brannvesen, jordmortjeneste. Interkommunalt samarbeid påvirker således i stor omfang kommunens lokaldemokratiske styring. Interkommunalt samarbeid gir ofte større klarhet og mindre innsikt, og det er vanskelig å ansvarliggjøre politikerne når beslutninger og oppgaveløsning flyttes ut av kommuneorganisasjonen. Politikerne får lite informasjon og styringssignaler kan være forskjellig fra kommune til kommune. Styring og kontroll blir vanskeligere, men oppgavene blir gjort.

5.1.3. Tverrsektorielt samarbeid i kommunen

Nordreisa kommune har lang erfaring med tverrfaglig arbeid, rettet mot barn og unge og deres familier. Kommunen har deltatt i flere utviklingsprosjekter hvor tverrfaglig arbeid har en sentral rolle. Deltakelse i prosjekt og etablering av familiesenter har gitt stor uttelling i forhold til tverrfaglighet. Deltakelse i prosjekter har også ført ulike faggrupper sammen, og man har utviklet arenaer for samarbeid, både formelle og uformelle. Målet for tverrfaglig/tverrsektoriell arbeid er å kunne gi rett hjelp til rett tid til barn, unge og der familier, samt fordrer gode kunnskaper om hverandres arbeid, samt lover, retningslinjer, metoder

Ulike tverrsektorielle team er for tiden:

- Basisteam: helsesøster, barnevern, førskolelærer, jordmor, helsestasjonslege, ppt, bup, politi, psykisk helse/rus, og foreldre som har utfordringer som krever bred innsats.
- Barnehageteam: Styrere, helsesøster, barnehagekonsulent, barnevern, ppt, kaller inn andre enheter ved behov.
- Rusforebyggende gruppe: helsesøster, psykisk helse/rus og politi. Jobber med ungdom som har utfordringer i forhold til rus. Alle kan melde behov.
- Skolevegringsteam: barnevern, ppt, skole, helsesøster. Ved bekymringsfylt fravær.
- Skolehelseteam: skole, helsesøster.
- Tverrfaglig team barnehager: barnehage, ppt.
- Veiledningsgruppe jordmor/helsesøster: møtepunkt for veiledning av felles utfordringer.
- Faglederteam familiesenteret: team for drøftinger av felles utfordringer.
- Arbeid i ulike prosjektgrupper: eks Bir, ungdomskontakt
- Samarbeid med tannhelsetjenesten: deltakelse med helsesøstre/førskolelærer på barnegrupper, samt felles kursing/opplæring.
- Fagfora flyktninger: styrere, rektorer, sektorleder oppvekst og kultur og helse- og omsorg, flyktningkonsulent, ppt, lege, helsesøster, barnevern, bup, kaller inn andre enheter ved behov.

Et viktig skritt er gjort for å sikre samarbeid ved at det er etablert egen sektor med leder for oppvekst og kultur. Vi har nå fått en felles overbygging som sikrer at man går i samme retning. Dette nye nivået har mandat til å sikre en felles forståelse og kvalitet i arbeidet som gjøres ute i tjenestene. I tillegg til sektorleder er det tilsatt barnehagekonsulent, som også vil styrke det tverrsektorielle arbeidet. Planlegging, administrasjon og virksomhetsstyring

5.1.3.1. Organisering av planoppgaver:

Kommunens arbeid med samfunnsutvikling er i hovedsak organisert i virksomheten Utvikling. I tillegg samarbeider kommunen med Halti næringshage innen næringsutvikling og Halti nasjonalparksenter innen

naturinformasjon og tilrettelegging, samt med Nord Troms Friluftsråd i forhold til tilrettelegging og opplæring innen tradisjonelt friluftsliv. Næringsarbeidet har flere samarbeidsarenaer.

Kommunen har god kompetanse innen dette fagfeltet, men kapasiteten er for liten. I en distriktskommune som Nordreisa er dette en viktig oppgave for å tiltrekke seg innbyggere og holde folketallet oppe.

Kommunen har en vedtatt planstrategi for foregående periode, samt en vedtatt kommuneplan i sin helhet.

Ved å rekruttere og beholde kompetanse innen planlegging, ser kommunen gode muligheter til å drive med overordnet planlegging også i fremtiden.

5.1.3.2. Miljø

Miljøforvaltning er et stort fagområde med mange utfordringer. Ansvar for miljø er spredt rundt på flere stillinger, og det betyr at innen noen felt så går det greit, mens for andre områder sliter vi. Per i dag er det spesielt forurensningssaker som vi sliter med. Her har vi per i dag pålegg fra FM som vi ikke klarer å oppfylle.

5.1.3.3. Landbruk

Landbruk er også et stort fagområde. Vi har god kompetanse innen landbruk. Næringen er i god utvikling og flere gårdsbruk er utbygd eller er i utbyggingsfase. Innen skogbruk er det en jevn utvikling, men de langsiktige tiltakene innen skogkultur har gått vesentlig ned de siste årene i takt med reduksjon i langsiktige tilskuddsmidler. Innen skogsvegbygging og hogst har det vært en jevn utvikling de siste åra.

5.1.3.4. Reindrift

Reindrift er en stor næring i kommunen om sommeren, men vi har ikke noe forvaltningsansvar for dem. Reindriften berøres i hovedsak av arealsaker gjennom planlegging og fradeling. Dette håndteres av landbruk og planleggere på en god måte. Slik kommunen ser det så har vi et godt samarbeid med reindriftnæringa i kommunen.

5.1.3.5. Fiskeri og havbruk

Fiskeri og havbruk er to vesentlige næringer i Nordreisa, også i et regionalt og nasjonalt perspektiv. Statistikk fra 2015 viser at det i Nordreisa er 39 personer som har hoved yrke innen fiskeri, og 11 personer som har dette som biyrke. I kommunen var det også registrert 22 fiskefartøy ved utgangen av 2015. Det er også havbruksvirksomhet i kommunen med to akvakulturlokaliteter. Næringen berøres i hovedsak av arealsaker gjennom planlegging.

5.1.3.6. Klima

Klima kan vel defineres innen miljø og er et område som vi ikke jobber så mye med. Kommunen har vedtatt at alle bygg og enheter skal miljøfyrtårnsertifiseres. Per i dag er kommunehuset, Halti, Høgegga barnehage og Moan skole sertifisert. Flere skoler og barnehager er godt i gang med prosessen. Gjennom dette arbeidet avdekkes klimaregnskapet. Ut over dette jobbes det ikke mye med klimaspørsmål.

5.1.3.7. Universell utforming

Universell utforming ligger som et krav til både utbygging av bygg og så langt det går an i utbygging av uteområder. Disse kravene tas det hensyn til både i planlegging og utbygging.

Universell utforming fremheves som en del av rammeforutsetningen/verdikriteriet i alle planer og tiltak i Nordreisa kommune. Universell utforming skal være et overordnet prinsipp i all planlegging, tilrettelegging

og tjenesteleveranse. Sektoransvarsprinsippet ligger til grunn ved at ansvaret for å følge opp tiltak ligger innenfor de enkeltes faglige ansvarsområde. Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og styresmakter

5.1.3.8. Samfunnssikkerhet i planlegging

Kommunen har gjennom Kommuneplanens arealdel jobbet fram en arealros. I tillegg har kommunen er overordna ROS analyse og en beredskapsplan, men planlegger en revisjon av den overordna ROS i samarbeid med UiT. Videre gjøres det ROS analyser ved detaljplanlegging, i forbindelse med dele- og byggesaker samt at vi overvåker rekreasjonsløypene for scooter hver vinter.

5.1.3.9. Folkehelse

Nordreisa kommune har ikke utarbeidet en egen oversikt over befolkningens helse og faktorer som påvirker den. Det vil si kommunen har ikke utarbeidet en egen folkehelseprofil. Kommuneplanens samfunnsdel har et eget kapittel som omhandler folkehelse.

Kommunen har ingen leger ansatt med samfunnsmedisinsk kompetanse og folkehelsefaglig kompetanse.

5.1.3.10. Samfunnssikkerhet og beredskap

Nordreisa kommunestyret vedtok høsten 2014 en overordnet og helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse for kommunen. Mars 2014 ble areal-ROS vedtatt av Nordreisa kommunestyre. Kommunen har en oppdatert og revidert overordnet beredskapsplan som både er øvd på og brukt i praksis ved ras på E6 i Sørkjosen mai 2015.

Nordreisa kommune har gjennom håndtering av raset på E6 i Sørkjosen vist at kommunen klarer å håndtere større uforutsette hendelser. Det er et godt samarbeid mellom nabokommuner, samarbeidet og koordineringen mellom kommunale og statlige aktører ble utøvd på en profesjonell og god måte. Alle nivå viste stor evne til samarbeid. Dugnadsevnen og viljen er stor også i lokalsamfunnet når store utforutsatte hendelser skjer.

5.1.3.11. Kompetanse og kapasitet innenfor administrasjon og virksomhetsstyring, herunder budsjett, økonomiplan, økonomirapportering og regnskap?

Kommunen har god kompetanse i økonomi og administrasjon i sentraladministrasjonen. Kompetansen på sektornivået er rimelig god og på virksomhetsnivået pågår det nå en kontinuerlig opplæring/oppfrisking innen rapportering og budsjettering.

5.2. Barnehage

Nordreisa kommune har 10 barnehager; seks kommunale- og fire private barnehager. I tillegg er det tilbud om åpen barnehage som er organisert under Familiesenteret. Kommunale barnehager har en én avdelings barnehage i oppvekstsenter, fire to avdelings barnehager, og en tre avdelings barnehage. Private barnehager har to én avdelings barnehager med utvidet barnetall, en én avdelings barnehage, og en fire avdelings barnehage. Tre barnehager er plassert i distriktene, og syv barnehager er sentrumsnære. Alle barnehager har styrere med barnehagelærerutdanning.

5.2.1. Tilstrekkelig kapasitet

Bemanningsnormen i barnehagene følger barnehageloven, der 18 storbarnsplasser utløser én pedagogisk leder. I tillegg er det to assistenter per avdeling. Ni småbarnsplasser utløser én pedagogisk leder og to assistenter. Barn under tre år teller som to plasser.

Nordreisa kommune har full barnehagedekning per dags dato. Alle barn med krav på plass etter Lov om barnehager, har fått plass i barnehage.

Pedagogiske ledere skal ha utdanning som barnehagelærere. For barnehageåret 2015/2016 er det innvilget 3 søknader på dispensasjoner fra utdanningskravet.

Barnehagene har videre i stor grad én assistent per avdeling med fagbrev innenfor barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Alle barnehager har styrere i 100% med utdanning som barnehagelærere. Styrer har både administrasjon og avdelingsarbeid.

Sammenlikner man andel ansatte med barnehagelærerutdanning, ligger kommunen noe etter i forhold til Troms/Nord-Troms. Øvrige kommuner i Troms har større barnehagelærertetthet i barnehagene enn Nordreisa kommune.

Kommunen har over flere år slitt i forhold til tilsetting/rekruttering av barnehagelærere til pedagogiske lederstillinger. Etter omorganisering/nedbemanning i oppvekstsektoren i 2015 og 2016, er det samlet for 2016/2017 tre dispensasjonssøknader fra kravet til utdanning i pedagogisk lederstillinger. En av disse for hele barnehageåret, to søknader gjelder for perioder på 4 uker – 5 måneder.

Tall fra SSB i forhold til bemanning som innehar annen pedagogisk kompetanse, viser at Nordreisa kommune er på bunn sammenliknet med landet uten Oslo/Troms. Nordreisa kommune har de siste årene tilrettelagt for assistenter i forhold til å ta fagbrev innenfor barne- og ungdomsarbeiderfaget, og har også 2015/2016 kjørt kursrekke for assistenter med begrenset barnehagefaglig kunnskap. Dette har resultert i flere assistenter med fagbrev i 2015.

Nordreisa kommune har kompetanseutviklingsplan 2015-2018 for barnehagene.

Nordreisa kommune har lav andel ansatte i barnehagene som er menn. Dette er 50% lavere andel sammenliknet med landet uten Oslo, og 62 % lavere sett i forhold til Troms.

Kommunen har høy dekningsgrad i forhold til barn som benytter seg av barnehageplass. Hele 9 av 10 barn i alderen 1-5 år benytter seg av barnehage tilbudet, og 8 av 10 1-2 åringer er i barnehagene.

Lave totale driftsutgifter kombinert med høy dekningsgrad, gjør at kommunen har en effektiv tjenesteproduksjon av barnehagetjenester.

Kommunale barnehager drives etter svært stramme budsjett. Det er svært utfordrende å drive og opprettholde nødvendig driftsnivå med dagens økonomiske- og bygningsmessige rammer.

Brutto driftsutgift per barn i kommunale barnehager i Nordreisa, er markant lavere sett i forhold til Troms og også landet uten Oslo. Driftsutgiften i Nordreisa er 13-15 % lavere per barn som for landet uten Oslo/Troms. Av kommunens totale netto driftsutgifter, utgjør 11,6 % netto driftsutgifter i barnehagesektoren. Dette er 20 % lavere enn som for landet uten Oslo/Troms.

Innenfor de kommunale- og private barnehagene er det ulike pedagogiske- og faglige tilnærminger: gårds- og naturbarnehage, montessoribarnehage, samisk avdeling, menighetsbarnehage og ordinære barnehager.

Barnetallet i Nordreisa i dag er lavere enn på 1990-tallet. SSBs framskrivinger fram mot 2040 tilsier derimot en økning i antall barn på 28 barn 1-5 år, med størst økning i barn på 1-2 år.

Bak tallene i SSBs tabell, foreligger det anslagsvis behov for rundt 40 barnehageplasser utover dagens eksisterende barnehage tilbud. Dette medfører behov for utbygging og etablering av barnehageplasser. Behovet er tatt med i kommuneplanens samfunns-, handlings- og arealdel.

Ut ifra SSBs framskriving av barnetall i Nordreisa kommune, og slik behov for flere barnehageplasser, vil dette føre til økt behov også for barnehagelærere.

De kommunale barnehagene har gjennomført brukerundersøkelse i mai/juni 2016.

Resultater fra brukerundersøkelser viser gjennomgående til svært stor foreldrefornøydheth ift barnets trivsel og utvikling, og opplevelse av at barnets rett til medbestemmelse blir ivaretatt. Sentrale funn i brukerundersøkelsen er videre en påpekning av dårlige bygningsmasser.

Tabellene under viser utvikling i antall barn i barnehagealder fra 1990 til i dag og forventet utvikling til 2040 iht. SSBs framskrivinger, i absolutte tall og i prosent.

Tabell 8: Absolutt utvikling i antall barn i barnehagealder.

Antall barn 1-2 og 3-5 år	1990			2014			2040		
	1-2 år	3-5 år	1-5 år	1-2 år	3-5 år	1-5 år	1-2 år	3-5 år	1-5 år
Nordreisa	125	179	304	103	181	284	122	190	312
Troms	4 081	5 609	9 690	3 566	5 879	9 445	3 898	5 883	9 781
Landet	111 691	155 702	267 393	123 624	192 785	316 409	139 288	210 642	349 930
Nord-Troms	447	682	1 129	286	486	772	322	497	819

5.3. Grunnskole

De kommunale skolene er organisert som egne virksomheter under sektorleder for oppvekst og kultur.

Nordreisa kommune har fire kommunale grunnskoler og to private grunnskoler. Avtalte lærerårsverk i grunnskolen utgjør 59,8.

Elevtallet i Nordreisa vil øke og kapasiteten på Moan skole (1-4 klassetrinn) er begrenset, det er behov for å bygge ut for å kunne ta imot flere elever.

Kommunen deltar i et regionnettverk hvor de seks samarbeidskommunene har hatt tilsatt en fagperson som har bidratt til å holde fokus på skoleutvikling. Gjennom dette regionsamarbeidet hatt muligheter til kvalitative gode kurs og utviklingsprosjekter, og skolene kan arbeide med skolebasert kompetanseutvikling.

Kommunen har fra 2015 deltatt i sentrale videreutdanningsordninger for lærere. Dette er viktig satsing for å fylle nødvendige kompetansekrav for lærere. I kommunen er andelen eldre lærere betydelig høyere enn Troms, men kommunen har en høy andel lærere med høyere utdanning enn hva tilfellet er i Troms som helhet. Etterspørselen etter lærere vil øke i fremtiden.

Nordreisa kommuner har over tid hatt høy andel elever som får spesialundervisning, men samtidig ikke høyere andel timer av det totale antall lærertimer enn Troms forøvrig. Det har over flere år vært fokus på

spesialundervisning vs. tilpasset opplæring. Gradvis har andelen av elever som får spesialundervisning sunket.

Nordreisa har også hatt utfordringer i forhold til nivået på nasjonale prøver med for få elever som scorer på høyeste nivå og for stor andel som scorer på laveste nivå. Etter noen år med lesing som fokusområde har imidlertid dette endret seg. Denne situasjonen svinger så kommunen må fortsatt arbeide for at elevene får godt faglig utbytte.

Ved den største skolen har vi innført individuell utviklingsplan. Nordreisa har over flere år hatt mer gledelig score enn Troms med hensyn til elever som opplever seg mobbet i skolen. Kommunen har en egen Olweusinstruktør i deltidsstilling til å bidra med dette arbeidet i skolen.

5.3.1. Effektiv tjenesteproduksjon

KOSTRA-tallene viser at Nordreisa ligger på gruppegjennomsnittet i enhetskostnader per elev. Splitter man enhetskostnader per skole, så har distriktskolene har en høyere enhetskostnad per elev. Det tilsier at sentrumsskolenes enhetskostnad er lavere enn gruppegjennomsnittet. Distriktskolene har skolebygg som må rustes opp og Moan skole må bli utbygget slik at de kan undervise nåværende elevmasse etter dagens pedagogikk.

Kommunen har en skolekrets, to mindre skoler og to større, samt to private skoler. Skolestrukturen i Nordreisa har to geografiske utkanter - skoler med få elever; henholdsvis en grunnskole for 1.-7. klasse og en for 1.-4.klasse, den sistnevnte som en del av et oppvekstsenter sammen med barnehage. Kommunesenteret har to større skoler organisert som 1-4 og 5-10. Utover dette er det to privatskoler, begge for 1.-10.klasse.

Prognosene tilsier at elevgrunnlaget vil øke fremover. Nordreisa kommune må planlegge en utbygging av Moan skole(1-4) for å ruste skolen til dagens behov samt for å kunne ta imot flere elever slik utviklingen tilsier. De andre skolene (distriktskolene) har fysisk kapasitet til økning i elevmassen.

Kommunen har i dag en meget høy andel elever som bruker skolebuss.

Tabellene under viser utvikling i antall barn i grunnskolealder fra 1990 til i dag og forventet utvikling til 2040 iht. SSBs framskrivinger, i absolutte tall og i prosent.

Tabell 9: Absolutt utvikling i antall barn i grunnskolealder.

Antall barn 6-12 og 13-15 år	1990			2014			2040		
	6-12 år	13-15 år	6-15 år	6-12 år	13-15 år	6-15 år	6-12 år	13-15 år	6-15 år
Nordreisa	431	196	627	405	196	601	469	210	679
Troms	12 691	6 197	18 888	13 186	6 154	19 340	14 290	6 339	20 629
Landet	363 163	171 895	535 058	428 077	190 040	618 117	500 676	218 895	719 571
Nord-Troms	1 577	776	2 353	1 298	650	1 948	1 274	582	1 856

5.4. Barnevern

Barneverntjenesten er organisert under Familiesenteret, sammen med helsestasjon og åpen barnehage.

Barneverntjenesten er interkommunal, og deltakende kommuner er Kvæangen og Nordreisa, der sistnevnte er vertskommune.

Tjenesten har kontor og ansatte i begge kommuner. Den interkommunale barneverntjenesten har tilstrekkelig med ressurser til å kunne utføre de fleste lovpålagte oppgaver som tilkommer i tjenesten.

Tjenesten kan prioritere deltakelse i forebyggende virksomhet, i en rekke, faste tverrfaglige samarbeidsfora.

Det gjennomføres faste samarbeidsmøter med Familievernkontoret, BUP, PPT og politiet. Tjenesten deltar i flyktningeforum, barnehagehelseteam, skolevegringsteam og har også som mål å besøke barn i skoler og barnehager, og delta på foreldre- og personalmøter i barnehager og skoler.

Flere andre tjenester (PPT, BUP, politi, Familievernkontor, VOP) er interkommunale, slik at saker også kan drøftes på tvers av kommunene.

Daglig samhandling med andre faggrupper på Familiesenteret er en styrke, både med tanke på enkeltsaker og fellesområder, som f.eks. kompetanseheving og forebyggende arbeid.

Tall de siste årene viser at Nordreisa har hatt større andel saker og kostnader enn andre kommuner.

Tjenestens største utfordringer:

Etter nasjonale føringer og lovendringer er det en utfordring å imøtekomme kravet til økt kompetanse for i tilstrekkelig grad kunne tilby kunnskapsbaserte hjelpetiltak, samt å imøtekomme kravene til dokumentasjon, herunder både å være løpende ajour men særlig det å kunne ta unna etterslep fra tidligere.

5.5. Sosiale tjenester hos NAV

Sosialtjenesten i Nordreisa kommune er samlokalisert og integrert med de statlige tjenester i NAV kontoret, noe som bidrar til en mer helhetlig tjenesteyting ovenfor den enkelte bruker. Nordreisa kommune har i dag 3,5 stillinger i NAV, og sammen med NAV stat utgjør dette til sammen 8,5 årsverk inklusiv leder. De sosiale tjenester som inngår i NAV er i hovedsak økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogrammet og gjeldsrådgivning. Uavhengig av statlig eller kommunalt ansvarsområde, er det fokus på at den enkelte skal få en god og systematisk arbeidsrettet avklaring og oppfølging.

Sosialtjenesten inngår i dag i det største NAV kontoret i Nord-Troms, med tilhørende godt fagmiljø og god breddekompetanse. Per i dag har vi blant annet sosialfaglig kompetanse, økonomisk kompetanse og juridisk kompetanse. I praksis betyr det at Nordreisa kommune har kompetanse til å løse oppgaver som tilligger sosialtjenestens fagområde. Ved utlysning av stillinger har det ikke vært vanskelig å få inn relevant kompetanse. Det er også nærhet til viktige samarbeidspartnere som helsepersonell, herunder rus- og psykiatri, barneverntjenesten, politi, videregående skole, flyktingetjenesten og voksenopplæring.

NAV kontoret i Nordreisa er av en slik størrelse at det er mulig å opprettholde nødvendig distanse mellom saksbehandler og innbygger, og således sikre nødvendig likebehandling og ivaretagelse av den enkeltes rettigheter. Saksbehandlingsfrister overholdes i dag.

Vi står likevel ovenfor noen utfordringer i dag. Unge med lav utdanning, lite eller ingen arbeidserfaring og ofte sammensatt problematikk er en økende utfordring. I tillegg er det økende antall bosatte flyktninger som etter endt introduksjonsprogram har tilegnet seg svært dårlige norskkunnskaper. Begge gruppene har større vanskeligheter med å komme ut i jobb og står i fare for å bli langvarige sosialhjelpsmottakere.

I tillegg er det to prosesser som kan kreve endringer for NAV kontoret i nær fremtid. For det første er det framlegget fra regjeringen om å stille vilkår om aktivitet for økonomisk sosialhjelp (Nordreisa kommune er

pålagt plikt til å tilby aktivitet). I rundskrivet til Lov om sosiale tjenester i NAV, er det redegjort for hvordan bestemmelsen skal forstås og praktiseres. Rundskrivet sier blant annet noe om når det kan settes vilkår, hvordan det skal settes vilkår og hvilke krav vilkåret som settes må oppfylle. Lovendringen vil innebære økt oppfølging av, og plikt for Nordreisa kommune til å tilby aktiviteter til, personer under 30 år som mottar økonomisk sosialhjelp. Aktivitetene Nordreisa kommune tilbyr skal være tilpasset behov og funksjonsnivå til den enkelte. Nordreisa kommune må tilby alt fra lavterskel aktivitetstiltak til arbeidsrettede aktiviteter for de under 30 år. Eksempelvis dreier dette seg om 33 personer i mars 2016. Dette er mange personer som tjenesten er lovpålagt å tilby ett tilpasset opplegg for, og svært kapasitetskreven arbeid for tjenesten.

Den andre prosessen som pågår i NAV, og som vi foreløpig ikke har så mye kunnskap om, er sammenslåingen av NAV-kontor. NAV sentralt har sagt at man ønsker færre og større NAV-kontor uten å antyde noe antall. I stortingsmeldingen (Meld.St.33) sier Regjeringen at den ønsker mer robuste NAV-kontor. Regjeringen viser til den pågående prosessen om kommunesammenslåinger og muligheten for interkommunalt samarbeid. Regjeringen antar at de fleste kommuner vil kunne trekke veksler på erfaringen de har med interkommunalt samarbeid på andre områder, også for NAV-kontoret. NAV kontoret er ett partnerskap mellom stat og kommune. Diskusjoner om kontorstruktur kan skje innenfor rammen av partnerskapet. Hvordan NAV-kontor-kartet blir i nær fremtid vet vi ikke. Det vi vet, er at det blir endringer.

Mulighetene for å levere sosialtjenester i fremtiden anses som gode, men med hensyn til de utfordringer vi står ovenfor i dag, kan det forventes større kapasitet og ressursuttak til oppfølging og/eller større belastning av kommunebudsjettet. Likevel ser vi mulighet for å styrke NAV kontoret gjennom et enda bedre samarbeid på tvers av fagområder innad i NAV kontoret og et fremtidig bedre tverrfaglig samarbeid med andre tjenester i kommunen, samt andre NAV-kontor.

5.6. Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms

Omsorgstjenestens hovedutfordring er knyttet til vekst i antall brukere og at flere har komplekse sykdomsbilder med behov for sammensatte tjenester. Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms er samhandlingstjeneste for kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen, spesialisthelsetjenesten hos UNN HF samt avtalespesialister. Tjenester er tungt utstyrt og/eller som krever spesialkompetanse som røntgen, hudbehandling, områdegeriatri, fødestue og dialyse som er lokalisert på Sonjatun.

Hovedmål for DMS Nord-Troms i samfunnsdelen er: *Nordreisa kommune i samarbeid med nabokommuner skal sikre og videreutvikle dagens tilbud ved DMS i samarbeid med UNN.*

Videre målsetninger er:

- DMS bidrar til utvikling og etablering av gode helsetilbud til pasienter nærmere der folk bor, og Bidrar til helhetlige pasientforløp av god kvalitet.
- DMS sørger for «Rett behandling – på rett sted og til rett tid»
- DMS samhandler med UNN HF om tjenestetilbud med kvalitet, kompetanse og rekruttering. Hvor man vil utvikle og drifte integrerte tjenester på tvers av nivåene.

Følgende tjenester inngår i DMS:

- Rehabilitering og områdegeriatri
- Medisinsk behandling og observasjon (Sykestue)
- Jordmortjeneste /fødestue

- Hudbehandling
- Røntgen
- Dialyse
- I-bedrift
- Ressurs senter for huntington
- Diverse prosjekter
- Faglige nettverk

5.7. Pleie og omsorg og kommunehelse

5.7.1. Pleie- og omsorgstjenesten

Pleie og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune er organisert med en sektorleder (helse og omsorgsleder) som har det overordnede ansvaret. De enkelte virksomhetene blir styrt av virksomhetsledere med ansvaret for fag, økonomi og personell.

Nordreisa kommune har ikke en godt nok dimensjonert omsorgstrapp i tråd med samhandlingsreformen. Et tradisjonelt tjenesteløp starter gjerne med tjenester som trygghetsalarm, hjemmehjelp, hjemmesykepleie, omsorgslønn og støttekontakt, øker med omsorgsbolig, avlastningsopphold, korttidsopphold, bemannet omsorgsbolig, deretter langtidsopphold. Kommunen mangler bemannet omsorgsbolig derfor er det en klar mangel da brukerne i mange tilfeller må inn på langtidsplass før tiden.

Kommunen har akutt døgnenhet som 1 av 4 senger på DMS Nord Troms.

På grunn av økonomi har ikke Nordreisa kommune tilstrekkelig kapasitet faglig og administrativ til å løse oppgavene på en effektiv og god måte. Som tidligere nevnt er det i dag ikke tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og de som har behov for tjenester, her kan nevnes at det er de samme som gjør saksbehandlingen som gir hjelp. Slik enkelte tjenester i dag må drives er det ikke effektiv drift. (Tenker her på at det bor brukere med 1 til 1 i enkelte leiligheter med full personal bemanning, på grunn av at vi mangler bofellesskap).

Med en så stram økonomi har heller ikke kommunen økonomisk handlingsrom og kan i liten grad håndtere uforutsette hendelser uten at det får konsekvenser for tjenestetilbudet for andre brukere av tjenestene.

Tabell 10: Utvikling i ressurskrevende tjenester (antall brukere, tilskudd og egenandel).

Årstall	Antall brukere	Antall timer	Anslått ressursbruk	Netto utgift	Tilskudd	Kommunal andel	
2011	13	97 126	32 792	28 405	13 000	15 405	
2012	14	103 731	37 309	32 843	15 354	17 489	
2013	15	110 594	43 173	38 543	18 714	19 829	
2014	14	111 204	44 781	40 044	20 354	19 690	
2015	14	107 139	45 836	40 980	20 677	20 303	Stipulert

Utfordringer i framtiden innenfor helse og omsorgstjenestene er:

- Rekrutteringsproblemer, spesielt fagfolk
- Høy andel av ansatte vil gå av med pensjon de kommende år.

- Mange deltidsstillinger
- Stor utfordring i å ta imot utskrivningsklare pasienter
- Betydelig økning i antall eldre
- Mange funksjonshemmede med store hjelpebehov og behov for mye personell

Å rekruttere nok fagfolk i framtiden, vil bli en av de største utfordringene etaten står ovenfor.

Tabellene under viser utvikling i antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over fra 1990 til i dag og forventet utvikling iht. SSBs framskrivinger, i absolutte tall og i prosent.

Tabell 11: Absolutt utvikling i antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over.

Antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og eldre	1990				2014				2040			
	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over
Nordreisa	453	123	24	600	547	201	48	796	841	374	104	1 319
Troms	13 405	3 846	519	17 770	15 865	5 432	1 133	22 430	24 827	11 583	2 901	39 311
Landet	449 294	137 377	18 902	605 573	477 962	178 365	42 395	698 722	807 003	362 010	93 578	1 262 591
Nord-Troms	1 791	528	80	2 399	2 093	689	159	2 941	2 705	1 309	374	4 388

5.7.2. Hjemmetjenesten

Bare 11,7 % av kommunens netto driftsutgifter brukes, samtidig som vi har størst prosentandel hjemmeboende med høy timeinnsats. Andel beboere i bolig med heldøgns bemanning er bare funksjonshemmede, da Nordreisa kommune ikke har slike boliger til eldre (noe man må regne med gjelder Troms, landet uten Oslo og Nord-Troms).

Tabell 12: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, hjemmetjenesten.

	Prioritering	Dekningsgrad			Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer	Dekningsgrad bolig til pleie- og omsorgsformål
	Netto driftsutgifter til hjemmetjenesten i % av kommunens av totale netto driftsutgifter	Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år	Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over	Brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester	Andel hjemmeboende med høy timeinnsats	Andel beboere i bolig m/ heldøgns bemanning
Nordreisa	11,7 %	20	95	341	225 475	9,6 %	38,2 %
Troms	15,8 %	20	87	379	237 920	8,0 %	58,6 %
Landet uten Oslo	15,3 %	20	72	339	223 081	6,6 %	48,8 %
Nord-Troms	15,5 %	29	110	389	221 850	8,1 %	71,1 %

5.7.3. Institusjon

Nordreisa kommune har mange institusjonsplasser. I tillegg har vi mange under 80 år i institusjon.

Tabell 13: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, institusjon.

	Prioritering		Dekningsgrad		Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer		
	Netto driftsutgifter til institusjonstjenesten i % av kommunens av totale netto driftsutgifter	Plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester	Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og over	Andel beboere 80 år og over i institusjoner	Brutto driftsutgifter pr kommunal plass	Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem
Nordreisa	19,9 %	21,5 %	23,3 %	69,4 %	889 000	37,1 %	0,27	0,20
Troms	14,9 %	18,4 %	22,5 %	74,3 %	981 781	25,8 %	0,45	0,32
Landet uten Oslo	13,8 %	18,0 %	18,5 %	71,2 %	977 884	23,8 %	0,47	0,37
Nord-Troms	16,2 %	17,3 %	22,3 %	72,5 %	967 640	34,7 %	0,41	0,24

5.7.4. Kommunehelse

Legetjenesten er organisert under virksomheten Helsetjenester. Den ledes av kommuneoverlege i 50 % stilling, som er ansvarlig for samfunnsmedisinske tjenester. Virksomheten for helsetjenester er organisatorisk underlagt sektorleder for helse og omsorg.

Nordreisa kommune har 1 kommuneoverlege i 50 % stilling og ingen godkjente spesialister i samfunnsmedisin.

Alle legestillingene er besatt, legedekningen er stabil, de fleste legene har arbeidet i kommunen i flere år, det er også et stabilt hjelpepersonell. Det er bra kjønnsfordeling mellom legene, det er et bra samarbeid innad i kommunen mellom de ulike avdelingen innenfor helse og omsorg. Lokalitetene er bra og det er et godt utstyrsnivå.

Framtidig økonomi er en stor utfordring. Ser man på de nye kravene til de akuttmedisinske tjenestene utenfor sykehus, som kommunal legevaktordning, vil det bli en utfordring da kommunen har flere leger som ikke oppfyller kravene til denne. Dette vil gi en stor bakvakt belastning på de som tilfredsstiller kravene, dette med tanke på organisering og kvalitet på legevakta. Det interkommunale samarbeidet er også en utfordring, vi tenker her på for eksempel legevaktsordning og distriktsmedisinsk senter. Det er også en utfordring at kommunen for tiden ikke har en spesialist i samfunnsmedisin.

Kommunen vurderer at mulighetene for å levere kommunehelsetjenester er god i framtiden, da legetjenesten er samlokalisert i et helsesenter som også inneholder spesialisthelsetjenester.

Kommunen har en effektiv drift, med en god legedekning. Dekningsgraden av fysioterapeuter er lavere enn både kostragruppen, fylkes- og landssnittet, men det må bemerkes at det er 3 privatpraktiserende fysioterapeuter to med 50 % hjemmel, og en med 100 % hjemmel.

Tabell 14: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, kommunehelsetjenesten.

	Prioritering	Dekningsgrad			Produktivitet
	Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i % av kommunens av totale netto driftsutgifter	Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Gjennomsnittlig listelengde, fastlegeregisteret	Brutto driftsutgifter pr. innbygger, kommunehelse
2013 Nordreisa	4,4 %	11,2	8,2	770	3 529
Troms	4,6 %	12,5	9,8	963	3 394
Landet uten Oslo	4,3 %	10,2	8,9	1 125	2 740
Nord-Troms	5,5 %	15,8	11,0	737	4 933

5.7.4.1. Fastlege- og legevaktordning

Kommunen har egen legevakt, med 6 leger. Legene er privatpraktiserende i 60% og kommunalt ansatt i 40% stilling. De har 5 delt vakt. Det er 60 % spesialister i allmennmedisin. Det er liten turnover. Hittil ingen problemer med rekrutteringen, bruker kjente vikarer.

5.7.4.2. Forebygging: Helsestasjons- og skolehelsetjeneste

I forhold til nye pålagte oppgaver fra sentralt hold, f.eks. vekt og høyde i 3. og 8. klasse, er det ikke tilført nye ressurser til skolehelsetjenesten

I skolehelsetjenesten, på kontortid, opplever helsesøstre en økende tilgang av barn på mellomtrinn, ungdomsskole og videregående skole som ønsker en voksen samtalepart.

Helsesøstre samarbeider mer og mer med barnevern for å få gitt gode tilbud til barn/unge. Denne tendensen gjelder for hele landet. Utfordring å imøtekomme alle behov i skolehelsetjenesten.

Helseundersøkelser gjennomføres etter veileder, og spesielt er tjenesten opptatt av å gjennomføre hjemmebesøk innenfor 14-dagers periode etter fødsel. Dette er en høyt prioritert oppgave.

Helsestasjonen har utdannede helsesøstre i alle stillinger. Årsverk helsestasjon og skolehelsetjeneste er 3,75. Legeårsverk i helsestasjon og skolehelsetjeneste er 0,15.

5.7.4.3. Psykisk helsearbeid og rusarbeid

Nordreisa kommune har utfordringer innen forebyggende innsats og oppfølging/koordinering av tjenester for etablerte rusavhengige og psykisk syke. Det er et omfattende alkoholmisbruk og misbruk av andre rusmidler blant ungdom, og nyrekruttering inn til rusmiljøene. I 2015 ble det etablert stillinger som følge av tilskudd fra Fylkesmannen, men dette er stillinger som Nordreisa kommune ikke har mulighet å videreføre uten nye tilskudd.

5.7.5. Samhandlingsreformen

Status og utfordringer knyttet til gjennomføring av reformen. Folkehelse: Ny folkehelselov

Det er ikke etablert nye stillinger som følge av reformen. Pasienter som skrives ut fra spesialisthelsetjenesten havner ofte på ledige avlastningsplasser og fortrenger de som bor hjemme med sine pårørende og som burde hatt avlastning.

Hjemmesykepleien merker en økning av utskrivningsklare pasienter, ofte med kompliserte behandlinger, uten at de er tilført noe midler.

Kommunen har mange sykehjemsplasser sett i forhold til eldre over 80 år, men det bor mange under 80 år på institusjon og det er nå mangel på plasser.

Økonomisk er mengden av utskrivningsklare pasienter en stor belastning.

5.8. Landbruk

Innen landbruk er det 2,5 stilling der virksomhetsleder også har administrative oppgaver. Innen skogbruk ivaretar sektorleder funksjonen som skogmester, samt at det er samarbeid om interkommunal skogbrukssjef der Nordreisa har en andel på 30 %. I tillegg jobber næringsutvikler noe med saker angående bygdenæring.

Kommunen har god kompetanse innen fagfeltene, og den dekker alle fagfeltene godt. Med dagens bemanning vil kommunen kunne levere en tilfredsstillende landbrukstjeneste.

Kommunen har flere gårdsbruk som er godkjente for å levere tjenester til oppvekst og helse/omsorg, men på grunn av økonomisk trange budsjetter blir ikke tjenestene fullt ut benyttet.

I Nordreisa har vi 598 landbrukseiendommer med til sammen 330 000 daa produktivt skogsareal. Per 31.08.15 var det 51 bedrifter som søkte om produksjonstilskudd og alle har også husdyrhold. Jordbruksareal i drift er 17 097 daa.

Antall foretak i tilgrensende næringer:

- Trebrukende bedrifter: 2
- Grønt reiseliv: 2
- Lokalmatprodusenter: 5-6

- Inn på tunet: 3

Andre:

- Avløserlag i Kåfjord og Balsfjord
- Tine, Nortura, Felleskjøpet, verksteder

5.9. Fiskeri

Tjenesteyting til fiskeri tilligger næringsutvikler i virksomhet for utvikling.

Det er økende konfliktpotensial mellom havbruksnæringen og fiskerinæringen, noe som også ble belyst i kystsoneplanen. Det synes også være et økende konfliktpotensial mellom fiskeri- og havbruksnæringen på den ene siden og andre interessenter på den andre. Konfliktpotensial eksisterer også mellom andre interessenter i kystsonen.

Nordreisa kommune har et fiskemottak i Sørkjosen som driftes av Nordreisa Fiskarlag. Videre er det et privateid mottak på Havnnes. I tillegg er det noen småskalaprodusenter av fiskemat i kommunen.

Mottak, produksjon og eksport av fiskeprodukter har pågått på Havnnes siden 1868. Tørrfisken derfra er sannsynligvis den mest kjente eksportartikkelen fra Nordreisa kommune ute i Europa.

5.10. Tekniske tjenester

Vei drives delvis i egen regi og delvis ved kjøp av tjenester. Vann og avløp drives i egen regi til selvkost. Vei, vann og avløp er organisert under virksomheten anleggsdrift. Virksomheten er underlagt sektorleder for drift og utvikling.

Renovasjon er satt bort til interkommunalt selskap som eies av deltakerkommunene.

Brann og redning er delvis i egen regi (beredskap) og delvis nyetablert interkommunalt samarbeid (forebyggende og brannsjef/varabrannsjeffunksjonene).

Kart og oppmåling drives i egen regi kombinert med interkommunalt kartsamarbeid og salg av oppmålingstjenester.

Det er ulike fagmiljøer innenfor tekniske tjenester og Nordreisa kommune søker bevisst å styrke de ulike fagmiljøene ved utskifting av personell. Nordreisa kommune er bemannet med tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for utøvelse av de tjenester som utføres i egen regi.

Etterslep av vedlikehold på veier, brannbiler/redskap og bygningsmasse er den største utfordringen Nordreisa har innenfor tekniske tjenester og bygningsmasse.

Rekruttering av kompetanse for å levere tekniske tjenester har Nordreisa kommunen hittil klart å skaffe.

Utfordring: Økonomiske rammer gir utfordringer for å ivareta vedlikehold og fornyelse av utstyr og kjøretøy, og det er derfor et etterslep på vedlikehold av bygninger, utstyr og kjøretøy.

Nordreisa kommune har gjort nødvendige og store investeringer i vannbehandlingsanlegg, kloakkrenseanlegg og overføringsledninger vann og avløp i perioden 2006-2012. Fornyelse av ledningsnett har bevisst vært satt på vent. Hovedplan avløp 2015-2021 fokuserer på å få kontroll med

innlekkingsproblematikken i avløpsledninger. Ny hovedplan vann skal utarbeides for perioden 2017-2023, men også innenfor vannforsyningen vil lekkasjekontroll være hovedfokus i neste hovedplanperiode.

5.11. Kultur og kirke

Tjenester innen kultur er organisert som en egen virksomhet under sektor for Oppvekst og kultur.

Virksomheten ledes av virksomhetsleder og rapporterer til sektorleder. Virksomheten har ansvar for følgende:

- Kulturutvikling (tilskudd kultur og kirker, kino)
- Kulturskole (musikkskole)
- Bibliotek

Nordreisa kommune har etablert et lokalt kulturråd der frivillige lag og foreninger er representert. Kommunen har også et idrettsråd. Nordreisa menighetsråd mottar årlige tilskudd fra kommunen.

Det er en styrke for tjenestetilbudet at kultur er organisert i samme sektor som oppvekst i kommunen. Kulturkontorene er dessuten lokalisert i kulturbygget Halti hvilket gir et stort fortrinn i forhold samarbeid og samhandling med private kulturnæringer.

Halti er et senter for kompetanse, utvikling, kultur, utdanning og opplevelse i Nord-Troms og en viktig ressurs for å styrke det regionale kulturliv, samt natur og kulturbasert næringsliv. Samlokaliseringen og den unike koblingen mellom natur, kultur og næring gjør Halti til en regional møteplass og arena for utvikling og formidling. Halti vil være en viktig ressurs og identitetsbærer i regionen og lokalsamfunnet, revitalisere og styrke kvensk kultur og språk, utvikle og formidle kunnskap om naturbruk og forvaltning.

Halti kulturscene vil benyttes til et bredt spekter av ulike aktiviteter og arrangementer, som konserter, teater, film, utstillinger, konferanser og andre større arrangement. Sentrale brukere av formidlingssalen vil være det frivillige kulturlivet. Salen er arena og tumleplass for det lokale og regionale kulturlivet, som kor, musikkorps, orkester, band, revy, teater og utstillinger. Kulturskolen benytter salen til både øving og ulike forestillinger. I tillegg kommer profesjonelle institusjoner. Nordreisa kommune har etablert seg som et godt sted for kurs, konferanser, seminarer og møtevirksomhet. Fysisk sett er gjør tilgangen til formidlingssalen og en variasjon av mindre møterom huset svært godt egnet til ulike arrangement. I tillegg er den faglige kompetansen knyttet til kvenske forhold særdeles velegnet som arena for kurs og konferanser, både i egen regi og i samarbeid med andre.

6. KOMMUNENS ROLLE SOM MYNDIGHETSUTØVER

Kommunene utøver myndighet på flere områder. Det innebærer at kommunen fatter vedtak i medhold av lover og forskrifter og bestemmelser i kommunens egne planer.

Kravet til forsvarlig saksbehandling er et grunnleggende forvaltningsrettslig prinsipp, og skal ivareta partenes interesser i alle faser av saksbehandlingen. Effektivitet er grunnleggende i kommunens myndighetsutøvelse. Både innbyggerne, kommunen, næringslivet og samfunnet for øvrig er avhengig av at forvaltningssaker behandles innen en fornuftig tidsramme, og med en grundighet som står i forhold til sakens omfang og kompleksitet, og slik at innbyggerne får avgjort sine rettskrav innen rimelig tid.

Saksbehandling etter Plan- og bygningsloven griper inn i flere fagfelt, planbehandling, byggesaksbehandling og landbrukssaker. Dagens bemanning har tilstrekkelig med kompetanse og distanse, normalt også kapasitet.

Miljø/forurensning: Tilstrekkelig kompetanse og distanse, normalt også kapasitet.

Byggesaker: Tilstrekkelig kompetanse og distanse, normalt også kapasitet.

Barnehager: Alle barnehager har styrere i 70 % styrerressurs med utdanning som barnehagelærere. Styrer har både administrasjon og avdelingsarbeid. Det er tilsatt 100 % barnehagekonsulent høst 2015.

Tekniske tjenester har få klagesaker. Det er ikke store etterslep på slike saker.

De fleste saker som blir behandlet etter plan- og bygningsloven, forurensningsloven eller landbrukslovgivning med tilhørende forskrifter, har i de fleste tilfeller klare bestemmelser som angir saksbehandlingen i tilhørende rutiner rundt myndighetsutøvelsen som er fastsatt i forskriftene og rundskriv. Kommunen er i en prosess dette året med mål om å samle rutinebeskrivelser i en kommunal database (Kvalitetssystem).

I all hovedsak klarer kommunen å håndtere de fleste saker med egne saksbehandlere, men i noen tilfeller er det behov for ekstern bistand. Tilgang på juridisk kompetanse er ikke problem så lenge økonomien ikke begrenser den (kjøp av tjenester).

Årlig klagesaker:

- 0-1 klagesak for kommunale gebyrer
- 1-2 klagesaker for byggesaker
- 1-2 klagesaker innen landbruk, miljø og viltforvaltning
- 8-10 klagesaker innen motorferdsel
- Få klagesaker innen barnehageområdet

Ved habilitetsrelaterte problemer benyttes annen saksbehandler. Saksbehandler er oppmerksom på habilitet og har fokus på å opptre slik at det ikke skal kunne stilles begrunnede spørsmål om dette.

Kommunen praktiserer meroffentlighet i forvaltningen og har svært få klager på innsyn i henhold til offentlighetsloven.

7. KOMMUNENS ROLLE SOM SAMFUNNSUTVIKLER

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler dreier seg om langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand.

Samfunnsutvikling er viktig for å opprettholde både sysselsetting og befolkningsvekst. Denne rollen ivaretas ved å opprettholde og styrke kompetansen innen samfunnsutvikling.

Rollen favner videre enn de oppgavene en kommune er pålagt å utføre gjennom lover og forskrifter, og er i stor grad basert på samarbeid med og mobilisering av aktører i og utenfor egen kommune.

Kommunens arbeid med samfunnsutvikling er i hovedsak organisert i virksomheten for Utvikling; i sektor for Drift og utvikling. Det er en tverrfaglig virksomhet som jobber med planlegging, stedsutvikling, næringsutvikling, nasjonalparkkommunesatsing og nasjonalparklandsby-satsing, miljø, tilrettelegging for friluftsliv m.m.

Planarbeidet er organisert i virksomheten Utvikling. I tillegg samarbeider kommunen med Halti næringshage innen næringsutvikling og Halti nasjonalparksenter innen naturinformasjon og tilrettelegging, samt med Nord Troms Friluftsråd i forhold til tilrettelegging og opplæring innen tradisjonelt friluftsliv. Næringsarbeidet har flere samarbeidsarenaer.

Nordreisa kommune har god kompetanse innen dette fagfeltet, men kapasiteten er for liten.

Arbeidsplasser, enten de er offentlige eller private, er svært viktig for å tiltrekke og beholde befolkningen i vår kommune. Selv om arbeidsledigheten i Nordreisa har ligget under 3 %, er det behov for flere arbeidsplasser.

Nordreisa kommune står ovenfor flere utfordringer hva kommer til næringsutvikling og rekruttering i kommende år. 50-tallsbarna vil i løpet av 10-15 år pensjonere seg og dette vil medføre store generasjonsskifte i offentlig administrasjon, helsesektor, skole, barnehage, handelsnæringen, bygg, anlegg, landbruk, fiske etc. Rekruttering av ledere er spesielt utfordrende i offentlig sektor, mens fagarbeidere er etterspurt i privat sektor.

Næringsarbeidet i Nordreisa kommune innbefatter følgende oppgaver:

- Tildeling av tilskudd til næringsrettede tiltak
- Bistå nyetablerere med rådgivning.
- Forvalte statlige tilskuddsordninger for næringsutvikling
- Legge til rette for næringsarealer
- Legge til rette for god infrastruktur for næringslivet
- Drive aktiv kommunikasjonsarbeid ovenfor næringsliv, internt og eksternt.
- Prosjektdesign og prosjektoppfølgning

Nordreisa kommune har en næringsutvikler i 100 % stilling. Næringsutvikler er faglig ansvarlig på områdene næringsutvikling/ bedriftsutvikling og skal være konsulterende i forhold til kunder og kollegier.

Nordreisa kommune har samarbeidsavtale med Innovasjon Norge. Det er kun kommuner med næringsarbeider som får avtale med Innovasjon Norge. Med en slik samarbeidsavtale får bedrifter et mer entydig virkemiddelapparat lokalt og sentralt.

Nordreisa kommune ble også innlemmet i samisk virkemiddelområde for næring, STN-området, i 2012. Dette har stor betydning for næringslivets muligheter for utvikling.

Troms Fylkeskommune forvalter midler til utviklingsprosjekter, rekruttering, kompetanseheving og likestilling i landbruket fra Landbruks- og Matdepartementet, kalt landbruksmidler. Troms fylkeskommune tildeler også midler til bredbånd over RDA-rammen. Næringssetaten er operatør for flere tilskuddsordninger, herunder også kommunalt næringsfond.

Nordreisa kommune har inngått samarbeidsavtale med Halti Næringshage AS. Avtalen gir noen rammer for samarbeid på bedriftsutvikling. Nordreisa kommune får gjennom avtalen et større faglig nettverk og ressurser til å styrke nyetableringer og prosjekter som har regional karakter.

Nord-Troms regionråd har som delmål å øke verdiskapningen i næringslivet med 25 % de neste 10 år.

Nord-Troms næringsutvalg er del av Nord-Troms regionråd og er regionrådets næringspolitiske råd. NTNG fremmer regionale saker. Medlemmer i rådet er Næringsarbeidere i kommunene i de seks Nord-Troms kommunene.

Tornedalsrådet er et politisk samarbeidsorgan, og er det eneste internasjonale samarbeidet som kommunen er medlem av. Fokuset i TNN-gruppen er blant annet bedre infrastruktur, flere grenseoverskridende næringssamarbeid og reiseliv.

Ungt Entreprenørskap (UE Troms) er et møtepunkt mellom offentlige og private virksomheter og mellom utdanningssystemet og arbeids- og næringsliv.

Nord-Troms Studiesenter skal være megler og motor. Et særpreg ved modellen er nettopp Nord-Troms Studiesenters viktige rolle som «motor» i utviklingen av kompetanse i regionen. Det innebærer blant annet å inneha bestillerkompetanse, slik at regionens behov kan legges til grunn for de bestillinger som gjøres til universiteter og høyskoler.

Viktige samarbeidspartnere for Nordreisa kommune er næringslivsorganisasjonene, bondeorganisasjonene lokalt og rådgivningstjenestene.

Nordreisa kommune er medlem i Nordnorsk reiseliv (NNR). NNR sitt formål er å etablere og videreutvikle Nord-Norge som et helårs reisemål gjennom utvikling, markedsføring og tilrettelegging for salg av nordnorske reiselivsprodukter til beste for sysselsetting, bosetting og allmenne interesser for øvrig i Nord-Norge.

Foreningen Norges Nasjonalparklandsbyer og kommuner er en sammenslutning av kommuner med store naturverdier i Norge.

Landsbyrådet er en lokal sammensatt ressursgruppe som har som mål å få tilrettelagt lokale tiltak i naturen, forskjønning, stedsutvikling og andre tiltak som kan fremme Nasjonalparklandsbyen Storslett, og nasjonalparken Reisa nasjonalpark.

Det er et bra marked på boliger og fritidsboliger. Kommunen har en egen boligstiftelse, Stiftelsen NYBO. Det er tilgjengelige boligtomter og hyttetomter, flere nye områder for boliger og hytter har blitt regulert ferdig det siste året. I tillegg er enda flere bolig- og hyttetomter avsatt i ny arealplan.

Kommunen utarbeidet en stedsutviklingsplan for Storslett og Sørkjosen i 2005. I ettertid er det gjennomført tiltak i Elveparken og på Høeghvollen. Dette arbeidet med stedsutvikling var også viktig for at Storslett ble tildelt statusen som Nasjonalparklandsby og Nordreisa kommune statusen som Nasjonalparkkommune i 2008.

Fra 2011-2014 har kommunen sammen med de andre fem kommune i Nord Troms deltatt i Omdømmeprosjektet for Nord Troms. Gjennom dette prosjektet har det blitt jobbet mye med Stedlig identitet, kultur og omdømme.

Halti byggetrinn to ble tatt i bruk i mai 2015. Den framstår som ei kompetanseklynge innen Natur, kultur og næring med i overkant av 40 arbeidsplasser. Det forventes at det i løpet av årene framover vil genereres flere nye prosjekter og arbeidsplasser i dette miljøet. Nord Troms museum, Halti næringshage, Halti kvenkultursenter, Halti nasjonalparksenter og Nordreisa kommunes kulturadministrasjon har sine lokaler i Halti.

Et annet arrangement som er viktig for lokal identitet og omdømme er Landsbymarkedet hver høst. Nordreisa kommune har flere produsenter av lokal mat, vi har landets beste spisested og mange håndverksprodusenter.

Kommunen har også jobbet mye med tilrettelegging for tradisjonelt friluftsliv de siste ti åra. Dette gjelder både i kommunens to statlige sikrede friluftsområder, men også i andre deler av kommunen. Flere grendelag i kommunen har også gjort en stor innsats innen merking og tilrettelegging av stier og løyper. Dette gjør at det i totalt i kommunen er svært mange tilrettelagte stier og løyper.

Slike anlegg er positive element for både stedsutvikling og for et lokalsamfunns attraktivitet, men det krever personellressurser og noe materiellressurser for å unngå at slike anlegg blir en negativ faktor.

Næringsliv

Utfordringer:

- Kommunikasjon; vi er avhengig av god kommunikasjon.
- Lange avstander til markeder.
- Manglende vane for internasjonalt markedsarbeid.
- Få hjørnesteinsbedrifter (både en fordel; ikke sårbar for svingninger og en ulempe; manglende arbeidsplasser).
- Regionsenter (Både en fordel og en ulempe; regionssentertenkingen i næringslivet kan være en hemsko for vekst).

Kapitaltilgangen fra investorer og finansmarkeder er ofte vanskelig, fordi noen må koble aktører med ledig kapital sammen med små og mellomstore bedrifter (SMB) med stort behov for kapital. Den generelle lønnsomheten i næringslivet er for lav.

Kommunen preges av konkurranse når det kommer til arbeidskraft. Dette er særlig innen ledelse, helsesektor og fagutdannede innen bygg og anlegg.

Detaljhandelen utsettes for hard konkurranse fra nærliggende byer og netthandelen. Dette gir utfordringer for bransjen å tilfredsstille kundenes behov.

Nordreisa kommune har flere viktige bedrifter som er i utvikling og mange utfordres av generasjonsskifter i ledelsen.

Havneforholdene er ikke optimale, og utbedring av disse rammeforholdene er kommunalt ansvar. I arealplanen er det satt av areal til ny havn.

Fortrinn:

- Jf. Tiltakssone-rapporten scorer Nordreisa-Skjervøy høyt på bostedsattraktivitet. Vi bør i større grad satse på Besøksattraktivitet og Bedriftsattraktivitet.
- Stor vekst i kulturnæringer.
- Potensiale for vekst i reiselivet, nasjonalpark.

Nordreisa kommune har store muligheter innen uttak av ressurser. Kommunen har den største grusreserven i fylket. Skogressursen er stor, men underutnyttet. Tilveksten er langt større enn uttaket. Barskogen er i hovedsak ikke hogstmoden, men det kan tas ut betydelige mengder gjennom tynning. Mye av lauvskogen er hogstmoden og det kan tas ut et langt større kvantum enn i dag. Dette virket er godt egnet til ved og fyringsflis.

Nordreisa har fått status som nasjonalparkkommune og Storslett som nasjonalparklandsby. Statusen gjør at vi har muligheten til å utvikle oss som et sted for naturnær turisme på en helt annen måte enn tidligere.

Landbruket har alltid vært en viktig og stor næring for kommunen. Troms fylke skårer høyt og noen ganger høyest på landsbasis når det gjelder kjøttkvalitet på lam og melkekvalitet fra geit. I Nordreisa har vi flere produsenter som leverer svært høy kvalitet på sin produkter.

8. OVERORDNET STRATEGI FOR NORDREISA KOMMUNE

Ut fra overnevnte beskrivelse skal Nordreisa kommune ha følgende overordnede strategier i kommuneplanens samfunnsdel.

Den store attraktivitetskonkurransen. Nordreisa kommune skal ha fokus på å beholde og tiltrekke tilflyttere til kommunen. Viktige stikkord er; Konkurransedyktige arbeidsplasser, muligheter for bolig, et livskraftig sted og godt bomiljø, utdanning / oppvekst og markedsføring / omdømme.

Inkluderende lokalsamfunn – det åpne sted. Nordreisa skal kjennetegnes som et åpent og inkluderende samfunn. Viktige stikkord; innbyggernes mulighet til påvirkning og medbestemmelse, åpen stedidentitet og ta i bruk innflytternes kompetanse.

Folkehelse – påvirkning foran behandling. Nordreisa skal i hele sin virksomhet og planer tilrettelegge for god helse og økt levealder. Viktige stikkord; Økt arbeidsdeltakelse, flere med fullført utdanning, bolig til alle, sosial tilhørighet og tilgjengelighet, tilpasning av kommunalt tjenestenivå, ytre miljøfaktorer, tilrettelegging for positiv individuell helseadferd.

Økonomisk handlefrihet. Nordreisa kommune må gjøre grep for å sikre en langsiktig god økonomi. Viktige stikkord; tilfredsstillende netto driftsresultat, stram økonomistyring og ledelse, effektiv tjenesteproduksjon og organisering, økt arbeidsnærver.

Natur, miljø og klima. Nordreisa kommune har store naturverdier som er grunnlag både for næring, opplevelse og trivsel. Disse verdiene skal bevares og skjøttes til beste for befolkningen og storsamfunnet.

9. GJELDENE KOMMUNEPLAN

Nordreisa kommune har kommuneplans samfunnsdel fra 2013 og kommuneplanens arealdel fra 2014.

9.1. Evaluering av gjeldende kommuneplan

9.1.1. Evaluering av kommuneplanens strategiske og politisk oppfølging av planen

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er ny, vedtatt i hhv.2013 og 2014. Planene tar høyde for utviklingen i denne planperioden, så vi anbefaler at det ikke settes i gang rulleringer. Vi mener i stedet at kommunen i denne planperioden må fokusere på detaljplaner. Vi har flere reguleringsplaner som må lages i hht. arealplanen og vi har flere fagplaner som bør utarbeides.

9.1.2. Evaluering av kommunen som organisasjon

Det er kommunens organisasjonsapparat (politisk og administrativt) som er «hovedredskapen» for prioritering og yting av tjenester. Administrativ organisering er i løpet av 2012-2015 endret fra 2-nivå-modell til 3-nivå-modell. Omorganisering innen stab og støtte er gjennomført første halvår 2016.

10. PLANBEHOV 2016-2019

Prioriterte planoppgaver i planperioden 2016-2019		Vedtatte/ på- begynte planer	Oppstartsår nye planer/rullering eksisterende				Ressursbehov	
Planer med prosesskrav etter PBL		Vedtatt år	Startet opp år	2016	2017	2018-2019	Interne ukeverk	Bevilgning
Økonomiplan	Revisjon		Årlig				2	
Kommuneplanens Handlingsdel	Revisjon	2014		X			2	
Kommuneplanens samfunnsdel		2013	2011					
Kommuneplanens arealdel		2014	2007					
Kystsoneplan for Nordreisa og Skjervøy kommuner		2014	2012					
		Vedtatte/ påbegynte planer	Oppstartsår nye planer/rullering eksisterende				Ressursbehov	
Kommunale planer uten prosesskrav etter PBL		Vedtatt år	Startet opp år	2016	2017	2018-2019	Interne ukeverk	Bevilgning
Oppvekst- og kulturplan	Ny plan				X		10	
Plan for tverrfaglig arbeid og handlingsplaner i arbeidet med og rundt barn som bekymrer	Ny plan			X			5	
Vold i nære relasjoner	Ny plan					X	2	
Helhetlig plan for integrering og bosetting av flyktninger	Ny plan			X			2	
Plan for revitalisering og utvikling av kulturskolen	Ny plan			X			2	

Skolepolitisk plan	Ny plan			X			2	
Plan for å dreie ressursbruken fra spesialundervisning over til tilrettelagt undervisning og tidlig innsats	Ny plan				X		2	
Bemanningsplaner basert på lærertetthet som landsgjennomsnitt, spesifisert ordinære timer og spesialundervisnings-timer	Ny Plan					X	2	
Kommunedelplan anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet med handlingsprogram for bygging av anlegg og kulturbygg 2016-2019	Revisjon			X			2	
Strategisk plan for etter og videreutdanning for lærere og skoleledere i grunnskolen 2016-2019	Revisjon			X			2	
Kompetanseplan for barnehager i Nordreisa kommune	Revisjon				X		2	
Rutiner for spesialpedagogisk hjelp, tilpassa opplæring og spesialundervisning ved barnehage og grunnskole i Nordreisa kommune	Revisjon					X	2	
Strategisk barnehageplan	Revisjon	2010			X		2	
Tilsynsplan for barnehagene 2016-2019	Revisjon			X			2	
Beredskapsplan for kommunale barnehager i Nordreisa kommunen	Revisjon					X	2	

Beredskapsplan ved ulykker, voldsepisoder og mobbing	Revisjon				X		2	
Reiselivsplan	Ny plan			X			10	
Landbruk- og skogbruksplan	Ny plan				X		10	
Helse og omsorgsplan	Ny plan			X			22	
Boligsosial plan	Revisjon				X		5	
Trafikksikkerhetsplan, videreføre arbeidet, ferdig 2017	Revisjon		2015				15	
Hovedplan for vann, videreføre arbeidet, ferdig 2017	Revisjon		2015				10	
Klima og energiplan 2019-2025	Revisjon					X	5	
Lønnspolitisk plan 2008-2011	Revisjon	2008		X			2	
Hovedplan for skogsvegbygging	Ny plan		2014				10	
Kommunedelplan for naturmangfold	Ny plan					Neste plan-periode	10	
Avfallsplan for havner	Ny plan				X		10	
Tverrfaglig plan for inn-på-tunet						X	5	
Beitebruksplan						X	5	
Plan for helsemessig og sosial beredskap					X		5	
Smittevernsplan					X		10	
Kommunedelplan for forvaltning av mineralske ressurser						Neste plan-periode	5	

Eksisterende planer								
Boligpolitisk plan		2014	2012					
Strategisk næringsplan		2014	2012					
Overordnet ROS-analyse	Revisjon	2014	2013	X				
Stedsutviklingsplan		2005	2004					
Hovedplan for avløp	Ny plan	2014	2010					
Rus og Psykiatriplan 2011-2015		2011						
HMS plan		2011						
Beredskapsplan ved ulykker, voldsepisoder og mobbing		2005						
		Vedtatte/ påbegynte planer		Oppstartsår nye planer/rullering eksisterende			Ressursbehov	
Regionale planer		Vedtatt år	Startet opp år	2016	2017	2018- 2019	Interne ukesverk	Bevilgning
Regional bibliotekplan for Nord-Troms	Revisjon			X			10	
		Vedtatte/ påbegynte planer		Oppstartsår nye planer/rullering eksisterende			Ressursbehov	
Andre arealplaner		Vedtatt år	Startet opp år	2016	2017	2018- 2019	Interne ukesverk	Bevilgning

Reguleringsplan Sørkjosen, videreføre arbeidet 2016			2015				5	
Reguleringsplan for ny kirkegård	Ny plan				X		15	
Reguleringsplan Saga skianlegg	Ny plan			X			15	
Reguleringsplan Storslett sentrum	Revisjon				X		20	
Reguleringsplan Sørkjosen havn	Revisjon					X	15	
Reguleringsplan hundekjøringsområde Bergskog/Liland	Ny plan			X			10	
Reguleringsplan for ny gang og sykkelveg til Tretten	Ny plan			X			15	
Områderegulering Hjellnes dypvannskai og industriområde	Ny plan		2014				15	
Vedlikeholdsplan bygg	Ny plan			X			4	
Vedlikeholdsplan veg	Ny plan				X		4	
		Vedtatte/ påbegynte planer		Oppstartsår nye planer/rullering eksisterende			Ressursbehov	
Andre utredninger/plangrunnlag		Vedtatt år	Startet opp år	2016	2017	2018- 2019	Interne ukesverk	Bevilgning

Forvaltningsplan for Goppa friluftsområde	Revisjon				X		1	
Forvaltningsplan for Kvænnens friluftsområde	Revisjon				X		1	
Forvaltningsplan for Saga friluftsområde	Ny plan				X		1	
Kartlegging av friluftsområder, ferdigstilles 2017.	Ny plan						2	
SUM 2016-2019							319	

10.1. Ressurser til planlegging

Tabellen «planbehov 2016-2019» angir et ressursbehov av interne ressurser tilsvarende cirka 9 årsverk fordelt på hele organisasjonen. I tillegg kreves en bevilgning gjennom budsjett på minst 3,35 mill til planoppgaver, hvorav 0,5 mill er bevilget. Sistnevnte knyttes til kjøp av tjenester fra konsulenter (plantjenester, grunnundersøkelser mv).

11. PLANPROSESSEN

Formannskapet bifalt i møte den 21.04.2016 en prosessplan for utarbeiding av kommunal planstrategi for perioden 2016-2019. Alle hovedutvalgene har hatt prosessplanen som sak i løpet av mai måned og kommet med sine innspill til planbehov. Planen legges så ut til høring før sluttbehandling i formannskap og kommunestyret. Høringsperiode er i etterkant endret fra juli/august til august/september.

Prioriteringen av planoppgavene bygger på de utviklingstrekk og utfordringer som kommunen har, samt en særskilt vurdering av planstatus for kommunen. Det er også nødvendig å vurdere tilgjengelige fagressurser til å gjennomføre planer – og det er nødvendig å følge opp eventuelt nye planoppgaver gjennom handlingsdelen til kommuneplanen og i årsbudsjett for de år tiltakene skal gjennomføres.

11.1. Politiske behandlinger i hovedutvalgene

Saksprotokoll i Nordreisa oppvekst- og kulturutvalg - 23.05.2016

Vedtak:

Oppvekst- og kulturutvalget har følgende innspill til arbeidet med kommunal planstrategi for 2016-2019.

Følgende kommunale planer utarbeides i planperioden:

- *Oppvekst- og kulturplan, ny plan, 2017*
- *Plan for tverrfaglig arbeid og handlingsplaner i arbeidet med og rundt barn som bekymrer, ny plan, 2016*
- *Vold i nære relasjoner, ny plan, 2018*
- *Helhetlig plan for integrering og bosetting av flyktninger, ny plan, 2016*
- *Plan for revitalisering og utvikling av kulturskolen, ny plan, 2016*
- *Skolepolitisk plan, ny plan, 2016*
- *Plan for å dreie ressursbruken fra spesialundervisning over til tilrettelagt undervisning og tidlig innsats, ny plan, 2017*
- *Bemanningsplaner basert på lærertetthet som landsgjennomsnitt, spesifisert ordinære timer og spesialundervisningstimer, ny plan, 2019*

Følgende kommunale planer revideres i planperioden:

- *Kommunedelplan anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet med handlingsprogram for bygging av anlegg og kulturbygg 2016-2019, rev. 2016*
- *Strategisk plan for etter og videreutdanning for lærere og skoleledere i grunnskolen 2016-2019, rev. 2016*
- *Kompetanseplan for barnehager i Nordreisa kommune, rev. 2017*
- *Rutiner for spesialpedagogisk hjelp, tilpassa opplæring og spesialundervisning ved barnehage og grunnskole i Nordreisa kommune, rev. 2019*
- *Strategisk barnehageplan, rev. 2017*
- *Tilsynsplan for barnehagene 2016-2019, rev. 2016*
- *Beredskapsplan for kommunale barnehager i Nordreisa kommune, rev. 2018*
- *Beredskapsplan ved ulykker, voldsepisoder og mobbing, rev. 2017*

Følgende regionale planer revideres i planperioden:

- *Regional bibliotekplan for Nord-Troms, rev. 2016*

Saksprotokoll i Nordreisa næringsutvalg - 24.05.2016

Vedtak:

Næringsutvalget har følgende innspill til arbeidet med kommunal planstrategi for 2016-2019. Det må utarbeides følgende planer i planperioden:

- *Ny reiselivsplan, oppstart 2016*
- *Landbruk og skogbruksplan, oppstart 2017*

I planperioden må det settes av midler i budsjettet slik at planene kan lages.

Saksprotokoll i Nordreisa helse- og omsorgsutvalg - 25.05.2016

Vedtak:

Helse og omsorgsutvalget har følgende innspill til arbeidet med kommunal planstrategi for 2016-2019. Det må utarbeides følgende planer i planperioden:

- *Ny helse og omsorgsplan, oppstart 2016*
- *Kompetanseplan, oppstart 2016*
- *Boligsosial plan– oppstart 2017*
- *Kreftplan – inkludert plan for lindrende pleie oppstart 2017*

Oversikt helsetilstand etter folkehelseloven utarbeides som grunnlag for ny helse og omsorgsplan høsten 2016. Det leies inn prosjektledelse i tre mnd. til dette.

Innarbeides i revidert budsjett

I planperioden må det settes av midler i budsjettet slik at planene kan lages.

Saksprotokoll i Nordreisa miljø-, plan og utviklingsutvalg - 26.05.2016

Vedtak:

Miljø, plan og utviklingsutvalget har følgende innspill til arbeidet med kommunal planstrategi for 2016-2019.

Det må utarbeides følgende planer i planperioden:

- *Trafikksikkerhetsplan Revisjon, videreføre arbeidet, ferdig 2017*
- *Hovedplan for vann, videreføre arbeidet, ferdig 2017*
- *Klima og energiplan, oppstart 2018*
- *Reguleringsplan Sørkjosen, videreføre arbeidet 2016*
- *Reguleringsendring for utvidelse barnehage på Høgegga, oppstart 2016 **
- *Reguleringsplan for ny kirkegård, oppstart 2017*
- *Reguleringsplan Saga skianlegg, oppstart 2016*
- *Reguleringsplan Storslett sentrum, oppstart 2016*
- *Reguleringsplan Sørkjosen havn, oppstart 2018*

- *Reguleringsplan for ny gang og sykkelveg til Tretten, oppstart 2017*
- *Kommunedelplan anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet med handlingsprogram for bygging av anlegg og kulturbygg 2017 – 2020 (planen lages i samarbeid med Oppvekst og kultur) 2016*
- *Kartlegging av friluftsområder, ferdigstilles 2017.*
- *Vedlikeholdsplan bygg, oppstart 2017*
- *Vedlikeholdsplan veg, oppstart 2018*

I planperioden må det settes av midler i budsjettet slik at planene kan lages.

**) I forslag under er planen utsatt med bakgrunn i kommunestyrets vedtak 16.juni 2016 om ikke å starte utbygging nå.*

11.2. Prosessplan for utarbeidelse av planstrategi 2016-2019

		April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt
Beslutnings- punkt	K-styret							13.10
	FSK	21.04					01.09	
	HO utvalg		25.05					
	Næringsutv		24.05					
	MPU utvalg		26.05					
	Kultur og oppvekst utvalg		23.05					
Medvirkning og involvering	Behandling/ orientering i fsk/planutvalg	21.04						
	Innspill fra nabokommuner og statlige/regionale (brev sende)	26.04						
	Behandling i lokal politiske utvalg (måldefinering og planbehov)		23.05-26.05					
	Offentlig høring					16.8-26.9		
	Evalueringsplanstrategi for 2012-2015 - Forslag til endringer							
Kunnskapsgrunnlag	Oppdatere <u>planstatus</u> i sektoren (skrivebord) - Overordnede - Tematiske - Årsplaner /budsjett - Arealplaner - Kommunedelplaner - Reguleringsplaner	26.04						
	Avklare føringer /krav/ forpliktelser/ forventninger (skrivebord) - Lover og forskrifter - Regionale planer - Utredninger/faglige rapporter - Statistikk - Arealplan /kystzoneplan - Årsplaner/rapporter - Medieoppslag - Tilbakemeldinger fra brukere	26.04						
	Vurdering av planbehov innenfor de ulike politikkområder og prioritering av planarbeid		23.05-26.05 i utv. møter					

	- Kommuneplan - Kommunedelplaner - Områdeplaner /reguleringsplaner - Temaplaner							
	Utviklingstrekk og utfordringer i Nordreisa - Befolkningsutvikling og bosetning (boligbygging) - Flyktninger og bosetning - Levekår og folkehelse - Næringsliv og sysselsetting - Miljø, klima og samfunnssikkerhet - Samferdsel og infrastrukturbygging - Oppvekst og skole/barne- og unge - Kommuneorganisasjon - Ev. annen inndeling		27.05					
	- Sammenfatning av de ulike politikkområdene			17.06				
	- Forslag til planstrategi sendes på høring–				16.08			
	Behandling av forslag i planutvalg/fsk						6.10	
	Vedtak – planstrategi kst						13.10	

11.3. Oppgavefordeling og organisering

Rådmannen er administrativ ansvarlig for prosessen og at planstrategien blir vedtatt innenfor kravene i loven.

Ledergruppen er ansvarlig for gjennomføring av prosessen og skal utføre utredninger og denne grunnlag for beslutninger (kunnskapsgrunnlag), samt sørge for involvering i sin egen sektor. Ledergruppen gjennomgår prosessplan 22.04.2016.

Drift og utvikling fungerer som prosessleder, som koordinerer arbeidet og fungerer som sekretær for arbeidet og i utførelsen.

Planutvalget / formannskapet og kommunestyret er beslutningstakere, og planutvalget fungere som «styringsgruppe» i denne sammenheng.

12. MERKNADSBEHANDLING

Forslag til kommunal planstrategi har vært ute til høring og offentlig ettersyn i perioden 15. august til 26. september 2016. Det har kommet inn 5 uttalelser til forslaget.

12.1. Forsvarsbygg (25.8.2016)

Forsvarets viktigste arealbruk i Nordreisa per nå er tilfredsstillende avklart gjennom relativt nylig vedtatt kommuneplan og kystsoneplan for Nordreisa og Skjervøy, og Forsvarsbygg har ingen nærmere kommentarer til planstrategien.

Kommunens kommentar

Forsvarsbyggs uttalelse tas til orientering

12.2. Norges vassdrags- og energidirektorat (25.8.2016)

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) minner vi om at Nordreisa kommune har noen utfordringer knyttet til stigende havnivå, økt skred- og flomfare. NVE er også kjent med at det er kvikkleireforekomster flere steder i kommunen. Det er ikke foretatt en helhetlig kartlegging av dette. Klimaframskrivningene tilsier som kjent at det vil bli hyppigere episoder med styrtregn og derfor hyppigere og større flommer i små bratte vassdrag. Reisaelva med sideelver er kjennetegnet som vassdrag med liten flomdempning, og med rask flomstigning. NVE vurderer i utgangspunktet at det som følge av dette også kan forventes betydelige «regnværslommer» i også dette større vassdraget i fremtiden.

Kommunens kommentar

NVEs kommentar tas til etterretning.

12.3. Fiskeridirektoratet (8.9.2016)

Fiskeridirektoratet (FD) savner en beskrivelse av fiskeri- og havbruksnæringen i kommunen tilsvarende beskrivelsen for landbruk.

Fiskeri og havbruk er to vesentlige næringer i Nordreisa, også i et regionalt og nasjonalt perspektiv. Statistikk fra 2015 viser at det i Nordreisa er 39 personer som har hovedyrke innen fiskeri, og 11 personer som har dette som biyrke. I kommunen var det også registrert 22 fiskefartøy ved utgangen av 2015. I Nordreisa er det også havbruksvirksomhet. Selv om Reisa fjorden er en nasjonal laksefjord, og det ikke er havbruksanlegg her, er det ellers i kommunens sjøareal to akvakulturlokaliteter.

Det er økende konfliktpotensial mellom havbruksnæringen og fiskerinæringen, noe som også ble belyst gjennom arbeidet med kystsoneplanen. Det synes også være et økende konfliktpotensial mellom fiskeri- og havbruksnæringen på den ene siden og andre interessenter på den andre. Konfliktpotensial eksisterer også mellom andre interessenter i kystsonen.

En klargjøring av kommunens strategiske valg knyttet til utvikling og arealbruk i kystsonen vil være avklarende og konfliktdempende. FD anbefaler derfor kommunen å drøfte fiskeri- og havbruksnæringens interesser i kommunen nærmere og si mer om planbehovene for sjøarealene framover.

Selv om det ut fra forslaget til planstrategi framkommer at kommunens arealplan og kystsoneplan ikke vil bli revidert kommende 4-årsperiode, vil en drøftelse og en tydeligere begrunnelse være positivt si mer om planbehovene for sjøarealene framover.

Nordreisa kommune har for ikke lang tid tilbake revidert kystsoneplanen gjennom et interkommunalt plansamarbeid med Skjervøy kommune. Troms fylkeskommune har stort fokus på revidering av kystsoneplaner i kommunene i Troms gjennom interkommunalt samarbeid. Ifølge forslag til regional planstrategi som er på høring, vil de også ha stort fokus på dette i de kommende årene. Interkommunale planer og planprosesser vil være positivt med hensyn til ressursbruk i kommunen og tilgang til kompetanse. Planene vil også bli bedre avstemt i forhold til nabokommuner.

Kommunen bør kommentere om kommunen ser for seg videre interkommunalt samarbeid i planarbeid framover.

Kommunens kommentar

Fiskeridirektoratets uttalelse tas til etterretning.

12.4. Fylkesmannen i Troms (23.9.2016)

Fylkesmannen synes det er positivt at Nordreisa kommune er i gang med å utarbeide en ny kommunal planstrategi for perioden 2016–2019 og et nytt kunnskapsgrunnlag som analysegrunnlag for planstrategien. Fylkesmannens innspill tar utgangspunkt i de Nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging, samt andre regionale og nasjonale føringer for kommunenes planlegging.

Av regionale føringer som bør legges til grunn for kommunes arbeid med annen generasjons planstrategi og øvrig planlegging, nevnes blant annet:

- Regional planstrategi for 2016–2019
- Fylkesplan for Troms 2014–2025
- Regional plan for landbruk i Troms 2014–2025
- Regional transportplan for Troms 2014–2023
- Regional plan for handel og service i Troms 2015–2024

Flere regionale planer er under utarbeidelse, som regional plan for reindrift, i tillegg til ulike strategier. Disse vil alle være med på å legge føringer for kommunens framtidige planlegging og samtidig fungere som et kunnskapsgrunnlag i kommunens planstrategiarbeid.

Innspill til prosess

Medvirkning

Reinbeitedistriktene mangler i adresselisten over høringsinstanser.

Reinbeitedistrikter som ligger under Troms reinbeiteområde også er formelle høringsparter i planarbeidet, jfr. reindriftsloven § 4 og forvaltningsloven § 28.

Økonomi og demografi

Fylkesmannen ser det som viktig at kommunen i sin planstrategi og i alt planarbeid tar utgangspunkt i den demografiske utviklingen og hvordan den økonomiske handlefriheten er for kommunen i dag og utsiktene i årene fremover.

Nordreisa kommune har i lang tid hatt store økonomiske vanskeligheter og hatt flere år med regnskapsmessig underskudd. Kommunen har vært oppført i ROBEK siden 2004 og hadde pr. utgangen av 2015 et underskudd på kr. 12 748 161 kroner. Kommunen har ikke hatt økonomiske reserver på disposisjonsfond de siste årene. Dette gjør kommunen svært sårbar for uforutsette hendelser eller uventet svikt i inntektene. Nordreisa kommune har planlagt med ytterligere avsetning til disposisjonsfond i henhold til økonomiplanen 2016-2019. Kommunen har en høy lånegjeld, og er sårbar overfor renteøkninger. Lånegjelden pr. 2015 er på 91,1 % av brutto driftsinntekter, dvs. 9,4 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Kommunen har planlagt med ytterligere investeringer i økonomiplanen, dette fører til at lånegjelden er planlagt økt til 100,5 % av brutto driftsinntekter pr. 2019.

Kommunen pådrar seg økte rentekostnader i fremtiden og har ingen økonomiske reserver. Kommunen er med dette svært sårbar overfor uforutsette utgifter, renteøkninger og uventet svikt i inntektene.

I henhold til SSBs prognoser er det estimert en befolkningsvekt i Nordreisa på 15,2 % i perioden 2016-2040. Blant eldre over 80 år er veksten særlig stor, ca. 106 %, denne veksten utgjør 257 personer. Det er estimert en vekst i gruppen 67-79 år med ca. 46 % dette utgjør 275 personer. Blant barn i alderen 0-5 år er veksten estimert med 10,5 % og barn i alderen 6-15 år er veksten estimert til 3 %. I følge prognosene vil det i 2040 være 2,4 i yrkesaktiv alder pr. pensjonist (67+) i Nordreisa kommune.

De økonomiske utfordringene, utvikling i folketall og befolkningssammensetning og de langsiktige trendene her er grunnleggende faktorer som kommunen må ta hensyn til ved dimensjonering av tjenestetilbudet og prioritering av midler mellom de ulike sektorene. Dette bør gjenspeiles i planstrategien og i de ulike kommunale planene, og kommunen må sette i gang tiltak som får varig effekt.

Klima

I arbeidet med kommunal planstrategi er det svært viktig at utfordringer knyttet til eksisterende og framtidige klimaendringene ivaretas. Rapporten «Klima i Norge 2100» er et veldig ferskt kunnskapsgrunnlag om hvordan klimaendringene vil påvirke oss. Klimaendringene må ivaretas i kommunens planlegging for at vi skal kunne tilpasse oss. Rapporten konkluderer med at særlig endringer i nedbør, som igjen skaper overvanns- og flomproblematikk, og havnivå vil skape de største utfordringene her i Norge, siden vi har en del infrastruktur som ligger svært utsatt til, slik som vei og bebyggelse som særlig kan bli rammet av de framtidige klimaendringene.

Som kunnskapsgrunnlag kan Nordreisa kommune bruke rapportene:

- Klimaprofil Troms
- Klima i Norge 2100, med tilleggsrapporten «Sea Level Change for Norway: Past and Present Observations and Projections to 2100»

I tillegg er det utarbeidet en veileder for hvordan å ivareta hensynet til et klima i endring i planlegging etter plan- og bygningsloven, kalt Klimahjelpen.

Det arbeides nå på nasjonalt nivå med å utarbeide statlige planretningslinjer for klimatilpasning som skal legges til grunn for kommunenes planlegging. Klimatilpasning er ett tverrsektorielt hensyn og skal derfor

ivaretas i den helhetlige samfunnsplanleggingen. Det vil si at utfordringer knyttet til et klima i endring skal belyses også i forhold til sektorene miljø, landbruk, helse etc. Blant annet viser de Nasjonale forventningene til viktigheten av at kommunene i sin planlegging har kunnskap om ulike økosystemers betydning for klimatilpasning. Natur som våtmarker, myrer, elvebredder og skog kan dempe effektene av klimaendringer, og er viktig å ivareta i arealplanleggingen. Kommunens utfordringer knyttet til klimagassutslipp, energi og klimatilpasning bør synliggjøres i kommunal planstrategi.

Miljø

Naturmangfold

Klima- og miljødepartementet i 2015 fram en ny Stortingsmelding– «Natur for livet» som er en handlingsplan for naturmangfold. Den gir føringer om arbeid med natur og naturmangfold i Norge fremover.

Nordreisa kommune bør utarbeide en kommunedelplan for naturmangfold, som kan danne grunnlag for videre planer og forvaltning av arealer og ressurser. Kommunen bør ha god kunnskap om egen verdifull og truet natur som gjelder naturtyper, arter, landskap og geologi, og om egen forvaltningsrolle for natur. Det er viktig at kommunen følger disse føringene.

Friluftsliv

FM viser til Stortingsmelding nr. 18 (2015–2016) «Friluftsliv. Natur som kilde til helse og livskvalitet» fra Klima- og miljødepartementet. Satsing på friluftsliv i nærmiljø er sentralt. Hovedmålet i friluftslivspolitikken er at en stor del av befolkningen jevnlig driver med friluftsliv. Temaene Landbruk, Grøntområder i og ved byer og tettsteder, Fritidsboliger, Skoler og barnehager, Jakt og høsting, Naturbasert reiseliv og Samarbeid er behandlet i forhold til friluftsliv i meldingen.

Kartlegging og verdisetting av friluftsområder i Nordreisa er planlagt ferdigstilt i 2017, noe vi håper vil gi kommunen et godt redskap for å ivareta friluftslivsinteressene. Arealer for friluftsliv bør ivaretas og sikres også i fortsettelsen.

Landskap

Det er positivt at Nordreisa som pilotkommune vil ferdigstille kartlegging av landskap som en delplan.

Avfall/forurensning

Nordreisa kommune har lang kystlinje og en ikke uvesentlig andel av sin næringsvirksomhet knyttet til fiskeri og havbruk. Slike virksomheter genererer mye bransjespesifikt avfall som kasserte fiskeredskaper og nøter. Dette er avfall som vanskelig lar seg håndtere i den ordinære avfallshåndteringen, og krever tilrettelagt mottak og håndtering. Kommunen er pålagt å utarbeide avfallsplaner for havner, jf. forurensningsforskriftens § 20-6. En effektiv og forutsigbar avfallsbehandling vil bidra til å begrense avfall på avveie, herunder mye av det som ender opp som marint avfall langs regionens strender.

Avløp

Fylkesmannen registrerer at kommunen er innstilt på å fullføre den pågående oppgraderingen av infrastrukturen for håndtering av avløpsvann. Å minske utlekking fra avløpsrør er et viktig tiltak for å begrense tilførselen av forurensning til kommunens vannforekomster. Her vil Fylkesmannen også peke på viktigheten av å følge opp mindre avløpsanlegg etter kapittel 12 i forurensningsforskriften.

Reindrift

Reindriften er en arealavhengig næring og berøres således av de fleste arealinngrep i kommunen, som skogsveier, hyttebygging, boligbygging, turisme, industriområder mv., og på alle nivåer i planleggingen: dispensasjoner, reguleringsplaner, arealplaner, samfunnsplaner, næringsplaner osv.

I Temaveiler: Reindrift og planlegging etter Plan- og bygningsloven står det innledningsvis følgende:

«Retningslinjer for langsiktig arealbruk skal inngå som en del av den kommunale planstrategien og danne basis for det mer konkrete arbeidet med kommuneplanens arealdel. Den langsiktige arealstrategien skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk, og angi langsiktige utviklingsretninger i kommunen og områder for særlig utvikling og vern for å vareta de arealhensynene som fremgår av § 3-1, herunder sikre naturgrunnlaget for reindriften, samt bidra til å gjennomføre internasjonale konvensjoner og avtaler knyttet til reindriften innenfor lovens virkeområde.»

I Nordreisa er hele kommunens arealer innenfor det samiske reinbeiteområde, og i ethvert inngrep må reindriftsinteresser vurderes. Det er viktig i det fremtidige arbeidet å inkludere reindriftshensynet og ha kontakt med reindriftnæringen i alle planer og enkeltsaker hvor denne kan berøres. Det gjøres også oppmerksom på at de berørte reinbeitedistrikter er selvstendige høringsinstanser og skal ha de saker som berører reindriften på høring, se avsnitt om medvirkning lengre opp i dokumentet.

Reindrift er en næring på lik linje med andre næringer i kommunen, og vil ha ett potensiale for utvikling som en selvstendig næring eller i samarbeid med andre næringer.

Landbruk

Landbruk er godt ivaretatt i kommunens strategiske næringsplan for 2014–2024. FM merker seg at rekruttering, utvikling av eksisterende produksjonsmiljøer, jordvern, andelen leiejord, sikring av beitenæringen, økologisk produksjon, utvikle tilleggsnæringer, Inn på tunet-tjenester, forbedre skogsbilvegnettet og satsing på bioenergi er områder som der er påpekt. Det å legge til rette for eierskifte og generasjonsskifte er en av åtte strategier, og handlingsplan for jordbruk, skogbruk og fiskeri skal ha en egen handlingsplan knyttet til ressursbruk og primærnæringsfondets bruk.

I kommunal planstrategi for 2016–2019 merker vi oss at det skal utarbeides en Landbruks- og skogbruksplan, med oppstart i 2017. Vi håper kommunens strategiske næringsplan for 2014–2024 blir et nyttig redskap i landbruksplanen, men vil likevel peke på tre punkter vi mener er vesentlig å ha for øye ved utarbeiding av den:

- Nordreisa kommune har en stor andel av beitebrukere/saubønder i fylket og har en lang tradisjon for utnyttelse av utmarksressurser gjennom beitebruk. Samtidig ser vi at utmarksbruken i Nordreisa er i endring, idet en får en utvidet bruk der andre interessegrupper ofte kan komme i konflikt med tradisjonell bruk og utnyttelse av utmarka (og utmarksressursene). For å sikre beitebruken i utmarka for fremtiden, er det derfor viktig at denne ressursutnyttelsen får plass i framtidig arealplanlegging. I den forbindelse er det viktig å få utarbeidet en beitebruksplan for kommunen som skal være et verktøy for framtidig, rasjonell beitebruk.
- *Hovedplan for skogvegbygging*
Et godt utbygd skogsvegnett er en viktig forutsetning for tilgjengelighet til skogarealene i forbindelse med hogst og annen skogbehandling.
Virkesforsyning til virkeskjøpere krever rasjonell og effektiv transport. Kommunen har allerede gjort

mye av grunnlagsarbeidet for planen.

Kommunen oppfordres til å initiere utarbeidelse av hovedplan for skogsveger med kartfesting av eksisterende skogsveger og framtidig vegbehov.

- I kommuneplanens samfunnsdel slås det fast at Nordreisa kommune skal satse på å bruke Inn på tunet-tjenester. Nordreisa har i dag tre godkjente Inn på tunet-gårder. Disse har investert i kompetanse innen dette feltet og legger vekt på å kvalitetssikre sine tilbud. Bruken av disse tilbudene er i dag beskjeden.

Nordreisa kommune har store utfordringer med tiltak utenfor hjemmet til barn og unge og store kostnader til spesialundervisning. Videre har kommunen en stor andel uføre og arbeidsledige i alderen 15-29 år. Kommunen har lite dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Alle disse områdene er meget godt egnet for Inn på tunet, samtidig som de oftest vil være svært kostnadseffektive. Erfaringer tyder også på at Inn på tunet integrert i den ordinære undervisningen på skolene kan bidra til mindre behov for spesialundervisning.

Nordreisa kommune bør derfor på tverrfaglig grunnlag, med barnevern, skoler, flyktningetjenesten, helse/omsorg, brukerorganisasjoner, landbruk og evt. andre, lage en plan for å bruke de lokale ressursene som Inn på tunet representerer i sin tjenesteproduksjon. I den sammenheng er det viktig å ha med seg at Inn på tunet må ikke ses på som tiltak på siden av andre og ordinære tiltak, men som en integrert del både faglig og ressursmessig.

Barn og unge

Fylkesmannen er av den formening at en god planstrategi må inneholde en vurdering av hva som må til for å skape gode og trygge oppvekstvilkår for barn og unge. Som et minimum må følgende hensyn tas med i planstrategien:

- En synliggjøring av hvordan barn og unges rett til medvirkning skal ivaretas i kommunale planprosesser.
- Vurdering av kapasiteten og framtidig dimensjonering av barnehage- og skoletilbudet i tråd med befolkningsutviklingen.
- Hvordan kommunen skal rekruttere og opprettholde tilstrekkelig fagkompetanse til å ivareta kompetansekravene og lovpålagte oppgaver i oppvekstsektoren (barnehage, skole, barnevern).
- En synliggjøring av strukturer som ivaretar tverrfaglig innsats for å forebygge og håndtere uønskede hendelser.

Nordreisa kommune gir en god beskrivelse av området barn og unge, og opplyser at det i 2017 skal utarbeides en ny plan for området oppvekst og kultur. FM anbefaler at ovenstående punkter tas med i det arbeidet.

Helse

Planlegging av gode helse- og omsorgstjenester er viktig for innbyggerne i Nordreisa kommune. Denne sektoren har store utfordringer, som kommunen beskriver godt i kap. 5.7 «Pleie og omsorg og kommunehelse». Arbeidet på dette feltet vil også i framtiden kreve en stor andel av kommunens ressurser. Fylkesmannen er glad for at det skal utarbeides en helse- og omsorgsplan i perioden. En slik plan bør omfatte alle helse- og omsorgstjenester som kommunen yter. FM ber kommunen vurdere om kompetanseplanen innen helse samt kreftplanen kan innarbeides i helse- og omsorgsplanen. Det vil legge grunnlag for en helhetlig og god styring innen denne sektoren. Boligsosial plan vil også for en stor del ha relevans for helse- og omsorgssektoren.

Vi minner om at disse planene innen helse- og omsorgssektoren er lovpålagt, og derfor bør inngå i planstrategien:

- Plan for helsemessig og sosial beredskap (jf. helseberedskapsloven § 2-2)
- Smittevern (jf. smittevernloven § 7-1)

Fylkesmannen ber om at planer som utarbeides innen helse- og omsorgssektoren og på folkehelseområdet følger prosesskravene i plan- og bygningsloven, og at de sendes på høring til oss. Da kan vi gi ytterligere råd og veiledning. Kommunen kan også gjerne ta kontakt med oss underveis i planarbeidene.

I planstrategien påpeker kommunen at det ikke er laget en oversikt over helsetilstanden i befolkningen, slik folkehelseloven krever. En slik oversikt er viktig for at kommunen skal kjenne sine folkehelseutfordringer. Til hjelp for å lage en slik oversikt har Helsedirektoratet gitt ut publikasjonen «God oversikt – en forutsetning for god folkehelse. En veileder til arbeidet med oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer». Dokumentet finnes på Helsedirektoratets nettsider, og vi anbefaler at kommunen gjør seg kjent med den. Veilederen viser bredden og omfanget som forventes av kommunene i et slikt oversiktsarbeid, jf. begrepet «folkehelse i videste forstand» som er brukt i planstrategien. Funnene i oversiktsarbeidet kan gjelde alle forhold ved befolkningens helse, og ha relevans for flere sektorer i kommunen.

I kap. 8 «Overordnet strategi for Nordreisa kommune» har kommunen bl.a. tatt med «Folkehelse – påvirkning foran behandling». Momentene som inngår her er relevante, og er et godt grunnlag for videre arbeid på folkehelseområdet.

Universell utforming og likestilling

Fylkesmannen minner om at Regjeringen har en visjon om at Norge skal være universelt utformet innen 2025. Universell utforming skal ivaretas i planleggingen og være et førende prinsipp for hvordan våre fysiske omgivelser og tjenester blir utformet. Det er et viktig grep for å kvalitetssikre alle likeverdige muligheter til utvikling og deltakelse i kommunen som organisasjon og tjenesteleverandør for innbyggerne og besøkende.

Fylkesmannen savner at planstrategien tar for seg en beskrivelse av status for universell utforming i Nordreisa kommunen. Vi anbefaler dere å føre opp et punkt om gjennomgående perspektiver for kommunens virke. Dette kan for eksempel være:

«Universell utforming fremheves som en del av rammeforutsetningen/verdikriteriet i alle planer og tiltak i Nordreisa kommune. Universell utforming skal være et overordnet prinsipp i all planlegging, tilrettelegging og tjenesteleveranse. Sektoransvarsprinsippet ligger til grunn ved at ansvaret for å følge opp tiltak ligger innenfor de enkeltes faglige ansvarsområde. Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og styresmakter».

Kommuneplanen for Nordreisa ivaretar universell utforming. I samfunnsdelen er det ivaretatt gjennom et uttalt hovedmål og bestemmelsen i arealdelen sikrer at hensynet blir ivaretatt i arealplanlegging. Dette er veldig bra. Ved å forankre universell utforming i planstrategien som et gjennomgående perspektiv for kommunens virke vil dette styrke kommunens evne til å ta et helhetlig grep og ansvar for samfunnsutviklingen i Nordreisa, i samarbeid med andre kommuner, regional stat og andre aktører i fylket.

Sjumilssteget

Fylkesmannen i Troms vakt stor regional, nasjonal og internasjonal oppmerksomhet med det arbeidet som er gjort i Sjumilssteget. Hovedmålet med Sjumilssteget er å iverksette FNs barnekonvensjon og styrke kommunenes arbeid med barn og unges helse, trivsel og oppvekstvilkår. Nordreisa kommune har lagt ned et betydelig arbeid i denne satsingen og dere bør vurdere å integrere det som et gjennomgående perspektiv i kommunal planstrategi. For mer informasjon, se for øvrig www.sjumilssteget.no.

Kommunens kommentar

Fylkesmannens innspill tas til etterretning.

En rekke av Fylkesmannens innspill til forbedringer av tekst og manglende innhold er tatt med i planstrategien. Flere av de planene som Fylkesmannen mener vi bør ta med er tatt med. *Kompetanseplan innen helse* og *Kreftplan inkludert plan for lindrende pleie* er tatt ut av listen over kommende planer, men her forutsettes det at disse blir en del av *helse og omsorgsplanen*. *Kommunedelplan for naturmangfold* er tatt med i lista, men av hensyn til kapasitet og et ønske om å avvente resultatene fra regjeringens pilotprosjekt om dette vil det ikke bli oppstart av denne før i neste planperiode.

12.5. Direktoratet for mineralforvaltning (15.9.2016)

I planstrategien nevnes det at Nordreisa har den største grusressursen i fylket og derfor har store muligheter innen uttak av ressurser. Utover dette legges det ikke frem noen videre strategi for hvordan man vil forvalte disse råstoffressursene fremover.

DMF oppfordrer alle kommuner til å utarbeide egne planer for forvaltning av sine mineralske ressurser, eventuelt jobbe for å få til en regional plan hvor det gjøres en grundig vurdering av ressursituasjonen eller behovet for mineralske ressurser i kommunen/ regionen. I en slik plan bør alle kartlagte ressurser synliggjøres. Det bør samtidig gjøres en verdivurdering på de ulike forekomstene og se på dette mot eventuelle kryssende interesser.

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2015, heter det at Norge har store mineralressurser som det moderne samfunnet har behov for og utvinning kan gi grunnlag for verdiskaping. Den regionale og kommunale arealplanleggingen er viktig for å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster i fremtiden, og for å ivareta andre miljø- og samfunnshensyn.

Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging:

- Fylkeskommunene og kommunene sikrer tilgjengelighet til gode mineralforekomster for mulig utvinning, avveid mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Behovet for og tilgangen på byggeråstoffer ses i en regional sammenheng.

Forvaltning av ikke-fornybare ressurser

Som de nasjonale forventningene legger vekt på, omfatter forvaltning av mineralressurser ikke bare å avsette nye områder for råstoffutvinning. Det innebærer også å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner. I dette ligger det at kommunen så langt det er mulig, bør unngå å båndlegge registrerte mineralressurser gjennom arealbruk som bygger ned forekomster, eller legger andre begrensninger for framtidig utnytting av ressursene.

Gjennom god planlegging kan kommunene/ regionen skaffe seg en oversikt over hvor langt fram i tid eksisterende massetak og råstoffområder dekker behovet for byggeråstoff i fremtiden.

For å få en god og bærekraftig forvaltning av våre mineralressurser oppfordrer DMF til at det lages temaplaner for mineralressurser. Planene kan lages som kommunedelplaner i hver enkelt kommune men vi oppfordrer sterkt til at det utarbeides regionale planer for mineral ressurser. Dette er i tråd med Regjeringens nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging som spesifikt sier at behovet for og tilgangen på byggeråstoffer ses i en regional sammenheng.

DMF anbefaler derfor at kommunen legger opp til en kartlegging av ressurstilgang og behovet for mineralressurser ved neste revidering av kommuneplanen.

Kommunens kommentar

DMFs innspill tas til etterretning.

12.6. Troms fylkeskommune (26.9.2016)

Kommunal planstrategi bør, ifølge plan- og bygningsloven § 10-1, første ledd, omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, som langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. Dette gjør Nordreisa kommune gjennom sitt forslag til kommunal planstrategi for perioden 2016-2019, som innehar et omfattende kunnskapsgrunnlag knyttet til kommunens rolle som tjenesteyter, myndighetsutøver og samfunnsutvikler, der også utfordringer er beskrevet.

Regionale føringer

Fylkeskommunen savner en beskrivelse av regionale føringer. Fylkeskommunene har en rekke regionale planer som ikke er beskrevet i utkastet til planstrategi for Nordreisa.

Nordreisa kommune har i forslag til planstrategi omtalt kunnskapsgrunnlaget for regional planstrategi som regional føring, men fylkeskommunen har flere regionale planer som innebærer føringer for kommunene og som Nordreisa bør fokusere på i arbeidet med planstrategien. Først og fremst vises det til Fylkesplan for Troms 2014-2025, som har vedtatt arealpolitiske retningslinjer som gir grunnlag for å fremme merknader og innsigelser til planer som fremmes. Det vises også til regional plan for transport 2014-2023, regional plan for landbruk 2014-2025, regional plan for handel og service 2015-2024 samt regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027 som ble vedtatt i fylkestinget i mars. Alle disse planene innebærer regionale føringer for kommunene i deres planlegging. I tillegg er arbeidet med regional plan for reindrift i gang, samt regional plan for idrett og anlegg for idrett og fysisk aktivitet og regional bibliotekplan startet opp.

Landbruk

Nordreisa kommune beskriver landbruk som en viktig og stor næring for kommunen, og det er lagt opp til at det skal utarbeides en ny landbruk- og skogbruksplan i planperioden med oppstart i 2017. I den anledning vil fylkeskommunen vise til regional plan for landbruk og minne om regional planretningslinje som omhandler kartfesting av landbrukets kjerneområder: Landbrukets kjerneområder skal innarbeides i kommunens samfunns- og arealplan. Kjerneområdene innarbeides i kommunes arealplan som hensynssone landbruk når det skal utarbeides ny arealdel til kommuneplanen. Fylkeskommunen anbefaler at dette tas inn under

arbeidet med landbruks- og skogbruksplan, samt at det tas inn kommuneplanens samfunnsdel og – arealdel ved neste revidering.

Folkehelse

Fylkeskommunen ser det som positivt at kommunen i planstrategien framholder at folkehelse skal være synlig i all kommunal virksomhet. I strategien har kommunen framstilt utviklingstrekk på en ryddig og oversiktlig måte. Det er flere beskrivelser som kan benyttes i et oversiktsdokument over helsetilstand og positive og negative påvirkningsfaktorer. Det vises til pkt 5.1.3.8 om folkehelse. Det står at kommunen ikke har utarbeidet en egen folkehelseprofil. Folkehelseinstituttet har ansvar for å publisere årlige folkehelseprofiler for kommuner og fylker. Disse kan lastes ned via www.fhi.no. Disse profilene kan inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget når et oversiktsdokument skal utarbeides.

I planstrategien står det at et oversiktsdokument etter folkehelseloven skal utarbeides som grunnlag for ny helse- og omsorgsplan. Et oversiktsdokument bør ikke være koblet til en sektor. Dette for å tydeliggjøre at folkehelse skal fungere som en rød tråd i alt kommunalt planarbeid, alt fra sektor- og tema planer til kommuneplanens samfunns- og arealdel. Folkehelse bør med andre ord implementeres i alle planoppgaver kommunen skal starte opp med og/ eller videreføre.

Hovedhensikten med oversiktsdokumentet som skal utarbeides hvert fjerde år er å forankre folkehelsearbeidet politisk, på tvers av sektorer og som en langsiktig satsing. Et oversiktsdokument hvert fjerde år skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi, og en drøfting av disse utfordringene bør inngå i strategien. Dokumentet trenger ikke å være med i selve planoversikten da et oversiktsdokument ikke er en plan. Fylkeskommunen anbefaler imidlertid at det framgår i planstrategien hvordan dette arbeidet legges opp da det er et løpende arbeid som skal pågå i planperioden. I tabellen under planbehov i kap 10 kan et oversiktsdokument tas inn under overskriften andre planbehov/ plangrunnlag.

Fylkeskommunen gjør oppmerksom på at i henhold til folkehelseloven og forskrift om oversikt over folkehelsen skal oversikten omfatte opplysninger om og vurderinger av:

- a) befolkningssammensetning
- b) oppvekst- og levekårsforhold
- c) fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- d) skader og ulykker
- e) helserelatert atferd og
- f) helsetilstand

Fylkeskommunen vil anbefale veilederen «God oversikt – en forutsetning for god folkehelse» utgitt av Helsedirektoratet i 2013 (IS-2110) som kan være et godt bidrag i det videre arbeidet med oversiktsdokumentet.

Troms fylkeskommune gjør oppmerksom på at regional planstrategi for Troms 2016-2019 vil bli behandlet i fylkestinget i oktober 2016. Et kunnskapsbasert plan- og folkehelsearbeid er et overordnet satsingsområde i planperioden. Forslaget til regional planstrategi finnes elektronisk på www.tromsfylke.no

Planbehov 2016-2019

Oppvekst og kulturplan

Fylkeskommunen ser det som positivt at kommunen skal utarbeide en oppvekst- og kulturplan.

I henhold til forslaget til Regional planstrategi skal det utvikles en regional plan for kultur i planperioden. Det er et mål at en regional plan for kultur skal bidra til å styrke og videreutvikle kunst- og kulturlivet i Troms, medvirke til økt tverrfaglig samhandling og til videreføring av kultursamarbeid i Nordområdene. Barn og ungdom vil være særskilte målgrupper i planen.

Kultur skal bidra til lokal og regional utvikling, kompetansebygging og til deltakelse og opplevelser av høy kvalitet. Tilgang til og tilrettelegging av gode møteplasser slik at flest mulig kan drive kulturell virksomhet, idrett og friluftsliv bidrar til bolyst og aktive lokalsamfunn. Det anbefales derfor å ha en oppdatert status av kultursektoren i kommunen. Dette vil gjøre arbeidet med kommunens planlegging enklere, og kommunen vil raskere identifisere eventuelle behov innen kultursektoren.

Regional bibliotekplan 2016 - 2027 er under bearbeidelse og forventes å vedtas innen 2016. Planen skal fungere som et felles styringsverktøy og ta stilling til hvordan fylkeskommunen og kommunene kan utvikle bibliotekene i fellesskap. Bibliotekene har lav terskel for tilgjengelighet og har betydning som kulturell og kompetansegivende møteplass og kunnskaps- og kulturformidler for hele befolkningen. I arbeidet med kommunens plan for kultur, idrett og frivillighet anbefales det å se til arbeidet med Regional bibliotekplan.

Kommunedelplan for anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet

Fylkeskommunen ser det som positivt at kommunedelplan for anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet skal revideres i planperioden. Det er viktig at planen oppfyller kravene som Kulturdepartementet stiller til kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet, inkludert friluftsliv (jf Veileder V-0798). Dette i forhold til muligheten for å kunne søke om spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Det er viktig at kommunene har god oversikt over anleggene i kommunen og forankrer behovet for nye/ rehabilitering av anlegg i planarbeidet.

Troms fylkeskommune vil oppfordre til at utvikling og tilrettelegging for friluftsliv og naturopplevelser innarbeides i kommunedelplanen for anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet. Det er godt dokumentert at friluftsliv er en kilde til god fysisk og psykisk helse, økt livskvalitet og at det gir en følelse av trivsel og mestring. Omtrent to tredjedeler av befolkningen, inkludert lite fysisk aktive, trekker fram turer i naturen og nærmiljøet dersom de skulle bli mer fysisk aktive.

Beregninger foretatt av Helsedirektoratet i 2014 viser at samfunnet kan spare milliarder på at flere er i fysisk aktivitet. Selv en liten økning i friluftslivsaktivitet i befolkningen vil føre til en bedring i folkehelsen. Noe som også vil bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller.

Fysisk tilrettelegging for friluftsliv er et middel for å gjøre friluftslivsområdene mer tilgjengelige og attraktive. Friluftslivsanleggene bør i størst mulig grad kunne brukes på helårsbasis. Videre må utearealer utformes slik at de inneholder de kvaliteter og aktiviteter som brukerne etterspør, også universell utforming.

Turruter slik som turveier, stier, gang- og sykkelveier er de viktigste anleggene for fysisk aktivitet og naturopplevelse. For den daglige fysiske aktiviteten er det sentralt at disse er i nærheten av der folk bor. God tilgang er avhengig av at det etableres atkomster via boligområdene, og at barrierer som for eksempel

trafikkerte veier ikke er til hinder. Det vises for øvrig til Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027.

Ny Meld.St.18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet er tydelig på at friluftsliv i nærmiljøet fortsatt skal prioriteres i det offentlige friluftslivsarbeidet. Statlig økonomisk støtte gis til tilrettelegging av de statlig sikrede områdene under forutsetning av at disse har godkjente forvaltningsplaner.

Andre utredninger/ plangrunnlag

Forvaltningsplanene til Goppa og Kvænnens friluftslivsområder gjelder for perioden 2013-2017, og bør revideres i planperioden for at områdene skal være berettiget støtte til tilrettelegging. Videre må det utarbeides forvaltningsplan for Saga friluftslivsområde dersom dette området blir statlig sikret. Disse kan inngå i tabellen i kap 10 under andre utredninger/plangrunnlag.

Det er positivt at Nordreisa kommune har satt opp kartlegging av friluftslivsområder på listen over andre arealplaner, og at arbeidet skal ferdigstilles i 2017. Fylkeskommunen vil understreke at kartleggingsarbeidet ikke er en plan i seg selv, men en tematisk kartlegging uten prioriteringer som kan fungere som et beslutningsgrunnlag ikke bare i arealplanarbeidet, men kan også danne et grunnlag for løypeplaner, tiltaks- og tilretteleggingsplaner. Kartleggingen kan også inngå i tabellen i kap 10 under andre utredninger/plangrunnlag.

I henhold til forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag skal hensynet til friluftsliv tillegges spesielt stor vekt når snøskuterløyper planlegges og fastsettes. Det er derfor et krav at kommunen kartlegger og verdsetter friluftslivsområdene der løypene planlegges jf Miljødirektoratets veileder M98-2013.

Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027 presiserer at attraktive og varierte områder av verdi for friluftslivet skal sikres og forvaltes slik at de blir ivaretatt for framtidige friluftslivsaktiviteter i Troms. For å opprettholde et mangfoldig friluftsliv må det være et vidt spekter av arealer med god kvalitet, ulik grad av tilrettelegging og god tilgjengelighet. Det omfatter områder både i nærmiljøet og inngreps- og støyfrie naturområder. Friluftslivsarealene i nærmiljøet er under press, særlig nær større befolkningskonsentrasjoner og byer. Fylkesplanens retningslinjes punkt 6 fremmer at enkel tilgang for alle til natur- og friluftslivsområder og gode møteplasser for fysisk aktivitet og sosialt fellesskap vektlegges.

Kommunens kommentar

Fylkeskommunens innspill tas til etterretning.

12.7. Statens vegvesen (19.9.2016)

Planstrategien tar for seg et kapittel om nasjonale forventninger. Her kunne med fordel sentrale dokumenter vært nevnt; Statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal og transportplanlegging, Nasjonal transportplan 2014-2023. Ut over dette har vi ingen vesentlige merknader til innholdet i den foreslåtte planstrategien.

Kommunens kommentar

Statens vegvesens innspill tas til orientering.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
50/16	Nordreisa formannskap	06.10.2016
	Nordreisa kommunestyre	

Høringsinnspill - Høring av kommunelovutvalgets utredning 2016:4 - Ny kommunelov

Det vises til:

1 Høringsvarsel <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nou-20164-ny-kommunelov/id2481627/>

2 NOU 2016:4 Ny kommunelov

<https://www.regjeringen.no/contentassets/9da72a7f8f38486e81509be0b2f4818b/no/pdfs/nou201620160004000dddpdfs.pdf>

3 Debattheft fra KS

<http://www.ks.no/contentassets/f3dea1b78bdf48eb913d9d37e0fb456f/kommuneloven-debattgrunnlag-juni2016.pdf>

Vedlegg

- 1 Sammendrag av utvalgets lovforslag (sidene 23-33 NOU 2016:4 Ny kommunelov)

Rådmannens innstilling

Nordreisa formannskap kommer med følgende uttalelse til høring om ny kommunelov:

Forslaget om at bestemmelser om kommunesektoren bør legges i kommuneloven i stedet for i en rekke særlover støttes.

Internasjonal og nordisk rett (kap 2):

Nordreisa kommune vurderer det som positivt at lovforslaget i større grad søkes harmonisert med Norges folkerettslige forpliktelser, særlig det europeiske charteret om lokalt selvstyre.

Lovens formål (kap 3):

Nordreisa kommune støtter forslaget om at formålet i loven er å fremme det kommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for selvstyret. Det er positivt at formålet fastslår at loven ikke bare skal legge til rette for, men fremme selvstyret.

Kommunalt selvstyre (kap 4):

Nordreisa kommune støtter forslaget om lovfesting av tre prinsipper, men mener at ordet bør må endres til SKAL:

- Det kommunale selvstyret *bør* ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål
- Offentlige oppgaver *bør* fortrinnsvis legges til organer som er så nær innbyggerne som mulig
- Innenfor rammen av nasjonal økonomisk politikk *bør* kommunene ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom.

Rammestyring må være hovedprinsippet for den statlige styringen av kommuner og fylkeskommuner.

Virkeområde (kap 5):

Nordreisa kommune støtter forslaget om at kommunelovens virkeområde skal være kommunal virksomhet.

Kommuners informasjonsplikt (kap 6):

Nordreisa kommune støtter forslaget om kommunens plikt til å informere både om egen virksomhet og om virksomhet som andre utfører på vegne av kommunen.

Forslaget gir tilstrekkelig frihet til å vurdere nærmere, ut fra lokale behov og tilgjengelige ressurser, hvilke konkrete forhold det skal informeres om, hvor mye det skal informeres, hvordan det skal informeres og til hvem. Plikten til å informere bør ses i sammenheng med forslagene som skal gi kommunestyret styringsinformasjon om mer enn virksomheten som skjer i kommunen.

Innbyggerdeltakelse (kap 7):

Nordreisa kommune støtter forslaget om å videreføre ordningen med innbyggerforslag, med endret krav til antall underskrifter fra to til åtte prosent.

Folkevalgte organer og administrasjon (kap 8):

Nordreisa kommune er enig i at kommunestyrets oppgaver og ansvar bør omtales i bestemmelsene i kommuneloven.

Nordreisa kommune er enig i at bestemmelsene om formannskapet i hovedsak videreføres, men formannskapet bør fortsatt kunne opprette arbeidsutvalg på samme måte som utvalgene.

De foreslåtte forenklingene av regelverket for komiteer og faste utvalg støttes.

Av hensyn til å tydeliggjøre skillet mellom politikk og administrasjon virker det ryddig at organer enten skal være folkevalgte eller administrative.

At utvalgene skal kunne opprette arbeidsutvalg støttes, men det må vurderes nærmere om disse kun skal bestå av utvalgets medlemmer eller om også andre kan velges som medlemmer av arbeidsutvalg.

Nordreisa kommune støtter forslaget om at tittelen kommunedirektør foreslås for øverste administrative leder, da den får samme benevnelse som tilsvarende stilling i Sverige og Finland, samtidig som den er kjønnsnøytral.

Nordreisa kommune kan ikke se at det er behov for å videreføre reglene om

kommunestyre- og fylkestingskomiteer særskilt. Reglene om utvalg gir kommunestyret tilstrekkelig handlefrihet til å opprette utvalg med det innhold som er beskrevet for kommunestyre- og fylkestingskomiteer i § 5-7.

Overordnede styringsmodeller. Særlig om parlamentarisme (kap 9):

Nordreisa kommune støtter forslaget om to overordnede styringsmodeller; formannskapsmodellen og parlamentarismemodellen og at formannskapsmodellen fortsatt skal være hovedmodellen.

Ordfører (kap 10):

Nordreisa kommune støtter forslaget om å gi ordfører forslagsrett i folkevalgte organer (unntatt kontrollutvalget) og til å opprette utvalg på eget initiativ, samt gi myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning og til å fatte enkelte hastevedtak.

Nordreisa kommune støtter forslaget om at kommunestyret selv kan bestemme direktevalg av ordfører. Nordreisa kommune mener forslaget gir det enkelte kommunestyre større handlefrihet og innbyggerne større påvirkning ved valg av ordfører.

Kommunale foretak (kap 11):

Utvalget foreslår noen valgbarhetsbegrensninger ved at medlemmer av kommunestyret eller daglig leder ikke kan være medlemmer av styret (§ 9-5).

Styret i et kommunalt foretak er etter gjeldende rett ikke å regne som et folkevalgt organ.

Kommunale foretak er en del av kommunen som

rettssubjekt. Det kan synes unødvendig å lovfeste at kommunestyremedlemmer og medlemmer i toppledergruppen ikke har adgang til å bli valgt til styret i kommunale foretak (§ 9-5, 2 ledd). Forslaget betyr at kommunen får mindre handlingsrom enn eiere av et aksjeselskap. Aksjeloven hindrer ikke eier i å sitte i styret. Dette innebærer også en innskrenkning av det kommunale selvstyret som foreslås lovfestet i formålsparagrafen (§ 1). Nordreisa kommune er ikke enig i valgbarhetsbegrensningen som foreslås i §9-5.

Valgbarhet. Ombudsplikt og suspensjon mv. (kap 12):

Nordreisa kommune mener at dersom en ordfører fratas vervet, bør reglene tydeliggjøres med hensyn til hva som skal vektlegges ved vurderingen.

Valg av medlemmer til folkevalgte organer (kap 13):

Nordreisa kommune er positiv til forslaget om at begge kjønn skal sikres representasjon i utvalg. Det kan likevel by på utfordringer ved at kandidater fra det underrepresenterte kjønn skal rykke opp fra den listen som har fått færrest stemmer. En slik liste vil ha færre stemmer bak seg i valget, og det kan argumenteres for at dette er en inngripen i det lokale demokratiet.

Godtgjøring og velferdsgoder (kap 14):

Forslaget om å gi folkevalgte rettigheter innen velferdslovgivningen støttes, men bør knyttes til om den folkevalgte har dette som sin hovedbeskjeftigelse (tilsvarende minimum 50% stilling).

Utvidet innsynsrett og taushetsplikt for folkevalgte (kap 15):

Nordreisa kommune støtter forslaget om å utvide de folkevalgte organenes rett til innsyn i administrasjonens dokumenter mot at det innføres en lovpålagt taushetsplikt for slike opplysninger.

Saksbehandlingsregler for folkevalgte organer (kap 16):

Nordreisa kommune støtter forslaget om at folkevalgt organ kan lukke møter hvor kommunen mottar informasjon fra kommunens advokat og hvor det er forhold ved saken som tilsier at det

er grunn for det (§ 11-5, 3. ledd). Dette innebærer en utvidelse av dagens adgang til lukking etter kommuneloven § 31 nr. 5, hvor det stilles strenge vilkår for å kunne lukke.

Nordreisa kommune støtter også forslaget om å utvide adgangen til fjernmøter.

Inhabilitet for folkevalgte og ansatte (kap 17):

Nordreisa kommune støtter utvalgets vurdering om at dagens regler i kommuneloven og forvaltningsloven dekker behovet for regler om inhabilitet for folkevalgte og tjenestemenn.

Interkommunalt samarbeid (kap 18):

Nordreisa kommune støtter utvalgets forslag om en regionrådsmodell og kommunalt oppgavefellesskap som en erstatning for interkommunalt samarbeid etter dagens §27 i kommuneloven.

Nordreisa kommune støtter ikke forslaget om at oppgavefellesskapet skal organiseres med et representantskap der alle deltagerne i oppgavefellesskapet skal være representert, fordi det innebærer en innskrenkning i forhold til dagens regler om § 27 samarbeid med hensyn til organisering.

I dagens regel heter det at en eller flere kommuner og/eller fylkeskommuner «kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver».

Et styre der kommunene selv bestemmer antall og hvem som skal sitte i styret slik som i dag, bør være tilstrekkelig.

Nordreisa kommune støtter forslaget om en klargjøring av det økonomiske ansvaret (§ 19-2) og at det kreves at det tas stiling til om oppgavefellesskapet skal være eget rettssubjekt eller ikke (§ 19-4, 4. ledd bokstav b), er positivt og vil hindre fremtidig tolkningstvil.

Det er også positivt å lovfeste krav om eget regnskap for både regionråd og kommunale oppgavefellesskap (§ 14-8). Dette gjelder uavhengig av om det kommunale oppgavefellesskapet er eget rettssubjekt eller ikke. Dette vil blant annet bidra til å hindre mistanke om kryss-subsidiering og sikre tilliten til kommunenes virksomhet.

Økonomiforvaltning (kap 19):

Nordreisa kommune støtter forslaget om en lovfestet plikt til å benytte finansielle måltall som et verktøy for den langsiktige styringen av kommunens økonomi, med tilhørende utvidet krav til å redegjøre for kommunens økonomi i årsberetningen.

Nordreisa kommune støtter forslaget om at kommunen får plikt til å utarbeide et samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet.

Nordreisa kommune støtter utvalget i at dagens prinsipper for låneopptak for videre utlån videreføres.

Nordreisa kommune støtter forslaget om at merforbruk i årets regnskap skal inndeckes av evt disposisjonsfond før regnskapet avsluttes. Likeledes at mindreforbruk i årets regnskap skal dekke inn eventuelle merforbruk fra tidligere år før regnskapet avsluttes.

Nordreisa kommune støtter forslaget om at kommunedirektøren skal ha plikt til å foreslå endringer i årets budsjett dersom fjorårets regnskap viser merforbruk.

Nordreisa kommune støtter forslaget om at kommuner som ved avleggelsen av årsregnskapet har et akkumulert merforbruk på tre prosent av driftsinntektene eller mer, skal omfattes av ROBEK-ordningen.

Det støttes også at kommunene i ROBEK-registeret får en tiltaksplicht, det vil si utarbeidelse av konkrete tiltak for å gjenvinne økonomisk kontroll og

balanse.

Disposisjoner i strid med reglene om lån og garantier mv. (kap 20):

Nordreisa kommune støtter forslaget om en klargjøring av rettsvirkningene, som vil bidra til forutsigbarhet for kommunene og deres kontraktspartener.

Selvkost (kap 21):

Nordreisa kommune støtter forslaget om lovfesting av overordnede regler for beregning av selvkost i kommuneloven.

Kommunene som markedsaktør. Forholdet til statsstøtteregeverket (kap 22):

Nordreisa kommune støtter forslaget om at det jobbes videre med endring i lovverket i forhold til kommunene som markedsaktører.

Kontroll og tilsyn med kommunene (kap 23):

Nordreisa kommune har ingen bemerkninger til dette kapittelet.

Internkontroll (kap 24):

Nordreisa kommune er enig i at internkontrollbestemmelsene hører hjemme i kommuneloven.

Nordreisa kommune understreker betydningen av at en ny og mer omfattende bestemmelse i kommuneloven faktisk er til erstatning for, og ikke i tillegg til internkontrollregulering i særlovgivningen.

Nordreisa kommune støtter forslaget om at rådmannens ansvar for internkontroll bør tydeliggjøres i kommuneloven til erstatning for den stadig mer omfattende internkontrollreguleringen i særlovgivningen. Krav til internkontroll hører hjemme i kommuneloven.

Kontrollutvalget og kontrollutvalgssekretariatet (kap 25):

Nordreisa kommune støtter forslaget om å øke medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem.

Revisjon (kap 26):

Nordreisa kommune støtter at regnskapsrevisors oppgaver på økonomiområdet utvides noe for å styrke den folkevalgte kontrollen med økonomiforvaltningen.

Det støttes at kommunestyret skal vedta en plan for hver valgperiode etter innstilling fra kontrollutvalget om hvilke områder som skal/bør undergis forvaltningsrevisjoner, basert på risiko- og vesentlighetsvurdering, framfor at det stilles krav om årlige forvaltningsrevisjoner.

Kommunenes styring og kontroll med ekstern virksomhet (kap 27):

Nordreisa kommune støtter forslaget om at revisjonen skal utføre eierskapskontroll, mens kontrollutvalget skal lage en samlet plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Kommunen som tilsynsinstans (kap 28):

Nordreisa kommune støtter utvalgets syn på at lovpålagte tilsyn med egen virksomhet eller eiendom skal gjennomføres ved at likebehandling sikres og ved at tilsyn blir så uavhengig som mulig.

Statlig kontroll og tilsyn mv. (kap 29):

Nordreisa kommune støtter utvalgets forslag om å styrke samordningen av tilsyn, slik at tilsynet blir bedre og mer effektivt både for tilsynsorganene og for kommunene. Det er positivt at Fylkesmannen og de statlige tilsynsmyndighetene pålegges konkrete samhandlingsplikter.

Forslagene om å videreføre lovliggjetstilsyn, ha mer dialog med kommunene i forkant av tilsyn, mer samordning av statlige tilsynsmyndigheter og mer samordning av tilsynsvirksomhet er viktig for kommunene.

Økonomiske og administrative konsekvenser (kap 30):

Lovforslaget innebærer enkelte nye plikter for kommunene, som etter utvalgets vurdering samlet sett kun vil medføre mindre kostnader.

Nordreisa kommune forutsetter at eventuelle merkostnader som lovforslaget gir kompenseres fullt ut til kommunene.

Saksopplysninger

Kommunelovutvalget har foretatt en helhetlig gjennomgang av gjeldende kommunelov. Utvalget foreslår blant annet å styrke og lovfeste det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og enkelte prinsipper for nasjonale myndigheters forhold til dette selvstyret.

Utvalget foreslår også tiltak for å styrke egenkontrollen i kommunene og Fylkes-kommunene.

Utvalget har lagt vekt på å gjøre loven enkel og tilgjengelig.

Høringsfristen er 6. oktober 2016.

Utvalget mener forslag til endringer i loven samlet sett bidrar til å styrke det kommunale selvstyret, forbedre egenkontrollen hos kommunene inkludert styring og kontroll med virksomheter som utfører oppgaver for kommunen og forenkle reguleringen av kommunesektoren.

Utvalgets grunnleggende vurderinger og hensyn er:

1. Styrket kommunalt selvstyre
2. Styrket folkevalgt styring i kommunene
3. Effektive, tillitsskapende og bærekraftige kommuner
4. En økonomiforvaltning som bygger opp under selvstyret og den lokale handlefriheten
5. En god egenkontroll og mer samordnet statlig kontroll og tilsyn
6. Kommuneloven skal bli enklere og mer tilgjengelig for brukerne

Det vises ellers til utredningens side 23–33 for et sammendrag av utvalgets vurderinger. Sammendraget er vedlagt.

Under følger punktvis oppsummering av sammendraget.

Utvalget foreslår lovfestet:

– Loven skal fremme det kommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for selvstyret. Kommunene utøver sitt selvstyre innenfor nasjonale rammer.

– Tre prinsipper:

- Det kommunale selvstyret *bør* ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål
- Offentlige oppgaver *bør* fortrinnsvis legges til organer som er så nær innbyggerne som mulig
- Innenfor rammen av nasjonal økonomisk politikk *bør* kommunene ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom.

- Kommunelovens virkeområde skal være kommunal virksomhet.
- Kommunene skal ha plikt til å legge til rette for at alle kan få tilgang til informasjon.
- Økt antall underskrifter for innbyggerforslag, da sosiale medier gjør det enklere å nå flere.
- Komiteer og faste utvalg etter dagens kommunelov § 10 fjernes som egne typer organer og erstattes med organet utvalg.
- Kommunens administrative leder skal ha et kjønnsnøytralt navn, som kommune-direktør. Denne skal ha et lovfestet ansvar for personalsaker og ansettelser.
- Måter å regulere om kommunen blir bundet dersom noen i kommunen foretar en disposisjon uten å ha fullmakt eller myndighet til å gjøre dette.
- Innføring av parlamentarisme må vedtas av minst 2/3 av stemmene i kommunestyret. Kommunestyrets og opposisjonens stilling må styrkes i en parlamentarisk styrt kommune.
- Kommuner som ønsker å delegerer mer myndighet til ordføreren, kan gjøre dette.
- Direkte valg av ordfører blir mulig.
- Innstramming av reglene for hvem som er valgbare til styret i kommunale foretak. Medlemmer og varamedlemmer av kommunestyret skal ikke kunne velges til styret i kommunale foretak.
- Enkelte unntak fra reglene om valgbarhet.
- Innføring av fritaksrett fra underordnede organer i kommunene.
- Innføring av utvidet rett til å suspendere ordføreren ved strafferettslige forhold (ved 2/3 av stemmene i kommunestyret). Ordføreren kan i slike tilfeller, på visse vilkår, ha rett på erstatning for tapt arbeidstjeneste. Det skal også være adgang til å frata den folkevalgte vervet som ordfører (ved minst 90 % av stemmene i kommune-styret).
- Kravet til representasjon av begge kjønn ved forholdsvalg skal ikke bare knyttes til det enkelte listeforslaget, men også til sammensetningen av organet som helhet. Den eksisterende adgangen til å rette på stemmesedlene ved forholdsvalg av medlemmer til folkevalgte organer fjernes.
- Bestemmelse om godtgjøring ved frikjøping av folkevalgte. I tillegg skal folkevalgte som ved fratreden har verv på minst halv tid, etter søknad ha rett til godtgjøring i inntil tre måneder.
- De folkevalgte gis rett til innsyn også i taushetsbelagte opplysninger og i opplysninger som kan unntas fra offentligheten med hjemmel i offentlighetsloven. Det pålegges samtidig de folkevalgte taushetsplikt for slike opplysninger.
- Enkelte mindre endringer i saksbehandlingsreglene for folkevalgte organer. Blant annet at møter i folkevalgte organer skal kunne avholdes selv om møtedeltakerne ikke fysisk er på samme sted.
- Kommuner kan samarbeide om å utføre felles oppgaver. Interkommunalt samarbeid etter §27 i gjeldende kommunelov erstattes med kommunale oppgavefellesskap beregnet på enkeltstående tjenester. Regionrådsmodellen lovfestes.
- Økonomiforvaltningen lovfestes ved en generalbestemmelse, som skal løfte frem kommunestyrets ansvar for å forvalte økonomien slik at kommunens økonomiske handlingsevne blir ivarettatt i et langsiktig perspektiv. Kommunene må fastsette et økonomireglement og fastsette finansielle måltall for kommunens økonomiske utvikling. Økonomiplanen skal kunne utgjøre handlingsplanen til kommuneplanens samfunnsdel.
- Nye regler for avslutning av kommuneregnskap. Merforbruk i årets regnskap skal dekkes inn før regnskapet avsluttes så langt det finnes tilgjengelige midler på disposisjonsfond. Mindreforbruk i årets regnskap skal dekke inn eventuelle merforbruk fra tidligere år før regnskapet avsluttes. Kommunedirektøren har plikt til å foreslå endringer i årets budsjett hvis fjorårets regnskap viser merforbruk. Kommunestyret skal behandle forslaget senest 30. juni i budsjettåret.

- Kommunenes drift skal bare finansieres av løpende inntekter.
- Lån til utlån kan ikke tas opp dersom utlånet innebærer vesentlig økonomisk risiko.
- Kommuner som har opparbeidet seg vesentlig merforbruk (over 3 % av drifts-inntektene) skal omfattes av ROBEK.
- Bestemmelser om internkontroll overføres fra særlovgivning til kommuneloven.
- Krav om systematisk kontroll med administrasjonens virksomhet. Krav om avviksoppfølging og dokumentasjon. Kommunedirektøren skal rapportere om intern-kontrollen i kommunestyret.
- Kontrollutvalget utvides fra tre til fem medlemmer.
- Regnskapsrevisor får et tydeligere ansvar for å ta tak i svakheter på økonomiområdet og rapportere disse til kontrollutvalget. Kontrollutvalget får et tydeligere ansvar for å ha tilsyn med økonomiforvaltningen. Kommunestyret skal jevnlig gjennomføre forvaltningsrevisjon.
- For kommunens eksterne virksomhet, som kommunale foretak, skal det utarbeides eierskapsmeldinger, som skal sikre kommunens prinsipper for eierstyring. Loven må tydeliggjøre at eierskapskontrollen er en oppgave for revisjonen. Det skal utarbeides en egen plan for eierskapskontroll.
- Tre eller flere av kommunestyrets representanter kan kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig.

I kapittel 30 redegjør utvalget for de økonomiske og administrative konsekvensene av lovforslaget. Lovforslaget innebærer enkelte nye plikter for kommunene og statsforvaltningen som hver for seg kun har mindre økonomiske og administrative konsekvenser.

Etter utvalgets vurdering vil lovforslaget også samlet sett kun medføre mindre kostnader. Samtidig vil det kunne medføre besparelser i et lengre perspektiv. Utvalget har ikke sett det som mulig å gi et konkret anslag for de merutgiftene som forslaget medfører. Utvalgets samlede vurdering er at lovforslaget ikke innebærer vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser hverken for kommunesektoren eller for staten.

kontrollutvalgets «bestilleransvar», overføres til regnskapsrevisor for fast kontroll

5. øke minimumskravet til antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem, videreføre de strenge valgbarhetsreglene for valg til kontrollutvalget samt utelukke personer med sentrale verv eller stillinger i kommunale selskaper fra valg til kontrollutvalget
6. etablere en nasjonal ordning for kvalitetskontroll med revisorer i kommunesektoren
7. styrke fylkesmannens rolle ved samordning av tilsyn ved at fylkesmannen gis mer myndighet overfor øvrige statlige tilsynsmyndigheter til å hindre at omfang og detaljeringsgrad ved tilsyn mot den enkelte kommune blir for stort

1.2.7 Forenkling

Utvalget har i arbeidet med ny kommunelov ønsket å forenkle regelverket. Utvalget har søkt å utforme en lov med en struktur hvor det skal være lett å finne frem til de relevante lovbestemmelsene.

Utvalget har lagt vekt på at mer uttømmende regler ofte kan ha et pedagogisk formål da dette vil kunne gjøre reglene enklere å forstå. Utvalget har også valgt å løfte flere bestemmelser fra forskrift til lov. Dette gjør loven noe større, men regelverket blir mer tilgjengelig for brukerne.

Utvalget har, med bistand fra Språkrådet, gjort en rekke språklige endringer i lovteksten med tanke på at reglens innhold skal bli lettere tilgjengelig for den allmenne brukeren av loven. Språket i kommuneloven må tilpasses til at loven brukes av mange uten juridisk kompetanse, eksempelvis folkevalgte og saksbehandlere i administrasjonen. Utvalget har på den annen side søkt å ivareta at språklige forbedringer ikke går på bekostning av juridisk tydelighet, slik at det ikke oppstår uklarheter og tolkningstvil.

Lovspråkarbeidet har i hovedsak foregått i en egen lovtekstgruppe bestående av enkelte utvalgsmedlemmer, sekretariatet og medarbeidere fra Språkrådet.

Utvalget har også vært opptatt av å gjøre forenklinger i lovgivningen der det har vært grunnlag for det. En slik forenkling er at bestemmelser som gjelder kommunesektoren generelt, plasseres i kommuneloven i stedet for at de gjentas i en rekke særlover, for eksempel for reguleringen av internkontroll. En annen forenkling er å lovfeste enkelte forhold som i dag reguleres av ulovfestet rett. Utvalget har blant annet foreslått å regulere avtalerettslige rettsvirkninger hvor det treffes dis-

posisjoner i strid med reglene om garantier, lån mv.

1.3 Sammendrag

1.3.1 Innledning

Utvalget gir her et sammendrag av utvalgets vurderinger og forslag i de enkelte kapitlene. Utvalgets lovforslag er i hovedsak enstemmig. Utvalget har på enkelte punkter delt seg i et flertall og mindretall. I sammendraget her omtales kun flertallets lovforslag. Mindretallets forslag er omtalt i de enkelte kapitlene.

1.3.2 Internasjonal og nordisk rett (kapittel 2)

I kapittel 2 har utvalget en kort omtale av internasjonal og nordisk rett. Mest sentralt er *det europeiske charteret om lokalt selvstyre*.

1.3.3 Formål (kapittel 3)

Utvalget foreslår en ny og modernisert formålsbestemmelse. I tillegg til å videreføre elementer fra dagens formålsbestemmelse foreslår utvalget å ta inn at loven skal fremme *det kommunale selvstyre* og legge nødvendige rammer for selvstyret. Loven skal legge til rette for et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse. Loven skal også legge til rette for at kommunene kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne, og den skal bidra til at kommunene er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

1.3.4 Kommunalt selvstyre (kapittel 4)

Det kommunale selvstyret er grunnleggende og sentralt i Norge. Det ble understreket allerede i mandatet og understrekes også av utvalget i kapittel 4. Det kommunale selvstyret er i dag ikke lovfestet, hverken i lov eller grunnlov. Utvalget mener at en slik regulering er viktig, og foreslår at de sentrale elementene ved det kommunale selvstyret fremgår av en egen bestemmelse. Forutsetningen for selvstyret, at Norge er inndelt i kommuner med egen folkevalgt ledelse, foreslås tatt inn i loven. Videre foreslås det å lovfeste at hver kommunene er et eget rettssubjekt og kan ta avgjørelser på eget initiativ og ansvar. I tillegg bør rammene for selvstyret fremgå av loven. Kommunene utøver sitt selvstyre innenfor nasjonale rammer. Skal det kommunale selvstyret begrenses,

med *folkevalgt* menes både medlemmer av kommunestyret og andre personer som et folkevalgt organ har valgt inn i et folkevalgt organ.

Videre foreslås det at komiteer og faste utvalg etter dagens kommunelov § 10 fjernes som egne typer organer og erstattes med organet *utvalg*. Saksbehandlingsreglene, inkludert reglene om åpenhet, vil gjelde fullt ut for alle utvalg. Utvalgene kan være faste eller midlertidige, og de kan bli tildelt beslutningsmyndighet, innstillingsrett eller bare utredningsoppgaver. Dagens kommunedelsutvalg, kontrollutvalg og partssammensatte utvalg vil være omfattet av de generelle reglene for utvalgene, samtidig som det fortsatt er noen særregler for disse utvalgene. For at rammene for utvalgene og andre folkevalgte organer skal være klare, foreslås det at det skal fastsettes et reglement som gir de sentrale rammene for organet, som virkeområdet, eventuell vedtaksmyndighet og tidsperiode.

Kommunestyret er som kommunens øverste organ ansvarlig for kommunens beslutninger og handlinger. Kommunestyrets rolle er tydeliggjort i lovforslaget, blant annet ved at adgangen kommunestyret har til å delegerer sin myndighet til andre folkevalgte organer, ordføreren, kommunedirektøren og andre rettssubjekter er tatt eksplisitt inn i loven.

Utvalget ønsker en felles, kjønnsnøytral og dekkende tittel på lederen for kommunens administrasjon, og foreslår kommunedirektør som en slik ny tittel. Kommunedirektørens rolle og ansvaret for en forsvarlig utredning av saker tydeliggjøres i forslaget. Det samme gjelder kommunedirektørens ansvar for å iverksette vedtak og plikt til å gjøre de folkevalgte organene oppmerksom på eventuelle nye faktiske eller rettslige spørsmål som har sentral betydning for iverksettelsen. Utvalget foreslår at kommunedirektøren får et lovfestet ansvar for personalsaker. Kommunestyret vil fortsatt ha det overordnede ansvaret for personalpolitikken, mens kommunedirektøren vil ha det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse og så videre, uten å måtte få delegert denne myndigheten.

Utvalget understreker at samspillet mellom administrasjonen og de folkevalgte er særdeles viktig. De folkevalgte og administrasjonen har ulike roller og oppgaver, og de er gjensidig avhengig av hverandre for at kommunen skal kunne drives på en demokratisk og faglig god måte. Samtidig er det et grunnleggende prinsipp at det skal være et skille mellom de folkevalgte og administrasjonen. Etter utvalgets vurdering er det viktig med både et velfungerende samarbeid og en prin-

sipiell avstand. Utvalget foreslår å tydeliggjøre roller, ansvar og oppgaver i loven, både for de folkevalgte og for administrasjonen ved kommunedirektøren, og mener dette vil kunne bidra til å styrke rollen både til de folkevalgte og administrasjonen.

Til slutt i kapitlet drøfter utvalget problemstillingen om kommunen blir bundet dersom noen i kommunen foretar disposisjoner uten å ha fullmakt eller myndighet til å gjøre dette. Utvalget mener det er behov for å regulere dette nærmere, og redegjør for alternative måter å regulere dette på som høringsinstansene kan gi sine innspill på.

1.3.9 Overordnede styringsmodeller. Særlig om parlamentarisme (kapittel 9)

Kommunene kan velge mellom to overordnede styringsmodeller, formannskapsmodellen og parlamentarismemodellen. Formannskapsmodellen og de sentrale organene i parlamentarismemodellen omtales nærmere i kapittel 8. I kapittel 9 redegjør utvalget hovedsakelig for enkelte særlige problemstillinger knyttet til parlamentarismemodellen.

Utvalget mener begge styringsmodellene bør videreføres i den nye loven, men formannskapsmodellen bør fortsatt være hovedmodellen. Utvalget foreslår derfor at et vedtak om å innføre parlamentarisk styreform må treffes med minst 2/3 av de avgitte stemmene i kommunestyret.

Utvalget mener videre at det er behov for å styrke både opposisjonens og kommunestyrets stilling i en parlamentarisk styrt kommune. Utvalget foreslår derfor at kommunerådet minst én gang i halvåret skal rapportere til kommunestyret om vedtak rådet har truffet i saker som har prinsipiell betydning. Utvalget foreslår også at *enkeltmedlemmer* av kommunestyret skal kunne få satt saker på dagsordenen i kommunestyret ved at de får en rett til å fremme forslag som gjelder kommunens virksomhet for kommunestyret.

Utvalget fremmer forslag om at kommunerådet kan opprette politiske stillinger knyttet til rådet eller dets medlemmer. Personer som settes i politiske stillinger, må fratre sine folkevalgte verv så lenge de har et slikt ansettelsesforhold.

1.3.10 Ordfører (kapittel 10)

Utvalget vurderer i kapittel 10 om ordførerens rolle og myndighet bør reguleres nærmere. Ordføreren har i praksis en sentral rolle i kommunen som øverste folkevalgte leder, representant for

uskikket til å ivareta vervet. Vedtak om å frata ordføreren vervet må treffes med minst 90 prosent av de avgitte stemmene.

1.3.13 Valg av medlemmer til folkevalgte organer (kapittel 13)

Utvalget vurderer i dette kapitlet hvordan valg av medlemmer til folkevalgte organer skal skje. Reglene om valg av medlemmer til kommunestyret blir ikke behandlet, da dette blir regulert av valgloven. Utvalget ser særlig på spørsmålene om representasjon av begge kjønn og adgangen til å rette på stemmesedlene ved forholdsvalg av medlemmer.

Utvalget mener at begge kjønn må sikres god representasjon i folkevalgte organer. Kommunene vil ellers kunne oppfattes som mindre legitime. Etter utvalgets vurdering bidrar ikke de gjeldende reglene om forholdsvalg av medlemmer til folkevalgte organer i tilstrekkelig grad til å sikre at begge kjønn blir godt nok representert. Utvalget foreslår derfor å innføre en ny bestemmelse om at kravet til representasjon av begge kjønn ved forholdsvalg ikke bare skal knytte seg til det enkelte listeforslaget, men også til sammensetningen av organet som helhet.

Utvalget foreslår også å fjerne den eksisterende adgangen til å rette på stemmesedlene ved forholdsvalg av medlemmer til folkevalgte organer. Dette innebærer at når det er avgjort hvor mange medlemsplasser en liste vil få i organet, skal medlemmene fra listen pekes ut i den rekkefølgen de står oppført i på det innleverte listeforslaget.

1.3.14 Godtgjøring og velferdsgoder (kapittel 14)

Økonomiske støtteordninger for personer som er valgt til kommunale tillitsverv, er viktige for å sikre en bredest mulig rekruttering til slike verv. Utvalget mener dagens støtteordninger stort sett er tilfredsstillende. Utvalget foreslår derfor i hovedsak å videreføre gjeldende regelverk på området. Utvalget foreslår samtidig enkelte nye ordninger. Utvalgte foreslår for det første en egen bestemmelse om godtgjøring ved frikjøp av folkevalgte. Utvalget fremmer for det andre forslag om at folkevalgte som ved fratreden har verv på minst halv tid, etter søknad har rett til ettergodtgjøring i inntil tre måneder.

I dette kapitlet redegjør utvalget også for i hvilken grad folkevalgte har rett til ulike velferdsgoder som sykkelønn, foreldrepermisjon, feriepengar,

pensjon mv. Utvalget fremmer ingen konkrete forslag til endringer i særlovgivningen på disse områdene. Utvalget gir likevel uttrykk for at lovgivningen bør endres, eventuelt tydeliggjøres, for å sikre at personer som har et kommunalt tillitsverv som tilsvarer minst 50 prosent stilling, får samme rett til ulike velferdsgoder som det ansatte i kommunene har.

1.3.15 Utvidet innsynsrett og taushetsplikt for folkevalgte (kapittel 15)

I kapittel 15 ser utvalget nærmere på de folkevalgtes rett til innsyn i administrasjonens dokumenter. Utgangspunktet er at alle opplysninger som de folkevalgte trenger for å treffe vedtak, skal fremgå av de dokumentene administrasjonen legger frem til behandling i det folkevalgte organet. Dersom de folkevalgte ønsker innsyn i andre dokumenter fra administrasjonen og administrasjonen ikke ønsker å gi ut disse, kan de folkevalgte selv søkt be om innsyn etter offentlighetsloven. I tillegg har de folkevalgte etter ulovfestede regler i dag en innsynsrett som går noe lenger enn dette. Dette er imidlertid regler som er uklare og praktiseres på ulik måte i kommunene. Utvalget foreslår derfor å lovfeste og presisere en slik utvidet innsynsrett for de folkevalgte. De folkevalgte gis rett til innsyn også i taushetsbelagte opplysninger og i opplysninger som kan unntas fra offentlighet med hjemmel i offentlighetsloven. Begrunnelsen er å sikre at de folkevalgte har den informasjonen de trenger for å utføre vervet sitt, og for dermed å styrke de folkevalgtes muligheter til å ivareta ansvaret for styring og kontroll av kommunen. Denne innsynsretten skal ligge til de folkevalgte organene, og ikke til den enkelte folkevalgte. Det foreslås også nærmere krav til stemmegivningen mv. når organet skal ta stilling til om de vil kreve slikt innsyn.

Som en konsekvens av denne utvidede retten til innsyn foreslår utvalget en bestemmelse i kommuneloven som pålegger de folkevalgte taushetsplikt for slike opplysninger. Hvis folkevalgte får opplysninger som er taushetsbelagte med hjemmel i forvaltningsloven eller særlovgivningen, har de allerede i dag taushetsplikt i slike situasjoner. Også hvis de folkevalgte får utvidet innsynsrett til opplysninger som kan unntas fra offentlighet etter offentlighetsloven foreslås det at de folkevalgte skal ha taushetsplikt om slike opplysninger.

Utvalget foreslår også at et dokument som blir oversendt til et folkevalgt organ på bakgrunn av krav om innsyn etter en slik utvidet innsynsrett, ikke mister sin status som internt dokument som

I punkt 19.4 foreslår utvalget at det lovfestes en generalbestemmelse for økonomiforvaltningen. Dette løfter frem kommunestyrets ansvar for å forvalte økonomien slik at kommunens økonomiske handleevne blir ivaretatt i et langsiktig perspektiv. Sammen med kravet om at kommunene skal bygge sin virksomhet på planlegging, og kravene til en forsvarlig finansforvaltning, danner dette de overordnede bestemmelsene om økonomiforvaltningen.

I punkt 19.5 foreslår utvalget å løfte frem og samle kommunestyrets plikter til å styre og ha kontroll med kommunens økonomi gjennom økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap, årsberetning og finansreglement. Her foreslår utvalget også en ny plikt for kommunene til å fastsette et økonomireglement og fastsette finansielle måltall for kommunens økonomiske utvikling (målsettinger for utviklingen i driftsresultat, gjeld og annet). Dette er verktøy som skal støtte opp under en langsiktig økonomistyring.

I tillegg foreslår utvalget flere nye krav som kan støtte opp om bedre helhetlig planlegging og styring. Dette er krav om at økonomiplanen skal kunne utgjøre handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel, krav til standardiserte oppstillinger av inntekter og utgifter i økonomiplanen og krav om å synliggjøre gjelden i økonomiplanen og årsbudsjettet. Videre foreslås det en plikt for kommunene til å utarbeide et samlet (konsolidert) regnskap for kommunen som juridisk enhet. For årsberetningen stiller forslaget krav om at det skal gis en vurdering av om den økonomiske utviklingen og stillingen er forsvarlig og ivaretar handleevnen i et lengre perspektiv.

I punkt 19.6 drøfter utvalget om det bør foretas endringer i kravet til budsjettbalanse. Utvalget foreslår at reglene om budsjettbalanse videreføres med en ny ordlyd, som blant annet løfter frem at det må foretas avsetninger som bidrar til en sunn økonomi.

Videre foreslår utvalget flere endringer som skal bidra til at inndekningen av merforbruk ikke skyves unødig frem i tid. For det første foreslår utvalget nye regler for hvordan kommuneregnskapet skal avsluttes. Forslaget innebærer at merforbruk i årets regnskap skal dekkes inn før regnskapet avsluttes så langt det finnes tilgjengelige midler på disposisjonsfond. Forslaget innebærer også at mindreforbruk i årets regnskap skal dekke inn eventuelle merforbruk fra tidligere år før regnskapet avsluttes. For det andre foreslår utvalget en plikt for kommunedirektøren til å foreslå endringer i årets budsjett hvis fjorårets regnskap viser et merforbruk, og en frist for kommu-

nestyret til å behandle forslaget senest 30. juni i budsjettåret. Forslagene bidrar til å redusere størrelsen på merforbruk som fremføres til inndekning i senere år.

I punkt 19.7 foreslår utvalget å lovfeste en hovedregel om at kommunenes drift bare skal finansieres av løpende inntekter. Utvalget mener at dette prinsippet er bærende for en sunn økonomi. Nærmere regler om skillet mellom drift og investering må gis i forskrift. Utvalget foreslår at gjeldende forskriftsregler for håndtering av inntekter fra salg av aksjer videreføres og lovfestes. Dette er et unntak som innebærer at en viss andel av inntekten fra salg av aksjer kan regnes som driftsinntekt. Utvalget foreslår i tillegg en hjemmel for departementet til å gi dispensasjon fra forbudet mot å benytte kapitalinntekter til å finansiere løpende utgifter. Dette gir departementet mulighet til i særlige tilfeller å fastsette at kapitalinntekter likevel kan benyttes i driften.

I punkt 19.8 går utvalget inn på hvordan loven bør bidra til en forsvarlig gjeldsutvikling i kommunene. Utvalget mener at loven ikke bør regulere gjeldsbyrden direkte, eksempelvis gjennom et lovfestet gjeldstak. Utvalget foreslår å videreføre balansekravet og lånegodkjenningen for ROBEK-kommunene som de grunnleggende virkemidlene for en forsvarlig gjeldsutvikling.

Videre foreslår utvalget endringer som forenkler og klargjør reglene om årlige minimumsavgifter på lån. Dette skal på en bedre måte sikre at det betales årlige avdrag, og at avdragstiden ikke blir urimelig lang.

Utvalget foreslår å videreføre adgangen til å ta opp lån til videre utlån (formidlingslån), men med et nytt vilkår om at det ikke kan tas opp slike lån hvis utlånet innebærer vesentlig økonomisk risiko. Dette skal ikke legge hindringer i veien for kommunenes formidling av Husbankens startlån. Det foreslås også endringer som klargjør reglene for bruken av mottatte avdrag på formidlingslån. Utvalget foreslår videre å utvide adgangen til å låne ut igjen midler som er tilbakebetalt til kommunen.

Utvalget drøfter også om loven av hensyn til det kommunale selvstyret og kommunenes rolle som samfunnsutvikler bør åpne opp for flere lovliggjorte låneformål. Utvalget legger avgjørende vekt på at reglene om lån skal bidra til å trygge kommuneøkonomien. Utvalget har kommet til at loven fortsatt ikke bør tillate at det tas opp lån til andres investeringer (investeringstilskudd) eller til kjøp av aksjer. Utvalget foreslår likevel at det åpnes for å lånefinansiere anskaffelse av eiendom gjennom kjøp av såkalte single-purpose eiendomsselskaper,

1.3.23 Kontroll og tilsyn med kommunene (kapittel 23)

Dette kapitlet inneholder en overordnet beskrivelse av ulike kontroll- og tilsynsordninger med kommunene. De ulike kontroll- og tilsynsordningene blir nærmere beskrevet i egne kapitler i utredningen.

1.3.24 Internkontroll (kapittel 24)

I kapittel 24 behandles spørsmålet om regulering av internkontroll i kommuneloven. Utvalget fremhever at internkontroll er sentralt i kommunenes egenkontroll. Utvalget mener at kommunedirektørens ansvar for internkontroll bør tydeliggjøres i en noe mer omfattende regulering enn dagens kommunelov. I dag er dette kort regulert i kommuneloven og med stadig mer omfattende bestemmelser i særlovgivningen. Utvalget foreslår derfor en egen bestemmelse i kommuneloven som kan erstatte reguleringen i særlovgivningen. Utvalget mener krav til internkontroll hører naturlig hjemme i kommuneloven, og at en samlet bestemmelse i kommuneloven til erstatning for særlovgivningen vil gjøre reguleringen mer samordnet, helhetlig og enklere å forholde seg til for kommunene. Særlovgivningen foreslås derfor gjennomgått i en egen prosess med sikte på at lovbestemmelser og tilhørende forskrifter om internkontroll for kommuneplikter (plikter som bare er pålagt kommuner) kan oppheves slik at kun kommunelovens internkontrollbestemmelse skal gjelde.

Utvalget ønsker også å styrke internkontrollen ved å foreslå lovkrav som kan gjøre internkontrollen bedre og mer målrettet uten at den nødvendigvis blir mer omfangsrik. Internkontrollen bør avdekke og forebygge feil og bidra til god læring og utvikling i kommunene. Dette vil styrke kommunenes arbeid generelt og dermed deres selvstyre.

Det foreslås å lovfeste et krav om at det skal føres systematisk kontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover, forskrifter og vedtak følges. Kontrollen skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kommunens egen risikovurdering og andre lokale og konkrete tilpasninger er sentralt for å styrke og målrette internkontrollen til der behovet er størst, og heller redusere kontrollen der behovet ikke er så stort. Videre foreslås blant annet krav til avviksoppfølging og dokumentasjon.

Bestemmelsen angir hva som minimum må gjøres av internkontroll etter kommuneloven. Kommunene vil selvsagt kunne utføre annen og mer omfattende internkontroll i tillegg, enten fordi det følger av andre lovkrav, eller fordi de selv ønsker det. Utvalget foreslår videre at kommunedirektøren skal rapportere om internkontrollen til kommunestyret. Det foreslås også en hjemmel for statlig tilsyn med internkontrollen. Statlig tilsyn er begrenset til internkontroll som gjelder kommuneplikter.

1.3.25 Kontrollutvalget og kontrollutvalgssekretariatet (kapittel 25)

I kapittel 25 drøfter utvalget kontrollutvalgets sammensetning. Utvalget foreslår å utvide antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem, for å styrke kontrollutvalgets arbeid og legitimitet. Utvalget mener at det ikke bør innføres særlige regler for hvem som skal kunne velges som leder av kontrollutvalget. Utvalgets forslag viderefører gjeldende regler om hvem som kan velges til kontrollutvalget. I tillegg foreslår utvalget at den som er leder eller har en ledende stilling i et selskap som kan være gjenstand for kontroll etter bestemmelsene om eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon, eller den som er medlem av styret eller bedriftsforsamlingen for et slikt selskap, ikke skal være valgbar til kontrollutvalget.

Utvalget har vurdert om det bør lovfestes nærmere regler for gjennomføring av høringer i regi av kontrollutvalget, men har kommet til at det fortsatt bør være opp til den enkelte kommune å fastsette lokale reglementer for gjennomføring av slike høringer.

Utvalget foreslår å videreføre kravene om at kontrollutvalgets sekretariat skal være uavhengig. Dette innebærer blant annet at kommunens revisjon ikke kan være sekretariat for kontrollutvalget. Det presiseres at kontrollutvalgssekretariatet ikke kan utføre revisjonsoppgaver. Utvalgets vurdering er at det ikke bør innføres kompetansekrav til kontrollutvalgssekretariatet. Det bør være opp til kontrollutvalget og kommunen selv å vurdere sekretariatets oppgaver (innenfor de rammer loven gir), og deretter selv å sette de krav til kompetanse som er nødvendig for å utføre oppgavene.

1.3.26 Revisjon (kapittel 26)

I kapittel 26 foreslår utvalget endringer som klargjør innholdet i regnskapsrevisjon og regnskapsrevisors rolle i kommunene. I hovedsak viderefø-

Utvalget tar ikke stilling til om og når tilsyn bør organiseres på denne måten, men foreslår at der kommunen skal gjennomføre lovpålagt tilsyn med egen virksomhet eller eiendom, så skal kommunen legge til rette for at likebehandling sikres, og at kommunens tilsyn blir så uavhengig som mulig.

1.3.29 Statlig kontroll og tilsyn mv. (kapittel 29)

Utvalget behandler i dette kapitlet statlig lovlighetskontroll av kommunale vedtak og statlig tilsyn med kommuners oppfyllelse av lovpålagte plikter. I tillegg omtales kort reglene for klage på kommunale vedtak og spørsmålet om å etablere en tvisteløsningsordning ved uenighet mellom stat og kommune.

Etter utvalgets vurdering er det viktig å kunne få prøvd om kommunale vedtak er lovlige. Utvalget foreslår derfor at hovedstammen i regelverket for lovlighetskontroll blir videreført, men mener det er behov for enkelte innholdsmessige endringer og tydeliggjøringer i regelverket for lovlighetskontroll.

Utvalget foreslår å videreføre at tre eller flere kommunestyrerepresentanter kan kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. Lovlighetskontroll skal imidlertid ikke være en generell adgang for statsforvaltningen til å kontrollere lovligheten av kommunale vedtak, men bør være en sikkerhetsventil som benyttes med tilbakeholdenhet. Utvalget foreslår derfor at det blir tatt inn i loven et vilkår om at det må foreligge *særlige grunner* for at departementet *på eget tiltak* skal kunne ta opp et vedtak til lovlighetskontroll.

Etter gjeldende rett er det kun endelige avgjørelser (vedtak) og den offentligrettslige siden av et vedtak som kan være gjenstand for lovlighetskontroll. Dette fremgår imidlertid ikke av lovens ordlyd. Utvalget mener disse begrensningene bør fremgå direkte av loven, og foreslår derfor at dette blir presisert.

Utvalget har videre sett på om det er behov for justeringer i regelverket om statlig tilsyn. De grunnleggende prinsipper og rammer for det statlige tilsynet skulle utvalget, etter mandatet, ikke vurdere. Utvalget foreslår å klargjøre at kommu-

nen kan klage på vedtak og utøve andre partsrettigheter etter reglene i forvaltningsloven når staten fører tilsyn med kommunene. For at de aktuelle reglene om prosess og klage i forvaltningsloven og i kommuneloven skal henge bedre sammen, foreslås det også at ordningen i gjeldende kommunelov med en særskilt rettefrist før pålegg benyttes, tas ut. Det innebærer at de alminnelige reglene i forvaltningsloven om blant annet forhåndsvarsel om pålegg vil gjelde.

Videre foreslår utvalget å styrke samordningen av tilsyn som utføres av ulike tilsynsmyndigheter, slik at tilsynet blir bedre og mer effektivt både for tilsynsorganene og for kommune, og slik at belastningen på enkeltkommuner ikke blir unødvendig stor. Utvalget foreslår derfor at fylkesmannen og de statlige tilsynsmyndighetene pålegges enkelte konkrete saksbehandlingsplikter. Fylkesmannen skal blant annet vurdere det samlede omfanget av tilsyn med den enkelte kommune, og skal kunne pålegge øvrige tilsynsmyndigheter å tilpasse tilsynsaktivitetene for å unngå at det samlede omfanget blir større enn forsvarlig. Tilsynsmyndighetene skal videre kjenne til relevante revisjonsrapporter i kommunen og eventuelt vurdere å avlyse planlagte tilsyn dersom kommunen nylig selv har gjennomført kontroll med det samme temaet.

1.3.30 Økonomiske og administrative konsekvenser (kapittel 30)

I kapittel 30 redegjør utvalget for de økonomiske og administrative konsekvensene av lovforslaget. Lovforslaget innebærer enkelte nye plikter for kommunene og statsforvaltningen som hver for seg kun har mindre økonomiske og administrative konsekvenser. Etter utvalgets vurdering vil lovforslaget også samlet sett kun medføre mindre kostnader. Samtidig vil det kunne medføre besparelser i et lengre perspektiv. Utvalget har ikke sett det som mulig å gi et konkret anslag for de merutgiftene som forslaget medfører.

Utvalgets samlede vurdering er at lovforslaget ikke innebærer vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser hverken for kommunesektoren eller for staten.